

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑

ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารบัญ

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑

ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร อาคารรัฐสภา

	หน้า
ระเบียบวาระที่ ๑ กระทั่งถาม ไม่มี	๑
ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม	
๑. รับทราบเรื่อง พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ	๑
ประกาศพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมสมัยวิสามัญแห่งรัฐสภา	
พ.ศ. ๒๕๖๗	
๒. รับทราบเรื่อง ประกาศสภาผู้แทนราษฎรเรื่องให้สมาชิก	๓
ผู้ที่อยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองเลื่อนขึ้นมาเป็น	
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง	
๓. รับทราบเรื่อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือก	๓
บัญชีรายชื่อปฏิญาณตน	
ระเบียบวาระที่ ๓ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี	๔
ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ไม่มี	๔
เรื่องด่วน	
- ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	๔
- นายภูมิธรรม เวชยชัย	๕
- นายปกรณ์วุฒิ ฤกษ์วิวัฒน์สกุล	๙ ๑๐
- นายศรัณย์ ทิมสุวรรณ	๑๐ ๑๓๓

	หน้า
- นายชุตีพงศ์ พิภพภิญโญ	๑๑
- รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล	๑๑
- นายพริษฐ์ วัชรสินธุ	๑๖ ๑๒๑ ๑๓๒
- นายภราดร ปริศนานันทกุล	๒๖ ๑๒๗
- นายจุลพงษ์ อยู่เกษ	๓๒
- นายร่มธรรม ขำนุรักษ์	๓๗ ๑๓๕
- นายชินนทร์ รุ่งธนเกียรติ	๔๑
- นายเชตวัน เตือประโคน	๔๗
- นายณัฐพงษ์ สุมนธรรม	๕๐ ๑๓๔
- นายธีระชัย แสนแก้ว	๕๔
- นายฐากร ตัณฑสิทธิ์	๖๐
- นายภักดิ์ น่วมเจิม	๖๕
- นายเชาวฤทธิ์ ขจรพงศ์กิติ	๖๗
- นายไชยามพวาน มั่นเพียรจิตต์	๖๘
- นายกันต์พงษ์ ประยูรศักดิ์	๗๒
- นายจำลอง ภูนวนทา	๗๔
- นายสรวิทย์ ศุภปณิตา	๗๗
- นายฉัตร สุภัทรวณิชย์	๗๘
- นายนิคม บุญวิเศษ	๘๒
- นายสหัสวัต คุ่มคง	๘๕
- นางสาวศศินันท์ ธรรมนิฐินันท์	๘๘
- นางสาวชัตติยา สวัสดิผล	๙๒
- นายกัณวีร์ สืบแสง	๙๗
- นายธีรจชัย พันธุมาศ	๑๐๐
- นายณัฐวุฒิ บัวประทุม	๑๐๕ ๑๒๘
- นายนิกร จำาง	๑๑๐
- นายจาตุรนต์ ฉายแสง	๑๑๔
ผลการตรวจสอบองค์ประชุม	๑๓๑

	หน้า
ผลการลงมติ	๑๓๒
- นางมนพร เจริญศรี	๑๓๓
- นายวรวัศ วรปัญญา	๑๓๔
- นายประดิษฐ์ สังขจาย	๑๓๔
- นายอัครแสนศิริ โล่ห้วีระ	๑๓๕
- นายปรเมษฐ์ จินา	๑๓๕
- นายเสมอกัน เทียงธรรม	๑๓๕
- นายสาเหมุหมัด อัลอิรุส	๑๓๖
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรวิทย์ บารู	๑๓๗
- นายอนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด	๑๓๗ ๑๓๘
ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี	๑๓๘
ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องที่เสนอใหม่ ไม่มี	๑๓๘
- นายอดิสร เพียงเกษ	๑๓๘
ระเบียบวาระที่ ๗ เรื่องอื่น ๆ ไม่มี	๑๓๘
ภาคผนวก	

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑	๐๐๑	นางสาวกมลวรรณ ทัศนสุนทรสกุล	✓			
๒	๐๐๒	นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ	✓			
๓	๐๐๓	นายกรวีร์ ปริศนานันทกุล	✓			
๔	๐๐๔	นายกรวีร์ สาราคำ	✓			
๕	๐๐๕	นายกระแสร์ ตระกูลพรพงศ์	✓			
๖	๐๐๖	นายกรุณพล เทียนสุวรรณ	✓			
๗	๐๐๗	นายภุช ศิลป์ชัย	✓			
๘	๐๐๘	นายภุชดิพัฑฒ์ แสงธนะโยธิน	✓			
๙	๐๐๙	นางสาวกฤษฎี ชีวะธรรมานนท์	✓			
๑๐	๐๑๐	นายภุชรัฐธีรัญ เลิศอุทธีร์ภักดี	✓			
๑๑	๐๑๑	นางสาวกฤษณา สีหลักษณ์	✓			
๑๒	๐๑๒	นายกัณตภณ ดวงอัมพร	✓			
๑๓	๐๑๓	นายกัณวีร์ สืบแสง	✓			
๑๔	๐๑๔	นายกันต์พงษ์ ประยูรศักดิ์	✓			
๑๕	๐๑๕	นางสาวกัลยพัชร รจิตโรจน์	✓			
๑๖	๐๑๖	นายกาญจน์ ตั้งปอง	✓			
๑๗	๐๑๗	นางสาวกาญจนา จังหวะ	✓			
๑๘	๐๑๘	นางสาวกานสินี โอภาสรังสรรค์	✓			
๑๙	๐๑๙	นางสาวการณิก จันทดา	✓			
๒๐	๐๒๐	นายกิตติ กิตติธรรกุล	✓			
๒๑	๐๒๑	นายกิตติ สมทรัพย์	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๒๒	๐๒๒	นางสาวกิตติ์ธัญญา วาจาดี	✓			
๒๓	๐๒๓	นายกิตติภณ ปานพรหมมาศ	✓			
๒๔	๐๒๔	นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์	✓			
๒๕	๐๒๕	นางสาวกุลวลี นพอมรบดี	✓			
๒๖	๐๒๖	นายเกรียง กัลป์ตินันท์	✓			
๒๗	๐๒๗	นายเกรียงไกร กิตติธเนศวร	✓			
๒๘	๐๒๘	นายเกรียงยศ สุดลาภา	✓			
๒๙	๐๒๙	นายเกรียงศักดิ์ ฝ้ายสีงาม	✓			
๓๐	๐๓๐	นายเกษม อุประ	✓			
๓๑	๐๓๑	นายเกียรติคุณ ต้นยาง	✓			
๓๒	๐๓๒	นายโกศล ปัทมะ	✓			
๓๓	๐๓๓	นางขวัญเรือน เทียนทอง	✓			
๓๔	๐๓๔	นางสาวชัตติยา สวัสดิผล	✓			
๓๕	๐๓๕	นายคงกฤษ ฉัตรมาลีรัตน์	✓			
๓๖	๐๓๖	นายคริสฐ์ ปานเนียม	✓			
๓๗	๐๓๗	นายक्रमานิตย์ สังข์พุ่ม	✓			
๓๘	๐๓๘	นายคอซีย์ มามู	✓			
๓๙	๐๓๙	นายคำพอง เทพาคำ	✓			
๔๐	๐๔๐	นายคุณากร มั่นนทีรีย	✓			
๔๑	๐๔๑	นายจตุพร กมลพันธ์ทิพย์	✓			
๔๒	๐๔๒	นายจรรยา จตุรพรประสิทธิ์	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๓	๐๔๓	นายจรัส คุ่มไชน้ำ	✓			
๔๔	๐๔๔	นายจักพันธ์ ปิยพรไพบูลย์	✓			
๔๕	๐๔๕	นายจักรกฤษณ์ ทองศรี	✓			
๔๖	๐๔๖	นายจักรวาล ชัยวิรัตน์นุกูล	✓			
๔๗	๐๔๗	นายจักรรัตน์ พัวช่วย	✓			
๔๘	๐๔๘	นายจาตุรนต์ ฉายแสง	✓			
๔๙	๐๔๙	นายจำลอง ภูนวนทา	✓			
๕๐	๐๕๐	นายจิตติพงษ์ วิริยะโรจน์	✓			
๕๑	๐๕๑	นายจิรวุฒิ ศิริพานิชย์	✓			
๕๒	๐๕๒	นายจิรวุฒิ สิงห์โตทอง	✓			
๕๓	๐๕๓	นางสาวจิรัชยา สัมไพ	✓			
๕๔	๐๕๔	นายจิรัฎฐ์ ทองสุวรรณ	✓			
๕๕	๐๕๕	นางสาวจิราพร สินธุไพร	✓			
๕๖	๐๕๖	นายจิรเดช ศรีวิราช	✓			
๕๗	๐๕๗	นายจตุติ ไกรฤกษ์	✓			
๕๘	๐๕๘	นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฏ์	✓			
๕๙	๐๕๙	นายจุลพงศ์ อยู่เกษ	✓			
๖๐	๐๖๐	นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์		✓		
๖๑	๐๖๑	นางจุฬาลักษณ์ ชันสุธรรม	✓			
๖๒	๐๖๒	นายเจเศรษฐ์ ไทยเศรษฐ์		✓		
๖๓	๐๖๓	นายเจษฎา ดนตรีเสนาะ	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๖๔	๐๖๔	นายฉกาจ พัฒนกิจวิบูลย์	✓			
๖๕	๐๖๕	นายฉลาด ขามช่วง	✓			
๖๖	๐๖๖	นายฉัตร สุภัทรวณิชย์	✓			
๖๗	๐๖๗	ร้อยตำรวจเอก เฉลิม อยู่บำรุง	✓			
๖๘	๐๖๘	นายเฉลิมชัย กุลาเลิศ	✓			
๖๙	๐๖๙	นายเฉลิมพงศ์ แสงดี	✓			
๗๐	๐๗๐	นางสาวชญาภา สินธุ์ไพร	✓			
๗๑	๐๗๑	นางสาวชนก จันทาทอง	✓			
๗๒	๐๗๒	นายชนนพัฒน์ นาคส์		✓		
๗๓	๐๗๓	นายชยพล สท้อนดี	✓			
๗๔	๐๗๔	นายเกษรา ศักดิ์สมบูรณ์	✓			
๗๕	๐๗๕	นายชรินทร์ วงศ์พันธ์เที่ยง	✓			
๗๖	๐๗๖	นายชลธานี เชื้อน้อย	✓			
๗๗	๐๗๗	นางสาวชลธิชา แจ็งเร็ว	✓			
๗๘	๐๗๘	นายชลน่าน ศรีแก้ว	✓			
๗๙	๐๗๙	นายชวน หลีกภัย		✓		
๘๐	๐๘๐	นายชวาล พลเมืองดี	✓			
๘๑	๐๘๑	นายชัชวาล แพทยาไทย	✓			
๘๒	๐๘๒	นายชัชวาล อภิรักษ์มั่นคง	✓			
๘๓	๐๘๓	นายชัชวาลล์ คงอุดม	✓			
๘๔	๐๘๔	นางสาวศรีญาดา ปาติมาพันธ์	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
 ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
 ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
 วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๘๕	๐๘๕	นายชัยชนะ เดชเดโช	✓			
๘๖	๐๘๖	นายชัยทิพย์ กมลพันธ์ทิพย์	✓			
๘๗	๐๘๗	นายชัยวัช ตุลาธน	✓			
๘๘	๐๘๘	นายชัยมงคล ไชยรบ	✓			
๘๙	๐๘๙	นายชัยวัฒน์ เป้าเปี่ยมทรัพย์	✓			
๙๐	๐๙๐	นายชัยวัฒน์ สถาวรวิจิตร	✓			
๙๑	๐๙๑	นายชาดา ไทยเศรษฐ์		✓		
๙๒	๐๙๒	นายชาตรี หล้าพรหม	✓			
๙๓	๐๙๓	นายชิตวัน ชินอนุวัฒน์	✓			
๙๔	๐๙๔	นายชิษณุพงศ์ ตั้งเมธากุล	✓			
๙๕	๐๙๕	นายชุตีพงศ์ พิภพภิญโญ	✓			
๙๖	๐๙๖	นางสาวชุตีมา คชพันธ์	✓			
๙๗	๐๙๗	นายชูกัน กุลวงษา	✓			
๙๘	๐๙๘	นายชูชัย มุ่งเจริญพร	✓			
๙๙	๐๙๙	นายชูศักดิ์ ศิริมาศทอง	✓			
๑๐๐	๑๐๐	นายชูศักดิ์ แม้นทิม	✓			
๑๐๑	๑๐๑	รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล	✓			
๑๐๒	๑๐๒	นายเชตวัน เตือประโคน	✓			
๑๐๓	๑๐๓	นายเขวงศักดิ์ เร่งไฟบูลย์วงษ์	✓			
๑๐๔	๑๐๔	นายเขาวฤทธิ์ ขจรพงศ์กัรติ	✓			
๑๐๕	๑๐๕	นายเชิงชาย ชาลีรินทร์	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๐๖	๑๐๖	นายโชติวุฒิ ธนาคนานุสรณ์	✓			
๑๐๗	๑๐๗	นายไชยชนก ชิดชอบ		✓		
๑๐๘	๑๐๘	นายไชยวัฒนา ติมรัตน์	✓			
๑๐๙	๑๐๙	นายไชยา พรหมา	✓			
๑๑๐	๑๑๐	นายไชยामพวาน มั่นเพียรจิตต์	✓			
๑๑๑	๑๑๑	นายชากาเรีย สะอิ	✓			
๑๑๒	๑๑๒	นายชูการ์โน มะทา	✓			
๑๑๓	๑๑๓	นายเชีย จำปาทอง	✓			
๑๑๔	๑๑๔	นางสาวญาณธิชา บัวเผื่อน	✓			
๑๑๕	๑๑๕	นางญาณีนาค เข็มนาค	✓			
๑๑๖	๑๑๖	นายฐาгур ยะแสง	✓			
๑๑๗	๑๑๗	นายฐิติกันต์ ฐิติพดุมกุล	✓			
๑๑๘	๑๑๘	นางฐิติมา ฉายแสง	✓			
๑๑๙	๑๑๙	นายณกร ชารีพันธ์	✓			
๑๒๐	๑๒๐	นายสุเทพ อู่อ้น	✓			
๑๒๑	๑๒๑	นายณพล เขยคำแหง	✓			
๑๒๒	๑๒๒	นายณรงเดช อุฬารกุล	✓			
๑๒๓	๑๒๓	นายณัฐชนน ศรีก่อเกื้อ	✓			
๑๒๔	๑๒๔	นางสาวณัฐจิรา อิมวิเศษ	✓			
๑๒๕	๑๒๕	นายณัฐชา บุญไชยอินสวัสดิ์	✓			
๑๒๖	๑๒๖	นายณัฐพงศ์ เปรมพูลสวัสดิ์	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๒๗	๑๒๗	นายณัฐพงษ์ พิพัฒน์ไชยศิริ	✓			
๑๒๘	๑๒๘	นายณัฐพงษ์ เรืองปัญญาวุฒิ	✓			
๑๒๙	๑๒๙	นายณัฐพงษ์ สุปรียศิลป์	✓			
๑๓๐	๑๓๐	นายณัฐพงษ์ สุมโนธรรม	✓			
๑๓๑	๑๓๑	นายณัฐพล โทวิจักษณ์ชัยกุล	✓			
๑๓๒	๑๓๒	นายณัฐวุฒิ บัวประทุม	✓			
๑๓๓	๑๓๓	นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ	✓			
๑๓๔	๑๓๔	นายดนุพร ปุณณกันต์	✓			
๑๓๕	๑๓๕	รองศาสตราจารย์พิเศษดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง	✓			
๑๓๖	๑๓๖	นายเดชอิศม์ ขาวทอง	✓			
๑๓๗	๑๓๗	นายตรียวรรณ อิ่มใจ	✓			
๑๓๘	๑๓๘	นางสาวตรีนุช เทียนทอง	✓			
๑๓๙	๑๓๙	นางสาวดวงทิพย์ จินตะเวช	✓			
๑๔๐	๑๔๐	นายไตรเทพ งามมกล	✓			
๑๔๑	๑๔๑	นายถนอมพงศ์ หลีกภัย	✓			
๑๔๒	๑๔๒	นายถิรเดช ตั้งมั่นก่อกิจ	✓			
๑๔๓	๑๔๓	นายทรงยศ รามสูต	✓			
๑๔๔	๑๔๔	นายชลัฐ รัชกิจประการ	✓			
๑๔๕	๑๔๕	นายทรงศักดิ์ มุสิกอง	✓			
๑๔๖	๑๔๖	นายทรงศักดิ์ ส่งเสริมอุดมชัย	✓			
๑๔๗	๑๔๗	นายทวิวงศ์ โตทวิวงศ์	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๔๘	๑๔๘	พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง	✓			
๑๔๙	๑๔๙	นายทวี สุระบาล	✓			
๑๕๐	๑๕๐	นายทศพร เสรีรักษ์	✓			
๑๕๑	๑๕๑	นายทินพล ศรีธเรศ	✓			
๑๕๒	๑๕๒	นางทิพา ปวีณาเสถียร	✓			
๑๕๓	๑๕๓	นางสาวทิสรัตน์ เลหาพล	✓			
๑๕๔	๑๕๔	นายเทอดชาติ ชัยพงษ์	✓			
๑๕๕	๑๕๕	นายเท่าพิภพ ลิ้มจิตรกร	✓			
๑๕๖	๑๕๖	นางเทียบจุฑา ขาวขำ	✓			
๑๕๗	๑๕๗	นายธนกร วังบุญคงชนะ	✓			
๑๕๘	๑๕๘	เรืออากาศโท ธนเดช เฟื่องสุข	✓			
๑๕๙	๑๕๙	นายธนวัฒน์ ศรีชนะ	✓			
๑๖๐	๑๖๐	นายธยศ ทิมสุวรรณ	✓			
๑๖๑	๑๖๑	นายธนา กิจไพบูลย์ชัย	✓			
๑๖๒	๑๖๒	นายธนาธร โล่ห์สุนทร	✓			
๑๖๓	๑๖๓	นายธเนศ เครือรัตน์	✓			
๑๖๔	๑๖๔	นายธรรมนัส พรหมเผ่า		✓		
๑๖๕	๑๖๕	นายธัญธร ธนินวัฒนาธร	✓			
๑๖๖	๑๖๖	นางสาวธัญธารีย์ สันตพันธุ์	✓			
๑๖๗	๑๖๗	นายธัญวัจน์ กมลวงศ์วัฒน์	✓			
๑๖๘	๑๖๘	นายธานินท์ นวลวัฒน์	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๖๙	๑๖๙	นางธวัลรัตน์ อังกินันท์	✓			
๑๗๐	๑๗๐	นางสาวธัชชญา ชุณหะวัณ	✓			
๑๗๑	๑๗๑	นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวานิชย์	✓			
๑๗๒	๑๗๒	นายธีระชัย แสนแก้ว	✓			
๑๗๓	๑๗๓	นายธีรจชัย พันธุมาศ	✓			
๑๗๔	๑๗๔	นายพงศธร ศรเพชรนรินทร์	✓			
๑๗๕	๑๗๕	นายนนท์ ไพศาลลัมเจริญกิจ	✓			
๑๗๖	๑๗๖	นายนพดล ทิพยชล	✓			
๑๗๗	๑๗๗	นายนพดล ปัทมะ	✓			
๑๗๘	๑๗๘	นายนพดล มาตรศรี	✓			
๑๗๙	๑๗๙	นายนพพล เหลืองทองนารา	✓			
๑๘๐	๑๘๐	นายนรเสฏฐ์ ศิริโรจนกุล	✓			
๑๘๑	๑๘๑	นายนรากร นาเมืองรักษ์	✓			
๑๘๒	๑๘๒	นายนรินทร์ คลังผา	✓			
๑๘๓	๑๘๓	นายนเรศ อำรงค์ทิพยคุณ	✓			
๑๘๔	๑๘๔	นายนิกร โสมกลาง	✓			
๑๘๕	๑๘๕	นายนิคม บุญวิเศษ	✓			
๑๘๖	๑๘๖	นางสาวนิตยา มีศรี	✓			
๑๘๗	๑๘๗	นายนิติพล ผิวเหมาะ	✓			
๑๘๘	๑๘๘	นายนิติศักดิ์ ธรรมเพชร	✓			
๑๘๙	๑๘๙	นายนิพนธ์ คนขยัน	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๑๙๐	๑๙๐	นายนิยม วีวรรณศิริกุล	✓			
๑๙๑	๑๙๑	นางนุชนาถ จารุวงศ์เสถียร	✓			
๑๙๒	๑๙๒	นางสาวแนน บุญยธิดา สมชัย	✓			
๑๙๓	๑๙๓	นายบัญชา เดชเจริญศิริกุล	✓			
๑๙๔	๑๙๔	นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	✓			
๑๙๕	๑๙๕	นายบุญแก้ว สมวงศ์	✓			
๑๙๖	๑๙๖	นายบุญชัย กิตติธรราททรัพย์	✓			
๑๙๗	๑๙๗	นางบุญยิ่ง นิติกาญจนา	✓			
๑๙๘	๑๙๘	นายบุญเลิศ แสงพันธุ์	✓			
๑๙๙	๑๙๙	นางสาวเบญจา แสงจันทร์	✓			
๒๐๐	๒๐๐	นายปกรณ์ จีนาคำ	✓			
๒๐๑	๒๐๑	นายปกรณ์ มุ่งเจริญพร	✓			
๒๐๒	๒๐๒	นายปกรณ์วุฒิ อุดมพิพัฒน์สกุล	✓			
๒๐๓	๒๐๓	นายปดิพัทธ์ สันติภาดา	✓			
๒๐๔	๒๐๔	นางปติดา ตันติรัตน์านนท์	✓			
๒๐๕	๒๐๕	นายปรเมษฐ์ จีนา	✓			
๒๐๖	๒๐๖	นายประดิษฐ์ สังขจาย	✓			
๒๐๗	๒๐๗	นายประภัตร โพธสุธน	✓			
๒๐๘	๒๐๘	นางสาวประภา เสงไพบูลย์	✓			
๒๐๙	๒๐๙	นางสาวประภาพร ทองปากน้ำ	✓			
๒๑๐	๒๑๐	นายประมวล พงศ์ถาวราเดช	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
 ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
 ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
 วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๒๑๑	๒๑๑	นายประยุทธ์ ศิริพานิชย์	✓			
๒๑๒	๒๑๒	พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ		✓		
๒๑๓	๒๑๓	นางสาวประวีณนุช เลิศจิตติสุทธิ์	✓			
๒๑๔	๒๑๔	นายประสาธ ตันประเสริฐ	✓			
๒๑๕	๒๑๕	นายประสิทธิ์ ปัทมดวงศ์ศักดิ์	✓			
๒๑๖	๒๑๖	นางสาวละออง ดิยะไพรัช	✓			
๒๑๗	๒๑๗	นายประเสริฐ บุญเรือง	✓			
๒๑๘	๒๑๘	นายประเสริฐพงษ์ ศรีนวรัตน์	✓			
๒๑๙	๒๑๙	นางสาวปรัชญาวรรณ ไชยสีบ	✓			
๒๒๐	๒๒๐	นายปริญญา ฤกษ์หร่าย	✓			
๒๒๑	๒๒๑	นายปรีดา บุญเพลิง	✓			
๒๒๒	๒๒๒	นายปรีดี เจริญศิลป์	✓			
๒๒๓	๒๒๓	นางสาวปวีตรา จิตตกิจ	✓			
๒๒๔	๒๒๔	นางปัญญารัตน์ นันทภูษิตานนท์	✓			
๒๒๕	๒๒๕	นายปารมี ไวจงเจริญ	✓			
๒๒๖	๒๒๖	นายปารเมศ วิทยาธิษัทรศ	✓			
๒๒๗	๒๒๗	นายปิยชาติ รุจิพรวสิน	✓			
๒๒๘	๒๒๘	นายปิยรัฐ จงเทพ	✓			
๒๒๙	๒๒๙	นางสาวปิยะนุช ยินดีสุข	✓			
๒๓๐	๒๓๐	นางสาวปิยะรัฐชย์ ดิยะไพรัช	✓			
๒๓๑	๒๓๑	นางสาวผกามาศ เจริญพันธ์	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๒๓๒	๒๓๒	นายไผ่ ลิกค์	✓			
๒๓๓	๒๓๓	นายพงศ์พันธ์ ยอดเมืองเจริญ		✓		
๒๓๔	๒๓๔	นายพงษ์มนู ทองหนัก	✓			
๒๓๕	๒๓๕	นายเพชร จันทรวงทอง	✓			
๒๓๖	๒๓๖	นายพนม โพธิ์แก้ว	✓			
๒๓๗	๒๓๗	นางสาวพนิดา มงคลสวัสดิ์	✓			
๒๓๘	๒๓๘	นายพรชัย ศรีสุริยันโยธิน	✓			
๒๓๙	๒๓๙	นายพรเทพ พูนศรีธนากุล	✓			
๒๔๐	๒๔๐	นายพรเทพ ศิริโรจนกุล	✓			
๒๔๑	๒๔๑	นางพรรณสิริ กุลนาถศิริ		✓		
๒๔๒	๒๔๒	นายพริษฐ์ วัชรสินธุ	✓			
๒๔๓	๒๔๓	นายพลพีร์ สุวรรณฉวี	✓			
๒๔๔	๒๔๔	นายพลากร พิมพ์นิติย์	✓			
๒๔๕	๒๔๕	นายพัฒนา สัพโส	✓			
๒๔๖	๒๔๖	นายพันธ์ศักดิ์ บุญแทน	✓			
๒๔๗	๒๔๗	นายภาณุวัฒน์ สะสมทรัพย์		✓		
๒๔๘	๒๔๘	นางพิชชารัตน์ เลหาพงศ์ชนะ	✓			
๒๔๙	๒๔๙	นายพิชัย แจ้งจรรยาวงศ์	✓			
๒๕๐	๒๕๐	นายพิชัย ชมภูพล	✓			
๒๕๑	๒๕๑	นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน	✓			
๒๕๒	๒๕๒	นายพิทักษ์เดช เดชเดโช	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๒๕๓	๒๕๓	นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์	✓			
๒๕๔	๒๕๔	นายพิบูลย์ รัชกิจประการ	✓			
๒๕๕	๒๕๕	นายพิพิธ รัตนรักษ์	✓			
๒๕๖	๒๕๖	นางสาวพิมพ์กาญจน์ กิริติวิธาปกรณ	✓			
๒๕๗	๒๕๗	นางพิมพ์กาญจน์ พลสมัคร	✓			
๒๕๘	๒๕๘	นางสาวพิมพ์พร พรพฤทธิพันธ์	✓			
๒๕๙	๒๕๙	นางสาวพิมพ์พิชชา ชัยศุภกิจเจริญ	✓			
๒๖๐	๒๖๐	นางสาวพิมพ์ภัทรา วิชัยกุล	✓			
๒๖๑	๒๖๑	นางสาวพิมพ์พุดา ตันจรรักษ์	✓			
๒๖๒	๒๖๒	พลเอก พิศาล วัฒนวงษ์คีรี		✓		
๒๖๓	๒๖๓	นายพีระเดช ศิริวันสาณฑ์	✓			
๒๖๔	๒๖๔	นายอนุชา บุรพชัยศรี	✓			
๒๖๕	๒๖๕	นางสาวพุดิตา ชัยอนันต์	✓			
๒๖๖	๒๖๖	นายพูนศักดิ์ จันทร์จำปี	✓			
๒๖๗	๒๖๗	นายเพชรภูมิ อารณรัตน์	✓			
๒๖๘	๒๖๘	นางสาวเพชรรัตน์ ใหม่ขมภู	✓			
๒๖๙	๒๖๙	นายไพโรจน์ โล่ห์สุนทร	✓			
๒๗๐	๒๗๐	นางสาวภคมน หนูนอนันต์	✓			
๒๗๑	๒๗๑	นายภราดร ปริศนานันท์กุล	✓			
๒๗๒	๒๗๒	นายภณชิล น่วมเจิม	✓			
๒๗๓	๒๗๓	นายภัทรพงศ์ ภัทรประสิทธิ์	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๒๗๔	๒๗๔	นายภัทรพงษ์ สีสาก์	✓			
๒๗๕	๒๗๕	นางสาวภัสริน รามวงศ์	✓			
๒๗๖	๒๗๖	นายภาคภูมิ บุญประมุข	✓			
๒๗๗	๒๗๗	นายภาควัต ศรีสุรพล	✓			
๒๗๘	๒๗๘	นายภาณุ พรวัฒนา	✓			
๒๗๙	๒๗๙	นายภูมินทร์ ลีธีระประเสริฐ	✓			
๒๘๐	๒๘๐	นายภูมิพัฒน์ พชรทรัพย์	✓			
๒๘๑	๒๘๑	นายภูริวรรธก์ ใจสำราญ	✓			
๒๘๒	๒๘๒	นายมณฑิเยร สงฆ์ประชา	✓			
๒๘๓	๒๘๓	นางมนพร เจริญศรี	✓			
๒๘๔	๒๘๔	นายมนัสนันท์ หลีนวรัตน์	✓			
๒๘๕	๒๘๕	นางสาวมัลลิกา จิระพันธุ์วานิช	✓			
๒๘๖	๒๘๖	นายมานพ ศิริภูวดล	✓			
๒๘๗	๒๘๗	นายมานพ ศรีฝั่ง	✓			
๒๘๘	๒๘๘	นางมุกดาวรรณ เลื่องสินิล	✓			
๒๘๙	๒๘๙	นายศวัตต์ ไม้ไพศาลสิน	✓			
๒๙๐	๒๙๐	นายยอดชาย พึ่งพร	✓			
๒๙๑	๒๙๑	ว่าที่ร้อยโท ยุทธการ รัตนมาศ	✓			
๒๙๒	๒๙๒	นายยูน้อยดี วาบา		✓		
๒๙๓	๒๙๓	นายรชตะ ด่านกุล	✓			
๒๙๔	๒๙๔	นางสาวรภััสสรณ์ นิยะโมสถ	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๒๙๕	๒๙๕	นายร่มธรรม ขำนุรักษ์	✓			
๒๙๖	๒๙๖	นายรวี เล็กอุทัย	✓			
๒๙๗	๒๙๗	นายรอมฎอน ปันจอร์	✓			
๒๙๘	๒๙๘	นางสาวรักชนก ศรีนอก	✓			
๒๙๙	๒๙๙	นายรังสรรค์ มณีรัตน์	✓			
๓๐๐	๓๐๐	นายรังสิกร ทิมาตฤกะ	✓			
๓๐๑	๓๐๑	นายรังสีมันต์ โรม	✓			
๓๐๒	๓๐๒	นายรัชต์พงศ์ สร้อยสุวรรณ	✓			
๓๐๓	๓๐๓	นางสาวรัชชนก สุขประเสริฐ	✓			
๓๐๔	๓๐๔	นางรัชนี พลซื่อ	✓			
๓๐๕	๓๐๕	นายรัฐ คลังแสง	✓			
๓๐๖	๓๐๖	นายราชิต สุดพุ่ม	✓			
๓๐๗	๓๐๗	นางรำพูล ตันตวิณิชชานนท์	✓			
๓๐๘	๓๐๘	นายรุ่งโรจน์ ทองศรี	✓			
๓๐๙	๓๐๙	นายเรืองวิทย์ คุณวัฒนาพงษ์	✓			
๓๑๐	๓๑๐	นายฤกษ์ อยู่ดี	✓			
๓๑๑	๓๑๑	นายลัทธชัย โชคชัยวัฒนากร	✓			
๓๑๒	๓๑๒	นายล้ำเลิศ พัวพัฒนโชติ	✓			
๓๑๓	๓๑๓	นางสาวลลิตาภรณ์ วรณวัชรโรจน์	✓			
๓๑๔	๓๑๔	นายเลาฟั้ง บัณฑิตเทอดสกุล	✓			
๓๑๕	๓๑๕	นายเลิศศักดิ์ พัฒนชัยกุล	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๓๑๖	๓๑๖	นางสาวชिरาภรณ์ กาญจนะ	✓			
๓๑๗	๓๑๗	นายวรโชติ สุขันธ์ขจร	✓			
๓๑๘	๓๑๘	นายวรท ศิริรักษ์	✓			
๓๑๙	๓๑๙	นายวรภพ วิริยะโรจน์	✓			
๓๒๐	๓๒๐	นายวรรณรัตน์ ชาญนุกุล	✓			
๓๒๑	๓๒๑	นางสาววรรณวิภา ไ้มัสน	✓			
๓๒๒	๓๒๒	นางสาววรรณิตา นพสิทธิ์	✓			
๓๒๓	๓๒๓	นายรวงศ์ วรปัญญา	✓			
๓๒๔	๓๒๔	นายวรวิจน์ เอื้ออภิญญกุล	✓			
๓๒๕	๓๒๕	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรวิทย์ บารู	✓			
๓๒๖	๓๒๖	นายวรศิษฐ์ เลียงประสิทธิ์	✓			
๓๒๗	๓๒๗	นายวรสิทธิ์ กัลป์ตินันท์	✓			
๓๒๘	๓๒๘	นายวรายุทธ ทองสุข	✓			
๓๒๙	๓๒๙	นายวรารุช ศิลปอาชา	✓			
๓๓๐	๓๓๐	นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ	✓			
๓๓๑	๓๓๑	นายวัชระ ยาวอหะซัน	✓			
๓๓๒	๓๓๒	นายวัชระพล ขาวขำ	✓			
๓๓๓	๓๓๓	นายวันนิวัติ สมบูรณ์	✓			
๓๓๔	๓๓๔	นางวันเพ็ญ พร้อมพัฒน์	✓			
๓๓๕	๓๓๕	นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา	✓			
๓๓๖	๓๓๖	นายวาโย อัครรุ่งเรือง		✓		

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๓๓๗	๓๓๗	นายวารุจ ศิริวัฒน์	✓			
๓๓๘	๓๓๘	นายวิชัย สุดสวาสดิ์	✓			
๓๓๙	๓๓๙	นายวิทยา แก้วภราดัย	✓			
๓๔๐	๓๔๐	นายวิทวัส ตีชะวานิชย์	✓			
๓๔๑	๓๔๑	นายวิทวิสิทธิ์ ปันสวนปลูก	✓			
๓๔๒	๓๔๒	นายวินัย ภัทรประสิทธิ์	✓			
๓๔๓	๓๔๓	นางสาววิภาณี ภูคำวงศ์	✓			
๓๔๔	๓๔๔	นายวิรัช พิมพะนิตย์	✓			
๓๔๕	๓๔๕	นายวิริยะ ทองผา	✓			
๓๔๖	๓๔๖	พลตำรวจโท วิโรจน์ เปาอินทร์	✓			
๓๔๗	๓๔๗	นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร	✓			
๓๔๘	๓๔๘	นางสาววิลดา อินฉัตร	✓			
๓๔๙	๓๔๙	นางสาววิสาระดี เตชะธีราวัฒน์	✓			
๓๕๐	๓๕๐	นายวิสุทธิ์ ไชยณรุณ	✓			
๓๕๑	๓๕๑	นายวีรนนท์ ฮวดศรี	✓			
๓๕๒	๓๕๒	นายวีรภัทร คันธะ	✓			
๓๕๓	๓๕๓	นายวีรวุธ รักเที่ยง	✓			
๓๕๔	๓๕๔	นายวีระพล จิตสัมฤทธิ์	✓			
๓๕๕	๓๕๕	นายวุฒินันท์ บุญชู	✓			
๓๕๖	๓๕๖	นายวุฒิพงศ์ ทองเหลา	✓			
๓๕๗	๓๕๗	นายวุฒิพงษ์ นามบุตร	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๓๕๘	๓๕๘	นางสาวศนิवार บัวบาน	✓			
๓๕๙	๓๕๙	นายศรัณย์ ทิมสุวรรณ	✓			
๓๖๐	๓๖๐	นางสาวศรีโสภา โกฏคำลือ	✓			
๓๖๑	๓๖๑	นางสาวศศินันท์ ธรรมนิฐินันท์	✓			
๓๖๒	๓๖๒	นายศักดิ์ ชาร์มย์	✓			
๓๖๓	๓๖๓	นายศักดิ์ชาย ตันเจริญ	✓			
๓๖๔	๓๖๔	นายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์	✓			
๓๖๕	๓๖๕	นายศักดิ์นัย นุ่มหนู	✓			
๓๖๖	๓๖๖	นางนันทนา สงฆ์ประชา	✓			
๓๖๗	๓๖๗	นายศักดิ์สิทธิ์ ขาวทอง	✓			
๓๖๘	๓๖๘	นายศาสตรา ศรีปาน	✓			
๓๖๙	๓๖๙	นายศิริสิทธิ์ เลิศด้วยลาก	✓			
๓๗๐	๓๗๐	นายศิริสิทธิ์ สงนุ้ย	✓			
๓๗๑	๓๗๑	นางสาวศิริกัญญา ตันสกุล	✓			
๓๗๒	๓๗๒	นายศิริโรจน์ ธนิกกุล	✓			
๓๗๓	๓๗๓	นายศิริวัฒน์ ขจรประศาสน์		✓		
๓๗๔	๓๗๔	นายศิวะ พงศ์ธีระดุลย์	✓			
๓๗๕	๓๗๕	นายศุภสิทธิ์ พจน์รัฐศักดิ์	✓			
๓๗๖	๓๗๖	นายศุภโชค ศรีสุขขจร	✓			
๓๗๗	๓๗๗	นายศุภโชติ ไชยสัจ	✓			
๓๗๘	๓๗๘	นายศุภณัฐ มีนชัยนันท์	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๓๗๙	๓๗๙	นายสุภปรกรณ์ กิตยาธิคุณ	✓			
๓๘๐	๓๘๐	นายชรรุา ขาวขำ	✓			
๓๘๑	๓๘๑	นายสกล สุนทรวานิชย์กิจ	✓			
๓๘๒	๓๘๒	นางสาวสกุณา สาระนันท์	✓			
๓๘๓	๓๘๓	นางสาวเพ็ญชิสา หงษ์อุปลัมภ์ชัย	✓			
๓๘๔	๓๘๔	นายสนอง เทพอักษรณรงค์	✓			
๓๘๕	๓๘๕	นายสมเกียรติ ตันติภทระกุล	✓			
๓๘๖	๓๘๖	นายสมเจตน์ แสงเจริญรัตน์	✓			
๓๘๗	๓๘๗	ว่าที่ร้อยตรี สมชาติ เตชถาวรเจริญ	✓			
๓๘๘	๓๘๘	นายสมดุลย์ อุตเจริญ	✓			
๓๘๙	๓๘๙	นายสมบัติ ยะสินธุ์	✓			
๓๙๐	๓๙๐	นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์	✓			
๓๙๑	๓๙๑	นายสมมุติ เบ็ญจลักษณ์	✓			
๓๙๒	๓๙๒	นายสมยศ พลายด้วง	✓			
๓๙๓	๓๙๓	รองศาสตราจารย์เชิดชัย ตันติศิรินทร์	✓			
๓๙๔	๓๙๔	นายสมศักดิ์ บุญประชม	✓			
๓๙๕	๓๙๕	นายสยาม เพ็งทอง	✓			
๓๙๖	๓๙๖	นายสยาม หัตถสงเคราะห์	✓			
๓๙๗	๓๙๗	นายสรชิต สุจิตต์	✓			
๓๙๘	๓๙๘	นายสรพัช ศรีปราชญ์	✓			
๓๙๙	๓๙๙	นายสรรพภัญญู ศิริไพล์	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๐๐	๔๐๐	นายสรรเพชญ บุญญามณี	✓			
๔๐๑	๔๐๑	นายสรวงค์ เทียนทอง		✓		
๔๐๒	๔๐๒	นายสรวิทย์ ศุภภินิตา	✓			
๔๐๓	๔๐๓	นางสาวสรสันทน์ อรรณนพพร	✓			
๔๐๔	๔๐๔	นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง	✓			
๔๐๕	๔๐๕	นายสฤกษ์ดี บุตรเนียร	✓			
๔๐๖	๔๐๖	นางสว่างจิตต์ เลาะห์โรจนพันธ์	✓			
๔๐๗	๔๐๗	นายสหัสวัต คุ่มคง	✓			
๔๐๘	๔๐๘	นายสะถิระ เผือกประพันธุ์	✓			
๔๐๙	๔๐๙	นายสังคม แดงโชติ	✓			
๔๑๐	๔๑๐	นายสัญญา นิลสุพรรณ	✓			
๔๑๑	๔๑๑	นายสันต์ แซ่ตั้ง	✓			
๔๑๒	๔๑๒	นายสัมพันธ์ มะยูโซ๊ะ	✓			
๔๑๓	๔๑๓	นายสัมฤทธิ์ แทนทรัพย์	✓			
๔๑๔	๔๑๔	นายสาธิต ทวีผล	✓			
๔๑๕	๔๑๕	นายสาเหมุหามัด อัลอิดรูส	✓			
๔๑๖	๔๑๖	นายสิงหนณ ดินาง	✓			
๔๑๗	๔๑๗	นายสิทธิชัย หล่อประสงค์สุข	✓			
๔๑๘	๔๑๘	นายสิทธิพล วิบูลย์ธนากุล	✓			
๔๑๙	๔๑๙	พันโท สินธพ แก้วพิจิตร	✓			
๔๒๐	๔๒๐	นายสิริน สงวนสิน	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๒๑	๔๒๑	นางสาวสิริลภัส กองตระการ	✓			
๔๒๒	๔๒๒	นางสุขสมรวย วันทนิยกุล	✓			
๔๒๓	๔๒๓	นายสุชาติ ชมกลิ่น		✓		
๔๒๔	๔๒๔	นายสุชาติ ตันเจริญ		✓		
๔๒๕	๔๒๕	นางสาวสุนัฐษา โส่สถาพรพิพิธ	✓			
๔๒๖	๔๒๖	นายฐากร ตัณฑสิทธิ์	✓			
๔๒๗	๔๒๗	นางสาวสุดารัตน์ พิทักษ์พรพัลลภ	✓			
๔๒๘	๔๒๘	นางสาวสุดาวรรณ หวังศุภกิจโกศล	✓			
๔๒๙	๔๒๙	นายสุทธิชัย จรุงเนตร	✓			
๔๓๐	๔๓๐	นายสุทิน คลังแสง		✓		
๔๓๑	๔๓๑	นายสุธรรม จริตงาม	✓			
๔๓๒	๔๓๒	นายสุธรรม แสงประทุม	✓			
๔๓๓	๔๓๓	นายสุพล จุลใส	✓			
๔๓๔	๔๓๔	นางสุพัชรี ธรรมเพชร	✓			
๔๓๕	๔๓๕	นางศิริวรรณ ปราศจากศัตรู	✓			
๔๓๖	๔๓๖	นายสุภกร ตันติไพบูลย์ธนะ	✓			
๔๓๗	๔๓๗	นางสาวสุภาพร กำเนิดผล	✓			
๔๓๘	๔๓๘	นางสุภาพร สลับศรี	✓			
๔๓๙	๔๓๙	นายสุรเกียรติ์ เทียนทอง	✓			
๔๔๐	๔๔๐	นายสุรชาติ ขาญประดิษฐ์	✓			
๔๔๑	๔๔๑	นายสุรเชษฐ์ ประวีณวงศ์วุฒิ	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๔๒	๔๔๒	นายสุรทิน พิจารณ์	✓			
๔๔๓	๔๔๓	นายสุรพจน์ เตาะเจริญสุข	✓			
๔๔๔	๔๔๔	พลตำรวจตรี สุรพล บุญมา	✓			
๔๔๕	๔๔๕	นายสุรพันธ์ ไวยากรณ์	✓			
๔๔๖	๔๔๖	รองศาสตราจารย์สุรวาท ทองบุ	✓			
๔๔๗	๔๔๗	นายสุรศักดิ์ พันธุ์เจริญวรกุล	✓			
๔๔๘	๔๔๘	พลตำรวจตรี สุรินทร์ ปาลาเร่		✓		
๔๔๙	๔๔๙	นายชนินทร์ รุ่งธนเกียรติ	✓			
๔๕๐	๔๕๐	นายสุไลมาน ปือแนปีแน	✓			
๔๕๑	๔๕๑	นายสุวรรณา กุมภีโร	✓			
๔๕๒	๔๕๒	นายเสมอกัน เทียงธรรม	✓			
๔๕๓	๔๕๓	นายมังกร ยนต์ตระกูล	✓			
๔๕๔	๔๕๔	นายโสภณ ชาร์มย์	✓			
๔๕๕	๔๕๕	นางหทัยรัตน์ เพชรพนมพร	✓			
๔๕๖	๔๕๖	นายหรั่ง ฐระพล	✓			
๔๕๗	๔๕๗	นายองค์การ ชัยบุตร	✓			
๔๕๘	๔๕๘	นายองอาจ ฉัตรชัยพลรัตน์	✓			
๔๕๙	๔๕๙	นายองอาจ วงษ์ประยูร	✓			
๔๖๐	๔๖๐	นายอดิพงษ์ ฐิติพิทยา	✓			
๔๖๑	๔๖๑	นายอดิศร เพียงเกษ	✓			
๔๖๒	๔๖๒	นายอดิศศักดิ์ แก้วมุงคุณทรัพย์	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๖๓	๔๖๓	นายอนันต์ ปรีดาสุทธิจิตต์	✓			
๔๖๔	๔๖๔	นายอนันต์ ผลอำนวย	✓			
๔๖๕	๔๖๕	นายอนุชา นาคาศัย	✓			
๔๖๖	๔๖๖	นายอนุชา สะสมทรัพย์	✓			
๔๖๗	๔๖๗	นายอนุทิน ชาญวีรกูล		✓		
๔๖๘	๔๖๘	นายอนุรักษ์ จูรีมาศ	✓			
๔๖๙	๔๖๙	นายอนุรัตน์ ตันบรรจง	✓			
๔๗๐	๔๗๐	นายอนุสรณ์ แก้ววิเชียร	✓			
๔๗๑	๔๗๑	นายอนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด	✓			
๔๗๒	๔๗๒	นายอภิชา เลิศพชรกมล	✓			
๔๗๓	๔๗๓	จำอากาศเอก อภิชาติ แก้วโกศล	✓			
๔๗๔	๔๗๔	นายอภิชาติ ตีรสวัสดิ์ชัย	✓			
๔๗๕	๔๗๕	นายอภิชาติ ศิริสุนทร	✓			
๔๗๖	๔๗๖	นายอภิสิทธิ์ ไส้สตรูไกล		✓		
๔๗๗	๔๗๗	นายอมรเทพ สมหมาย		✓		
๔๗๘	๔๗๘	ว่าที่ร้อยตรีหญิง อรพรรณ จันทาเรือง	✓			
๔๗๙	๔๗๙	นายอรรถกร ศิริลัทธยากร	✓			
๔๘๐	๔๘๐	นายอรรถพล ไตรศรี	✓			
๔๘๑	๔๘๑	นายอรรถพล วงษ์ประยูร	✓			
๔๘๒	๔๘๒	นายอลงกต มณีภาส	✓			
๔๘๓	๔๘๓	นางอวยพรศรี เขาวลิต	✓			

รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่มา ลา ขาด ชุดที่ ๒๖
 ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร
 ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
 วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ลำดับ ที่	เลขประจำตัว สมาชิก	ชื่อ-สกุล	มา	ลา	ขาด	หมายเหตุ
๔๘๔	๔๘๔	นายอัคร ทองใจสด	✓			
๔๘๕	๔๘๕	นายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์		✓		
๔๘๖	๔๘๖	นายอัครนันท์ กัณณ์กิตตินันท์	✓			
๔๘๗	๔๘๗	นายอัครแสนคีรี โล่ห์วีระ	✓			
๔๘๘	๔๘๘	นายอับลอุลาयी สาแม็ง	✓			
๔๘๙	๔๘๙	นายอาทิตย์ หวังศุภกิจโกศล	✓			
๔๙๐	๔๙๐	นายอานูภาพ ลิขิตอำนวยชัย	✓			
๔๙๑	๔๙๑	นายอามินทร์ มะยูโซ๊ะ	✓			
๔๙๒	๔๙๒	นายอาสาพลธ์ สรรณไตรภาพ	✓			
๔๙๓	๔๙๓	นายอำนาจ วิลาวัลย์	✓			
๔๙๔	๔๙๔	นายอิทธิพล ชลธราศิริ	✓			
๔๙๕	๔๙๕	นายเอกธวัช อินทร์รอด	✓			
๔๙๖	๔๙๖	นายเอกนัฏ พร้อมพันธุ์	✓			
๔๙๗	๔๙๗	นายเอกราช ช่างเหลา	✓			
๔๙๘	๔๙๘	นายเอกราช อุดมอำนวย	✓			
๔๙๙	๔๙๙	นางสาวแอนศิริ วลัยกนก	✓			
๕๐๐	๕๐๐	นายโอชิษฐ์ เกียรติก่อชัชชัย	✓			
รวม ๕๐๐			๔๗๖	๒๔	๐	

 (นางสาวปิณารัตน์ จันณูจิตรชษฐ์)
 นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

 (นางสรภาพ เจนนุวัตร)
 ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานทะเบียนประวัติ

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗
ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร อาคารรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๒๗ นาฬิกา
จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๔๗๖ คน

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : เรียนท่านสมาชิก
ทุกท่านครับ ขณะนี้มีสมาชิกมาลงชื่อเข้าประชุม จำนวน ๒๕๗ ท่านแล้ว ถือว่าครบ
องค์ประชุม ผมขอเปิดการประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระต่อไปครับ

ระเบียบวาระที่ ๑ กระตุ้ถาม วันนี้ไม่มีนะครับ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

เรื่องแรก รับทราบพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ประกาศพระราช
กฤษฎีกาเรียกประชุมสมัยวิสามัญแห่งรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๗

ด้วยได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ประกาศพระราชกฤษฎีกา
เรียกประชุมสมัยวิสามัญแห่งรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ผมจึงขอเชิญท่านสมาชิกทุกท่านโปรดยื่น
ขึ้นรับฟังพระบรมราชโองการ และขอเชิญท่านเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอ่าน
พระบรมราชโองการครับ

(สมาชิกและผู้ที่อยู่ในที่ประชุมได้ยื่นขึ้นเพื่อรับฟังพระบรมราชโองการ)

ว่าที่ร้อยตำรวจตรี อาพัทธ์ สุขะนันท์ (เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) :
พระบรมราชโองการ

“พระราชกฤษฎีกา
เรียกประชุมสมัยวิสามัญแห่งรัฐสภา
พ.ศ. ๒๕๖๗

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗
เป็นปีที่ ๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า
โดยที่ที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งรัฐ สมควรที่จะเรียกประชุมรัฐสภา
เป็นการประชุมสมัยวิสามัญ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒๒ และมาตรา ๑๗๕ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุม
สมัยวิสามัญแห่งรัฐสภา ตั้งแต่วันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๗

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

เศรษฐา ทวีสิน

นายกรัฐมนตรี”

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : เชิญนั่งครับ
เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุมต่อไปครับ คือ

เรื่องที่ ๑ รับทราบประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง ให้สมาชิกผู้ที่อยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองเลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง

ตามที่ นายณัฏฐ์ หงษ์ชูเวช ได้มีหนังสือขอลาออกจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นเหตุให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๑ (๓) ของรัฐธรรมนูญ นั้น ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงได้มีประกาศสภาผู้แทนราษฎรประกาศให้ผู้ที่มีชื่อในลำดับถัดไปในบัญชีรายชื่อของพรรคเพื่อไทยเลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตามมาตรา ๑๐๕ (๒) ของรัฐธรรมนูญ คือ ท่านนายแพทย์เชิดชัย ตันติศิรินทร์ ซึ่งอยู่ในลำดับ ๓๕ ของพรรคเพื่อไทย จึงแจ้งมาให้ที่ประชุมทราบ

เรื่องถัดไป ก็คือเรื่องขอให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกบัญชีรายชื่อที่ได้แจ้งเมื่อสักครู่ ได้เข้ามาปฎิญาณตนในที่ประชุมก่อนเข้ารับหน้าที่ตามมาตรา ๑๑๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เนื่องจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๕ ซึ่งกำหนดให้ต้องปฎิญาณตนก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่ นั้น ซึ่งขณะนี้ท่านสมาชิกท่านรองศาสตราจารย์เชิดชัย ตันติศิรินทร์ เข้ามาแล้ว ขอแสดงความยินดีด้วยนะครับ ได้กล่าวปฎิญาณตนโดยที่ผมจะกล่าวนำนะครับ ท่านก็ปฎิญาณซ้ำ ๆ เป็นวรรคไปนะครับ เดี่ยวเชิญเราจะได้ปฎิญาณต่อไป ขอปฎิญาณตามที่ผมจะกล่าวนำ

(สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลื่อนลำดับได้ยืนขึ้นและกล่าวคำปฎิญาณตนต่อที่ประชุมตามที่ประธานได้กล่าวนำ)

“ข้าพเจ้า รองศาสตราจารย์เชิดชัย ตันติศิรินทร์ ขอปฎิญาณว่า ข้าพเจ้าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบขอบคุณครับ ขอแสดงความยินดีด้วยครับ เชิญนั่งครับ ดังนั้น จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้เท่ากับ ๕๐๐ คน ครั้งหนึ่งของสมาชิกก็คือ ๒๕๐ ท่าน

(ที่ประชุมรับทราบ)

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) :

ระเบียบวาระที่ ๓ รับรองรายงานการประชุม ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ไม่มี

ต่อไปเป็นการพิจารณาเรื่องด่วนนะครับ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) และเนื่องจากมีร่างพระราชบัญญัติทำนองเดียวกันนี้อีก ๓ ฉบับ
ได้แก่

๑. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)

๒. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ซึ่งอยู่ในระเบียบวาระที่ ๖.๑ นะครับ

๓. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (นายอนุทิน ชาญวีรกูล กับคณะ เป็นผู้เสนอ) ซึ่งอยู่ในระเบียบวาระที่ ๖.๒ ซึ่งผมเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนี้สามารถจะพิจารณารวมกันได้นะครับ

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ถ้าไม่มีผู้ใด เห็นเป็นอย่างอื่นก็ถือว่าเราจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๔ ฉบับนี้รวมกันนะครับ

โดยที่คณะรัฐมนตรีได้เสนอรายงานการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง และรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากกฎหมายเพื่อประกอบการพิจารณา ในกระบวนการตรากฎหมายแล้วตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ ส่วนร่างฉบับของ รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ และร่างของคุณพิรัชต์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจาก พระราชบัญญัติฉบับนี้แล้วตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ และได้ประกาศสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการรับฟังความคิดเห็นอันนี้แล้ว สำหรับฉบับของท่านอนุทิน เนื่องจากเป็นร่างที่มีหลักการทำนองเดียวกันกับร่างที่ได้เสนอรับฟังความคิดเห็นไปแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงไม่ได้จัดทำความคิดเห็นออกไป เพราะว่าเป็น กฎหมายที่มีหลักการในทำนองเดียวกันแล้วนะครับ โดยทางรัฐบาลก็ได้อนุญาตให้ท่านนิกร จำนง ได้มาร่วมเป็นคณะชี้แจงในนามของรัฐบาลด้วยนะครับ ผมจึงขอเชิญคณะรัฐมนตรี ได้เข้ามาเพื่อนำเสนอหลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติฉบับนี้ครับ เชิญครับ

นายภูมิธรรม เวชยชัย (รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวง พาณิชย) : กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพและท่านสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรผู้ทรงเกียรติ ผม นายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงพาณิชย์ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เห็นแตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ จากการที่คณะรัฐมนตรีได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียง ประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรนั้น ผมขอกล่าวสาระสำคัญ ในร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ดังนี้

เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียง ประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติจะต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียง

เป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ ซึ่งการกำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติ มีจำนวนคะแนนการออกเสียงมากเกินไปจะทำให้ได้ข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติยากขึ้น การออกเสียงในแต่ละครั้งอาจไม่ประสบความสำเร็จ ประกอบกับการจัดให้มีการออกเสียงประชามติในแต่ละเรื่องแต่ละครั้งต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก นอกจากนี้การที่กฎหมายเดิมไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกันกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรณีการเลือกตั้งทั่วไปหรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งคราวละ -----

ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้ง ทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ย่อมเป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง

ประการต่อมา วิธีการออกเสียงเดิม กำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยบัตรออกเสียงเป็นหลัก อาจจะไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีการพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่สามารถช่วยอำนวยความสะดวกให้ประชาชนในการเข้าถึงการออกเสียงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และลดภาระค่าใช้จ่ายมากขึ้น

ประการสุดท้าย กฎหมายเดิมกำหนดเพียงให้จัดให้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดให้มีการออกเสียงอย่างรอบด้าน อย่างเท่าเทียมกันเท่านั้น ซึ่งอาจไม่ชัดเจนว่าความเห็นของผู้ที่ไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ จะได้รับการรับฟังอย่างทั่วถึงหรือไม่ และอาจนำไปสู่การโต้แย้งผลการทำประชามติได้ คณะรัฐมนตรีจึงเห็นว่ามี ความจำเป็นที่ต้องแก้ไขพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ของคณะรัฐมนตรี มีหลักการสาระสำคัญและเนื้อหา ดังต่อไปนี้

๑. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

๒. วันใช้บังคับ กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (ร่างมาตรา ๒)

๓. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง กำหนดให้หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๓)

๔. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑ วรรคสาม กำหนดให้หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปหรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระในช่วงเวลา

ใกล้เคียงกับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๔)

๕. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒ กำหนดให้การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น โดยวิธีการนั้นสามารถป้องกันการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก และอาจใช้วิธีลงคะแนนวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี และใช้ในเขตออกเสียงหนึ่งหรือหลายเขตออกเสียง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๕)

๖. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓ กำหนดให้การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น (ร่างมาตรา ๖)

๗. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง กำหนดให้เมื่อได้ประกาศกำหนดวันออกเสียงแล้ว ให้คณะกรรมการเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับอย่างทั่วถึง และให้คณะกรรมการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกัน ทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องการจัดทำประชามติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (ร่างมาตรา ๗)

๘. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘ กำหนดให้การออกเสียงจะใช้เขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตเทศบาล เขตตำบล เขตหมู่บ้าน หรือเขตอื่นเป็นเขตออกเสียงก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๑๘)

๙. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง กำหนดให้มีการกำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ในกรณีที่พื้นที่ใดมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระ ในวันเดียวกับการออกเสียง ให้ถือว่าหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งของการเลือกตั้งนั้น เป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียงตามพระราชบัญญัตินี้ในพื้นที่ดังกล่าว ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด (ร่างมาตรา ๙)

ท่านประธานสภาที่เคารพ การแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำประชามติ ทำให้ประชาชนเกิดความสะดวก ประหยัดค่าใช้จ่าย ทั้งยังเป็นการประหยัดงบประมาณ รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ในการทำประชามติ โดยอิสระได้มากขึ้น จึงหวังว่าสภาแห่งนี้จะให้การสนับสนุนร่างแก้ไขพระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณท่านประธานสภาและท่านสมาชิกผู้แทนราษฎรไว้ในโอกาสนี้ครับ

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณท่านรองนายกรัฐมนตรีครับ ต่อไปก็จะให้ผู้ที่เสนอร่างพระราชบัญญัติอีก ๓ ฉบับ เป็นผู้นำเสนอ ซึ่งอย่างที่เรเคยปฏิบัติครับ ผู้เสนอก็คงจะใช้เวลาฉบับละประมาณ ๑๐ นาทีนะครับ แล้วหลังจากนั้นก็ให้ผู้ที่ยากจะขออภิปรายเพิ่มเติมสามารถอภิปรายได้ สำหรับผู้ที่ขออภิปรายซึ่งไม่ใช่ผู้เสนอขอให้ช่วยกันมาลงชื่อข้างหน้านี้ด้วยนะครับ ซึ่งผมจะได้เรียกตามลำดับที่มาขอเสนอ ซึ่งก็จะอนุญาตอย่างที่เราเคยปฏิบัติครับ ก็คือสำหรับผู้ที่เสนอสนับสนุนเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยนะครับ คนละ ๗ นาทีนะครับ ขอเชิญผู้เสนอกฎหมาย ฉบับที่ ๑ ร่างพระราชบัญญัติว่าการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล กับคณะ) เชิญครับ

นายปกรณ์วุฒิ อุดมพิพัฒน์สกุล (แบบบัญชีรายชื่อ) : ท่านประธานครับ ขออภัยครับ

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขออนุญาตท่านอาจารย์ชูศักดิ์ก่อนครับ ทางนี้จะขอปรึกษา เชิญครับ

นายปกรณ์วุฒิ อุดมพิพัฒน์สกุล (แบบบัญชีรายชื่อ) : ขออภัยท่านอาจารย์ ชูศักดิ์ด้วยนะครับ ผม ปกรณ์วุฒิ อุดมพิพัฒน์สกุล ผู้แทนราษฎรบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล ในฐานะประธานวิปฝ่ายค้านนะครับ สิ่งที่ท่านประธานได้แจ้งเมื่อสักครู่อาจจะไม่ตรงกับ ข้อตกลงของวิปทั้ง ๒ ฝ่าย สักนิดหนึ่งนะครับ คือทางผู้เสนอจริง ๆ แล้วก็มีเวลาไม่จำกัด แต่ว่าทางคุณปริษฐ์ คงไม่ได้ใช้เวลาเกิน ๑๐ นาทีไปมากนักนะครับ ในส่วนของผู้อภิปราย ทางวิปรัฐบาลกับวิปฝ่ายค้านได้ตกลงกันว่าคงจะใช้เวลาฝั่งละไม่เกินราว ๆ ๓ ชั่วโมง โดยประมาณนะครับ ซึ่งแต่ละท่านบางท่านอาจจะ ๗ นาที บางท่านอาจจะมากกว่านั้น แต่โดยรวมทั้งหมดแล้วทางฝั่งฝ่ายค้านก็จะใช้เวลาประมาณ ๓ ชั่วโมงครับ บางท่านอาจจะ ไม่ใช่ ๗ นาที ครับท่านประธาน ขอขอบคุณครับ

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : อันนี้เป็นข้อเสนอ ข้อตกลงของวิปทั้ง ๒ ฝ่าย เชิญวิปรัฐบาลครับ

นายศรัณย์ ทิมสุวรรณ (เลขา) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม ศรัณย์ ทิมสุวรรณ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย พรรคเพื่อไทย ในฐานะคนที่ประสานงาน ระหว่าง ๒ ฝ่ายครับ ผมยืนยันครับว่าเราไม่ได้คุยกันว่าแต่ละคนจะใช้เวลาเท่าไร แต่ว่า เราคุยกันว่าแต่ละฝั่งนั้นจะใช้เวลาราว ๓ ชั่วโมง แล้วก็เวลาของท่านประธานประมาณ ๑ ชั่วโมง เพราะฉะนั้นวันนี้เราจะใช้เวลากันประมาณ ๗ ชั่วโมง แล้วก็โหวตและทำการ ประชุมวันนี้ให้สำเร็จเรียบร้อย แต่ว่าไม่มีการกำหนดว่าแต่ละคนจะใช้เวลาเท่าไรครับ

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอขอบคุณมาก ต้องขออภัย ผมเอาข้อตกลงสมัยประชุมที่แล้วมาพูด แต่ว่าเฉพาะกฎหมายฉบับนี้ทางวิป ได้ตกลงกันแล้วว่าจะใช้เวลาฝ่ายละไม่เกิน ๓ ชั่วโมง ก็ขอให้วิปแต่ละฝ่ายนะครับ ซึ่งเจ้าหน้าที่สภาจะบันทึกไว้ด้วยนะครับ แต่ละฝ่ายเมื่อครบ ๓ ชั่วโมงแล้วก็จะเป็นการจบ การประชุม ๓ ชั่วโมงนี้รวมทั้งกล่าวสรุปของผู้เสนอด้วยหรือเปล่าครับวิป เพราะผู้เสนอมี่ ๓ ท่าน จะมีการสรุปอยู่ใน ๓ ชั่วโมงนี้ด้วยหรือเปล่าหรือว่านอกจาก ๓ ชั่วโมงนี้

นายชุตติพงษ์ พิภพภิญโญ (ระยอง) : เรียนท่านประธานครับ ผม ชุตติพงษ์ พิภพภิญโญ วิปฝ่ายค้านครับ ก็ไม่รวมครับท่าน

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ไม่รวมนะครับ คิดว่าเมื่อเราได้อภิปรายกันตามสมควรแล้วสรุปก็คงไม่ยาก และบางฉบับคงจะมีผู้สรุปเพียงท่านเดียว หรืออาจจะไม่สรุปเลยก็ได้ครับ เพราะฉะนั้นก็ดำเนินการตามนี้นะครับ ตามที่วิปทั้ง ๒ ฝ่ายได้ตกลงนะครับ ขอเชิญท่านรองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล เป็นผู้เสนอฉบับแรกครับ เชิญครับ

รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายชูศักดิ์ ศิรินิล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเพื่อไทย ขอนำเสนอบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งเป็นร่างของพรรคเพื่อไทย ท่านประธานที่เคารพครับ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่นำเสนอในวันนี้วัตถุประสงค์สำคัญก็คือ เพื่อแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ที่ใช้อยู่ในขณะนี้ โดยมีหลักการและเหตุผลดังที่ผมจะกราบเรียนต่อท่านประธานและที่ประชุม ดังต่อไปนี้

หลักการ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. กำหนดให้หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากดำรงตำแหน่งครบวาระในช่วงเวลาใกล้เคียงกับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑ วรรคสาม)

๒. กำหนดให้การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือการออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือการออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๒)

๑๒

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

ศิริพร ๖/๒

๓. กำหนดให้การออกเสียงให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓)

๔. กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกัน ทั้งผู้ที่จะเห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จะทำประชามติ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง)

ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมขอแสดงเหตุผลของการแก้ไขเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ไม่ได้กำหนดให้วันออกเสียงสามารถกำหนดเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งทั่วไป หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นเนื่องจากครบวาระได้ ทำให้ต้องกำหนดวันออกเสียงแยกต่างหากจากวันเลือกตั้งทั้งที่อาจอยู่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน เป็นการเพิ่มภาระงานและงบประมาณแผ่นดินในการจัดการออกเสียง อีกทั้งเป็นภาระกับประชาชนที่ต้องออกมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง ดังนั้น จึงอาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้ และวิธีการออกเสียงจากเดิมที่กำหนดให้การออกเสียงกระทำโดยใช้บัตรออกเสียงเป็นหลัก ส่วนวิธีการออกเสียงโดยวิธีอื่นเป็นเพียงทางเลือกที่คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีได้ เป็นการกำหนดวิธีการออกเสียงที่สามารถกระทำได้โดยวิธีการต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อความสะดวกของประชาชนผู้มาใช้สิทธิออกเสียง นอกจากนั้นยังให้มีการแก้ไขเรื่องผลของการออกเสียงที่ถือว่ามีข้อยุติ -----

ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเต็มจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้ใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ ซึ่งเห็นว่าไม่ควรแยกประเภทการออกเสียงเป็นการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติ หรือเป็นเพียงการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี เนื่องจากกระบวนการจัดการออกเสียงเป็นกระบวนการเดียวกันและใช้งบประมาณจำนวนมาก เป็นการไม่คุ้มค่ากับงบประมาณหากจะจัดการออกเสียงเพียงเพื่อการปรึกษา และหากกำหนดให้ผลออกเสียงต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จะทำประชามตินั้น (เสียงข้างมากเด็ดขาด) เห็นว่าเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ เนื่องจากการออกเสียงประชามติต่างกับการเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแปรในการหาเสียงและรณรงค์ ให้คนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง (ซึ่งหลายครั้งยังพบว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่ถึงกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง) แต่การออกเสียงประชามติเป็นเพียงการสอบถามความเห็นของประชาชนในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ซึ่งประเด็นนั้นอาจไม่ได้อยู่ในความสนใจของประชาชนโดยทั่วไป จึงไม่มาใช้สิทธิออกเสียง ดังนั้น จึงไม่ควรนำจำนวนประชาชนส่วนนี้มาเป็นผลต่อการออกเสียง และควรแก้ไขให้การออกเสียงถือเพียงเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงที่ไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ ซึ่งสอดคล้องกับการออกเสียงประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ที่ใช้เพียงเสียงข้างมากธรรมดา และสุดท้ายคือการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่ต้องจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกัน ทั้งผู้ที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบ ในเรื่องที่จัดทำประชามติ เช่นเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๔๑

ท่านประธานที่เคารพครับ กระผมขออนุญาตท่านประธานที่จะกราบเรียนเพิ่มเติมโดยสังเขปเล็กน้อย ดังต่อไปนี้ครับ ท่านประธานครับ ผมเข้าใจว่าร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายประชามติทั้งของรัฐบาล และของพรรคเพื่อไทย รวมทั้งพรรคก้าวไกล รวมทั้งพรรคภูมิใจไทยที่เสนอมานี้ ๔ ร่าง วัตถุประสงค์หลักของการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็คือเรื่องที่กำหนดเสียงข้างมาก เสียงข้างมากเด็ดขาดตามที่กำหนดไว้แต่เดิมในมาตรา ๑๓ ของกฎหมายประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ทุกร่างจึงขอแก้ไขในมาตรานี้แล้วก็มีลักษณะเหมือน ๆ กันว่าต้องการลดขนาดของการออกเสียงที่เป็นเสียงข้างมาก

เด็ดขาดลงมา เพียงว่าการลดขนาดลงมานั้นจะลดลงมาน้อยเพียงใดก็สุดแต่ความคิดของแต่ละพรรค ความคิดของคณะรัฐมนตรี ซึ่งขณะนี้ก็กราบเรียนว่าไม่เหมือนกันทีเดียวนัก แต่เดิมในร่างมาตรา ๑๓ ของกฎหมายประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ผมขอเรียนท่านประธานโดยสรุปเล็กน้อยว่า เสียงชี้ขาดนั้นต้องมีเสียงที่เขาเรียกว่า Double Majority ที่เรียกว่าเสียงข้างมากเด็ดขาด ๒ ชั้น คือ ข้อที่ ๑ ผู้มาใช้สิทธิต้องเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง หลังจากนั้นก็ต้องไปดูข้อที่ ๒ ว่าจำนวนเสียงเห็นชอบต้องเกินกึ่งหนึ่งของผู้ใช้สิทธิออกเสียง ความหมายก็คือว่า เช่น ผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด ๔๐ ล้านคน สมมติตัวเลขกลม ๆ แบบนั้น ผู้มาใช้สิทธิต้อง ๒๐ ล้านขึ้นไป และเสียงชี้ขาดต้องเกินกว่ากึ่งหนึ่งของ ๒๐ ล้านขึ้นไป เขาจึงเรียกว่าเป็น Double Majority ตัวอย่างเช่นนี้ถ้าผมยกเมื่อปี ๒๕๕๐ -----

มีผู้ไม่เห็นชอบ ๑๐.๗ ล้านคน มีผู้เห็นชอบ ๑๔.๗ ล้านคนโดยประมาณ กล่าวเช่นนี้ ก็หมายความว่าถ้าเสียงของประชาชนประมาณ ๓ ล้านเศษ ๆ ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง การลงประชามติในคราวที่แล้วปี ๒๕๕๐ ถ้าใช้ Double Majority ถือว่าไม่ผ่าน ถ้าคนประมาณ ๓ ล้านเศษ ๆ เขาไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง ปี ๒๕๖๐ ผู้ใช้สิทธิ ๕๐ ล้านคน ออกมาใช้สิทธิ ๒๙.๗ เห็นชอบ ๑๖.๘ ไม่เห็นชอบ ๑๐.๕ ถ้าประมาณ ๔ ล้านเศษ ๆ ไม่ออกมาใช้สิทธิแปลว่า Double Majority ตามมาตรา ๑๓ ไม่ผ่าน เหตุนี้ก็ด้วยเหตุผลที่เราจึงควรที่จะแก้มาตรานี้ เสีย เหตุผลสำคัญก็คือเนื่องจากการออกเสียงประชามตินั้นมีเหตุผลความจำเป็นต้องการ สอบถามความเห็นของประชาชน ไม่เหมือนกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งไปตรงกัน แม้ขนาดจรรยาบรรณแล้วผลของการเลือกตั้งบางจังหวัด ผู้ชนะการเลือกตั้งได้คะแนนไม่ถึงกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งก็มี แต่ก็ชนะการเลือกตั้ง ตามกฎกติกาที่ว่าไว้ โดยเหตุนี้ผมเข้าใจโดยสรุปที่ท่านประธานว่า หลายพรรคการเมือง รัฐบาลก็ตีก็คิดว่าเรื่องนี้อาจจะปัญหาในการทำประชามติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำ ประชามติสำหรับการแก้ไขเพิ่มเติมหรือการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่จะเกิดขึ้นในเร็ววันนี้ จึงสมควรที่จะแก้ไขในเรื่องนี้เสียให้เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ ไม่ใช่คะแนนเสียงจนเกินมากไป ส่วนจะลดลงมาเท่าไรอันนั้นเป็นเรื่องที่คงไปพูดกันในชั้นกรรมาธิการ นอกเหนือจาก การแก้ไขเรื่องของมาตรา ๑๓ จึงถือโอกาสแก้ไขเรื่องอื่น ๆ พร้อมกันไป เช่น แก้ไขเรื่อง วันออกเสียง ถ้ามันใกล้เคียงกับการเลือกตั้งทั่วไป ใกล้เคียงกับการเลือกตั้งท้องถิ่น ก็อาจจะ จัดเป็นวันเดียวกันเพื่อประหยัดงบประมาณ เพื่อไม่ต้องสิ้นเปลืองเวลาของพี่น้องประชาชน เมื่อก่อนการใช้บัตรออกเสียงถือเป็นหลัก ส่วนจะใช้วิธีอื่นหรือไม่ก็เป็นข้อยกเว้นที่กรรมการ กำหนด เราก็คิดว่าน่าจะใช้วิธีการอื่น ๆ พร้อมกันไปได้ ที่สำคัญที่สุดก็คือว่าคณะกรรมการ การเลือกตั้งมีความจำเป็นตามกฎหมายที่จะต้องเผยแพร่และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น โดยทั่วหน้า ก็เป็นที่ทราบกันดีรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ ที่เราใช้อยู่ในขณะนี้ในคราวก่อนนี้ไม่เปิด โอกาสให้วิพากษ์วิจารณ์ ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เราก็คิดว่าควรจะแก้ไขเรื่องนี้ ไปพร้อม ๆ กัน ส่วนเรื่องอื่น ๆ ก็เป็นเรื่องของรัฐบาลที่เสนอเพิ่มเติมเข้ามา เช่น เขตออกเสียง ถ้าพร้อมกันให้ใช้เขตออกเสียงตามที่กำหนดไว้ของการเลือกตั้ง อย่างนี้เป็นต้น อันนี้ก็กล่าว โดยสรุปที่ท่านประธานที่เคารพครับว่าเป็นเหตุผลความจำเป็นที่ควรจะต้องมีการแก้ไข

พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ กระผมคิดว่าเพื่อนสมาชิกทั้งหลายก็น่าจะได้รับหลักการร่างทั้งหมดทั้ง ๔ ร่างไปพร้อมกัน พร้อมกับการตั้งกรรมาธิการเพื่อพิจารณาในรายละเอียดต่อไป กราบเรียนด้วยความเคารพครับท่านประธาน ขอขอบคุณครับ

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอขอบคุณท่านรองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล ต่อไปเป็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ของคุณพริษฐ์ วัชรสินธุ กับคณะ ขอเชิญครับ

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ (แบบบัญชีรายชื่อ) : เรียนประธานสภาที่เคารพครับ กระผม พริษฐ์ วัชรสินธุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล ขออนุญาตนำเสนอและอภิปรายหลักการและเหตุผลของร่าง พ.ร.บ. ประชามติ ฉบับของพรรคก้าวไกลในฐานะผู้เสนอร่าง ท่านประธานครับ แม้ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา ประเด็นเรื่องการแก้ไข พ.ร.บ. ประชามตินั้น มักจะถูกนำมาเชื่อมโยงกับเรื่องของกระบวนการในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ผมต้องขออนุญาตเรียนกับท่านประธานผ่านไปยังเพื่อนสมาชิกครับว่า ผมเห็นว่าเราจำเป็นต้องพิจารณาความเชื่อมโยงของ ๒ ประเด็นดังกล่าวนี้ด้วยความระมัดระวังและด้วยความรอบคอบ เพราะในมุมหนึ่ง พ.ร.บ. ประชามตินั้นก็ไม่ใช่ทุกสิ่งทุกอย่างที่จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ แต่ในอีกมุมหนึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ -----

ก็ไม่ควรจะเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่ไปกำหนดว่าเราจะออกแบบ พ.ร.บ. ประชามติกันอย่างไร ที่ผมพูดว่า พ.ร.บ. ประชามตินั้นไม่ใช่ทุกสิ่งทุกอย่างที่ส่งผลต่อกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ครับ ก็เพราะว่าหลายประเด็นที่จะเป็นตัวแปรสำคัญที่ไปกำหนดว่า เราจะได้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่เร็วแค่ไหน รัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะมีความชอบธรรมทางประชาธิปไตยแค่ไหนนั้น ล้วนเป็นประเด็นที่อยู่นอกเหนือจากเนื้อหาในกฎหมายประชามติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของจำนวนประชามติที่ผมก็ต้องขออนุญาตเห็นต่างกับท่านประธานนะครับ คือผมเห็นว่า ๒ ครั้งก็เพียงพอแล้วในเชิงของกฎหมาย หรือไม่ว่าจะเป็นเรื่องของคำถามประชามติสำหรับการทำประชามติครั้งแรก ซึ่งผมก็ยังเห็นต่างกับรัฐบาล แล้วก็เรียกร้องให้รัฐบาลนั้นทบทวนให้หันมาใช้คำถามที่เปิดกว้างขึ้น เพื่อให้ประชาชนทุกคนที่อยากเห็นการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นั้นสามารถลงคะแนนเห็นชอบอย่างเป็นเอกภาพได้ หรือไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรูปแบบและการได้มาซึ่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ที่ตอนนี้ทั้งร่างของพรรคก้าวไกลและร่างของพรรคเพื่อไทยที่ยื่นเข้าสู่รัฐสภานั้น ก็ยืนยันหลักการว่า สสร. นั้นจะต้องมาจากการเลือกตั้ง ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ซึ่งเป็นหลักการที่นับถึงวันนี้ ทางคณะรัฐมนตรีก็ยังคงไม่ยืนยัน แต่ท่านประธานครับ เหตุผลที่ พ.ร.บ. ประชามตินั้นถูกดึงเข้ามามีความเชื่อมโยงกับกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อย่างใกล้ชิดขึ้น เหตุผลที่ทำให้การแก้ไข พ.ร.บ. ประชามตินั้น มีความจำเป็นเร่งด่วนมากขึ้น ก็เพราะว่ามติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายนที่ผ่านมาที่เขียนไว้ชัดเจนครับว่า รัฐบาลนั้นจะยังคงไม่เดินหน้าในการจัดทำประชามติครั้งแรก จนกว่าจะมีการแก้ไข พ.ร.บ. ประชามติเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการยืนยันนะครับว่า คำพูดของโฆษกรัฐบาลที่ได้แถลงไว้หลังวันประชุมวันนั้นว่า ประชามติครั้งแรกนั้นจะเกิดขึ้นในช่วงระหว่าง ๒๑ กรกฎาคม ถึง ๒๒ สิงหาคมนั้นไม่เป็นความจริงครับท่านประธาน นับถึงวันนี้ผมก็ยังไม่ได้รับคำตอบชัด ๆ ว่าหาก ครม. มีความประสงค์ว่าจะต้องแก้ไข พ.ร.บ. ประชามติให้เสร็จก่อนจะเดินหน้าในการจัดทำประชามติครั้งแรก แล้วเหตุใดครับ ครม. ถึงรอมาถึงวันนี้ถึงเสนอร่างแก้ไข พ.ร.บ. ประชามติเข้ามาสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ทั้ง ๆ ที่ทั้งร่างของพรรคเพื่อไทยและร่างของพรรคก้าวไกลก็ถูกยื่นเข้าสู่สภาตั้งแต่ ๑ กุมภาพันธ์ที่ผ่านมา แต่ไม่เป็นไรครับอย่างน้อยผมก็ดีใจครับที่วันนี้เราทุกฝ่ายเห็นตรงกันในการเปิดประชุมสภาสมัยวิสามัญเพื่อมาเร่งแก้ไข พ.ร.บ. ประชามติ แต่อีกมุมหนึ่งครับ ท่านประธาน นอกจาก พ.ร.บ. ประชามติจะไม่ใช้ทุกสิ่งทุกอย่างที่ส่งผลต่อการจัดทำ

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่แล้ว ปัจจัยเรื่องการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ก็ไม่ควรที่จะเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่เรามาใช้กำหนดว่าเราจะออกแบบ พ.ร.บ. ประชามติกันอย่างไร มีเหตุผล ๒ ประการด้วยกันครับ

ประการที่ ๑ ถึงแม้ว่าที่ผ่านมาในประวัติศาสตร์การเมืองไทยเราไม่เคยมีการจัดทำประชามติในเรื่องอื่นที่ไม่ใช่เรื่องของรัฐธรรมนูญ แต่ความจริงแล้วประชามติไม่จำเป็นต้องถามเฉพาะเรื่องของรัฐธรรมนูญเท่านั้นครับ แต่ประชามติสามารถถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสอบถามความเห็นของประชาชนในประเด็นอื่น ๆ ที่เราเห็นว่าสำคัญได้

แต่อีกประการหนึ่งครับท่านประธาน ก็คือในเมื่อพวกเราแต่ละฝ่าย โดยเฉพาะในสภาแห่งนี้ก็ล้วนมีจุดยืนที่ชัดเจน มีธงที่ชัดเจนว่าเราอยากเห็นการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อยู่หรือไม่ นั้นหมายความว่าหากเราออกแบบ พ.ร.บ. ประชามติโดยคำนึงถึงเพียงแค่ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อผลลัพธ์ของประชามติที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เราก็อาจจะถูกตั้งคำถามได้ง่ายครับว่า ตกลงแล้วเรากำลังพยายามจะแกกติกากลับเกี่ยวกับประชามติเพียงเพื่อให้ฝ่ายที่เราสนับสนุนนั้นได้เปรียบใช้หรือไม่

ด้วยเหตุผล ๒ ประการนี้ท่านประธาน ผมเลยจะขออนุญาตนำเสนอร่างแก้ไข พ.ร.บ. ประชามติฉบับของพรรคก้าวไกล และเชิญชวนเพื่อนสมาชิกทุกคนมาร่วมกันพิจารณาเนื้อหาในร่างแก้ไข พ.ร.บ. ประชามติทุกฉบับในวันนี้ โดยไม่คำนึงถึงเพียงแค่ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อกระบวนการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ครับ แต่คำนึงถึงเป้าหมายที่เรามีร่วมกันในการออกแบบกติกาประชามติให้มีความเหมาะสม ให้มีประสิทธิภาพ ให้มีความเป็นธรรม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ว่าจะประชามติจะเกี่ยวข้องกับเรื่องรัฐธรรมนูญหรือไม่ และไม่ว่าเราจะสนับสนุนฝ่ายที่เห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบกับประเด็นที่ถูกถามในประชามติ

เข้าสู่เนื้อหาสาระครับท่านประธาน เป้าหมายของร่างแก้ไข พ.ร.บ. ประชามติของพรรคก้าวไกลมีการเสนอทั้งหมด ๔ ประเด็นสำคัญครับ พยายามจะทำให้กติกาประชามตินั้นมีความเป็นธรรม มีความยืดหยุ่น มีความทันสมัยและมีความหลากหลายมากขึ้น แต่หากจะมองกว้างกว่าแค่ร่างของพรรคก้าวไกลและมองถึงเนื้อหาสาระที่อยู่ในทั้ง ๔ ร่าง ผมพยายามสรุปให้เห็นภาพชัดเจนครับ ดังที่ปรากฏในสไลด์

(เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิด Presentation)

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ (แบบบัญชีรายชื่อ) : ว่าทั้ง ๔ ร่างนั้น มีการนำเสนอรวมกันทั้งหมด ๗ ประเด็นครับ แบ่งออกเป็น ๒ ประเด็น ที่พรรคก้าวไกลเสนอในร่างของเรา แล้วก็ร่างอื่นที่เสนอแก้ไขในทิศทางที่สอดคล้องกัน มี ๒ ประเด็นครับ เป็นประเด็นที่อยู่ในร่างของพรรคก้าวไกลแต่ไม่ปรากฏอยู่ในร่างอื่น ๆ แล้วก็ ๓ ประเด็นที่พรรคก้าวไกลไม่ได้เสนอ แต่ปรากฏอยู่ในร่างอื่นและเรายินดีไปพูดคุยเพิ่มเติมในชั้นกรรมาธิการ มาเข้าสู่หมวดหมู่แรกครับ นั่นก็คือ ๒ ประเด็น ที่พรรคก้าวไกลเราเสนอในร่างของเรา แล้วก็ปรากฏอยู่ในร่างอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน

ประเด็นที่ ๑ เป็นการพยายามจะทำให้กติกาที่มีความเป็นธรรมมากขึ้น โดยการเปลี่ยนจากการเป็น Double Majority มาเป็น Single Majority ท่านประธานครับ ผมออกตัวไว้ก่อนว่าส่วนตัวแล้วผมคิดว่ากติกา Double Majority หรือเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้นนั้นมีเจตนาที่ดีครับ เป็นเจตนาที่พยายามจะบอกว่าในเมื่อประชามติ มักจะถูกจัดสำหรับประเด็นที่มันมีความสำคัญต่อบ้านเมือง ประชามตินั้นก็จะถือว่าผ่านความเห็นชอบของประชาชนก็ต่อเมื่อผ่าน ๒ เกณฑ์ด้วยกันครับ -----

เกณฑ์ที่ ๑ คือจำนวนผู้ที่ออกมาใช้สิทธิออกเสียงจะต้องเกินกึ่งหนึ่งของผู้ที่มีสิทธิออกเสียง อันนี้ผมขอเรียกว่าเกณฑ์ชั้นบน ซึ่งเป็นการวัดความสนใจที่ประชาชนมีต่อประเด็นดังกล่าว

เกณฑ์ที่ ๒ ครบถ้วนประธาน นั่นคือจำนวนคนที่ลงคะแนนเห็นชอบนั้นจะต้องมีมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ที่ออกมาใช้สิทธิออกเสียง ผมขอเรียกเกณฑ์นี้ว่าเกณฑ์ชั้นล่าง ซึ่งเป็นการวัดทิศทางความเห็นของประชาชนต่อประเด็นที่ถูกถามในประชามติ ความจริงการมีเกณฑ์แบบ Double Majority หรือเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้นแบบนี้ก็ไม่ได้เป็นอะไรที่ผิดครับ จริงอยู่ครับว่าประเทศส่วนใหญ่ที่เป็นรัฐเดี่ยวมักจะไม่เลือกใช้กติกาแบบนี้ แต่ก็มีบางประเทศที่เป็นรัฐเดี่ยวที่ก็ใช้กติกาแบบ Double Majority ยกตัวอย่างเช่น โปรตุเกสครับที่ใช้กติกา Double Majority สำหรับประชามติทุกประเภท หรืออิตาลีที่มีการใช้กติกา Double Majority สำหรับประชามติที่ไม่เกี่ยวข้องกับแก้ไขรัฐธรรมนูญ แต่ถ้าอยากจะทำให้ท่านประธานเห็นภาพมากขึ้นว่า Double Majority มันส่งผลต่อการทำประชามติอย่างไร ขออนุญาตยกเป็นตัวอย่างให้เห็นภาพครับ สมมุติครับ ประเทศเรามีการจัดประชามติเพื่อสอบถามประชาชนว่าเห็นด้วยหรือไม่ให้มีการยกเลิกการเกณฑ์ทหาร สมมุติประเทศเรามีจำนวนผู้ที่มีสิทธิออกเสียงทั่วประเทศทั้งหมด ๑๐๐ คน สมมุติจำนวนคนที่ออกมาใช้สิทธิออกเสียงมีอยู่ ๗๕ คน หรือว่าคิดเป็น ๗๕ เปอร์เซ็นต์ แล้วสมมุติว่าใน ๗๕ คนนั้นมีคนที่ออกมาลงคะแนนเห็นชอบอยู่ที่ ๔๐ คน และคนที่ลงคะแนนไม่เห็นชอบอยู่ที่ ๓๕ คน ถ้าเป็นเช่นนี้ดังภาพที่ปรากฏด้านซ้ายมือของสไลด์ก็จะถือว่าประชามตินั้น ผ่านความเห็นชอบของประชาชนตามเกณฑ์ Double Majority เพราะว่าในเกณฑ์ชั้นบนจำนวนคนที่ออกมาใช้สิทธิออกเสียงนั้น ซึ่งอยู่ที่ ๗๕ คนนั้นมีมากกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง หรือว่ากึ่งหนึ่งของ ๑๐๐ คน ก็คือ ๕๐ คน และในส่วนของเกณฑ์ชั้นล่างครับ จำนวนคนที่ออกมาลงคะแนนเห็นชอบมีอยู่ ๔๐ คน ซึ่งก็มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคนที่ออกมาใช้สิทธิออกเสียง หรือมากกว่ากึ่งหนึ่งของ ๗๕ คน นั่นก็คือ ๓๗.๕ คน ดังนั้นครบถ้วนประธาน หากประชาชนทุกคนออกมาใช้สิทธิอย่างตรงไปตรงมาตามความเห็นที่ตนเองมี ตามความสนใจที่ตัวเองมี กติกา Double Majority ก็ไม่ได้มีปัญหาอะไรครับ แต่ปัญหามันจะเกิดขึ้นครบถ้วนประธาน ถ้าเกิดภาพมันกลายเป็นภาพด้านขวาของสไลด์นี้ ปัญหาจะเกิดขึ้นหาก ๓๕ คน ที่ความจริงแล้วสนใจในประเด็นเรื่องการยกเลิกการเกณฑ์ทหาร และมีความเห็นว่าไม่เห็นด้วยกับการยกเลิกการเกณฑ์ทหารนั้น ตัดสินใจไม่ออกมาลงคะแนนเสียงครับ แต่ตัดสินใจนอนอยู่บ้านไม่ออกมาใช้สิทธิเลย

และรณรงค์ให้ทุกคนทั้ง ๓๕ คนนั้นนอนอยู่บ้านและไม่ออกมาลงคะแนนเสียง หากพวกเขา รณรงค์แบบนี้และทำสำเร็จครับ นั่นหมายความว่า ๓๕ คนในกลุ่มพวกเขา ที่ความจริงแล้ว มีความเห็นเรื่องการเกณฑ์ทหารนะครับ แต่ใช้วิธีนอนอยู่บ้านเพื่อไม่ออกมาใช้สิทธิ จะถูกไป รวมกับ ๒๕ คนที่ไม่ได้สนใจเรื่องการเกณฑ์ทหารและไม่ได้ตั้งใจจะออกมาใช้สิทธิอยู่แล้ว รวมกันเป็น ๖๐ คน ทำให้จำนวนคนที่ออกมาใช้สิทธิออกเสียงนั้นจะถูกกดลงมาเหลือแค่ ๔๐ คน ซึ่งน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงหรือน้อยกว่า ๕๐ คนนั่นเอง แล้วก็ทำให้ ประชามตินั้นถูกคว่ำไป หรือนับว่าไม่ผ่านความเห็นชอบของประชาชน ทั้ง ๆ ที่คนที่ เห็นด้วยกับการยกเลิกการเกณฑ์ทหารนั้นมีมากกว่าคนที่ไม่เห็นด้วยกับการยกเลิกการเกณฑ์ ทหารด้วยซ้ำ ดังนั้นครับ ไม่ว่าจะประเด็นที่ถูกถามจะเป็นเรื่องเกณฑ์ทหารหรือเป็นเรื่องอื่น การที่เรามีกติกา Double Majority นั้นมันกลายเป็นทำให้ฝ่ายที่ไม่เห็นชอบกับประเด็น ที่ถูกถามหรือประชามตินั้นมีความได้เปรียบอย่างไม่เป็นธรรม และไปเปิดช่องที่ทำให้ฝ่าย ที่ไม่เห็นชอบกับประเด็นที่ถูกถามในประชามตินั้น สามารถเลือกใช้วิธีนอนอยู่บ้านเพื่อกด จำนวนคนหรือสัดส่วนคนที่ออกมาใช้สิทธิลง และหวังจะคว่ำประชามติโดยที่ไม่ให้ผ่านเกณฑ์ ชั้นบน ทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้วประชามตินั้นเป็นประชามติเกี่ยวกับประเด็นที่คนให้ความสนใจ เป็นจำนวนมาก และเป็นประเด็นที่ความจริงคนที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ถูกถามนั้นมีน้อยกว่า คนที่เห็นด้วยกับประเด็นที่ถูกนำมาเสนอในประชามติเสียด้วยซ้ำ ดังนั้นครับท่านประธาน เพื่อป้องกันความไม่เป็นธรรมดังกล่าวครับ ร่างของพรรคก้าวไกล ร่างของพรรคเพื่อไทย แล้วก็ร่างของ ครม. ครับ ก็เลยเสนอให้ปรับกติกาจาก Double Majority มาเป็น Single Majority โดยยกเลิกเกณฑ์ชั้นบนที่เกี่ยวกับสัดส่วนการออกมาใช้สิทธิ และเหลือเพียงแค่ เกณฑ์ชั้นล่างครับที่เกี่ยวกับสัดส่วนการลงคะแนนของผู้ที่ออกมาใช้สิทธิออกเสียง ความแตกต่างก็จะมีอยู่เล็กน้อยครับ -----

ตรงที่ว่าในขณะที่ร่างของพรรคเพื่อไทยนั้นเขียนเกณฑ์ชั้นล่างในลักษณะที่บอกว่า ประชาชาติ จะมีผลก็ต่อเมื่อคนที่ลงคะแนนเห็นชอบเป็นเสียงข้างมาก พุดง่าย ๆ คือว่ามีคนที่ลงคะแนน เห็นชอบมากกว่าคนที่ลงคะแนนไม่เห็นชอบ และมีคนที่ลงคะแนนเห็นชอบมากกว่าคนที่กา ในช่องไม่ออกความเห็น แต่ร่างของพรรคก้าวไกลกับร่างของ ครม. เราเขียนเกณฑ์ชั้นล่างต่างไป เล็กน้อยครับ เราเขียนว่าประชาชาติจะมีผลก็ต่อเมื่อคนที่มาลงคะแนนเห็นชอบนั้นมีมากกว่า กึ่งหนึ่งของผู้ที่ออกมาใช้สิทธิ พุดง่าย ๆ คือต้องมีมากกว่าจำนวนคนที่ลงคะแนนไม่เห็นชอบ และคนที่กาช่องไม่ออกความเห็นรวมกันนะครับ

มาสู่ประเด็นที่ ๒ ครับท่านประธานที่อยู่ในการร่างของพรรคก้าวไกล แล้วก็ ร่างอื่นนั้นก็มีการเสนอแก้ไขในทิศทางเดียวกันครับ นั่นก็คือการพยายามจะทำให้กติกา ประชาตินั้นมีความยืดหยุ่นมากขึ้น โดยการปลดล็อกให้ กกต. นั้นสามารถจัดประชาชาติ วันเดียวกับวันเลือกตั้งระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นอย่างสะดวกมากขึ้น ผมคิดว่าผมไม่ต้อง พุดถึงเยอะครับถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้จากการแก้ไขตรงนี้ หากประชาชาติถูกจัด ในวันเดียวกับการเลือกตั้งจะไม่เพียงแต่อำนวยความสะดวกให้กับประชาชน ประหยัดเวลา ให้กับประชาชน ออกมาคุหาครั้งเดียวก็ลงคะแนนได้หลายเรื่อง แต่จะยังเป็นการประหยัด งบประมาณให้กับรัฐด้วยในการจัดทำประชาชาติและจัดการเลือกตั้ง แต่ผมต้องเรียนกับ ท่านประธานว่าความจริงแล้วกฎหมายประชาชาติปัจจุบันก็ไม่ได้ห้ามนะครับ ไม่ได้ห้ามไม่ให้ จัดประชาชาติวันเดียวกับวันเลือกตั้ง แต่ถ้าเราจำได้ครับ เมื่อ ๒ ปีที่แล้วเพื่อนสมาชิกของผม จากพรรคก้าวไกลเคยมาเสนอญัตติในสภาผู้แทนราษฎรแห่งนี้ เสนอให้จัดประชาชาติ ครั้งที่ ๑ เกี่ยวกับการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นั้นในวันเดียวกันกับวันเลือกตั้งทั่วไปที่เกิดขึ้น ๑๔ พฤษภาคม เมื่อปี ๒๕๖๖ ที่ผ่านมา หากจำกันได้ครับ ถึงแม้ทุกพรรคการเมือง ณ เวลานั้น ในสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบกันอย่างเป็นเอกฉันท์ แต่พอเดินทางไปสู่วุฒิสภาครับ ญัตติดังกล่าวถูกปิดตกโดยวุฒิสภา โดยมี สว. บางคนครับก็ให้เหตุผลโดยไปยกข้อกังวลของ กกต. มา เป็นข้อกังวลของ กกต. ที่บอกว่ากฎหมายประชาชาติปัจจุบันนั้นอาจจะทำให้การ ดำเนินการจัดประชาชาติในวันเดียวกับการเลือกตั้งนั้นมีความท้าทายมากขึ้น ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว สิ่งที่ผมทำครับโดยได้ใช้กลไกของคณะกรรมการพัฒนาการเมือง ส่งหนังสือไปที่ กกต. ถามเลยครับว่า กฎหมายประชาชาติปัจจุบันมันมีมาตราไหนบ้างที่เป็น อุปสรรคต่อการจัดประชาชาติวันเดียวกับการเลือกตั้ง และให้ส่งรายละเอียดมาทั้งหมด

พอ กกต. ส่งรายละเอียดทั้งหมดกลับมาในเดือนพฤศจิกายนเมื่อปีที่แล้วครับ ก็มีการระบุไว้กับทุกมาตราที่มีข้อกังวล ไม่ว่าจะเป็นมาตรา ๑๐ ถึงมาตรา ๑๑ ครับ เกี่ยวกับกรอบในการกำหนดวันออกเสียง มาตรา ๑๘ เกี่ยวกับการกำหนดเขตออกเสียง มาตรา ๑๙ เกี่ยวกับการกำหนดหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียง มาตรา ๒๙ เกี่ยวกับการกำหนดผู้อำนวยการออกเสียง รวมไปถึงประเด็นเกี่ยวกับการแบ่งผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายซึ่งตอนนี้ไม่อยู่ในมาตราใดในกฎหมายประชามติปัจจุบัน กกต. ขอมาก็จัดให้ครับท่านประธาน ผมก็เลยแก้ไขทุกมาตราเลยครับ และตอนนี้ทำให้ร่างแก้ไข พ.ร.บ. ประชามติของพรรคก้าวไกลนั้นปลดล็อกทุกอุปสรรค ไม่มีเหตุผลอื่นใดอีกแล้วที่ กกต. จะไม่สามารถจัดประชามติในวันเดียวกับวันเลือกตั้งได้ ไม่ว่าจะเป็นเลือกตั้งระดับชาติ ท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเลือกตั้งในวันที่ครบวาระหรือเลือกตั้งก่อนครบวาระก็ตาม

ขยับมาสู่หมวดหมู่ที่ ๒ ครับท่านประธาน นั่นก็คือประเด็นที่อยู่ในร่างของพรรคก้าวไกล แต่ไม่มีร่างอื่นเสนอ ซึ่งมีอยู่ ๒ ประเด็นสั้น ๆ ด้วยกันครับ

ประเด็นที่ ๑ ครับท่านประธานคือความพยายามในการทำให้กติกาสภาประชามตินั้นมีความทันสมัยมากขึ้น โดยการรับประกันสิทธิของประชาชนในการเข้าชื่อผ่านช่องทาง Online เพื่อเสนอคำถามประชามติไปที่คณะรัฐมนตรี ตามกฎหมายปัจจุบันครับประชาชนก็มีสิทธิอยู่แล้วในการเข้าชื่อ ๕๐,๐๐๐ รายชื่อ เพื่อเสนอคำถามไปที่คณะรัฐมนตรีนั้นพิจารณาดำเนินการ แต่ปัจจุบัน กกต. กลับไปกำหนดกระบวนการที่ทำให้การเข้าชื่อนั้นไม่สามารถทำผ่านช่องทาง Online ได้ แต่ต้องพิมพ์เอกสารมาเป็นแผ่น ๆ เหมือนที่เราเห็นใน Campaign ของกลุ่ม Con for All เมื่อเดือนสิงหาคมปีที่แล้ว ดังนั้นท่านประธานสิ่งที่พรรคก้าวไกลเสนอร่างแก้ไข พ.ร.บ. ประชามติของเราก็คือ การแก้ไขมาตราที่เกี่ยวข้องเพื่อรับประกันสิทธิของประชาชนในการเข้าชื่อผ่านช่องทาง Online ได้ ซึ่งก็เป็นกลไกมาตรฐาน แล้วก็กระบวนการเดียวกันกับที่มีอยู่แล้วในพระราชบัญญัติเข้าชื่อเสนอกฎหมายปี ๒๕๖๔ ซึ่งรับประกันสิทธิของประชาชนในการเข้าชื่อ ๑๐,๐๐๐ คน ผ่านช่องทาง Online เพื่อเสนอการแก้ไขกฎหมายมาที่สภา แล้วก็สิทธิของประชาชนในการเข้าชื่อ ๕๐,๐๐๐ รายชื่อผ่านช่องทาง Online เพื่อร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญมาที่รัฐสภา

ส่วนประเด็นที่ ๒ ครับท่านประธาน ที่อยู่ในร่างของพรรคก้าวไกลแล้วไม่ปรากฏในร่างอื่น คือการพยายามจะทำให้ประชามตินั้นมีความหลากหลายมากขึ้น

โดยการเปิดกว้างให้ประชามตินั้นสามารถมีคำตอบ ขออภัยครับ มีคำถามและชุดคำตอบ
 ที่มากกว่าแค่เห็นชอบกับไม่เห็นชอบได้ ท่านประธานครับ ที่ผ่านมาระยะหนึ่งเคยกับการจัด
 ประชามติที่มีคำถามเป็นลักษณะที่มีคำตอบแค่ ๒ ตัวเลือกก็คือ Yes เห็นด้วย กับ No
 ไม่เห็นด้วย ซึ่งกรอบคิดแบบนี้ครับมันก็ถูกล็อกไว้ในหลายมาตราในกฎหมายประชามติ
 ปัจจุบัน ดังนั้นสิ่งที่พรรคก้าวไกลต้องการเสนอคือ การแก้ไขมาตราดังกล่าวเพื่อเปิด
 ความเป็นไปได้ใหม่ ๆ ในการออกแบบคำถาม แล้วก็ชุดคำตอบให้มีความหลากหลายมากขึ้น
 ผมยกตัวอย่างให้เห็นภาพแค่ ๒ ตัวอย่างครับ ตัวอย่างที่ ๑ คือเราอยากจะเปิดช่อง
 ให้ประชามตินั้นสามารถมีตัวเลือกคำตอบได้มากกว่า ๒ ตัวเลือก ยกตัวอย่างเช่น การทำ
 ประชามติที่นิวซีแลนด์เมื่อปี ๒๐๑๑ เกี่ยวกับเรื่องของการเลือกตั้งที่มีการถามประชาชน
 ในนิวซีแลนด์ว่าหากจะมีการเปลี่ยนระบบเลือกตั้งนั้นอยากจะใช้ระบบเลือกตั้งแบบไหน
 และในตัวเลือกคำตอบนั้นก็จะมีทั้งหมด ๔ ตัวเลือก หรือ ๔ ระบบให้เลือกได้ในตัวบัตร
 ลงคะแนนเสียงประชามติดังที่ปรากฏในภาพ -----

ส่วนตัวอย่างที่ ๒ ครับท่านประธาน คือการพยายามจะเปิดช่องว่าถึงแม้จะมีแค่ ๒ ตัวเลือก แต่เป็นไปได้หรือไม่ที่จะทำให้ข้อความที่อยู่ใน ๒ ตัวเลือกนั้นไม่ใช่ข้อความที่เขียนแค่ได้เห็นด้วยกับไม่เห็นด้วย ประเด็นนี้ฟังผิวเผินอาจจะดูเหมือนเป็นเรื่องเล็ก แต่ผมยกตัวอย่างให้เห็นภาพว่ามันเป็นข้อถกเถียงที่สำคัญพอสมควรในการจัดประชามติที่สหราชอาณาจักรเมื่อปี ๒๐๑๖ เกี่ยวกับเรื่อง Brexit หรือว่าการออกจากสหภาพยุโรป เพราะตอนแรกคำถามประชามติที่ถูกออกแบบมาจะเป็นดังภาพที่อยู่ข้างบน คือเป็นการถามคำถามว่าสหราชอาณาจักรนั้นควรจะยังคงเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปอยู่หรือไม่ แล้วก็ให้มีตัวเลือกคำตอบ ๒ ตัวเลือก คือ Yes เห็นชอบ กับ No ไม่เห็นชอบ ก็ฟังดูตรงไปตรงมาดีครับ แต่ต้องบอกว่าชุดคำถามคำตอบนี้ถูกทักท้วงนะครับท่านประธาน ว่ามันอาจจะเกิดความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นโดยมีบางคนยกเหตุผลขึ้นมาว่า ประชาชนที่อาจจะมีความลังเลใจไม่แน่ใจว่าจะลงคะแนนด้านไหน อาจจะมีแนวโน้มจะไปเลือกคำตอบในเชิงบวก ก็คือ Yes มากกว่าคำตอบในเชิงลบก็คือ No ดังนั้นครับ ผมไม่รู้หรือครับว่าเหตุผลนี้ฟังขึ้นแค่ไหน ถ้าเกิดขึ้นจริงจะส่งผลต่อการลงคะแนนของคนอย่างน้อยแค่ไหน แต่เขาก็มีการรับฟังทุกข้อทักท้วง แล้วก็มีการปรับคำถาม แล้วก็ชุดหรือว่าตัวเลือกคำตอบของประชามติครั้งนั้นให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายมากขึ้น จนออกมาเป็นคำถามและคำตอบที่ปรากฏด้านล่างของภาพ ก็คือเป็นการถามครับว่า คุณคิดว่าสหราชอาณาจักรนั้นควรจะยังคงเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรป หรือออกจากสหภาพยุโรป และตัวเลือกคำตอบก็ไม่ได้เป็น Yes กับ No แล้วครับ แต่เป็นตัวเลือกคำตอบที่เขียนข้อความเต็ม ๆ ไปเลยว่า เห็นควรว่ายังคงเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปอยู่ หรือเห็นควรว่าจะออกจากสหภาพยุโรป

ส่วนท้ายที่สุดนี้ครับท่านประธานขอขยับมาที่ประเด็นที่พรรคก้าวไกลไม่ได้เสนอในร่างของเรา แต่ว่าปรากฏอยู่ในร่างอื่นซึ่งมี ๓ ประเด็นครับ

ข้อที่ ๑ ก็คือการเพิ่มความเป็นไปได้ในอนาคตที่อาจจะกำหนดวิธีออกเสียงโดยไม่จำเป็นต้องใช้คูหาเลือกตั้งแบบดั้งเดิม ซึ่งถูกเสนอในร่างของพรรคเพื่อไทย

ประเด็นที่ ๒ คือการเพิ่มความรับผิดชอบของ กกต. ในการจัดให้มีการแสดงความเห็นต่อประเด็นที่ถูกถามในประชามติโดยอิสระและเท่าเทียมกันทุกฝ่าย ซึ่งอยู่ในทั้งร่างของพรรคเพื่อไทยและร่างของพรรคภูมิใจไทย

ประเด็นที่ ๓ คือการจำแนกระหว่างประชามติที่มีผลบังคับทางกฎหมาย กับประชามติที่เป็นเพียงแค่การปรึกษาหารือ ซึ่งอยู่ในร่างของพรรคภูมิใจไทย ซึ่งใน ๓ ประเด็นนี้พรรคก้าวไกลเราก็ยินดีหารือและแลกเปลี่ยนร่วมกันเพิ่มเติมกับทุกฝ่ายในชั้นของคณะกรรมการธิการ ดังนั้นครับท่านประธาน หากกล่าวโดยสรุปแม้ว่าผมกับท่านประธาน อาจจะยังเห็นต่างกันอยู่เรื่องของจำนวนประชามติขั้นต่ำที่ต้องทำตามกฎหมาย แม้เราอาจจะเห็นต่างกับรัฐบาลเรื่องการออกแบบคำถามประชามติครั้งแรก และแม้เรายังไม่แน่ใจว่า รัฐบาลเห็นตรงกับเราหรือไม่เกี่ยวกับเรื่องการยืนยันหลักการว่า สสร. ควรจะมาจากการเลือกตั้ง ๑๐๐ เปอร์เซนต์ แต่เพื่อเร่งให้เรามีการแก้ไข พ.ร.บ. ประชามติให้เสร็จเรียบร้อยโดยเร็ว และเพื่อให้เรามีกติกาประชามติที่มีความเป็นธรรม มีความยืดหยุ่น มีความทันสมัย และมีความหลากหลาย ผมและพรรคก้าวไกลเรายินดีร่วมกับ สส. ทุกพรรค และคณะรัฐมนตรีในการรับหลักการทุกร่างเพื่อไปทำงานร่วมกันต่อในชั้นกรรมาธิการ และหาข้อสรุปในเชิงรายละเอียดที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ขอขอบคุณมากครับท่านประธาน

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอขอบคุณคุณปริษฐ์ วัชรสินธุ ต่อไปเป็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ของท่านอนุทิน ชาญวีรกูล กับคณะ ซึ่งทางท่านอนุทินได้มอบให้คุณภราดร ปริศนานันท์ทกุล เป็นผู้เสนอหลักการและเหตุผลแทน เชิญคุณภราดรครับ

นายภราดร ปริศนานันท์ทกุล (อ่างทอง) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม ภราดร ปริศนานันท์ทกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอ่างทอง พรรคภูมิใจไทย ผมขออนุญาตท่านประธานเป็นตัวแทนของท่านอนุทิน ชาญวีรกูล พร้อมทั้งสมาชิก พรรคภูมิใจไทย ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ก่อนอื่นผมขออนุญาตท่านประธานอ่านในตัวหลักการและเหตุผลที่ได้นำเสนอต่อสภา แต่หลังจากนั้นก็ขอเวลาท่านประธานอีกสักเล็กน้อยในการอธิบายความต่อไปนะครับ อันดับแรกขออนุญาตท่านประธานอ่านเอกสารนะครับ

หลักการ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียง ประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

๑. กำหนดให้มีการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติและการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี (เพิ่มมาตรา ๙/๑)

๒. กำหนดให้หากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ให้กำหนดวันออกเสียงเป็นวันเดียวกัน (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑ วรรคสาม)

๓. กำหนดคะแนนการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติและคะแนนการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี (แก้ไขมาตรา ๑๓)

๔. กำหนดการจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔ วรรคสาม)

เหตุผล โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ กำหนดให้การออกเสียงตามมาตรา ๙ ต้องถือว่ามีข้อยุติและต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามติ ซึ่งการกำหนดให้การออกเสียงทุกประเภทต้องถือว่ามีข้อยุติและการกำหนดคะแนนการออกเสียงดังกล่าวมีจำนวนมากเกินไป จึงยากที่จะได้ข้อยุติในเรื่องที่จะมีการจัดทำประชามติ ทำให้การออกเสียงประชามติอาจไม่ประสบความสำเร็จ ประกอบกับการจัดให้มีการออกเสียงประชามติแต่ละเรื่องแต่ละครั้งต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ดังนั้น จึงสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยกำหนดให้การออกเสียงตามมาตรา ๙ มีทั้งกรณีที่มีการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติหรือบางกรณีควรกำหนดให้มีการออกเสียง เพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีตามที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนด และกำหนดคะแนนการออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติ และการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรี มีคะแนนการออกเสียงที่แตกต่างกัน รวมทั้งกำหนดกรณีหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้งท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ให้กำหนดวันออกเสียงเป็นวันเดียวกัน นอกจากนี้ ควรกำหนดให้มีการจัดทำและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียง ต้องมุ่งให้

ประชาชนมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องที่จะมีการออกเสียง และต้องดำเนินการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดทำประชามติแก่ประชาชนได้รับทราบอย่างเพียงพอ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

นี่คือหลักการและเหตุผลในร่างพระราชบัญญัติที่พวกผมได้นำเสนอต่อสภาแห่งนี้ ร่วมกับอีก ๓ ร่างที่เหลือ เป็นร่างของคณะรัฐมนตรี เป็นร่างของท่านอาจารย์ชูศักดิ์ และเป็นร่างของพรรคก้าวไกล คือของคุณปริษฐ์ ผมขออนุญาตนำเสนอในส่วนของเหตุผลเพิ่มเติมว่า เหตุผลใดจึงเสนอร่างนี้ขึ้นมา ซึ่งมีรายละเอียดในบางประเด็น บางเรื่องที่แตกต่างกันจากอีก ๓ ร่างที่เหลือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแก้ไขในเรื่องของมาตรา ๑๓ ในเรื่องของเสียงชี้ขาดหรือเรื่องของการหาข้อยุติ เมื่อสักครู่นี้ทางคณะรัฐมนตรีเอง ทางอาจารย์ชูศักดิ์เอง และทางคุณปริษฐ์เอง ได้อธิบายความในประเด็นสำคัญของการแก้ไขกฎหมายประชามติฉบับนี้ ผมเชื่อว่าวัตถุประสงค์หลักของทุกพรรคการเมืองและทุกร่างนี้เหมือนกัน และเห็นถึงข้อจำกัดของกฎหมายประชามติฉบับ ๒๕๖๔ เหมือนกัน นั่นคือการกำหนดในมาตรา ๑๓ การหาข้อยุติหรือการหาข้อชี้ขาด กฎหมายนี้กำหนดให้มีการทำ Double Majority หมายความว่าถ้าหากว่าจะให้มีการผ่านในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะต้องถามประชาชน จะต้องมีการถึง ๒ ชั้นอย่างที่คุณปริษฐ์ แล้วก็ทางอาจารย์ชูศักดิ์ได้อธิบาย นั่นคือเกณฑ์แรกจะต้องมีประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินครึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดออกมาใช้สิทธิ ในชั้นที่ ๒ จะต้องผ่านเกณฑ์คือจะต้องมีผู้เห็นชอบมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ที่ออกมาใช้สิทธิด้วย -----

นี่คือล๊อคที่ยากมากในการที่จะทำให้การทำประชามติเป็นผลสัมฤทธิ์ในทางใดทางหนึ่ง หรือมีผลสัมฤทธิ์ที่เป็นไปในทิศทางบวกกับการทำประชามติในครั้งนั้น เพราะการหาผู้ที่มีความสนใจในประเด็นนั้น ๆ เพื่อที่จะออกมาทำประชามติ เพื่อที่จะมาแสดงความคิดเห็นในประเด็นนั้น ๆ ต้องผ่านเกณฑ์ถึง ๒ ชั้นเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะยากและสำหรับฝั่งที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นที่ทำประชามติ สามารถที่จะไม่ออกไปใช้สิทธิเพื่อทำให้การทำประชามติครั้งนั้นล้มเหลวได้ ผมเชื่อว่าทุกคน ทุกพรรคการเมืองเห็นพ้องต้องกัน จึงมีวัตถุประสงค์ในการที่จะเสนอร่างนี้ขึ้นมาเพื่อแก้ไขกฎหมายประชามตินี้ ในส่วนของผม พรรคภูมิใจไทย ในมาตรา ๑๓ ผมเห็นต่างจากอาจารย์ชูศักดิ์ กับร่างของ ครม. และร่างของคุณพิริษฐ์เล็กน้อย ร่างของ ครม. กับร่างของคุณพิริษฐ์คล้ายกันครับ เหมือนกันครับ นั่นคือใช้เสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้ที่ออกมาใช้สิทธิ สมมติว่ามีผู้ออกมาใช้สิทธิ ๑๐๐ คน ถ้ามีเสียงผู้เห็นด้วย ๕๑ คน ก็ถือว่าชนะ ในเคสของอาจารย์ชูศักดิ์ ในร่างของอาจารย์ชูศักดิ์ อาจารย์ชูศักดิ์ใช้แค่เสียงข้างมากของผู้ที่ออกมาใช้สิทธิ ไม่จำเป็นต้องเป็นกึ่งหนึ่ง หมายความว่า มีผู้มาใช้สิทธิ ๑๐๐ คน อาจารย์ชูศักดิ์ บอกว่ามีเสียงข้างมาก อาจจะมีแค่ ๒๐ เสียง กับอีกฝ่ายหนึ่งมี ๑๒ เสียง แบบนี้ก็ถือว่าผ่านการทำประชามติ แต่สำหรับร่างของผม แบ่งเป็น ๒ ประเด็น แบ่งเป็น ๒ ประเด็นในมาตรา ๙ (๒) (๔) และ (๕) ในวงเล็บนี้ เป็นเรื่องที่ไม่ค่อยมีความสำคัญเท่าไรนัก เป็นเรื่องที่เพียง ครม. หากความคิดเห็นจากประชาชน เป็นเรื่องที่ไม่มีความสำคัญมากมายนัก อาจจะไม่จำเป็นต้องใช้เสียงเกินกึ่งหนึ่ง แต่เรื่องที่มีความสำคัญ เช่น เรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญผมเขียนเอาไว้อีกแบบหนึ่ง ผมขออธิบายในเกณฑ์ของการแก้ไขรัฐธรรมนูญก่อน ในมาตรา ๙ (๑) สิ่งที่ผมเขียนเอาไว้ก็คือว่า ผมอยากเห็นการที่พี่น้องประชาชนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด สมมติผู้มีสิทธิเลือกตั้งของประเทศไทยมี ๕๒ ล้านคน อยากจะเห็นคนกึ่งหนึ่ง คือ ๒๖ ล้านคน ออกมาแสดงความคิดเห็นเป็นอย่างน้อยกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญว่าจะเห็นด้วยหรือไม่ ซึ่งอันนี้แตกต่างจากกฎหมายเดิมครับ กฎหมายเดิมทำเป็นล๊อค ๒ ชั้น ๕๒ ล้านคน จะผ่านทำประชามติ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิ ๒๖ ล้าน และจะต้องมีเสียงถึง ๑๓ ล้านเสียง ถึงจะผ่านประชามติเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญได้ แต่สำหรับร่างของผม ผมปลดล๊อคมา ๑ ชั้น คือตัวขั้นแรก ๕๒ ล้านเสียง กึ่งหนึ่งของ ๕๒ ล้านเสียง คือ ๒๖ ล้านเสียง ยังคงให้มีอยู่ แต่ชั้นที่ ๒ กึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิคือ ๑๓ ล้านเสียง ไม่จำเป็นต้องถึง ๑๓ ล้านเสียง เป็นเพียงแค่เสียงข้างมาก

ซึ่งแตกต่างจากทั้ง ๓ ร่าง ผมต้องอธิบายกับท่านประธานว่าเพราะเหตุใดจึงจำเป็นต้องกำหนดเอาไว้แบบนี้ในส่วนของมาตรา ๙ (๑) ในเรื่องของการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ผมเชื่อว่ารัฐธรรมนูญทุกฉบับจากนี้จะต้องมีการทำประชามติเพื่อขอฉันทามติจากพี่น้องประชาชน แน่แน่นอนเมื่อทำประชามติมา อย่างเช่น ฉบับปี ๒๕๖๐ ทำประชามติมีผู้เห็นด้วยกับรัฐธรรมนูญฉบับนี้หลายสิบล้านคน แต่ในกรณีถ้าหากว่าเราจะมีการทำประชามติในเรื่องของการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๒ แล้วมีผู้มาใช้สิทธิในวันนั้นเพียงแค่ ๑ ล้านคน ถือว่าเป็นจำนวนน้อยมากครับ ๑ ล้านคน ถ้าหากว่าเราใช้ร่างของอาจารย์ชูศักดิ์ หรือร่างของคุณพริษฐ์ ผู้มาใช้สิทธิ ๑ ล้านคน และเห็นชอบที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญตามร่างของคุณพริษฐ์ คือ ๕๐๐,๐๐๐ คน ก็สามารถที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญได้ สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมา ก็คือว่า ความไม่น่าเชื่อถือของการทำประชามติครั้งนั้นครับ -----

เพราะรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๐ ผ่านเสียงการทำประชามติในชั้นเป็นรัฐธรรมนูญถึง ๑๐ กว่าล้านเสียง แต่หากมีผู้มาใช้สิทธิน้อยกว่านั้นความน่าเชื่อถือในการแก้ไขรัฐธรรมนูญมันจะไม่เกิดขึ้น เราจึงเห็นว่าจึงควรที่จะต้องมียุทธศาสตร์แรก คือกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั่วประเทศมาแสดงความคิดเห็น เพื่อที่จะเพิ่มความศักดิ์สิทธิ์ของประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เฉพาะรัฐธรรมนูญนะครับ ส่วนประเด็นอื่นที่ทางรัฐบาล หรือทางสภาเอง หรือทางพี่น้องประชาชนจะขอให้มีการทำประชามติที่ใช้เพียงเสียงข้างมากเท่านั้น อันนี้คือความแตกต่างของร่างของพรรคภูมิใจไทย กับร่างของอาจารย์ชูศักดิ์ ร่างของ ครม. และร่างของคุณพิรัชต์ ซึ่งอย่างไรก็ดีครับท่านประธาน ผมเข้าใจทั้งคุณพิรัชต์ที่อธิบาย ทั้งอาจารย์ชูศักดิ์ที่อธิบายเมื่อสักครู่ เข้าใจว่าการที่จะให้คนถึงกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นั่นคือ ๒๖ ล้านเสียง ออกมาใช้สิทธิในวันทำประชามติเป็นเรื่องยากมาก ผมจึงไม่ขัดข้องถ้าหากว่าในชั้นกรรมาธิการมีการไปปลดล็อก หรือมีการลดเกณฑ์ในการที่จะให้ผ่านในชั้นแรกนี้ลดลงจากกึ่งหนึ่ง เหลือ ๑ ใน ๓ หรือมีเกณฑ์อย่างอื่น มีตัวเลขอย่างอื่นที่เป็นตัวเลขที่เหมาะสมพอสมควร ผมไม่ขัดข้องที่ในชั้นกรรมาธิการจะมีการแก้ไขในร่างนี้ หรือไม่ขัดข้องเช่นเดียวกัน ถ้าหากว่าใช้ร่างของคุณพิรัชต์ ร่างของ ครม. หรือร่างของอาจารย์ชูศักดิ์ เพราะผมเชื่อว่าวัตถุประสงค์หลักของการแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ก็เพื่อให้การทำประชามติสามารถที่จะบรรลุผลในบั้นปลายได้ง่ายมากขึ้น มากกว่าการทำประชามติตามกฎหมายประชามติฉบับที่เราใช้กันอยู่ นี่คือเหตุผลหลักที่พวกผมพรรคภูมิใจไทยได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ อันนี้คือในประเด็นที่ว่า

ส่วนอีก ๒ ประเด็นใช้เวลาสั้น ๆ เท่านั้นครับ ในเรื่องของวันที่จะมีการใช้สิทธิก็เสนอเช่นเดียวกันให้มีการไปใช้สิทธิในวันที่มีการเลือกตั้ง สส. หรือมีการเลือกตั้งท้องถิ่นพร้อมกันทั่วประเทศก็สามารถที่จะใช้ในวันเดียวกันได้เพื่อที่จะประหยัดงบประมาณต่อไป ก็ถือโอกาสตรงนี้เสนอร่าง แล้วก็อธิบายความสั้น ๆ แล้วก็พร้อมที่จะเข้าไปร่วมพิจารณาในชั้นกรรมาธิการต่อไปครับ ขอบพระคุณครับ

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบคุณคุณภราดร ปริศนานันทกุล ต่อไปก็จะเป็นการอภิปรายของสมาชิกครับ ขณะนี้ได้มีสมาชิกลงชื่อเพื่ออภิปรายแล้ว ทางฝ่ายค้านมีผู้เสนอชื่อมา ๑๓ ท่าน ส่วนฝ่ายรัฐบาลเสนอมา ๔ ท่าน ซึ่งก็จะให้ท่านมาลงชื่อไปจนถึง ๑๑.๓๐ นาฬิกา ก็จะปิดการเสนอชื่อ เหลือเวลาอีก

๓๒

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

กานรัฐพิชชา ๑๕/๒

ประมาณ ๑ ชั่วโมง ขอให้ผู้ที่สนใจจะอภิปรายทั้งฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายค้านมาลงชื่อได้ แล้วก็ทางวิป ทั้ง ๒ ฝ่ายได้กำหนดเวลาไว้ในชื่อของแต่ละท่านแล้ว โดยที่ผมเห็นว่าขณะนี้ฝ่ายค้านมีจำนวน ถึง ๑๓ ท่าน ฝ่ายรัฐบาล ๔ ท่าน ก็จะให้ฝ่ายค้าน ๒ ท่าน แล้วก็ฝ่ายรัฐบาล ๑ ท่าน สัดส่วน อย่างนี้ก่อนจนกว่าสัดส่วนจะเปลี่ยนแปลงไป เพราะเราให้เวลาฝ่ายละ ๓ ชั่วโมง ท่านแรก เชิญฝ่ายค้านก่อนครับ ท่านจุลพงศ์ อยู่เกษ ซึ่งวิปได้กำหนดเวลา ๑๓ นาที เชิญครับ

นายจุลพงศ์ อยู่เกษ (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธาน สภาผู้แทนราษฎรที่เคารพ ผม นายจุลพงศ์ อยู่เกษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชี รายชื่อ พรรคก้าวไกล ผมได้อ่านร่างพระราชบัญญัติแก้ไขทั้ง ๔ ฉบับแล้ว ผมเห็นว่า โดยเนื้อหาร่างแก้ไขทุกฉบับที่เสนอมามีประมาณ ๙ ประเด็น ถึง ๑๐ ประเด็น ไม่แตกต่างกัน มากนัก ผมหวังว่าในที่สุดแล้วสภาแห่งนี้คงจะผ่านร่างวาระที่ ๑ ทั้ง ๔ ร่าง แต่มีบางเรื่องครับ ที่ผมขออนุญาตท่านประธานอภิปรายเพื่อความเข้าใจในหลักการของการทำประชามติ -----

สำหรับผมแล้วในแง่การมีส่วนร่วมของประชาชนและทางการเมือง การออกเสียงประชามติของประชาชนนั้นมีความสำคัญไม่น้อยกว่าการทำงานงบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล ท่านประธานครับ มีประชาชนจำนวนมากอาจจะสงสัยว่าประชาชนเราเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาทำงานเป็นปากเสียงแล้ว ทำไมต้องทำประชามติให้ต้องเสียเงินอีกครั้ง ทำไมไม่ให้ผู้แทนราษฎรตัดสินใจแทน ผมขอเรียนอย่างนี้นะครับ แนวความคิดสากลในการให้ประชาชนออกเสียงลงประชามตินั้นมีมากกว่าร้อยปีแล้ว อยู่ภายใต้แนวความคิด ๓ ประการ

แนวความคิดประการแรก คือแนวความคิดการปกครองที่อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งแนวความคิดที่ส่งต่อกันมาส่วนใหญ่เพื่อให้มีการลงประชามติในการออกกฎหมายที่สำคัญ เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ

แนวความคิดที่ ๒ คือแนวความคิดเรื่องความชอบธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ท่านประธานครับ การตัดสินใจทางการเมืองผ่านการออกเสียงประชามติของประชาชน ถูกมองว่าเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดความชอบธรรมในการตัดสินใจในระดับสูงสุดของประเทศ ท่านประธานครับ พวกเราเป็น สส. เป็นเพียงตัวแทนประชาชนที่เป็นเจ้าของประเทศ เราอย่าไปทักท้วงเอาว่าเขาเลือกเราแล้วเขาจะไม่มีสิทธิที่จะตัดสินใจอะไรอีก เรื่องที่สำคัญระดับสูงสุดจึงควรให้เจ้าของประเทศเขาตัดสินใจด้วย เป้าหมายหลักในการจัดออกเสียงประชามติกรณีแบบนี้มักจะเป็นไปในเรื่องการปรึกษาหารือ เช่น กรณีอังกฤษลงประชามติเพื่อออกจากสหภาพยุโรป หรือกรณีออสเตรเลียจัดลงประชามติเพื่อออกจากประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ

แนวความคิดที่ ๓ คือแนวความคิดประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมของประชาชน เราอย่าไปคิดว่าการทำประชามตินั้นจะต้องเป็นเรื่องระดับชาติเท่านั้น บางเรื่องที่กระทบกับการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันของคนในท้องถิ่นซึ่งเราดูว่าเหมือนเป็นเรื่องเล็ก ๆ นะครับ ตัวอย่างเช่น บางประเทศในยุโรปการที่จะเปลี่ยนแปลงเส้นทางการเดินรถเมลิเนมณฑลหรือรัฐหนึ่งยังต้องมีการออกเสียงประชามติในท้องถิ่นครับ เพราะเขาถือว่ากระทบกับความเป็นอยู่ชีวิตประจำวันของประชาชน และนั่นเป็นพื้นฐานที่ดีของระบอบประชาธิปไตยที่การออกเสียงประชามติอาจเกิดขึ้นได้แม้ในระดับท้องถิ่น และเป็นอิสระจากการแทรกแซงของผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น แต่หันกลับมาดูประเทศไทยครับ การออกเสียง

ประชามติล่าสุดปี ๒๕๕๙ ในความเห็นส่วนตัวแล้วผมคิดว่าแรงจูงใจในการออกเสียงประชามติครั้งนั้นเป็นการซ่อนเร้นให้ดูเหมือนว่ามีการทำประชามติโดยสอบถามประชาชนแล้ว และที่น่าแปลกใจครับท่านประธาน คือการทำประชามติในตอนนั้นนับคะแนนเสียงโดยใช้ Single Majority แต่พอมาออกพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หลังจากนั้นในสมัยที่มีนายกรัฐมนตรีคนเดียวกัน คะแนนที่ต้องการผ่านประชามติกลับกลายเป็นต้องเป็นคะแนนเสียงแบบ ๒ ชั้น หรือ Double Majority เนื่องจากมีอยู่ ๑ ร่างของท่านสมาชิกที่ยังคง Double Majority ไว้ ผมจึงขออนุญาตท่านประธานอภิปรายเรื่อง Double Majority สักเล็กน้อยครับ ท่านประธานที่เคารพครับ ผมต้องการจะทราบเหตุผลของการใช้ Double Majority ตามมาตรา ๑๓ ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติฉบับปัจจุบันที่เสนอโดยรัฐบาลชุดที่แล้ว ผมได้ไปไล่อ่านรายงานการประชุมของคณะกรรมการวิสามัญร่างพระราชบัญญัติประชามติในช่วงปี ๒๕๖๔ ว่ามีเหตุผลใดถึงมีการใช้ Double Majority ในมาตรา ๑๓ แต่เป็นที่น่าเสียดายไม่มีการถกเถียง ไม่มีการให้เหตุผลว่าเพราะอะไรถึงมีการใช้ Double Majority แต่มีความพยายาม ซึ่งน่าชื่นชมมีความพยายามที่จะประนีประนอมโดยการเสนอให้ใช้ Single Majority ในบางประเด็น และ Double Majority ในบางประเด็น แต่ความคิดเช่นนั้นก็ไม่ประสบผลสำเร็จ ผมจึงเห็นว่ากำหนดการใช้ Double Majority ในมาตรา ๑๓ ของ พ.ร.บ. ออกเสียงประชามติฉบับปัจจุบันนั้นน่าจะมีบางคนมีเหตุจูงใจที่จะให้การออกเสียงประชามติในการแก้ไขรัฐธรรมนูญในอนาคตผ่านได้ยาก -----

ที่นี้มาดูนานาชาติครับเขาคิดอย่างไรในการออกเสียง ท่านประธานครับ คะแนนเสียงในการออกเสียงประชามติของประเทศต่าง ๆ ในโลกนี้ใช้ทั้งแบบ Single Majority และ Double Majority ขึ้นอยู่กับสภาพการปกครองของประเทศนั้น ๆ การออกเสียงแบบ Single Majority นั้นตรงไปตรงมาและขึ้นเดียว ไม่ว่าจะเป็นการกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิ หรือกึ่งหนึ่งของผู้มาลงคะแนน หรือคะแนนเสียงทั้งหมด ส่วนในประเทศแบบสหพันธรัฐ คือประเทศที่ประกอบด้วยรัฐหลายรัฐ มักจะใช้การลงคะแนนเสียง Double Majority เพราะอะไรครับ เพราะเพื่อเป็นหลักประกันว่ารัฐขนาดใหญ่จะไม่ครอบงำรัฐเล็ก ๆ ในการตัดสินใจทั้งหมด ท่านประธานครับ การนับ Double Majority นั้น ไม่ได้มีแบบการใช้คะแนน ๒ ชั้น แบบมาตรา ๑๓ นะครับ การนับ Majority ของประเทศที่เกิดจากการรวมตัวของเขตแดนหลาย ๆ เขตเป็นสหพันธรัฐ เช่น ประเทศสวีตเซอร์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ประชาชาติที่ผ่านนอกจากจะต้องใช้คะแนนเสียงส่วนใหญ่ของคนทั้งประเทศที่มาลงคะแนนแล้ว ยังต้องเป็นคะแนนเสียงส่วนใหญ่จากจำนวนรัฐที่ประกอบเข้าเป็นประเทศด้วย นั่นคือที่มาของ Double Majority ที่เราไป Copy เขามาแล้วมาดัดแปลง เช่น การลงประชามติในประเทศออสเตรเลีย นอกจากจะต้องได้คะแนนเสียงส่วนใหญ่ของคนทั้งประเทศที่มาใช้สิทธิแล้ว ยังต้องเป็นคะแนนเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนของ ๔ รัฐ ในจำนวน ๕ รัฐ และ ๑ เขตปกครองด้วย นั่นคือ Double Majority เขากำหนด Double Majority เช่นนี้ เพื่อป้องกันประชากรจำนวนมากครอบงำรัฐที่มีประชากรจำนวนน้อย คะแนนเสียงแบบ Double Majority จึงมีเหตุผลหลักมาจากการรวมตัวทางการปกครองของรัฐต่าง ๆ ขึ้นเป็นประเทศ ผมคิดว่าคงมีคนไทยบางคนอาจมาเห็นช่องทางทาง Double Majority จึงเอามาดัดแปลงใช้กับประเทศไทย แต่ท่านประธานครับ ประเทศไทยเราเป็นรัฐเดี่ยว ผมไม่เห็นความสำคัญในการที่จะต้องมีคะแนนเสียง หรือใช้คะแนนเสียง Double Majority นอกจากมีวัตถุประสงค์ทางการเมือง

อีกประการหนึ่งท่านประธานครับ เจ็อนไขสำคัญในการนับคะแนนเสียง Double Majority คือประสิทธิภาพขององค์กรที่รับผิดชอบในการจัดออกเสียงประชามติ องค์กรที่รับผิดชอบต้องสร้างเจ็อนไขและมาตรการทุกอย่าง ในการส่งเสริมและสนับสนุนประชาชนให้มาออกเสียงลงประชามติ ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมกำหนดระเบียบที่ชัดเจน การส่งเสริมการออกเสียงนอกราชอาณาจักร การประชาสัมพันธ์อย่างเข้มแข็งให้ประชาชน

เห็นความสำคัญของการลงประชามติ หรือไม่ว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกในการลงคะแนน เช่น วันเดียวกับวันเลือกตั้ง สส. หรือการอำนวยความสะดวกในการเข้าชื่อของประชาชนในการตั้งคำถามในการทำประชามติ นอกจากนี้องค์กรที่จัดการออกเสียงต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นอุปสรรคในการออกเสียง เช่น ไม่กำหนดวันลงประชามติในวันทำงาน เรื่องเหล่านี้ครับท่านประธานเป็นเรื่องสำคัญ เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนออกไปลงประชามติ และเรื่องเหล่านี้จึงทำให้องค์กรที่มีหน้าที่ทำประชามติมีความสำคัญยิ่ง ผมขอเรียนท่านประธานครับ เมื่อหันกลับมามองประเทศไทยที่ กกต. มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำประชามติแล้ว ผมไม่คิดว่ากลไกของ กกต. ในปัจจุบันจะสนับสนุนการลงคะแนนแบบ Double Majority ผลงานการจัดเลือกตั้งวุฒิสมาชิกของ กกต. ในตอนนี้เป็นอย่างไบบ้างครับ ท่านก็คงเห็นอยู่นะครับ

ขออนุญาตท่านประธานครับ พูดถึงเรื่องการเลือกตั้งวุฒิสภาแล้ว ผมขออนุญาตท่านประธานออกนอกเรื่องนิดเดียวครับ ท่านประธานครับ ผมคิดว่าประเทศไทยคงเป็นประเทศเดียวในโลกที่การเลือกตัวแทนประชาชนไปนั่งในสภาต้องเสียเงินถึงจะมีสิทธิไปลงคะแนนเลือก หากไม่มีเงินไม่มีสิทธิเลือก มันน่าอดสูในความคิดบิดเบือนสิทธิของประชาชน ของบุคคลที่คิดเรื่องนี้ในตอนนั้นครับ

สุดท้ายครับท่านประธาน ผมเห็นว่า การตั้งคำถามในการทำประชามติ มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าเนื้อหาของตัวพระราชบัญญัติการออกเสียงประชามติ ตามที่เพื่อนสมาชิกจากพรรคก้าวไกลของผมจะอภิปรายต่อไปนะครับ

๓๗

สผ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

จันทร์เพ็ญ ๑๘/๑

สุดท้ายครับ แม้จะมี ๑ ร่างที่ยังคง Double Majority ไว้ แต่เพื่อเร่งให้เกิดการออกเสียงประชามติโดยเร็ว ผมขอสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติแก้ไข พ.ร.บ. ออกเสียงประชามติของพรรคก้าวไกล และร่างฉบับอื่น ๆ ทุกฉบับ ขอขอบคุณครับ

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอขอบคุณคุณจุลพงศ์ อยู่เกษ ครับ ต่อไปขอเชิญคุณร่มธรรม ชำนุรักษ์ ๑๐ นาทีนะครับ เชิญครับ

นายร่มธรรม ชำนุรักษ์ (พัทลุง) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม ร่มธรรม ชำนุรักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพัทลุง พรรคประชาธิปัตย์ วันนี้กระผมขออภิปรายให้ความเห็นในวาระ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ที่เข้าพิจารณาพร้อมกันทุกฉบับในวันนี้ ทั้งที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ท่านประธานครับ ในระบอบประชาธิปไตยประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจที่แท้จริงมีสิทธิมีเสียงอย่างเท่าเทียมกัน เราถือนิติของเสียงข้างมากเป็นใหญ่ และเคารพในเสียงข้างน้อย โดยระบอบประชาธิปไตยมีการเลือกตั้งตัวแทนมาทำหน้าที่บริหารบ้านเมือง รวมถึงเลือกตั้งตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่ออกกฎหมายและแก้ไขกฎหมาย เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน พัฒนาความเป็นอยู่ของพี่น้องประชาชน อย่างไรก็ตามท่านประธานครับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนไม่ได้จบลงแค่การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ยังมีกลไกอื่น ๆ อีกมากมายครับ โดยเฉพาะในบางประเด็น บางครั้งก็เป็นเรื่องที่สำคัญเกินกว่าผู้แทนจะพิจารณาเพียงลำพังได้ และควรให้ประชาชนทั้งประเทศ ซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยอย่างแท้จริงเป็นผู้พิจารณาตัดสินโดยตรง กฎหมายจึงมีการรับรองและกำหนดให้มีการทำประชามติซึ่งเป็นการออกเสียงโดยตรงของพี่น้องประชาชน ในประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวม การออกเสียงประชามตินี้จึงถือเป็นเรื่องพื้นฐานในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ควรทำได้สะดวก เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ ในหลายประเทศนอกจากจะให้สิทธิประชาชนในการออกเสียงประชามติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญแล้วยังเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถออกเสียงประชามติในเรื่องอื่น ๆ ได้อีกด้วยเช่นกัน เช่น การออกเสียงประชามติในร่างกฎหมาย หรือมาตรการที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อพี่น้องประชาชน ถือเป็นส่งเสริมประชาธิปไตยแบบทางตรงที่ประชาชนมีส่วนร่วม มีเสียงโดยตรงในการบริหารและปกครองประเทศ สำหรับในประเทศไทยเราได้เคยมีการทำประชามติมาแล้วโดยครั้งล่าสุด

คือการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๐ อย่างไรก็ตามการออกเสียงประชามติในครั้งนั้นก็ยังมีข้อวิพากษ์วิจารณ์ครับ ที่หลายส่วนมองว่าอาจจะมีการปิดกั้นการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี นำไปสู่การจับกุม ดำเนินคดีกับพี่น้องประชาชนที่แสดงออกถึงความไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ท่านประธานที่เคารพครับ ปัจจุบันการทำประชามติในประเทศไทยบางส่วนมองว่าเป็นเรื่องยาก มีความกังวลเรื่องกติกาวีธีการออกเสียง มีความกังวลเรื่องภาระของประชาชน และมีความกังวลเรื่องการใช้งบประมาณที่สูง โดยกฎหมายที่รับรองอำนาจให้มีการจัดทำประชามติในปัจจุบัน คือพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติฉบับปี ๒๕๖๔ ซึ่งกำหนดให้การทำประชามติทำได้ในกรณีเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ หรือเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าสมควร หรือตามที่กฎหมายกำหนด หรือกรณีที่รัฐสภามีมติเห็นสมควร หรือประชาชนเข้าชื่อให้มีการทำประชามติ โดยการทำประชามติภายใต้ พ.ร.บ. ดังกล่าว ในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดอยู่ โดยเฉพาะการออกเสียงประชามติจะผ่านได้ต้องผ่านด้วยเกณฑ์ ๒ ชั้น หรือ ๒ ด้านครับ

ด้านที่ ๑ คือต้องมีผู้ออกมาใช้สิทธิเกินครึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งประเทศ โดยปัจจุบันเรามีผู้มีสิทธิออกเสียง ๕๒ ล้านคนใช้ไหมครับ หมายความว่าต้องมีผู้ออกเสียงออกมาใช้สิทธิมากกว่า ๒๖ ล้านคน และ -----

ด้านที่ ๒ ก็คือต้องมีจำนวนเสียงเห็นไปในทางใดทางหนึ่ง ทั้งเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเกินครึ่งหนึ่งของผู้ออกมาใช้สิทธิ นั่นหมายความว่าต้องมีผู้ออกมาใช้สิทธิออกเสียงไปในทางเดียวกันมากกว่า ๑๓ ล้านคน โดยหากการออกเสียงไม่ผ่านทั้ง ๒ ด้าน หรือ ๒ เงื่อนไขนี้จะทำให้การทำประชามตินั้นไม่ผ่านหรือตกไป เราเรียกการทำประชามติแบบนี้ว่า Double Majority ซึ่งกติกาเช่นนี้เสี่ยงที่จะทำให้การออกเสียงประชามติล้ม หรือไม่เป็นผลได้ เช่น อาจจะมีการรณรงค์ว่าไม่ต้องมาออกเสียงก็ได้ ก็ทำให้การออกเสียงไม่มีข้อยุติแล้ว นอกจากนี้ พ.ร.บ. ดังกล่าวก็ยังไม่ได้กำหนดอย่างชัดเจนว่าวันออกเสียงสามารถจัดในวันเดียวกับวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวันเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน ทั้งหมดที่ผมนำมาก็อาจจะทำให้การออกเสียงประชามติเป็นเรื่องยาก มีการใช้งบประมาณมหาศาลและเป็นภาระกับพี่น้องประชาชน

ท่านประธานที่เคารพครับ วันนี้กระผมจึงเห็นด้วยกับร่าง พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติที่เข้าพิจารณาพร้อมกันทุกฉบับในวันนี้ โดยทุกฉบับหวังให้การออกเสียงมีความสะดวก เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีประเด็นที่ผมคิดว่าเราควรจะต้องพิจารณาอย่างน้อย ๕ ประเด็นสำคัญครับ

ประเด็นที่ ๑ คือกติกาของผลการออกเสียงประชามติ ผมเห็นด้วยในหลักการครับว่า การทำประชามติควรผ่านได้ด้วยหลักเกณฑ์เพียงขั้นเดียว คือการยึดเสียงข้างมาก หรือใช้เฉพาะเสียงครึ่งหนึ่งของผู้ออกมาใช้สิทธิ หรือที่เรียกว่า Single Majority ก็เพียงพอแล้วครับ การทำเช่นนี้จะเป็นการกระตุ้นให้ทุกคนออกมาใช้สิทธิออกเสียงประชามติมากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการรักษาสิทธิของตัวเองและไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคในการทำประชามติ ซึ่งประเด็นนี้เองก็ปรากฏอยู่ในเกือบทุกร่างที่เข้าพิจารณาพร้อมกันในวันนี้ แต่อาจมีความแตกต่างในรายละเอียดเล็กน้อย

ประการที่ ๒ คือการกำหนดให้วันออกเสียงประชามติ ควรจัดในวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป หรือการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นได้ ผมคิดว่าหากสามารถทำได้เช่นนี้ก็จะเป็นการลดภาระของพี่น้องประชาชน และลดค่าใช้จ่ายงบประมาณ และทำให้การออกเสียงประชามตินั้นประชาชนสามารถมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ซึ่งประเด็นนี้ก็ปรากฏอยู่ในทุกร่าง พ.ร.บ. ที่เข้าพิจารณาพร้อมกันในวันนี้เช่นเดียวกันครับ

ประการที่ ๓ คือการกำหนดให้วิธีการลงคะแนนเสียงประชามติให้สามารถพิจารณาด้วยวิธีอื่น ๆ นอกเหนือจากการใช้บัตรออกเสียง เช่น สามารถออกเสียงผ่านไปรษณีย์หรือทางอิเล็กทรอนิกส์ได้นะครับ ประเด็นนี้เป็นสิ่งที่หลายประเทศก็ได้มีการทำไปแล้วนะครับ อย่างไรก็ตามครับหากเราจะใช้วิธีการลงคะแนนออกเสียงประชามติ นอกจากการใช้บัตรออกเสียงลงคะแนนแล้วนะครับ ผมคิดว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่เราต้องสร้างระบบที่ต้องมีความปลอดภัยสามารถป้องกันการโกงหรือการทุจริตในการออกเสียงได้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับพี่น้องประชาชน

ประการที่ ๔ คือการกำหนดให้การเข้าชื่อเพื่อเสนอให้มีการทำประชามติของพี่น้องประชาชนสามารถทำผ่านช่องทาง Online หรือทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยข้อเสนอนี้เป็นส่วนของร่าง พ.ร.บ. ที่เสนอโดยท่านพริษฐ์ วัชรสินธุ ผมคิดว่าหากเราเปิดช่องทางตรงนี้ได้ จะทำให้การเข้าชื่อมีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ทำให้พี่น้องประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นได้

ประการสุดท้ายครับ คือการกำหนดให้การทำประชามตินั้นต้องจัดให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็น หรือรณรงค์ทั้งไปในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยได้อย่างชัดเจน บางร่างถึงขั้นกำหนดไว้อย่างชัดเจนครับว่าให้ กกต. จัดให้มีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกัน ผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่เราจะยืนยันว่าประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพในการแสดงออก แสดงความคิดเห็นได้ไม่ให้เหมือนกับในอดีตที่ผ่านมา ท่านประธานที่เคารพครับ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติที่เข้าพิจารณาพร้อมกันทุกฉบับในวันนี้ แม้จะมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน แต่มีจุดประสงค์เหมือนกัน คือการทำให้การออกเสียงประชามติ ซึ่งเป็นประชาธิปไตยแบบทางตรง เป็นเรื่องพื้นฐานในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็นเรื่องที่ง่ายและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ถือเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยทางตรงที่ให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ได้ร่วมตัดสินใจและพิจารณาในประเด็นสำคัญของประเทศมากยิ่งขึ้น กระผมจึงเห็นด้วยครับว่าเราควรที่จะรับหลักการร่างพระราชบัญญัติประชามติในวาระที่ ๑ -----

เพื่อที่จะนำความแตกต่างในรายละเอียดของแต่ละร่างไปพิจารณาต่อในชั้นกรรมาธิการ เพื่อที่จะให้เราได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติที่ดียิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในประเด็นที่สำคัญของประเทศโดยตรงต่อไปครับ

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอบพระคุณคุณร่มธรรม ขำนุรักษ์ นะครับ ต่อไปขอเชิญฝ่ายรัฐบาล ท่านแรกคือคุณชินนินทร์ รุ่งธนเกียรติ ๑๕ นาทีครับ

นายชินนินทร์ รุ่งธนเกียรติ (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม ชินนินทร์ รุ่งธนเกียรติ แบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย วันนี้ผมขอมีส่วนร่วมในการอภิปรายสนับสนุนร่างแก้ไข พ.ร.บ. การออกเสียงประชามติทั้ง ๔ ฉบับ โดยเฉพาะฉบับที่เสนอโดยพรรคเพื่อไทย โดยท่านอาจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล และผมขอชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่เราจะต้องแก้ไข พ.ร.บ. ฉบับนี้เพื่อเป็นการถอดสลักตัวแรกครับ ที่เป็นพันนาการในการแก้ไขปัญหาให้พี่น้องประชาชนผ่านการออกเสียงประชามติ

(เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิด Presentation)

นายชินนินทร์ รุ่งธนเกียรติ (แบบบัญชีรายชื่อ) : ท่านประธานครับ การออกเสียงประชามติเองไม่ได้ใช้เป็นกลไกสำหรับการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เท่านั้น แต่ในสากลการออกเสียงประชามติสามารถใช้เพื่อการแก้ปัญห่อื่น ๆ หรือหาข้อยุติในสังคมในเรื่องที่สังคมต้องการคำตอบ หรือต้องการฉันทามติร่วมกันครับ พ.ร.บ. ประชามติที่ดีจึงมีความจำเป็นจะต้องเปิดกว้างให้สามารถถนงรงค์ได้กว้างขวาง ให้มีการออกเสียงได้กว้างขวางแล้วก็ต้องสอดคล้องกับบริบทของประเทศ โดยไม่เป็นการบิดเบือนเจตนารมณ์ของผู้ออกมาใช้สิทธิครับ พรรคเพื่อไทยเราเห็นครับว่า ร่าง พ.ร.บ. ฉบับปัจจุบันมีปัญหาสาหัสแล้วครับ ท่านประธาน เราจึงได้มีการเข้าชื่อร่วมกัน แล้วก็เสนอร่างแก้ไขฉบับนี้เข้าสู่สภาเป็นพรรคแรกตั้งแต่เดือนมีนาคมที่ผ่านมา ซึ่งโดยส่วนตัวผมเห็นชอบกับหลักการของพรรคเพื่อไทยทั้ง ๔ เรื่องใหญ่ครับ

ในประเด็นแรกครับ คือการเปิดให้สามารถออกเสียงประชามติพร้อมกับการเลือกตั้งทั่วไปหรือว่าเลือกตั้งท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันได้

ประเด็นที่ ๒ ให้การออกเสียงประชามติสามารถทำได้ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์หรือว่าช่องทางไปรษณีย์ได้

ประเด็นที่ ๓ เปิดให้มีการรณรงค์ในการรับหรือไม่รับ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อการออกเสียงประชามตินั้น อย่างกว้างขวางโดยในเรื่องนี้ในปี ๒๕๕๙ เพื่อรับรองรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ เราประสบปัญหาอย่างชัดเจนครับว่า ผู้ที่ออกมารณรงค์ไม่เห็นด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับนั้นไม่สามารถรณรงค์ได้อย่างกว้างขวาง

ประเด็นสุดท้าย ประเด็นที่ ๔ คือการปรับเงื่อนไขการผ่านประชามติจากเดิมที่เป็นระบบเสียงข้างมาก ๒ ชั้น หรือระบบ Double Majority เป็นระบบเสียงข้างมากชั้นเดียว หรือเป็นระบบเสียงข้างมากแบบธรรมดาในร่างของพรรคเพื่อไทย ที่เรียกว่าระบบ Plurality ครับ

นอกจากนั้นครับท่านประธาน ผมยังสนับสนุนร่างของคณะรัฐมนตรีครับ ที่มีหลักการเพิ่มเติมอีก ๑ ประเด็นครับ คือให้กรณีที่มีการออกเสียงประชามติพร้อมกันกับการจัดเลือกตั้งอื่นใด สามารถใช้หน่วยเลือกตั้งของการลงคะแนนครั้งนั้น ๆ เป็นหน่วยเลือกตั้งในการออกเสียงประชามติได้เลย โดยในส่วนการอภิปรายของผมจะเน้นลงไป ในรายละเอียดของความจำเป็นที่เราจะต้องแก้ไขเงื่อนไขเรื่อง Double Majority ให้เป็นระบบเสียงข้างมากในลักษณะอื่นครับ ย้อนกลับไปดูมาตรา ๑๓ ของพระราชบัญญัติฉบับปัจจุบันที่ว่าด้วยเรื่องการ Double Majority ร่างพระราชบัญญัติปัจจุบันกำหนดไว้ว่าการทำประชามติจะได้ข้อยุติได้จะต้องผ่าน ๒ เงื่อนไขด้วยกันครับท่านประธาน เงื่อนไขแรกคือมีผู้ออกมาใช้สิทธิเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียง และเงื่อนไขที่ ๒ คือเสียงสนับสนุนของผู้ออกมาใช้สิทธิจะต้องมากกว่ากึ่งหนึ่งหรือมากกว่าครึ่งหนึ่งเช่นกัน ซึ่งสิ่งนี้เราจึงเรียกว่าเป็นระบบ Double Majority ซึ่งอาจจะดูเหมาะสมครับ แต่ผมอยากจะชี้ให้เห็นว่าอาจจะไม่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย เพราะอาจจะนำไปสู่การตีความการลงคะแนนที่ผิดเพี้ยนไปครับ ผมขอฉายภาพให้เห็นอย่างนี้ครับว่า การลงคะแนนแต่ละครั้ง เมื่อลงคะแนนสิ้นสุดแล้วเราสามารถแบ่งผู้มีสิทธิลงคะแนนได้เป็น ๔ กลุ่มครับ

ท่านประธาน -----

กลุ่มแรก คือกลุ่มที่ออกมาลงคะแนนเห็นด้วย กลุ่มที่ ๒ คือกลุ่มลงคะแนนไม่เห็นด้วย กลุ่มที่ ๓ คือกลุ่มที่ออกมาใช้สิทธิ แต่อาจจะงดออกเสียงหรือทำบัตรเสีย และกลุ่มสุดท้าย คือกลุ่มที่ไม่มาใช้สิทธิ ในระบบ Double Majority คือระบบล๊อค ๒ ชั้น อย่างที่ผมฉายภาพให้เห็นเป็นล๊อคข้างซ้ายและล๊อคข้างขวาครบท่านประธาน ล๊อคข้างซ้ายนั่นคือผู้มาใช้สิทธิ จะต้องมีความมากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของผู้มีสิทธิลงคะแนน หรือนั่นหมายความว่ากลุ่ม ๑ กลุ่ม ๒ และกลุ่ม ๓ รวมตัวกันจะต้องมากกว่ากลุ่ม ๔ หรือว่ามากกว่าผู้ไม่มาใช้สิทธิ ในระหว่างที่ล๊อคด้านขวาเป็นการล๊อคว่าผู้เห็นด้วยจะต้องมากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของผู้มาใช้สิทธิ หรือหมายความว่ากลุ่ม ๑ จะต้องได้คะแนนเห็นชอบมากกว่ากลุ่ม ๒ และกลุ่ม ๓ รวมคะแนนกัน ระบบนี้เหมือนจะเป็นระบบที่เหมาะสมครับ เพราะว่าการผ่านประชามติเอง ก็ควรจะมีเสียงสนับสนุนที่กว้างขวาง แล้วก็มีผู้ออกมาใช้สิทธิที่กว้างขวาง แต่ก็ต้องยอมรับว่า ระบบ Double Majority เองอาจจะเป็นระบบที่ตีความเสียงของผู้ออกมาใช้สิทธิผิดเพี้ยนไป เพราะเป็นการนำกลุ่ม Non-Voter หรือกลุ่มผู้ไม่มาใช้สิทธิอาจจะด้วยการสละสิทธิ ด้วยเหตุผลใดก็ตามนำมาร่วมในการพิจารณาด้วย ซึ่งสิ่งนี้เป็นปัญหาหากเกิดมีการรณรงค์ Boycott การลงคะแนนโดยกลุ่มไม่เห็นด้วย ทำให้กลุ่มไม่เห็นด้วยเหล่านี้รวมมาเป็นกลุ่ม ไม่มาใช้สิทธิ อาจจะทำให้ผู้มาใช้สิทธิมีไม่ถึง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ก็เป็นได้ ผมยกตัวอย่างการทำ ประชามติ ๒ ครั้งที่เคยเกิดขึ้นในประเทศไทย ในอดีตวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ เราเคยทำ ประชามติครั้งแรกเพื่อเป็นการรับรองรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ในวันนั้นมีผู้ออกมาใช้สิทธิเพียง ๕๗ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น และครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ เพื่อรับรองรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ ในวันนั้นเองก็มีผู้ออกมาใช้สิทธิเพียง ๕๙ เปอร์เซ็นต์ครบท่านประธาน การออกเสียง ประชามติเพื่อรับรองรัฐธรรมนูญเป็นการออกเสียงประชามติที่ประชาชนให้ความสนใจ และมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางมากที่สุด เป็นเรื่องใหญ่ในสังคมครับ แต่กลับมีผู้ออกมาใช้สิทธิ ไม่ถึง ๖๐ เปอร์เซ็นต์ ทั้ง ๒ ครั้ง ผมอยากจะชี้ให้เห็นครับว่าในอนาคตหากเราใช้กลไกนี้ เพื่อสอบถามหรือว่าหาข้อยุติในเรื่องอื่นที่เป็นเรื่องที่เล็กกว่าลงมา เป็นการได้ยากมากที่เรา จะสามารถมีผู้ออกมาใช้สิทธิมากถึง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ นอกจากนั้นหากลงไปดูในรายละเอียด ของการออกเสียงประชามติทั้ง ๒ ครั้ง จะเห็นว่ามีผู้ที่ออกมาใช้สิทธิไม่เห็นด้วยอยู่ที่ราว ๒๓ หรือ ๒๔ เปอร์เซ็นต์ ดังนั้น หากเราตัดสินเรื่องนี้ด้วยระบบเงื่อนไข Double Majority

คนที่ไม่เห็นด้วยในทั้ง ๒ ครั้งนี้อาจจะรณรงค์ไม่ออกมาใช้สิทธิหรือไม่ออกมาลงคะแนน ทำให้ผู้ที่ออกมาลงคะแนนในทั้ง ๒ ครั้ง เหลือเพียง ๓๓-๓๔ เปอร์เซ็นต์เท่านั้นครับ ท่านประธาน เป็นผลให้หากเรานำเงื่อนไขนี้มาตัดสินรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ และปี ๒๕๖๐ เราอาจจะไม่สามารถหาข้อยุติได้และไม่สามารถมีรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ และปี ๒๕๖๐ ใช้ในประเทศไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมา การใช้ระบบ Double Majority ในการตัดสิน การลงคะแนนประชามติไม่ได้เคยเกิดขึ้นแค่ในประเทศไทย เคยเกิดขึ้นมาแล้วในต่างประเทศ แล้วก็มีปัญหาเรื่องการ Boycott การลงคะแนนมาแล้ว ในหลายกรณีเช่นกัน ผมชวนไปดู ๒ กรณี ในกรณีแรกในประเทศไต้หวัน เคยมีการออกเสียงลงคะแนนประชามติในปี ๒๐๐๔ เพื่อหาข้อยุติเกี่ยวกับการเจรจาสันติภาพกับประเทศจีน ในขณะนั้นมีผู้ออกมาใช้สิทธิไม่ถึงครึ่ง เนื่องจากมีการรณรงค์จากพรรคฝ่ายค้านให้ไม่ร่วมการลงคะแนนประชามติ เพื่อ Boycott การทำงานของรัฐบาล สิ่งที่เกิดขึ้นถึงแม้ผู้ออกมาใช้สิทธิจะมากและทำให้ได้คะแนนสนับสนุนถึง ๘๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ก็เป็นการหาข้อยุติไม่ได้ เพราะมากในที่นี้ก็คือ ๔๘-๔๙ เปอร์เซ็นต์ไม่ถึง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เช่นเดียวกันกับในประเทศโรมาเนียเคยมีความพยายามที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญถอยหลังกลับไปให้การสมรสเกิดขึ้นได้ เฉพาะเพศชายและเพศหญิงเท่านั้น ในคราวนั้นก็มีการออกมารณรงค์ Boycott การลงคะแนนเช่นกันจากผู้ที่ไม่สนับสนุนสิทธิความเท่าเทียมทางเพศ ทำให้มีผู้ออกมาใช้สิทธิไม่ถึง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ และทำให้การลงประชามติครั้งนั้นสูญเปล่า เสียเงินโดยไม่สามารถหาข้อยุติได้ เรื่องการ Boycott เลือกตั้งไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่กับประเทศไทย ผมชวนย้อนกลับไปดูอีกกรณีหนึ่งครับ ในกรณีการเลือกตั้งใหญ่ของประเทศครับ -----

ย้อนหลังไป ๒๐ ปีรับท่านประธาน ประเทศไทยเคยมีการจัดการเลือกตั้งใหญ่หรือจัดการเลือกตั้งทั่วไปทั้งหมด ๗ ครั้ง โดยในแต่ละครั้งรับ ปกติแล้วประชาชนในประเทศไทยจะออกมาใช้สิทธิในการลงคะแนนราว ๖๕-๗๕ เปอร์เซ็นต์ แต่มีครั้งหนึ่งในปี ๒๕๕๗ มีการรณรงค์ที่จะ Boycott การลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไป ทั้งในลักษณะที่ไม่มาลงคะแนนกันด้วยตัวเองและในลักษณะที่มากีดกันเส้นทางการจราจรปิดคูหาเลือกตั้ง ทำให้ประชาชนไม่สามารถออกมาใช้สิทธิได้อย่างกว้างขวาง ในคราวนั้นครับ ผู้ออกมาใช้สิทธิของประเทศไทย ตกฮวบลงมาครับ จาก ๖๕-๗๕ เปอร์เซ็นต์ เหลือเพียง ๔๗ เปอร์เซ็นต์ครับท่านประธาน และมีการวินิจฉัยในกรณีนี้ว่าการลงคะแนนครั้งนี้อาจจะไม่ตอบสนองหรือไม่สามารถสะท้อนเจตนารมณ์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ จนทำให้ครั้งนั้นต้องประกาศเป็นโมฆะไปอย่างไม่เป็นธรรมแก่ผู้ชนะเลือกตั้ง เช่นเดียวกันครับ ในกรณีการเลือกตั้งท้องถิ่นหรือเลือกตั้ง สส. เขตเองในหลาย ๆ พื้นที่หลาย ๆ กรณี ก็มีหลายครั้งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิไม่ถึง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ หากเรานำเกณฑ์ Double Majority มาพิจารณาการตัดสินใจการเลือกตั้งใหญ่หรือเลือกตั้งทั่วไปเหล่านั้นก็คงไม่เป็นธรรมกับผู้ชนะเลือกตั้ง แล้วก็เป็นการบิดเบือนเจตนารมณ์ของผู้ออกมาใช้สิทธิเช่นกันครับ เพราะในทุกสังคมรับท่านประธานทุกบริบท มีกลุ่มคนที่สละสิทธิในการออกคะแนน หรือตัดสินใจที่จะไม่มาลงคะแนนอยู่เสมอครับ ซึ่งคนกลุ่มนี้อาจจะมีเหตุผลหรือมีเจตนารมณ์ที่แตกต่างกันไป เราจะนำกลุ่ม Non-Voter หรือผู้ที่ไม่มาลงคะแนนนี้มาเหมารวมเป็นผู้ไม่เห็นด้วยคงเป็นไปได้ ด้วยเหตุนี้ครับ หลักการของทั้ง ๓ หรือ ๔ ร่างที่เสนอในวันนี้ก็มีความต้องการที่จะแก้ไขเรื่อง Double Majority ทั้งสิ้นครับ โดยในรูปแบบที่แตกต่างกันไป ร่างของรัฐบาลซึ่งอาจจะเหมือนกันกับร่างของพรรคก้าวไกลนะครับ มีการปรับแก้ไขให้เปลี่ยนจากระบบ Double Majority เป็นระบบ Single Majority หรือเสียงข้างมากขั้นเดียว ในระหว่างที่ร่างของพรรคเพื่อไทยเสนอให้เปลี่ยนเป็นระบบเสียงข้างมากธรรมดา หรือระบบ Plurality ๒ ระบบนี้เหมือนกันตรงที่ว่าเราอดสลักปลดล็อกตัวแรกที่เป็นปลดล็อกด้านซ้ายอย่างที่ผมกล่าวไปข้างต้น เราจะไม่นำผู้ไม่มาใช้สิทธิมาพิจารณาในการตัดสินใจของประชามติ นั้นหมายความว่า การ Boycott การลงคะแนนรวมตัวกันเพื่อไม่มาลงคะแนนจะไม่มีผลที่จะคว่ำการทำประชามติได้ แต่การหาข้อยุติของทั้ง ๒ ระบบนี้มีความแตกต่างกันเล็กน้อยครับ โดยระบบ Single Majority คือกลุ่มที่การทำประชามติจะหาข้อยุติได้ก็ต่อเมื่อกลุ่มเห็นด้วยมีคะแนน

มากกว่ากลุ่มไม่เห็นด้วยและกลุ่มงดออกเสียงรวมกัน ซึ่งโดยส่วนตัวผมผมยังมองว่าการนำคะแนนงดออกเสียงมารวมกันกับกลุ่มไม่เห็นด้วย เพื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเห็นด้วยนั้น อาจจะไม่สะท้อนเจตนารมณ์ของผู้ออกมาลงคะแนนได้ดีพอครับ เพราะการออกมางดออกเสียงของพี่น้องประชาชนไม่ได้หมายความว่าไม่เห็นด้วยกับการทำประชามตินั้น ๆ และในอนาคตหากเรามีการรับหลักการอื่น ๆ เช่น การลงคะแนนจะสามารถมีตัวเลือกได้มากกว่าแค่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย การคิดเกณฑ์ว่าการเห็นด้วยจะต้องมากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ น่าจะเป็นเรื่องที่ทำได้ยากกับการลงคะแนนแบบหลายตัวเลือกครับ ดังนั้น ผมจึงสนับสนุนหลักการของพรรคเพื่อไทยที่เปลี่ยนเป็นระบบ Plurality หรือระบบเสียงข้างมากธรรมดา มากกว่า ระบบเสียงข้างมากธรรมดาจะไม่นำกลุ่ม ๑ กลุ่ม ๒ หรือกลุ่ม ๓ มารวมคะแนนกัน แต่การหาข้อยุติของการทำประชามติจะทำได้ก็ต่อเมื่อกลุ่มใดก็ตามมีคะแนนมากที่สุด เสมือนกับการเลือกตั้งใหญ่หรือเลือกตั้งทั่วไปที่พี่น้องประชาชนในประเทศเข้าใจดีอยู่แล้ว หรือนั่นหมายความว่าเห็นด้วยกับการทำประชามติจำเป็นจะต้องมากกว่าคะแนนไม่เห็นด้วยและมากกว่าคะแนนงดออกเสียง โดยไม่เอา ๒ กลุ่มนี้มารวมกันครับ ผมเชื่อว่าวิธีการนี้จะเป็นการทำประชามติที่ประชาชนในประเทศมีความเข้าใจและสามารถออกมาลงคะแนนได้อย่างตรงไปตรงมามากที่สุด เป็นการคืนระบบการทำประชามติให้มีความปกติและเปิดโอกาสให้เราสามารถใช้กลไกนี้ในการหาข้อยุติอื่น ๆ ในอนาคตได้

ท้ายที่สุดนี้ครับท่านประธาน ผมก็อยากเชิญชวนเพื่อน ๆ สมาชิกทุกท่านครับ ไม่ว่าจะท่านจะสังกัดพรรคการเมืองใด หรือจะมีเจตนารมณ์ต่อการแก้ไขหรือการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่อย่างไร อยากให้ท่านมอง พ.ร.บ. ประชามติให้ก้าวพ้นการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ครับ เพราะว่ากลไกนี้เราอาจจะต้องใช้เพื่อแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในประเทศ ก็เป็นไปได้ และขอเชิญชวนทุกท่านครับ ร่วมรับหลักการทั้ง ๔ ร่าง เพื่อเป็นการถอดสลักตัวแรกของการแก้ไขปัญหาให้ประเทศและทำให้กลไกการออกเสียงประชามติมีความเรียบง่ายใช้ได้จริง สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย ขอขอบคุณครับท่านประธาน

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอขอบคุณคุณชนินทร์ รุ่งธนเกียรติ ต่อไปขอเชิญคุณเชตวัน เตือประโคน ๗ นาทีครับ เชิญครับ

นายเชตวัน เตือประโคน (ปทุมธานี) : เรียนประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพ ผม เชตวัน เตือประโคน สส. พรรคก้าวไกล จังหวัดปทุมธานี พื้นที่เทศบาลเมืองคูคต เทศบาลเมืองลำสามแก้ว และเทศบาลเมืองลาดสวายครับ ท่านประธานครับ ผมขอร่วมอภิปรายร่างพระราชบัญญัติการออกเสียงประชามติเพื่อให้มีการแก้ไขกฎหมายในครั้งนี้อย่างหนึ่ง โดยหัวข้อที่ผมจะขอพูดนะครับ เป็นปัญหาของเสียงข้างมาก ๒ ชั้น หรือ Double Majority ที่ขัดขวางประเด็นก้าวหน้าแบบสากลโลกครับ ท่านประธานครับ ปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องแก้ไขที่ผมจะพูดเพียงเรื่องนี้เรื่องเดียว นั่นก็คือเรื่อง Double Majority หรือที่ภาษาไทยใช้คำยาก ๆ ว่า เสียงข้างมาก ๒ ชั้น โดยหลักการแล้วดีครับ โดยอุดมคติแล้วน่าสนใจ แต่พอใช้จริงกลับมีปัญหามากมาย โดยผมจะขอพาไปดูตัวอย่างประเทศที่เขาใช้เสียงข้างมาก ๒ ชั้นนี้ใน ๒ มุมโลก ๑. ก็คือที่ออสเตรเลีย ซึ่งเมื่อสักครู่เพื่อนสมาชิกหลายท่านก็ได้พูดไปแล้ว อีก ๑ คือที่ประเทศโคลัมเบีย ทวีปอเมริกาใต้นะครับ บ้านเขาเมืองเขาทำประชามติที่จะผ่านเรื่องก้าวหน้าพวกนี้ละครับ แต่ก็ไม่สามารถผ่านได้ เพราะไปติดเรื่องของเสียงข้างมาก ๒ ชั้น ไปกันครับประเทศแรก ออสเตรเลีย ธันวาคม ๑๙๘๔ ที่ออสเตรเลียเขาทำประชามติเพื่อแก้ไขให้ สว. มีวาระเท่ากับ สส. และเลือกตั้งในวันเดียวกันกับ สส. ด้วย ทำประชามติแบบนี้ละครับ เสียงข้างมาก ๒ ชั้นนี้ละครับ ชั้นที่ ๑ คือจะผ่านได้ต้อง ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของผู้มาใช้สิทธิ ชั้นที่ ๒ คือต้องได้เสียงข้างมาก ๔ รัฐ จากใน ๖ รัฐ ซึ่งเมื่อสักครู่ท่านเพื่อนสมาชิกของผมนะครับ ท่านจุลพงษ์ อยู่เกษ ก็พูดไปแล้วว่าหลักคิดเรื่องของการผ่านในรัฐเหล่านี้ละครับ เป็นเรื่องของการป้องกันไม่ให้รัฐที่มีประชากรเยอะ

สามารถแก้รัฐธรรมนูญได้โดยไม่ต้องได้รับเสียงเห็นชอบจากรัฐเล็กนะครับ หลักการดี ทำให้ไม่เกิดการผูกขาด แต่ก็แลกมาด้วยข้อเสียคือ ขั้บเคลื่อนความเปลี่ยนแปลงได้ยากยิ่ง ท่านประธานครับ ประชามติในครั้งนั้นมีคะแนนรวมทั้งประเทศ ๕๐.๖๔ เปอร์เซนต์ หมายความว่าคนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการผ่านประชามติ ประชามติในเรื่องนี้ใช้ไหมครับ แต่พอมาดูในชั้นที่ ๒ ปรากฏว่ามีเพียงแค่ ๒ รัฐ จาก ๖ รัฐที่ได้เสียงข้างมาก ก็เลยทำให้ประชามติครั้งนั้นไม่ผ่าน หรือประชามติล่าสุดของออสเตรเลียเมื่อตุลาคมปีที่แล้วนี่เองครับ เรื่องการตั้งสภานพ่่าพื้นเมืองและช่องแคบ Torres นะครับ นี่ก็เป็นเรื่องที่กำลังก้าวหน้า แต่ก็ไม่สามารถผ่านเพราะการทำประชามติ ๒ ชั้นนะครับ ไม่สามารถแก้รัฐธรรมนูญรับรองเรื่องสภานพ่่าพื้นเมืองซึ่งเป็นเรื่องที่กำลังก้าวหน้าได้ สำหรับออสเตรเลียช่วง ๑๐๐ กว่าปีที่ผ่านมามีประชามติที่ผ่านเพียง ๘ ครั้ง หรือ ๑๘ เปอร์เซนต์เท่านั้น แต่ถ้าเราตัดเงื่อนไขชั้นที่ ๒ ออกนะครับ ถ้าเราตัดชั้นที่ว่าต้องได้เสียงข้างมาก ๔ รัฐ จากใน ๖ รัฐออกไป จะมีประชามติอีก ๕ ครั้งที่ผ่านมา หรือ ๑๑ เปอร์เซนต์ที่ผ่านมาครับ ท่านประธานครับ ข้าไปอีกซีกโลกหนึ่งไปยังดินแดนอเมริกาใต้ ไปที่โคลัมเบีย ๒๐๑๘ หรือ ๒๕๖๑ ครับ มีการทำประชามติเกี่ยวกับการต่อต้านคอร์รัปชันนะครับ เรื่องกำลังก้าวหน้าไหมครับ เรื่องพวกนี้เรื่องกำลังก้าวหน้าทั้งนั้น ผมขออนุญาตอ่านนะครับ หัวข้อที่เขาทำประชามติ เรื่องการตรวจสอบทรัพย์สินคนที่จะมาดำรงตำแหน่งทางการเมือง เรื่องการปรับลดเงินเดือนข้าราชการ และนักการเมือง อันนี้เราอาจไม่ชอบนะครับ เรื่องการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการใช้งบประมาณ เรื่องการยกเลิกอภัยโทษคดีทุจริต -----

เรื่องการกำหนดให้เปิดเผยสัญญาประมูลจัดซื้อจัดจ้าง เรื่องการจำกัดวาระการดำรงตำแหน่งของ สส. และ สว. มีใครปฏิเสธไหมครับว่า เรื่องที่ผมพูดมาหัวข้อที่ทางโคลัมเบียเขากำลังจะทำประชามตินั้นเป็นเรื่องที่ก้าวหน้า เป็นเรื่องที่ไม่ควรทำ เป็นเรื่องที่ยกเว้นทั้งนั้นครับ แต่ก็เนื่องจากเสียงข้างมาก ๒ ชั้นนี้ของโคลัมเบียนี้ละที่ไปกำหนดว่า ชั้นที่ ๑ ต้องมีผู้ออกมาใช้สิทธิอย่างน้อย ๑ ใน ๓ ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งครับ ชั้นที่ ๒ ขณะในเสียงข้างมากจากการลงประชามติทั้งประเทศ ซึ่งผลลัพธ์สุดท้ายของการทำประชามติครั้งนี้ปรากฏว่าไม่ผ่านทุกหัวข้อครับ เรื่องที่ทำประชามติ ย้ำอีกครั้งเป็นประเด็นก้าวหน้า เป็นประเด็นที่สากลโลกให้การรับรองทั้งสิ้นแต่ก็ไม่ผ่าน ทีนี้พอเราไปดูผลคะแนนปรากฏว่า มีผู้ลงคะแนนให้ความเห็นชอบในแต่ละคำถามสูงถึง ๘๙ เปอร์เซ็นต์ ไม่เห็นชอบแค่ ๑ เปอร์เซ็นต์เท่านั้นครับ แต่ทีนี้พอย้อนกลับมาดูเงื่อนไขข้อที่ทำให้ประชามติไม่ผ่าน นั่นก็คือต้องมีผู้ออกมาใช้สิทธิออกเสียงอย่างน้อย ๑ ใน ๓ ปรากฏว่าชาวโคลัมเบียออกมาใช้สิทธิไม่ถึงเกณฑ์นี้ครับ ขาดไปนิดเดียวเท่านั้นครับ ขาดประชากรโคลัมเบียผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกไปอีกแค่ ๔๗๐,๐๐๐ คนเท่านั้น ด้วยเกณฑ์แบบนี้มันทำให้คนที่เห็นด้วยออกมาใช้สิทธิออกเสียงขณะที่คนไม่เห็นด้วยเลือกที่จะนอนหลับอยู่ที่บ้าน ซึ่งเราตอบไม่ได้ว่าการที่เขาไม่มาใช้สิทธินั้นเพราะว่าเขาไม่สนใจ เพราะว่าเขาติดธุระ หรือเพราะว่าเขาไม่เห็นด้วยกับคำถามประชามตินั้นจริง ๆ เราตีความเจตนาของคนกลุ่มนี้ยากครับ และไม่สะท้อนเจตนาของประชาชนที่ไม่ออกมาใช้สิทธิกลุ่มนี้ด้วย

ท่านประธานครับ ทีนี้กลับมาที่ปัญหา พ.ร.บ. ประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ของประเทศเรา ก็มีหลักเรื่อง Double Majority หรือเสียงข้างมาก ๒ ชั้นนี้อยู่ ข้อที่ ๑ เรื่องผู้มาใช้สิทธิอย่างน้อย ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ข้อที่ ๒ ได้คะแนนมากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง ท่านประธานครับ ประสบการณ์ต่างประเทศแบบที่เขาเป็นสหพันธรัฐด้วยนะครับ บอกเราแล้วครับว่าจะทำให้ประชามติต่าง ๆ ผ่านได้ยาก ท่านประธานครับ การทำประชามติไม่ได้ใช้แต่กับเรื่องการจัดทำรัฐธรรมนูญเท่านั้น ประเทศไทยเราจะต้องมีการทำประชามติเรื่องสำคัญอีกเยอะแยะมากมายครับ ตามที่ พ.ร.บ. ประชามติฉบับปัจจุบันนี้กำหนด ๕ เรื่อง นอกจากเรื่องการแก้รัฐธรรมนูญ เรื่องที่กรม เห็นว่ามีเหตุอันควรต้องทำประชามติ กรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดว่าเรื่องนั้น ๆ ต้องทำประชามติ รัฐสภามีมติเห็นสมควรว่าให้ทำประชามติในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และประชาชน

เข้าชื่อ ๕๐,๐๐๐ คน เสนอ กรม. ให้ความเห็นชอบประชาคมเรื่องนี้ ซึ่งพรรคก้าวไกลเรา เสนอให้เข้าชื่อทาง Online ได้ด้วยนะครับสำหรับร่างฉบับนี้ ทั้ง ๕ เรื่องนี้คือหลักการ กว้าง ๆ ซึ่งครอบคลุมเรื่องสำคัญที่จะต้องมีการทำประชาคมตักกันอีกเยอะแยะมากมาย ในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกระจายอำนาจให้จังหวัดจัดการตนเอง เรื่องทิศทาง ความก้าวหน้า จะนะเมืองต้นแบบอุตสาหกรรมแห่งอนาคต เพื่อให้ประชาชนได้กำหนด อนาคตตนเอง สามารถทำได้ทั้งสิ้นครับสำหรับการจัดทำประชาคมที่เรา กำลังจะแก้กฎหมายนี้ ดังนั้นกฎหมายเกี่ยวกับการทำประชาคมต้องออกแบบให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงได้ไม่ยากครับ ไม่ยากจนขวางประเด็นที่ก้าวหน้าแบบที่สากลโลกให้การรับรอง ขอขอบคุณครับ

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอขอบคุณ คุณเชตวัน เตือประโคน ต่อไปขอเชิญคุณณัฐพงษ์ สุมนธรรม ๑๓ นาที เชิญครับ

นายณัฐพงษ์ สุมนธรรม (สมุทรรสาคร) : เรียนท่านประธานสภา ผู้แทนราษฎรที่เคารพ ผม นายณัฐพงษ์ สุมนธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๑ จังหวัดสมุทรสาคร พรรคก้าวไกลครับ วันนี้ผมขอร่วมอภิปรายสนับสนุนแก้ไขร่าง พระราชบัญญัติประชาคมที่เสนอโดยคุณพริษฐ์ วัชรสินธุ สส. จากพรรคก้าวไกล รวมถึง ร่างอื่น ๆ จากทั้งของพรรคเพื่อไทย พรรคภูมิใจไทย แล้วก็คณะรัฐมนตรี ท่านประธานครับ เป็นนิมิตหมายอันดีที่วันนี้เรามีร่างกฎหมายแก้ไขเรื่องประชาคมที่หลาย ๆ ฉบับ มีหลักการที่เห็นสอดคล้องกันในหลาย ๆ เรื่องนะครับ และแน่นอนก็มีบางร่างที่เสนอเรื่องนี้ แต่บางร่างอาจจะไม่ได้เสนอบางเรื่อง ไม่เป็นไรครับ นี่คือการสวยงามของประชาธิปไตย ของความเห็นที่หลากหลาย แต่แน่นอนในหลักการเรามีจุดร่วมร่วมกันที่เห็นนะครับ

ในการอยากจะแก้ไขกฎหมายฉบับนี้เพื่อประโยชน์ในประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์ต่อการเดินหน้าของประเทศนี้ มาถึงตรงนี้จริง ๆ ที่หลาย ๆ ท่านได้อภิปรายไปแล้ว รวมถึงที่ทางคุณพริษฐ์ สส. จากพรรคก้าวไกลได้อภิปรายไป ผมก็อยากจะมาสนับสนุนข้อเสนอแนะจากคุณพริษฐ์ รวมถึงมายืนยันว่า ถ้าเป็นไปได้อยากจะให้ร่างของคุณพริษฐ์เป็นร่างหลักในการพิจารณาด้วยซ้ำไป ด้วยเหตุผลที่ทางร่างของคุณพริษฐ์ได้มีข้อเสนอที่ร่างอื่น ๆ อาจจะไม่ค่อยมีใน ๒ ประเด็นที่ผมเห็นว่าน่าสนใจ และคุณค่าแก่การนำไปพูดคุยในชั้นกรรมาธิการ หากเพื่อน ๆ สมาชิกรับหลักการกับร่างนี้ด้วยรวมถึงร่างทุกฉบับนะครับ

เรื่องแรก เรื่องที่คุณพริษฐ์ได้เสนอเข้าไปในร่างแก้ไขกฎหมายนี้ ประเด็นเรื่องที่ทำให้ประชาชนสามารถที่จะ Online ได้ ยื่นเข้าชื่อ Online เพื่อเสนอประชามติและสามารถที่จะให้ประชาชนมีมติมากกว่า ๒ ตัวเลือก ผมว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ทำให้เกิดความสะดวก แล้วก็มีความจำเป็นในการแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป หรือแม้แต่อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนและเป็นการขยายสิทธิของประชาชนมากขึ้นหรือไม่ ซึ่งเหล่านี้ก็จะช่วยให้กติกาประชามติของประเทศไทยเป็นสากล ยืดหยุ่น ทันสมัย และพัฒนาประชาธิปไตย อย่างไรก็ตามครับ ก็อาจจะมีบางเรื่องที่ร่างของพรรคก้าวไกลที่เสนอโดยคุณพริษฐ์อาจจะไม่ได้มีอยู่ในร่าง แต่ทางคุณพริษฐ์ก็ได้พูดแล้วว่า ทางเราก็ยินดีพิจารณาในชั้นกรรมาธิการนะครับ

ประเด็นแรก ที่เป็นเรื่องของประชามติเพื่อการศึกษาหารือ ที่ทางเพื่อนสมาชิกจากพรรคภูมิใจไทยได้เสนอที่เป็นการปรึกษาหารือ ผมคิดว่าเป็นโจทย์อันหนึ่งที่เราน่าจะมีการนำมาพูดคุยในชั้นกรรมาธิการ แม้ว่าจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย แต่นี่ก็เป็นเครื่องมืออันหนึ่งที่จะสามารถวัดอุณหภูมิของสังคม หยั่งเสียงโดยฝ่ายรัฐบาลว่าเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ที่มีความเห็นต่างกันในสังคม หรือเรื่องที่จะอาจจะยังไม่ตกผลึกกันอย่างถ่องแท้ สังคมมีความเห็นต่อเรื่องนี้อย่างไร และสุดท้ายการตัดสินใจก็เป็นเรื่องของฝ่ายบริหารว่าจะเห็นกับเรื่องนี้หรือไม่ ก็เป็นความรับผิดชอบทางการเมืองที่ฝ่ายบริหารตัดสินใจอย่างไรก็สามารถที่จะรับผลทางการเมืองที่ตามมา ก็เป็นเรื่องหนึ่งที่ผมคิดว่าเป็นประเด็นที่เปิดไว้น่าสนใจ แม้ว่าจะมีคนที่จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เพราะอาจจะมองว่าเป็นการเปลืองงบประมาณหรือไม่ หรือว่าทางฝ่ายบริหารอาจจะไม่ผูกมัดกับผลประชามติ แต่เรื่องเหล่านี้ ประเด็นเหล่านี้ผมคิดว่ามันก็เป็นเรื่องที่ดีที่เราจะได้เอามาพูดคุยต่อในชั้นกรรมาธิการ

นอกจากนี้ประเด็นที่หลาย ๆ ท่านอาจจะพูดไปแล้ว ไม่ว่าจะตั้งแต่ท่านชูศักดิ์ ศิรินิล หรือแม้แต่ท่านปวิษฐ วัชรสินธุ หรือแม้แต่เพื่อนหลาย ๆ ท่าน อาจารย์จุลพงศ์ คุณเชตวัน หรือเพื่อน สส. จากพรรคเพื่อไทย คุณชนินทร์ ที่ได้พูดถึงเรื่อง Double Majority เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องใหญ่ และเป็นเรื่องที่ผมคิดว่าเราอาจจะต้องมาพูดคุยกัน แล้วก็ขอให้ที่ประชุมนี้ได้บันทึกเก็บไว้ว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ทางสภาผู้แทนราษฎรเกือบทั้งหมด ในเกือบทุกร่างยกเว้นร่างของเพื่อนสมาชิกพรรคภูมิใจไทยที่อาจจะเห็นต่างในเรื่องนี้ แต่ผมคิดว่าเรื่องนี้ก็อาจจะเห็นสำคัญที่เราอยากจะแก้ไขกลับไปเป็นแบบ Single Majority จริง ๆ เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่ผมคิดว่า ด้วยบริบทของสังคมไทยที่เราเป็นรัฐเดี่ยวไม่ใช่สหพันธรัฐ เราอาจจะไม่ได้มีความจำเป็นที่จะต้องมีการถ่วงดุลกันภายในรัฐ เพราะว่าการที่เราเป็นรัฐเดี่ยวช่วยทำให้เรื่องนี้อาจจะความแตกต่างหลากหลาย หรือแม้แต่การถ่วงดุลเรื่องของรัฐเล็ก รัฐใหญ่ อาจจะไม่ได้มีความสำคัญเหมือนของประเทศอื่น ๆ ในโลกที่เขาใช้แบบ Double Majority อย่างที่หลาย ๆ ท่านได้นำเรียนไปแล้วครับ กรณีของประเทศออสเตรเลียเองก็เป็นตัวอย่างที่เห็นชัดว่า สุดท้ายแล้วแม้ว่าเขาจะมีเหตุผลของเขาในการทำ มีเรื่อง Double Majority แต่เมื่อนำไปปฏิบัติก็มีปัญหาอยู่หลายกรณีที่ทำให้การแก้ไขหลาย ๆ เรื่องมันไม่เกิดขึ้น ยกตัวอย่างเช่นว่า ในอายุ ๑๐๐ กว่าปีของประเทศในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ มีเพียงแค่ ๘ ครั้ง หรือ ๑๘ เปรอร์เซ็นต์ ที่ผลประชามติไม่ผ่าน อันนี้ก็เป็นโจทย์เหมือนกัน

เพราะว่ามันไม่ตรงกับสิ่งที่ทางชั้นต่ำเรื่อง Double Majority ที่จะต้องมีเสียงขั้นต่ำ ๔ รัฐ จาก ๖ รัฐ ที่จะต้องมีเสียงเกินกึ่งหนึ่ง อันนี้ก็เป็นที่ประเด็นที่บทเรียนจากประเทศต่าง ๆ ก็ได้บอกเรา แม้ว่าเขาจะมีความจำเป็นที่เป็นสหพันธรัฐ แต่ในขณะเดียวกันก็มีข้อท้าทายในการนำไปปฏิบัติเหมือนกัน ทำให้ประเด็นหลาย ๆ เรื่องก็เลยไม่ได้มีการถูกเอาไปแก้ไข หรือถูกเอาไปผลักดันให้เกิดขึ้น ล่าสุดในปี ๒๐๒๓ อย่างของกรณีออสเตรเลีย ผมเองพูดมาตรงนี้ก็กำลังจะบอกทุกท่านว่าโจทย์เรื่อง Double Majority ก็เป็นความตั้งใจ ก็ไม่ได้ผิดอะไร เหมือนที่ทางคุณพริชชัวได้พูดไป แต่ด้วยบริบทของประเทศไทย เราเป็นรัฐเดี่ยว มันอาจจะสร้างความยุ่งยาก แล้วก็ทำให้หลาย ๆ เรื่องมันผ่านได้ยาก ก็เลยคิดว่าการแก้ไขในเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ แล้วก็อยากจะเชิญชวนเพื่อน ๆ สมาชิกให้รับร่างทุกร่างที่ทางเพื่อน ๆ สมาชิก หรือแม้แต่คณะรัฐมนตรีได้เสนอไป

สุดท้ายนี้ครับท่านประธาน ผมอาจจะใช้เวลาไม่ได้ครบทั้ง ๑๓ นาที ก็อยากจะสรุปเพื่อจะได้ประหยัดเวลาของทางสภาผู้แทนราษฎรของเรา แล้วก็จากที่ฟังทิศทางของเพื่อน ๆ สมาชิกก็ค่อนข้างจะเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าเราอยากจะมีการแก้ไขเรื่องนี้ ส่วนประเด็นในรายละเอียดเราก็สามารถที่จะไปพูดคุยถกเถียงในชั้นกรรมาธิการได้ ก็พอจะเห็นแล้วว่ากติกาที่เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงผลประชามติ จากหน้ามือเป็นหลังมือได้เลยนะครับ อย่างกรณีของประเทศอื่น ๆ หรือแม้แต่อดีตที่ผ่านมาของประเทศไทยเอง ดังนั้น การออกแบบทกติกาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และเป็นสิ่งที่พวกเราเพื่อนสมาชิกทุกท่านก็กำลังทำอยู่ในขณะนี้ ถ้าการออกกติกาประชามติได้ดี เป็นธรรม แล้วก็ยืดหยุ่น ทันสมัย และหลากหลาย เป็นกติกาที่ออกแบบเพื่อเปิดพื้นที่ให้ประชาชนทุกกลุ่มแสดงจุดยืนของตนได้ตรงไปตรงมา กระบวนการและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะสามารถสะท้อนความคิด ความอ่าน ความต้องการออกมาได้ การจัดประชามติในแต่ละครั้งจะเป็นพื้นที่จัดการความเห็นต่างในสังคม และพัฒนาประชาธิปไตยให้ดีกว่านี้ ก็ขอบคุณนะครับ แล้วก็เชิญชวนทุกท่านร่วมกันรับหลักการร่างแก้ไขกฎหมายนี้ ทั้ง ๔ ฉบับ รวมถึงผมก็คงจะเห็นด้วยกับทุกร่างครับ ขอบคุณครับ

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา (ประธานสภาผู้แทนราษฎร) : ขอขอบคุณคุณณัฐพงษ์ สุมนธธรรม ทางสภาผู้แทนราษฎรขอต้อนรับ คุณเรนาตา อัลท์ (Renata Alt) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี และประธานคณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนและการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สภาสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันนี และคณะ

ซึ่งขณะนี้กำลังมาฟังการประชุมของเราที่ชั้น ๒ แล้วนะครับ ขอขอบคุณครับ ต่อไปขอเชิญ
คุณธีระชัย แสนแก้ว ๑๕ นาทีครับ

นายธีระชัย แสนแก้ว (อุดรธานี) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม
นายธีระชัย แสนแก้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุดรธานี พรรคเพื่อไทย ท่านประธานครับ
กระผมใคร่ขออนุญาตในการที่จะร่วมอภิปรายเพื่อสนับสนุนรับหลักการร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรี และฉบับของ
รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล พร้อมทั้งเพื่อนสมาชิกพรรคการเมืองอีก ๒ ฉบับ รวมเป็น ๔ ฉบับ

ประการแรกครับท่านประธาน ร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับที่ผมได้กล่าวไป
เบื้องต้น โดยมีการแก้ไขมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑ วรรคสาม นั่นคือการกำหนด
วันออกเสียงประชามติเป็นวันเดียวกันกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นการทั่วไป
หรือให้เป็นวันเดียวกันกับการเลือกตั้งท้องถิ่นก็ได้ -----

ท่านประธานครับ การที่พี่น้องประชาชนต้องเดินทางเพื่อไปเลือกตั้ง หรือใช้สิทธิในการออกเสียงประชามตินั้น มันต้องใช้เงิน ใช้ทอง ต้องใช้เวลานะครับ เพราะฉะนั้นกระผมอยากจะขอ ยกตัวอย่าง เวลาเรามีการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นเลือกตั้งตัวแทนเกษตรกร หรือกองทุนฟื้นฟูอะไรก็แล้วแต่ตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ เหล่านั้น เวลาที่มีการเลือกตั้งแค่เลือกตั้งสมาชิกเฉย ๆ ก็มีการไปลงคะแนนน้อยมากนะครับ เพราะฉะนั้นเราต้องยอมรับว่าพี่น้องประชาชนในประเทศนี้มีความยากจน ต้องทำงานหาเช้ากินค่ำ เพราะฉะนั้นคือพวกเขาไม่ทำงานในวันนั้นก็ต้องเดินทางไปออกเสียงประชามติ พวกเขาไม่มีเงินในวันนั้น นี่ต้องยอมรับความเป็นจริงจากการที่พวกเราเป็นนักการเมืองมันจะเป็นอย่างนี้ครับ เพราะฉะนั้นการเลือกตั้งแต่ละครั้งที่เขามีการไปลงคะแนนเสียงเยอะ ๆ ก็คือมีการเลือกตั้งครั้งใหญ่และเลือกตั้งท้องถิ่นครับ นี่ก็คือการเลือกตั้งที่ผ่านมาซึ่งเป็นประสบการณ์ กระผมจึงเห็นด้วยกับการที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑ วรรคสาม เพื่อให้พี่น้องประชาชนได้ใช้สิทธิใช้เสียงของพวกเขาในการกำหนดชะตากรรมของประเทศได้อย่างเต็มที่ โดยไม่กระทบต่อการประกอบอาชีพของพวกเขาครับท่านประธาน ต่อมาร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ฉบับนี้ ก็มีการแก้ไขมาตรา ๑๓ แต่เดิมบัญญัติว่าการออกเสียงประชามติจะถือว่ามีข้อยุติได้ก็ต่อเมื่อมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงแล้วยังยากขึ้นไปอีกครับ มีเงื่อนไขที่ ๒ ครับว่า จะต้องมีการออกเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น มันถึงต้องแก้ครับ ซึ่งบัญญัติทั้ง ๒ เงื่อนไขนี้มันทำให้ผ่านการประชามติยากจริง ๆ ครับท่านประธาน กระผมจึงเห็นว่าในการแก้ไขมาตรา ๑๓ เพื่อให้ใช้เสียงของพี่น้องประชาชนนั้นมีความหมาย และตอบสนองความต้องการประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง

ประการที่ ๒ ครับท่านประธาน รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๐ ฉบับนี้ที่พวกเราทุกคนที่นั่งอยู่ในสภาแห่งนี้ พี่น้องประชาชนทั้งประเทศต่างก็ทราบกันดีว่ามาจากรัฐประหารเป็นมรดกบาปที่พวกเราได้มานั่งอยู่นี้มันมีความจำเป็นต้องเอามรดกบาปมาสมัครผู้แทนก็เพราะเขาร่างมาอย่างนั้นนะครับ เราก็ต้องมาเป็นนักการเมืองแบบนี้ ซึ่งเมื่อการเลือกตั้งจัดตั้งรัฐบาลชุดที่แล้วของครวที่แล้ว ซึ่งมีการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ ๆ ท่านนายกรัฐมนตรีเศรษฐา ท่านก็มอบหมายให้ท่านรองภูมิธรรมได้เริ่ม Start ตั้งแต่วันแรก ๆ ในการมีมติ ครม. กระบวนการในการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จัดการทันทีนะครับ จนมาถึงวันนี้ครับท่านประธาน

รัฐบาลได้ข้อสรุปแล้วว่าจะต้องให้พี่น้องประชาชนออกเสียงทำประชามติเป็นจำนวน ๓ ครั้ง เพื่อเขียนรัฐธรรมนูญใหม่ให้มีความเป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับบริบททางการเมือง และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของพี่น้องประชาชน และสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยของเรา โดยเป็นไปตามเจตนารมณ์และเสียงเรียกร้องของพี่น้องประชาชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ท่านประธานที่เคารพครับ แม้ว่ารัฐบาลได้แสดงออกถึงความตั้งใจจริงว่า บ้านเมืองของเราจะต้องเดินหน้าก็ต่อเมื่อเรามีรัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ก็มีบางส่วนออกมา Discredit รัฐบาลบ้าง โน่น นี่ นั่น อะไรต่าง ๆ บ้าง ชื่อเวลา ทำไมจะต้องมีประชามติตั้ง ๓ ครั้ง อะไรทำนองเหล่านี้สิ้นเปลืองงบประมาณ ซึ่งกระผมขอออกความเห็นแบบตรง ๆ เลยนะครับว่า ที่ผ่านมาก็พยายามมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญใช้ใหม่ครับ แต่ก็ตมั่วตายเพราะฉะนั้นมันก็ยากจริง ๆ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ การแก้ไข การจะเพิ่มเติม หรือการเขียนฉบับใหม่มันไม่ถ่วงนะครับท่าน มันไม่ได้แก้ด้วยวิธีการที่เป็นปกติ -----

เพราะคณะผู้กร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๐ สอดใส่เงื่อนไขให้แก่แบบลักษณะที่ว่าซับซ้อนจริง ๆ ว่าดังที่พวกเราเห็นในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๖๔ เป็นประสบการณ์ที่สอนให้พวกเราต้องระมัดระวังในการจัดทำรายงานฉบับใหม่ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความรอบคอบที่สุด ไม่ให้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่เป็นประชาธิปไตยต้องแท้งและไม่ให้เป็นหมันนะครับท่านประธาน

ประการที่ ๓ ครับท่าน เมื่อรัฐบาลได้ข้อสรุปแล้วว่า การยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จะต้องสอบถามความต้องการที่แท้จริงของพี่น้องประชาชน โดยออกเสียงประชามติตั้ง ๓ ครั้ง การสอบถามประชามติ ไม่ว่าจะเป็นการสอบถามประชามติจะเห็นชอบด้วยกับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ตามหมวด ๑ บททั่วไป และหมวด ๒ พระมหากษัตริย์ กระทบอยากจะทำกราบเรียนกับท่านอีกเรื่องหนึ่งว่า ร่างพระราชบัญญัติประชามติทั้ง ๔ ฉบับนี้คล้ายกันแต่ไม่เหมือนกัน แต่เราสามารถแก้ไขได้ในขั้นกรรมาธิการ มันเป็นกุญแจดอกสำคัญที่สุดในการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก็คือฉบับปี ๒๕๖๐ ส่วนตัวของผมเป็นรัฐธรรมนูญที่แย่มากที่สุดในบรรดา ๒๐ ฉบับที่ผ่านมาครับท่านประธาน เป็นรัฐธรรมนูญที่สลับซับซ้อนซ่อนเงื่อนว่าจะเขียนชัดก็ไม่ชัด จะเขียนละเอียดก็ไม่ละเอียด ผลของการเขียนไม่ชัด ไม่ละเอียด มันคืออะไรครับก็คือรัฐธรรมนูญต้องตีความ ต้องให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความ อะไรนิดอะไรหน่อยก็ต้องตีความโยนให้ศาลรัฐธรรมนูญ แล้วถ้าตีความเป็นไปตามหลักความจริง หรือตีความไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือตีความให้พี่น้องประชาชนได้เข้าใจถูกต้องมันไม่มีปัญหาอะไรหรอกครับ กระทบขออนุญาตยกตัวอย่างสักเล็กน้อย ท่านประธานครับ การเลือกตั้ง สส. เมื่อปี ๒๕๖๒ นี้ละครับว่า ก็ต้องย้อนดูความผิดพลาดของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ คำว่า สส. พึงมีทุกท่านน่าจะจำกันได้ โดยเฉพาะเพื่อน ๆ พรรคเพื่อไทยของกระทบ ท่านประธานครับ ตอนนั้นพรรคเพื่อไทยได้ สส. เขตมากที่สุดในประเทศไทยตั้ง ๑๓๖ คน ย้ำอีกว่าเป็น สส. เขต แต่การเขียนรัฐธรรมนูญและวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเปิดช่องให้ใช้สูตรคำนวณแบบพิสดาร กกด. ก็ใช้สูตรพิสดารคำนวณหา สส. แบบบัญชีรายชื่อ ระบบจัดสรรปันส่วนผสม คำว่า สส. พึงมี ทำให้เกิดอะไรครับท่านประธานครับ พรรคเพื่อไทยได้รับการเลือกตั้งมา ๗,๘๐๐,๐๐๐ คะแนน แต่กลับไม่ได้ สส. บัญชีรายชื่อแม้แต่คนเดียว นี้ละครับที่อยากแก้กลับกลายเป็นว่าพรรคที่ได้คะแนน ๑๐,๐๐๐ เสียง ๒๐,๐๐๐ เสียง เดิน Parade เข้าสภาตั้ง ๑๐ กว่าคน ปัญหาเลยทำให้สภาล่มบ้าง ปัญหาแจกกั๊วบ้าง อะไรต่ออะไรต่าง ๆ

ผมมีความจำเป็นที่จะต้องพูดอย่างเพ่งประกมนะครับท่านประธานครับ แล้วอีกอย่างหนึ่งก็คือว่าการเลือกตั้ง สว. เดียวนี้อยู่ในกระบวนการเลือกตั้ง เหตุการณ์ช่วงนี้เลยนะครับว่ารัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้ผู้สมัครเท่านั้นที่มีสิทธิลงคะแนนเสียง สว. ได้ นี่มันเป็นประชาธิปไตยตรงไหนครับให้ผู้สมัคร แล้วท่านประธานไปเปิดดูรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๑๔ บอกว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย แล้วกระผมขอถามว่าสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยตรงไหนละครับเมื่อท่านเขียนรัฐธรรมนูญให้ สว. จำกัดไว้แค่คนมีเงิน ๒,๕๐๐ บาทเท่านั้นที่จะเลือกมีคนไปสมัคร ๒,๕๐๐ บาท จะเป็นกลุ่มเป็นอะไรต่าง ๆ ออกไป สามารถเลือกอยู่ด้วยกันครับเลือกไขว้ไปไขว้มา แล้วประชาชนมองตาปริบ ๆ ไม่มีสิทธิเลือก -----

ถ้าไม่ไปสมัครก็คือไม่มีสิทธิเลือก แล้ว สว. ครั้งนี้เป็นครั้งแรกนะครั้บ มีกระบวนการเลือกตั้งที่พิสดารเหมือนกันนะครั้บ ซึ่งเป็นผลมาจากรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ ที่เราอยากจะขอประชามติแก่นี้ละ เพราะว่ากาเลือกตั้ง สว. ก็เลือกตั้งเป็น ๓ ระดับ ก็เป็นที่ทราบกันดีอำเภอ จังหวัด ประเทศ มีสูตรทั้งเลือกตั้งไขว้กลุ่มอาชีพและมีการเลือกตั้งกลุ่มอาชีพประชาชนซ้บซ้อ้น ส้บสน แม้กระทั่ง สส. ทุกคน ผมไปถามว่าเขาเลือกตั้งอย่างไร งบไปหมดมันเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่งที่สุดในการเลือกตั้ง สว. คราวนี้ แม้กระทั่งผู้ไปสมัครเลือกตั้งบางคนยังไม่รู้ด้วยซ้ำว่ากติกาเป็นอย่างไร ท่านประธานครั้บ ๒ ตัวอย่างที่ผมได้ยกมานี้จึงเป็นความสำคัญที่สภาผู้แทนราษฎรของเราแห่งนี้จะต้องรับหลักการร่างพระราชบัญญัติประชามติ เพราะไม่ว่าสูตรการนับคะแนน สส. ตอนเลือกตั้งปี ๒๕๖๒หรือกาเลือกตั้ง สว. ที่กำลังดำเนินการอยู่ ณ วันนี้ รัฐธรรมนูญเปิดช่องให้ตีความมั่ว ๆ เราก็ไม่ควรให้เกิดปัญหาเรื้อรังในระบอบการเมืองของเราในอนาคตต่อไปครั้บท่านประธานครั้บ กระผมจึงมีความเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องทีรัฐบาลควรไตร่ตรองและรอบคอบอย่างถูกต้องแล้วละครั้บที่ได้เสนอเข้ามา แล้วเพื่อนสมาชิกทั้งหลายด้วยนะครั้บ และที่สำคัญที่สุดเราก็คิดว่าถ้าหากว่าเรามีการผ่านประชามติไปแล้ว เราก็มองย้อนตลอดจนการจัดตั้งรัฐบาลทุกพรรคการเมืองด้วย การแก้ไขรัฐธรรมนูญต่อไปก็เป็นเรื่องอีกต่างหากซึ่งมันก็มีบางบพบางอะไรต่าง ๆ ทีจะต้องมีการถามไปด้วยนะครั้บ เพราะฉะนั้นผมจะไม่เอ่ยถึง แต่ที่สำคัญที่สุดเราต้องปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นั้นหมายความว่าทุกพรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาลของเราที่ได้ตั้งเราจะต้องยึดหลักตัวนี้เป็นสำคัญนะครั้บ เพราะมันเป็นรากฐานการเมืองในการปกครองของประชาธิปไตยตั้งแต่บรรพบุรุษรัฐธรรมนูญ ๒๐ กว่าฉบับไม่เคยเอาตรงนี้ออกไปเลยนะครั้บ ซึ่งมันเป็นโครงสร้างของสังคมให้สถาบันพระมหากษัตริย์ดำรงอยู่เป็นที่เคารพสักการะของพี่น้องประชาชนนะครั้บ ดังนั้นวันนี้สภาของเรากำลังพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติซึ่งจะเป็นกฎหมายสำคัญ กุญแจดอกสำคัญที่จะนำไปสู่การยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทีมีความเป็นประชาธิปไตย แล้ววันนี้เป็นหมุดหมายทีสำคัญทีพี่น้องประชาชนรอคอยรัฐธรรมนูญฉบับทีมีความเป็นประชาธิปไตยตามเจตนารมณ์ของพวกเขาเอง

สุดท้ายทั้งหมดนี้ผมขอสนับสนุนรับหลักการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ของคณะรัฐมนตรี ฉบับของท่านรองศาสตราจารย์ ชูศักดิ์ ศิรินิล และร่างของเพื่อนสมาชิกทั้ง ๒ พรรค รวมเป็น ๔ ฉบับ กระผมขอขอบคุณครับ (การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม)

นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอขอบคุณท่านธีระชัยนะครับ อีก ๒ ท่านเตรียมตัวนะครับ ท่านฐากร ตัณฑสิทธิ์ กับท่านภณชิต น่วมเจิม เชิญท่านฐากร ตัณฑสิทธิ์ ครับ

นายฐากร ตัณฑสิทธิ์ (แบบบัญชีรายชื่อ) : เรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพครับ กระผม ฐากร ตัณฑสิทธิ์ สส. ระบบบัญชีรายชื่อ พรรคไทยสร้างไทยครับท่านประธานครับ ผมขอมีส่วนร่วมในการอภิปรายเกี่ยวกับร่าง พ.ร.บ. การออกเสียงประชามติในครั้งนี้ด้วยครับ ท่านประธานครับ ก่อนอื่นต้องขออนุญาตเรียนท่านประธานว่าวันนี้ร่าง พ.ร.บ. ออกเสียงประชามติในวันนี้จะเป็นหมุดหมายหรือการเปิดประตูในการที่จะนำไปสู่การแก้ไขรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ ต่อไปครับท่านประธาน จุดยืนของพรรคไทยสร้างไทยขอแนะนำเรียนก่อนครับ ก่อนจะเข้า พ.ร.บ. ออกเสียงประชามติในครั้งนี้เรามีจุดยืนที่สำคัญครับว่า ขออนุญาตขึ้นสไลด์ด้วยครับ

(เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิด Presentation)

นายฐากร ตัณฑสิทธิ์ (แบบบัญชีรายชื่อ) : จุดยืนที่สำคัญคือเรายืนยันว่าเราจะไม่แก้ไขรัฐธรรมนูญในหมวดที่ ๑ คือบททั่วไป และหมวดที่ ๒ คือพระมหากษัตริย์ครับ ผมขออนุญาตลงในรายละเอียดของร่าง พ.ร.บ. ประชามติในครั้งนี้ครับ -----

ก่อนอื่นขออนุญาตเรียนท่านประธานว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ มีใช้เดิมอยู่แล้ว คือปี ๒๕๖๔ ทุกท่านได้อภิปรายว่าเป็น Double lock หรืออภิปรายเป็น ๒ ชั้น ทำอะไรทั้งหมดนะครับ ประชาชนทุกคนหรือท่านประธานคงได้ยินการอภิปรายไปแล้ว แต่ผมจะอภิปรายเปรียบเทียบให้เห็นว่าร่างเดิมที่กฎหมายเดิมและร่างทั้ง ๔ ฉบับที่ออกมาอันไหนที่ดำเนินการจากเบาสุดไปหาหนักสุด ผมขออนุญาตอ่านข้อความดังต่อไปนี้ นะครับท่านประธาน พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ เดิมกำหนดไว้ในมาตรา ๑๓ บอกว่า การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียงและมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น ร่างของคณะรัฐมนตรีที่ขอแก้ไขปรับปรุงในมาตรา ๑๓ เขียนไว้ว่า การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาออกเสียงและต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น

ร่างต่อไปครับท่านประธาน ร่างของท่านอาจารย์ชูศักดิ์และคณะ มาตรา ๑๓ เขียนไว้ว่า การออกเสียงให้ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น

ร่างของท่านปรีชัฐและคณะครับท่านประธาน มาตรา ๑๓ เขียนไว้ว่า การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องที่จัดทำประชามติ ต้องมีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น

ร่างสุดท้ายครับท่านประธานครับ ร่างของท่านอนุทินและคณะ มาตรา ๑๓ เขียนไว้ว่า การออกเสียงที่จะถือว่ามีข้อยุติในเรื่องการจัดทำประชามติต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง และมีจำนวนเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้น อ่านไปผมเข้าใจว่าท่านประธานก็คงงงครับ กฎหมายเดิมที่มีใช้อยู่ในปัจจุบัน ๔ ร่างที่นำเสนอขึ้นมาว่าเป็นอย่างไรครับ ผมเรียงลำดับให้ นะครับ ผมวิเคราะห์แล้วก็ขออนุญาตเรียงลำดับความสำคัญต่าง ๆ จากเบาไปหาหนักว่าร่างดังกล่าวนี้เป็นอย่างไร ขออนุญาตขึ้นสไลด์ที่ ๒ ให้ผมด้วยครับ

จะเห็นนะครับว่า เมื่อเราวิเคราะห์แล้ว เมื่อดูตามมาตรา ๑๓ ครับท่านประธาน ร่างที่เบาที่สุดที่ร่างขึ้นมาคือ ร่างของท่านปรีชัญและคณะครับท่านประธาน จะเห็นว่า ในหัวข้อที่ ๑ จำนวนผู้มาใช้สิทธิลงมติไม่ได้กำหนดครับท่านประธาน เสียงข้างมากกำหนดไว้ว่า เกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียง เงื่อนไขครับ เพิ่มเติมไม่มีครับท่านประธาน ร่างที่ ๒ ก็คือร่างของคณะรัฐมนตรี จำนวนผู้มาใช้สิทธิลงมติไม่ได้กำหนดครับ ตรงกันกับร่างของท่านปรีชัญครับ เสียงข้างมากเกินกึ่งหนึ่งของผู้ออกเสียงเหมือนกันครับท่านประธาน แต่มี เงื่อนไขสุดท้ายเขียนว่า ต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในเรื่องที่ทำ ประชามตินั้นครับท่านประธาน ดูร่างของท่านอาจารย์ชูศักดิ์และคณะ จำนวนผู้มาใช้สิทธิ ในช่องแรกก็ไม่ได้กำหนดเช่นกัน เสียงข้างมากเขียนว่า เสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง ก็คล้ายกันอีกครับ ก็คือต้องได้คะแนนเสียงข้างมาก มีเงื่อนไขข้อสุดท้ายอีกครับ ต้องสูงกว่า คะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามตินั้นครับท่านประธาน -----

ดูต่อไปนะครับ ร่างที่เป็นกฎหมายที่ใช้ในปัจจุบันเขียนไว้บอกว่า ต้องมีผู้มาใช้สิทธิออกเสียง เป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง อันนี้คือกฎหมายปัจจุบันครับ เสียงข้างมาก เขียนไว้ว่า มีจำนวนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียง ในเรื่องที่ทำประชามตินั้นครับ เงื่อนไขมีไหมครับ ไม่มีกำหนดไว้ครับ สุดท้ายครับท่านประธานครับ ร่างของท่านอนุทินและ คณะครับ เขียนไว้ว่า ผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง ก็คือ อยู่ในข้อกำหนดของจำนวนผู้มาใช้สิทธิลงมติครับ เสียงข้างมากเขียนไว้ว่า เสียงข้างมากของผู้มาออกเสียงครับ เงื่อนไขมีครับท่านประธานครับ เขียนไว้บอกว่า ต้องสูงกว่าคะแนนเสียง ไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ทำประชามตินั้น เพราะฉะนั้นผมอภิปรายวันนี้สนับสนุน ร่างที่ ๔ ร่างนะครับ เพียงแต่ที่ผมแสดงภาพหรือแสดงให้เห็นว่า ร่างนี้มาจากเบาที่สุดไป หนักที่สุด เพื่อที่จะให้คณะกรรมการวิสามัญหลังจากที่เราเห็นชอบร่วมกัน ไปดำเนินการตามข้อสังเกตดังกล่าว เบาที่สุดก็คือร่างของท่านพริษฐ์ ผมใส่หมายเลข ๑ ไว้ เบอร์ที่ ๒ ก็คือร่างของคณะรัฐมนตรี และร่างของท่านอาจารย์ชูศักดิ์และคณะ อันที่ ๓ ก็คือ เป็นพระราชบัญญัติเดิมที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ฉบับที่ ๔ มาแรงนิดหนึ่ง ก็คือร่างของท่านอนุทิน และคณะครับ เขียนไว้เป็นลำดับที่ ๔ ต่อไปครับ ผมเรียนท่านประธานนะครับว่า การที่พรรค ไทยสร้างไทยในวันนี้เราเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าเป็นการเปิดประตูในการที่จะนำไปสู่ การปรับปรุงแก้ไขรัฐธรรมนูญในอนาคตข้างหน้า ซึ่งจะเป็นร่างที่ ๑ ร่างที่ ๒ ร่างที่ ๓ ร่างที่ ๔ เราก็เห็นชอบในหลักการ เพื่อที่จะให้มีการจัดตั้ง แต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา เรื่องนี้ต่อไปครับ

ผมขออนุญาตไปเรื่องต่อไปครับท่านประธานครับ เรื่องมาตรา ๑๒ ครับ ต้องขอชื่นชมทั้ง ๔ ร่างครับ ในมาตรา ๑๒ เดิมจะเขียนไว้บอกว่า การออกเสียงให้ใช้ การลงคะแนนเสียงโดยตรง และอ้อม และลับหน้าลับหลัง โดยการออกเสียงให้กระทำได้โดยการ ใช้บัตรออกเสียง หรือคณะกรรมการอาจกำหนดให้กระทำโดยวิธีการลงคะแนนออกเสียง ทางไปรษณีย์ ผมขอปetje ครับ ทั้ง ๔ ร่างตัดคำว่า อาจ ออกครับ บังคับให้ กกต. ทำเลยครับ ท่านประธาน ไม่ต้องมีอาจแล้ววันนี้ บังคับ กกต. ทำไปเลย คำว่า อาจ ไม่รู้ว่าจะทำหรือไม่ทำ แต่วันนี้กฎหมายทั้ง ๔ ร่างเขียนขึ้นมาถือว่าเป็นสิ่งที่ดี แล้วก็ก็เป็นสิ่งที่สอดคล้องกับ การดำเนินการ อย่าเขียนอะไรที่มันอาจเลยครับ เห็นด้วยกับทั้ง ๔ ร่างเลยครับ สิ่งที่สำคัญครับ ท่านประธานครับ ผมเรียนอย่างนี้ว่า ในมาตรา ๑๒ การออกเสียงให้ใช้วิธีการ

ลงคะแนนเสียงโดยตรงและลับ ก็คือ ๑. ออกเสียงโดยการกระทำโดยใช้บัตรออกเสียง ๒. ออกเสียงโดยการกระทำโดยวิธีการลงคะแนนออกเสียงทางไปรษณีย์ ๓. ก็คือออกเสียงโดยการลงคะแนนเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือวิธีอื่นครับ สุดท้ายครับท่านประธานครับ ผมเรียนอย่างนี้ครับว่า เราจะทำอย่างไร ที่เราจะดำเนินการจัดการลงคะแนนออกเสียงโดยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม แล้วก็ป้องกันการทุจริต ที่จะเกิดขึ้นกับการลงประชามติในครั้งนี้ ท่านประธานครับ ผมเห็นรัฐบาลเสนอเรื่องหนึ่ง Digital Wallet ครับท่านประธาน เดี่ยวผมจะอธิบาย พู้งี้ครับท่านประธาน ไม่ต้องห่วงครับ เพียงแต่ที่ผมกำลังบอกว่า Digital Wallet ท่านนายกรัฐมนตรีพูดมาตลอดว่า จะใช้เทคโนโลยี Blockchain ในการที่จะเข้ามาแก้ไข นำเทคโนโลยี Blockchain นี้มาใช้ในการลงคะแนนทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นครั้งแรกเลยครับ
ท่านประธาน -----

จะประหยัดเงินงบประมาณไปได้อีกเยอะ เป็นจำนวนมากเลยครับ ท่านประธานหรือพี่น้องประชาชนอาจจะไม่ทราบว่าเทคโนโลยี Blockchain คืออะไรครับท่านประธานครับ เทคโนโลยี Blockchain เป็นกลไกฐานข้อมูลขั้นสูงที่เปิดรับการแบ่งปันข้อมูลที่โปร่งใสภายในเครือข่าย โดยฐานข้อมูล Blockchain จะจัดเก็บข้อมูลในบล็อกที่เชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวจะมีความสอดคล้องกันตามลำดับเวลา เนื่องจากเราไม่สามารถลบหรือแก้ไขข้อมูลลูกโซ่ได้หากไม่ได้รับฉันทามติจากเครือข่าย เราจึงสามารถใช้เทคโนโลยี Blockchain เพื่อสร้างความปลอดภัยในการทำงานและเกิดความโปร่งใสและบริสุทธิ์ยุติธรรมสามารถป้องกันทุจริตคอร์รัปชัน หรือป้องกัน หรือสร้างความมีประสิทธิภาพในการลงคะแนนเสียงประชามติในครั้งนี้ได้ครับ ท่านประธานครับ ผมอยากให้เห็นภาพว่าพี่น้องประชาชนเดินทางไปที่หน่วยเลือกตั้ง ถ่ายกล้องถ่ายรูปแชะหนึ่งลงไปแล้วเดินไปไม่ต้องมีบัตรเลือกตั้ง พอถ่ายรูปครับ รูปเราจะถูกส่งเข้าไปในระบบของ Blockchain ส่งเข้าไปเสร็จเรียบร้อย เขาก็จะมีการตรวจสอบตัวตนเองหมดว่าเป็นคนนี้จริงหรือเปล่ากับบัตรประชาชนครับ ท่านประธานครับ ไม่มีใครที่จะเข้าไปดูได้เอง เพราะฉะนั้นมีการตรวจสอบกันเองเสร็จเรียบร้อย ลงคะแนนให้ใครไม่ต้องมีบัตรครับท่านประธาน กลับมาสบายใจ ไข่เถอะครับ ท่านประธาน จะมีการทำประชามติหลายครั้งเท่าไรก็ไม่ต้องใช้งบประมาณเยอะครับ ท่านประธาน ผมสนับสนุนมาตรา ๑๒ ที่จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขครั้งนี้ยิ่งเต็มที่ครับ ท่านประธานครับ

สุดท้ายครับท่านประธาน ผมขออนุญาตเรียนว่าพรรคไทยสร้างไทยสนับสนุนร่างทั้ง ๔ ร่าง และสนับสนุนในการที่จะมีการจัดตั้งคณะกรรมการวิสามัญในการพิจารณาศึกษาเรื่องนี้ แต่ขอให้กำหนดระยะเวลาที่มีการศึกษาให้เร็ววันหนึ่งนะครับท่านประธานครับ กราบขอบพระคุณท่านประธานเป็นอย่างยิ่งครับ

นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) :
ขอบคุณครับ ต่อไปท่านภักดี น่วมเจิม เชิญครับ

นายภักดี น่วมเจิม (กรุงเทพมหานคร) : เรียนท่านประธานครับ ผมภักดี น่วมเจิม ผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร พรรคก้าวไกล ขอร่วมอภิปรายในเรื่องการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ก็ร่วมกันอภิปรายไปหลายท่านในหลากหลายประเด็นก็น่าจะเห็นพ้องต้องกันว่า มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขเพื่อให้

ประชาชนมีสิทธิที่จะออกเสียงและไม่ต้องผ่านสภาผู้แทนราษฎร เพราะว่าพวกเราความจริงก็มีอำนาจได้รับมอบหมายมา แต่เราไม่สามารถที่จะแก้ด้วยตัวของเราเองได้ ติดล็อกเรื่องประชามติ ก็มีความจำเป็นเร่งด่วนแล้วก็ล่าเข้ามาพอสมควรนะครับ เข้าประเด็นเลยครับ เป้าประสงค์เราจะแก้ไปเพื่ออะไร

(เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิด Presentation)

นายภักดิ์ น่วมเจิม (กรุงเทพมหานคร) : ๑. คือกำหนดให้วันออกเสียงประชามติตรงกับวันเลือกตั้งได้ คือไหน ๆ เราก็เสียสตางค์จัดเลือกตั้งแล้วนะครับ ที่เดียวเลยครับ ประหยัดงบประมาณ สร้างแรงจูงใจให้คนออกมาใช้สิทธิลงคะแนนมากขึ้น

๒. เรื่องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมโดยการลงคะแนนแบบที่มีทางเลือกมากขึ้น อาทิเช่น ทางไปรษณีย์ ในต่างประเทศก็มีการทำกันแล้วนะครับ

ประเด็นที่ ๓ สามารถให้ยื่นขอออกเสียงประชามติได้ทาง Online ที่ผ่านมาก็คือมีปัญหายังเป็นระบบโบราณอยู่ ต้องเอาไปปรีนเป็นกระดาษแล้วก็รวบรวมมา ๕๐,๐๐๐ รายชื่อเพื่อจะนำเสนอต่อ ครม. อันนี้ก็เป็นอะไรที่สะดวกมากขึ้นสำหรับประชาชนนะครับ

มีการออกแบบคำถามที่เข้าใจง่าย ทางเลือกคำตอบที่ครอบคลุม เพราะอะไรครับ มันมีปัญหาครับที่ผ่านมา คำถามไม่ชัดเจนครับ เราจะเห็นจากเรื่องการออกเสียงประชามติ ปี ๒๕๖๐ คำถามยาวมาก ไม่ชัดเจน ทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจผิด อาทิเช่น ที่ประชุมร่วมของรัฐสภา คือให้ สว. มาร่วมเลือกนายกด้วยอย่างนี้ ประชาชนธรรมดาเขาไม่เข้าใจครับ คำถามที่ดีไม่ควรเป็น Double-barreled คือเป็นคำถามที่ติดล็อกเงื่อนไข ๒ ชั้น บางทีเขาเห็นด้วยกับการแก้รัฐธรรมนูญ แต่เขาไม่เห็นด้วยให้ สว. มาเลือกนายก แต่คุณไปพ่วง ๒ คำถามเข้าด้วยกันอย่างนี้ อันนี้ถือเป็นคำถามที่แย่มาก ไม่ถูกต้อง คำถามต้องเข้าใจง่ายสำหรับประชาชนนะครับ

ปัญหาข้อที่ ๒ ประชาชนเขาอยากได้รัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับ อยากแก้ไข แต่เนื้มาเอาเรื่องประชามติเป็นเงื่อนไขทำให้เกิดความล่าช้า ก็ขออภิปรายสนับสนุนครบ ตั้งกรรมาธิการให้เร็ว ทำให้เสร็จเร็ว ๆ แล้วก็จะได้มีการออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจได้ว่า เราจะยกร่างใหม่ทั้งฉบับ ไม่เอาแล้วคำถามแบบยกร่างใหม่ แต่เว้นหมวดนั้น หมวดนี้มีเงื่อนไข มันงงครับ ประชาชนธรรมดาเขาอยากแก้แบบไม่มีเงื่อนไขครับ ลอง Test ดูลิครับ คำถามเมื่อประชาชนเขาอยากแก้ทั้งฉบับ ถ้าเพื่ออยากจะมีคำถามเพิ่มคุณก็มีคำถามที่ ๒ ได้

อีกประเด็นหนึ่งที่มีปัญหาเยอะ คือเรื่องของ Double Majority ก็คือเสียงข้างมาก ๒ ชั้น มันเป็นการรอนสิทธิคนที่เขาเห็นด้วย เขาออกสิทธิออกเสียง คนที่ไม่มาออกสิทธิออกเสียงนี้จริง ๆ เราไม่รู้หรอกครับเขาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยนะครับ มันไม่สามารถเอาคะแนนของคนที่ไม่มาออกสิทธิออกเสียงมารวมแล้วตีความว่าเป็นเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยได้นะครับ เพราะฉะนั้นเรื่อง Double Majority หรือเสียงข้างมาก ๒ ชั้น ก็มีปัญหายู่ สรุปนะครับคำถามควรสั้น มีความหมายชัดเจน คำตอบก็ไม่ควรจะลือกอยู่ เฉพาะแค่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย อย่างที่ท่านพริษฐ์ได้อภิปรายไปก่อนหน้านี้ อาทิเช่น การออกจากสหภาพยุโรปของประเทศอังกฤษ คำถามนี้มันคือ Remain นะครับ คืออยู่ แต่บางทีคนเข้าใจผิด บางทีเห็นด้วยไม่ได้แปลว่าใช้นะครับ เห็นด้วยบางทีบางคนอาจจะหลงผิดว่าไม่ใช่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับการ Formulate หรือการตั้งคำถาม เพราะฉะนั้นเสนอให้มีการตั้งคำถามได้หลากหลายและครอบคลุมมากขึ้น ศึกษาแนวทางเกณฑ์การตัดสินใจของการออกเสียงประชามติในเรื่องของ Single Majority ด้วย ก็มีเถียงกันในร่างของพรรคเพื่อไทย แล้วก็ร่างของอื่น ๆ นะครับว่า มันควรจะเป็นเสียงมากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์หรือไม่ หรือควรจะเป็นเสียงข้างมากแบบธรรมดา เพราะว่ามันก็จะมีเปรียบเทียบกับการงดออกเสียงกับบัตรเสียด้วยนะครับ เพราะฉะนั้นก็ยังคงเป็นประเด็นที่จะต้องถกเถียงกันอยู่ โดยรวมก็อยากจะเสนอเห็นด้วยให้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีช่องทางในการเข้าชื่อแล้วลงคะแนนที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น ขอขอบคุณครับ

นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) :
ขอบคุณครับ ต่อไปท่านเชาวฤทธิ์ ขจรพงศ์กิริติ เชิญครับ

นายเชาวฤทธิ์ ขจรพงศ์กิริติ (แบบบัญชีรายชื่อ) : เรียนท่านประธานสภา
ที่เคารพ ผม นายเชาวฤทธิ์ ขจรพงศ์กิริติ สส. แบบบัญชีรายชื่อ พรรคพลังสังคมใหม่

ผมเห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติการออกเสียงประชามติของทั้ง ๔ ร่าง ที่เสนออีกหลาย ๆ ท่านครับ การออกเสียงประชามติคือ การนำร่างรัฐธรรมนูญหรือนโยบายที่สำคัญของประเทศไปผ่านการตัดสินใจ เพื่อแสดงความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบโดยประชาชน ผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย จึงนับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผมเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในประเด็นการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑ วรรคสาม ที่แก้ไขโดยกำหนดให้ หากมีการกำหนดวันเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป หรือหากมีการกำหนดวันเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น เนื่องจากการดำรงตำแหน่งครบวาระในช่วงเวลา ใกล้เคียงกันกับการออกเสียง อาจกำหนดให้วันออกเสียงเป็นวันเดียวกันกับวันเลือกตั้ง การแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒ ที่กำหนดให้การออกเสียงให้กระทำโดยใช้บัตรออกเสียง หรือ การออกเสียงทางไปรษณีย์ หรือออกเสียงโดยเครื่องลงคะแนนเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทาง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น ๆ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๓ ที่กำหนดให้ ถือเสียงข้างมากของผู้มาออกเสียง โดยคะแนนเสียงข้างมากต้องมีจำนวนเสียงเกินครึ่งหนึ่ง ของผู้มาออกเสียง และต้องสูงกว่าคะแนนเสียงไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ทำประชามตินั้น เนื่องจากในการจัดให้มีการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติในแต่ละครั้งนั้นใช้ งบประมาณแผ่นดินจำนวนมาก ซึ่งหากสามารถกำหนดให้เป็นวันเดียวกันก็จะสามารถ ลดภาระงานและงบประมาณแผ่นดินลงได้เยอะพอสมควร และเราสามารถนำงบประมาณ แผ่นดินที่ไม่ได้ใช้ไปกับการจัดการนั้นนำไปพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ แก่พี่น้องประชาชน ซึ่งดีกว่าการนำงบประมาณแผ่นดินมาจมอยู่กับการจัดการดังกล่าว

นอกจากนั้นหากการใช้สิทธิออกเสียงในวันเดียวกันหรือวิธีการใช้สิทธิออกเสียงรูปแบบอื่นที่สร้างความสะดวกให้กับพี่น้องประชาชนมากกว่าเดิม มากกว่าเดินทางไปใช้สิทธิออกเสียงที่คูหา ก็จะเป็นเรื่องที่ดีมากครับ เพราะช่วยลดภาระให้แก่พี่น้องประชาชนที่ต้องออกมาใช้สิทธิออกเสียงหลายครั้ง เนื่องจากการออกมาใช้สิทธิออกเสียงในแต่ละครั้งนั้น เป็นภาระที่พี่น้องประชาชนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเดินทาง ปัญหาการบริหารจัดการในพื้นที่ที่ใช้สิทธิออกเสียง ซึ่งทำให้เกิดความล่าช้าและไม่สะดวก ทำให้พี่น้องประชาชนบางคนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตั้งแต่เช้ากว่าจะเสร็จก็เป็นเวลาเที่ยงก็มี โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้สูงอายุ บางครั้งบางคนถึงกับรอไม่ไหวจึงตัดสินใจกลับบ้านไปไม่ใช้สิทธิออกเสียงก็มี เพราะมันใช้เวลานานและเป็นภาระเกินไป ด้วยเหตุเหล่านี้ผมเชื่อเป็นอย่างยิ่งว่า รัฐบาลมีงบประมาณและศักยภาพมากเพียงพอที่จะแก้ไขปรับปรุง รวมถึงวิธีการรณรงค์ให้พี่น้องประชาชนออกมาใช้สิทธิออกเสียง การจัดทำมีการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระและเท่าเทียมกัน ทั้งผู้ที่ไม่เห็นชอบและไม่เห็นชอบในเรื่องที่จัดทำประชามติ และการตั้งคำถามชัดเจนเพียงพอให้พี่น้องประชาชนเข้าใจ ซึ่งหากรัฐบาลรณรงค์และแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้สิทธิออกเสียงในแต่ละครั้งผ่านไปได้ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเดินทาง ปัญหาการบริหารจัดการ ปัญหาการลงคะแนนเสียง ความยุ่งยากซับซ้อนต่าง ๆ โดยทำให้เกิดความสะดวกสบาย ไม่เสียเวลามากเกินไป ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่พี่น้องประชาชนและทำให้การใช้สิทธิออกเสียงกลายเป็นเรื่องง่ายที่เข้าใจได้แก่ทุกคนที่มีสิทธิออกเสียง ซึ่งหากแก้ไขปรับปรุงปัญหาเหล่านี้ได้ ผมเชื่อว่าจะมีพี่น้องประชาชนออกมาใช้สิทธิลงประชามติเป็นจำนวนมากครับ ขอขอบคุณครับ

นายพิเชษฐ เชื้อเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) :
ขอขอบคุณครับ อีก ๒ ท่านนะครับ ท่านแรก ท่านไชยามพวาน มั่นเพียรจิตต์ ท่านที่ ๒ ท่านกัณฑ์พงษ์ ประยูรศักดิ์ เชิญท่านไชยามพวาน มั่นเพียรจิตต์ เชิญครับ

นายไชยามพวาน มั่นเพียรจิตต์ (กรุงเทพมหานคร) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ ผม ปูอัด ไชยามพวาน มั่นเพียรจิตต์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตจอมทอง ยกเว้นแขวงบางขุนเทียน เขตบางขุนเทียน (เฉพาะแขวงท่าข้าม) พรรคไทยก้าวหน้า ท่านประธานครับ สไลด์ขึ้นได้เลยครับ

(เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิด Presentation)

นายไชยามพวาน มั่นเพียรจิตต์ (กรุงเทพมหานคร) : เพราะว่าเรื่องนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ผมต้องพูดในส่วนของคำถามประชามติ เพราะว่ายังมีในส่วนที่ภาคประชาชนนั้นยังคงกลางแกลงอยู่แน่นอนในส่วนของคำถาม ท่านประธานครับ การยื่นแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ หมวด ๑ บททั่วไป หมวด ๒ หมวดพระมหากษัตริย์ และหมวด ๑๕ ผมยืนยันว่าการทำประชามติต้องสามารถตั้งคำถามกับประเด็นนี้ได้ ถามว่าทำไมไม่พูดถึงมาพูดเรื่องนี้ก็เพราะ ครม. ออกมาวางเล็บไว้แล้ว วงเล็บว่าอะไรครับว่าจะแก้ไขทั้งฉบับโดยไม่แตะหมวด ๑ หมวด ๒ ยังไม่ทันถามประชาชนเลยท่านประธาน กลัวอะไรกันแล้วครับ คือวันนี้เราจะมาตั้งคำถามประชามติกันก่อน เพราะฉะนั้นผมยืนยันชัดเจนนะครับท่านประธานว่าคำถามประชามติต้องเปิดกว้าง เพราะฉะนั้นในคณะกรรมการนั้นผมฝากฝังจริง ๆ ท่านประธานว่า คำถามประชามติควรจะตรงไปตรงมา แล้วก็เปิดกว้างไปเลยเหมือนที่ภาคประชาชนยื่นเสนอรายชื่อเข้ามาต่อรัฐสภา นี่เป็นส่วนสำคัญมากครับ -----

และสิ่งต่อมาก็คือในส่วนของ พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๑๔ วรรคสาม เขียนแบบนี้ท่านประธาน เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นต่อการเผยแพร่ข้อมูล ตรงนี้มีปัญหาตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ แล้ว ถูกอุ้มกันมาแล้ว ตอนที่ยังไม่มีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ อันนี้ก็ต้องฝากกรรมการว่าควรจะต้องเปิดกว้าง เพราะว่าอะไร วันนี้กรรมการควรจะเสนอแบบนี้เลยครับท่านประธาน ว่าควรจะมีเวทีสาธารณะก่อนการทำประชามติโดยไม่ชี้ว่าซ้ายหรือขวา แต่ต้องเปิดให้องค์ความรู้ กับพี่น้องประชาชนว่าถ้าเลือก A เลือก B จะได้อะไรเกิดขึ้น นี่เป็นส่วนสำคัญที่ฝากทาง กรรมการนั้นควรจะต้องแก้ไขในส่วนตรงนี้ให้ชัดเจนเพื่อเปิดสิทธิเสรีภาพให้กับพี่น้องประชาชน และสิ่งตรงนี้ครับท่านประธานมันเชื่อมไปต่อถึงอะไร มันไปถึงคำถามพ่วง ท่านประธานผมจะชี้ให้ดูว่าคำถามพ่วงปี ๒๕๕๙ มันเกิดปัญหาอะไร ผมอ่านให้พี่น้องประชาชน แล้วก็ท่านประธานฟังช้า ๆ ชัด ๆ เลยครับ ท่านเห็นชอบหรือไม่ว่าเพื่อให้เกิดการปฏิรูปประเทศ เกิดความต่อเนื่องต่อแผนยุทธศาสตร์ชาติ สมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่าในระหว่าง นี้นะครับ ๕ ปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ผมถามพี่น้องประชาชนตาต้า ๆ อ่านหน่อยครับว่า โอ้โฮ อันนี้รู้ได้อย่างไรว่ามี สว. จะมาเลือกนายก มันบอกตอนไหน อันนี้มันสอดไส้ชัด ๆ ยิ่งกว่ายูโรคัสตาร์ดเค้กอีก ท่านประธาน อันนี้คือสิ่งสำคัญที่คำถามพ่วงแบบนี้ใช้ไม่ได้เลย วันนี้ต้องฝากกรรมการจริง ๆ ที่จะตั้งขึ้นมา ผมรู้สึกครับว่าวันนี้รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ ทุกคนก็อยากแก้ไข แต่แก้ไขอย่างไรล่ะให้ประชาชนได้ผลประโยชน์สูงสุด แต่จะแก้ไขอย่างไรล่ะให้ภาคประชาชนรู้สึกว่าเขาเป็นอำนาจที่สูงที่สุดในประเทศไทย เพราะฉะนั้นท้ายที่สุดแล้วท่านประธาน คำถามพ่วงเป็นวาระสำคัญอีก ๑ อย่างมาก ที่จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างกฎหมายสูงสุดของประเทศนี้ และท้ายที่สุดครับท่านประธาน วันนี้ทุกพรรคก็ต้องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ ผมก็หวังว่าจริง ๆ ว่าท้ายที่สุดคำถามประชามติจะเปิดกว้างและตรงไปตรงมา ให้ประชาชนผู้ทรงอำนาจสูงสุดเป็นคนตัดสิน ขอขอบคุณมากครับ

นายพิเชษฐ ธีรเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) :
ขอบคุณครับ ต่อไปท่านกัณฑ์พงษ์ ประยูรศักดิ์ เชิญครับ

นายกัณฑ์พงษ์ ประยูรศักดิ์ (กรุงเทพมหานคร) : เรียนท่านประธานที่เคารพ ผม อ.เอท กัณฑ์พงษ์ ประยูรศักดิ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต เขตมีนบุรี สะพานสูง วันนี้ขอร่วมอภิปรายเรื่องของ พ.ร.บ. ที่เกี่ยวข้องกับประชามตินะครับ ประชามติภาษาอังกฤษเรียกว่า Referendum หรืออีกคำหนึ่งเราเรียกว่า Public Vote ถ้าเกิดเอารวม ๆ กันหลายตัวนี้มันจะยาว วันนี้ อ.เอท ขอใช้คำสั้น ๆ ครับ คือคำว่า Vote ซึ่งก็แปลว่าการออกเสียงนะครับ ๔ ตัวอักษรครับ VOTE ขออนุญาตเริ่มเลยครับ

ตัวแรก คือตัว V V ในที่นี้คือคำว่า Vital Vital แปลว่า ความสำคัญ อ.เอท ขอเน้นที่มาตรา ๑๑ คำถามควรจะเน้นว่ามันมีความสำคัญมากน้อยแค่ไหนครับ ที่ผ่าน ๆ มา คำถามเมื่อสักครู่นี้ สส. ปูอัดได้พูดไปแล้วชัดเจนครับว่า คำถามที่เป็นคำถามพ่วงไม่ควรเกิดขึ้น และคำถามที่ไม่ควรใช้กับประชามติก็เกี่ยวกับเรื่องของการเงิน เกี่ยวกับเรื่องของสนธิสัญญาต่าง ๆ ระหว่างไทยกับประเทศอื่น แล้วก็เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่ควรถามครับ ที่นี้ถ้าเป็นคำถามทั่ว ๆ ไปเราก็ถามได้และควรจะเป็นคำถามที่ง่าย ๆ ไม่ควรที่จะพ่วง เนื่องจากอะไรครับ ปี ๒๕๕๙ ชัดเจนครับ คำถามมีพ่วงไข่มุขครับ เมื่อสักครู่นี้ และต้องไม่โน้มน้าวนะครับ มีการโน้มน้าว เพื่อเป็นการทำตามยุทธศาสตร์ชาติ จึงจำเป็นต้องมีคณะรัฐสภา ก็คือพูดง่าย ๆ สว. กับ สส. มาช่วย เลือกลใครครับ เลือกลนายกรัฐมนตรี เลยเป็นที่มาของสิ่งที่เรากำลังแก้กันอยู่ในปัจจุบัน เพราะฉะนั้นตัวแรกคือตัว V Vital คำถามตามมาตรา ๑๑ ควรจะง่าย ๆ Make it Simple ทำให้ง่าย ๆ เข้าไว้ครับ

ตัวที่ ๒ คือตัว O O คืออะไรครับ O คือ Open Opportunity หรือเปิดโอกาสให้พี่น้องประชาชน อันนี้ตามมาตรา ๑๖ ชัดเจนมากครับ เราต้องเปิดโอกาสให้พี่น้องเข้ามามีส่วนร่วมในการที่จะทำประชามติ แต่ที่ผ่านมาในปี ๒๕๕๙ เช่นกัน เราก็จะเห็นว่าคนที่เห็นต่างจากเราอาจจะโดนเข้าคุกบ้าง โดนจับบ้าง นี่คือนี่ที่ไม่ควรที่จะเกิดขึ้นในผืนแผ่นดินบ้านเราถูกไหมครับ นี่คือนี่ตัวที่ ๒ คือตัว O ควรที่จะให้ออกัสเขา บางครั้งคำว่ามายาคติ หรือคำพูดบางอย่างครับ รับไปก่อนแก้ทีหลัง สุดท้ายก็แก้ไม่ได้ ก็ผิดตามมาตรา ๖๘/๑ สุดท้ายก็ไม่มีการทำได้อยู่ดีนะครับ หรือแล้ว ๆ ไป เตี้ยกว่ากัน อันนี้ไม่ควรที่จะมีขึ้นในประเทศไทยของเรา นี่คือนี่ตัวที่ ๒ ครับ ตัว O

ต่อมาเป็นตัว T T คืออะไรครับ T คือ Timeline หรือเวลา วันนี้ขออนุญาตเล่าครู่เดียวครับว่า Timeline ของประชามติมีมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ ครับ ณ ปัจจุบันนี้ ๗๕ ปีก็พอ ๆ กับเรามีรัฐธรรมนูญนะครับเรามีประมาณเกือบ ๆ ๙๐ ปีนะครับ ฉะนั้น ๗๕ ปีถามว่าตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ มาถึงปัจจุบันนี้เราเคยมีการทำประชามติทั้งหมดกี่ครั้ง คำตอบ ๒ ครั้งก็คือปี ๒๕๔๙ ๑ ครั้ง แล้วก็ปี ๒๕๕๙ ๑ ครั้งครับ ในช่วงปี ๒๕๔๙ เรามีการทำรัฐประหารเลยจำเป็นต้องมีการทำประชามติ แล้วก็ทำแบบ Single Majority ด้วย ก็หมายความว่าอย่างไรครับ ก็คือครั้งเดียวเลือกเดียว ผ่าน พูด่าง ๆ ขออนุญาตใช้คำง่าย ๆ ครับ คือ ๑ เลือกเกิน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ก็ผ่านได้เลยทันที พอปี ๒๕๔๙ ผ่านไป ปี ๒๕๕๒ ก็เปลี่ยน พ.ร.บ. มาอีกครั้ง ก็บอกว่าต้องเป็นแบบ Double หรือเป็นการเลือก ๒ ชั้น แต่ก็ไม่มีมีการทำประชามติในช่วงนั้น พอปี ๒๕๕๗ เกิดรัฐประหาร เปลี่ยนรัฐธรรมนูญอีก เปลี่ยนปุ๊บในปี ๒๕๕๙ มีการทำประชามติ ก็เป็นการปรับมาเป็น ๑ เลือกอีก ก็คือ Single Majority ท่านเห็นไหมครับว่ามีการปรับไปปรับมา เสร็จหลังจากปี ๒๕๕๙ ครับ พอมาปี ๒๕๖๔ ก็เปลี่ยนมาเป็นแบบ Double Majority ก็คือเป็นการทำแบบ ๒ ชั้นขึ้นมาอีก มันก็เลยมาเป็นที่มาของวันนี้ ปี ๒๕๖๗ ตกลงเราจะเปลี่ยนกี่ชั้นกันแน่ อ.เอท ส่วนตัวไม่ได้มีความเห็นที่ต่อต้านกับ Double Majority เพราะอะไร เพื่อน ๆ หลายท่านพูดไปเยอะมากแล้วว่า Double Majority นอกจากจะเป็นเรื่องที่สำคัญแล้ว เรื่องท้องถิ่นก็เป็นสิ่งที่สำคัญ เช่น สมมุติจะครับ เราจะทำการบางอย่าง ขุดถนน หรือทำเขื่อนผ่านจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง หรือที่ใดที่หนึ่ง ก็ควรจะให้คนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ถ้าเกิดเป็นมากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ และเห็นด้วยแบบ Double Majority หรือก็หนึ่ง ๒ ชั้น หรือเลือก ๒ ชั้น ก็เป็นสิ่งที่ดี แต่ในที่นี้เรากำลังทำประชามติ ต้องง่าย ๆ เข้าใจ ให้คนเข้าใจ ในฐานะที่ อ.เอท ก็เป็นคุณครู เราอยากจะทำให้นักเรียนหรือทุกคนเข้าใจแบบง่าย ๆ

และตัวสุดท้ายครับ VOTE ตัว E สุดท้ายครับ คือคำว่า Empower Empower คืออะไรครับ Empower แปลว่า คืนอำนาจ คืนอำนาจให้กับประชาชน ให้เขาได้มีสิทธิในการที่จะเลือก หรือในการที่จะให้ความเห็นในประเทศของเขาถูกไหมครับ เพราะปัจจุบันนี้การที่เราจะคืนอำนาจให้เขา มันมีการทำแบบเดิมนั่นเอง ก็คือการเลือกตั้ง ซึ่งที่ผ่านมามีถ้าเราจะเปลี่ยน ที่เรามาคุยประชามติวันนี้เพราะอะไรครับ เพราะเราต้องการที่จะได้รัฐธรรมนูญใหม่ถูกไหมครับ ซึ่งการที่จะได้รัฐธรรมนูญใหม่ต้องมีการทำประชามติ

อย่างน้อย ๆ ก็ ๓ ครั้งที่เราไปคูมาตามรัฐธรรมนูญใช้ใหม่ครับ ครั้งแรกก็คือ เอา ไม่เอา
ครั้งที่ ๒ ก็คือ ถ้าเกิดมีการผ่านร่างของ ๒๕๖ แก้ไขเสร็จปั๊บ ผ่านเสร็จก็ต้องถามอีกรอบ
แล้วครั้งที่ ๓ ก็คืออะไรครับ มีร่างของ สสร. ทำขึ้นมา ก็ต้องมาโหวตกันใหม่ เพราะฉะนั้น
๓ รอบนี้แค่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย แค่นั้นเองครับ ไม่จำเป็นต้องมีคำถามอะไรพ่วงมาให้พี่น้อง
เขาสับสนในการทำประชามติครับ และนี่คือ VOTE

สุดท้ายครับ สุดท้าย อ.เอท อยากที่จะเห็นประชามติ คือการคืนสิทธิ
คืนเสียงให้กับประชาชน ไม่ใช่แค่พิธีกรรม เพื่อมาสืบทอดอำนาจของใครบางคนอีกต่อไป
ขอบพระคุณครับ Respect

นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) :
ขอบคุณครับ ต่อไปท่านจำลอง ภูวนทนา เชิญครับ

นายจำลอง ภูวนทนา (กาฬสินธุ์) : กราบเรียนท่านประธาน
สภาผู้แทนราษฎรที่เคารพ กระผม จำลอง ภูวนทนา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด
กาฬสินธุ์ เขต ๓ ห้วยเม็ก หนองกุงศรี ท่าคันโท ด้วยความเคารพท่านประธาน ผมเป็นหนึ่งใน
คนที่เฝ้าติดตามการแก้รัฐธรรมนูญ เป็นหนึ่งคนที่เวียนว่ายอยู่แถวสภา แต่ไม่ใช่ในฐานะ
ผู้แทนราษฎรนะครับ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๓ ในฐานะสื่อฝึกหัด ท่านประธานครับ การทำประชามติ
มีมาหลายยุคหลายสมัย ผมจะไม่ทำความเข้าใจเรื่องเก่า ๆ ที่ผ่านมา จะขอพูดในประเด็น
ที่ไม่เหมือนเพื่อน ๆ สมาชิกที่อภิปรายไปแล้วนะครับ ไม่เหมือนเลยครับ ท่านประธานครับ
การเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น ในระบอบ
ประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญต้องออกมาเพื่อประชาชน โดยประชาชน และเป็นของประชาชน
การทำประชามติทุกครั้งที่ผมได้สัมผัสนะครับ รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ ปี ๒๕๖๐
เราได้อะไรครับท่านประธาน ทำประชามติแล้วได้อะไร -----

ถามว่าผมคัดค้านไหม ผมไม่คัดค้านครับ ผมยอมรับเสียงข้างมาก Majority ว่าเอาอย่างไร ผมเอาด้วย ให้ความเคารพครับ แต่ผมอยากจะกราบเรียนถามท่านประธานด้วยความเคารพว่า ทำแล้วได้อะไร ถึงวันหนึ่งมีรัฐธรรมนูญออกมาแล้วเป็นอย่างไรครับท่านประธาน ก็ฉบับแล้ว ฉีกแล้วฉีกเล่า สำหรับผมความคิดส่วนตัวในฐานะเป็นนักรัฐศาสตร์ด้วย แล้วก็อ่านกฎหมายได้ ถูกกฎหมายเป็น สรรพสิ่งเกี่ยวกับบริบทของรัฐธรรมนูญไทยนั้นจะมาจากประชาชน หรือมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยผ่านความเห็นชอบจากสภาอันทรงเกียรติแห่งนี้ จะวิเศษวิโสแค่ไหนก็ตาม โดยส่วนตัวผมแล้วผมมองว่าความสำคัญที่สุดของรัฐธรรมนูญไทย ของการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ของการทำประชามติ ผมก็อยากฝากถึงกรรมาธิการที่จะมีขึ้น ท่านจะใส่ข้อมูลหรือใส่องค์ความรู้ตรงไหนลงไปให้ประชาชนได้เข้าใจว่าเจตจำนงร่วมที่ มอบให้กับบริบทของสังคมไทยไปนั้นจะไม่ถูกฉีก และเราจะยอมรับน้อมรับ และจะป้องกัน เจตจำนงร่วมที่มอบให้กับสังคมไทยไปอย่างไร เช่นยกตัวอย่าง มีการฉีกรัฐธรรมนูญ ผู้ที่ออกเสียงประชามติ จะ Action อย่างไร จะแสดงท่าทีอย่างไรกับการกระทำนั้น นี่คือ เรื่องสำคัญที่สุดของการแก้ไขรัฐธรรมนูญ สำหรับผมแล้วรัฐธรรมนูญจะมาแบบไหน จะอย่างไร ที่ผมกราบเรียนท่านประธานก็คือว่า มันผ่านประชามติมาเกือบทุกฉบับ หรือว่าเกือบทุกฉบับ เลยก็ได้ครับ แต่ก็ถูกฉีก ไม่ว่าจะปี ๒๕๔๐ ปี ๒๕๕๐ ปี ๒๕๖๐ แล้วก็ขอแตะเรื่องที่กำลังจะผ่านไปนะครับ การเลือกตั้ง สว. ผู้สมัคร สมัครเข้าไปเพื่อเลือกเพื่อนเป็น สว. ก็เป็นเรื่องแปลก แต่ว่าก็ไม่ใช่ในเมื่อกฎหมายเขียนไว้อย่างไรก็ต้องยอมรับในบริบทหรือ ในกฎกติกาที่เข้าร่วมกัน และวันนี้ผมในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภายใต้กฎหมาย รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๐ เข้าร่วมกติกานี้ และท่านสมาชิกทุกคนที่นั่งในห้องนี้ก็มา บนกติกาเดียวกัน ผมถึงกราบเรียนท่านประธานในตอนต้นว่า เรามีความสำคัญอย่างไร ต้องทำประชามติ แล้วก็เรียนท่านประธานต่อไปว่า ผมไม่ขัดข้องที่จะน้อมรับเสียงข้างมาก และไม่ขัดแย้งว่าไม่เห็นด้วย ผมยอมรับทั้ง ๔ ร่าง โดยเฉพาะท่านอาจารย์ชูศักดิ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ของกระผมเอง แต่ไม่ใช่ว่าเห็นด้วยเพราะว่าเป็นอาจารย์นะครับ เห็นด้วย เพราะว่าในเนื้อหาสาระที่ผมได้ศึกษาแล้ว ได้อ่านแล้วจากที่ทางสภาได้ส่งไป เพราะฉะนั้น ประเทศไทยปกครองด้วยสถาบันหลักของชาติจะต้องไม่ถูกแตะ ไม่ว่าจะ เป็น สถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งผมให้ความเคารพยำเกรงและศรัทธามาตั้งแต่เกิด เพราะฉะนั้น ผมอยากจะฝากท่านกรรมาธิการถ้าหากจะทำร่างประชามติ ได้โปรดนะครับ อย่าเสียงในหมวด ๑

หมวด ๒ เพราะประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยวนะครับ แบ่งแยกไม่ได้ครับ ท่านประธานครับ บริบทของสังคมไทยที่ผ่านมาขาดจิตสำนึกครับท่านประธาน เพราะฉะนั้นผมก็อยากจะย้อนไปถึงผู้ที่รับผิดชอบด้วยการกล่อมเกลากุลลากรของชาติ คือ กระทรวงศึกษาธิการครับ ก่อนที่จะทำประชามติต้องใช้เวลานาน ต้องสร้างจิตสำนึก เด็กต้องไม่ก้าวร้าว เคารพสิทธิคนอื่น แล้วก็ยอมรับฟังความคิดเห็นคนอื่น -----

อย่างผมถามว่า ผมเห็นด้วยไหมกับร่างประชามติ ผมเห็นด้วย แต่ผมมีคำถามท่านประธาน นิดเดียวว่า เราจะป้องกันการฉีกรัฐธรรมนูญได้อย่างไร สำหรับผมแล้วผมนำเสนอท่าน ประธานไปแล้ว เสนอแนวความคิดของผมไปแล้วว่า เราควรสร้างจิตสำนึกให้ผู้ออกเสียง ประชามติว่า หากแก้รัฐธรรมนูญแล้ว มีการฉีกรัฐธรรมนูญ เราต้องออกมาต่อสู้ไม่มีการฉีก รัฐธรรมนูญ ท่านประธานครับ พูดถึงเรื่องการปฏิวัติรัฐประหาร ผมคนหนึ่งที่ไม่เห็นด้วย แต่ความเป็นชาติบ้านเมือง ความรักชาติรักสถาบันมาอันดับหนึ่ง และอยากเห็นชาติไทย มีอัตลักษณ์ของชาติที่มั่นคง เพราะฉะนั้นสรุปสุดท้ายนะครับท่านประธาน ผมเห็นด้วย ร่างประชามติทั้ง ๔ ร่าง ทั้งของ ครม. ของท่านอาจารย์ชูศักดิ์ ของพรรคภูมิใจไทยและของ พรรคก้าวไกล แต่ผมฝากท่านประธานอยู่เรื่องเดียว คือเรื่องจิตสำนึกและการป้องกันการ ประชามติที่ออกมาแล้วไม่ถูกฉีกอีก ถ้าถูกฉีกอีกเราทุกคนต้องร่วมกัน จับมือกันเดินแล้วสู้ เพื่อรักษาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงครับ ขอขอบคุณครับท่านประธาน

นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอขอบคุณครับอีก ๒ ท่านนะครับ ท่านแรกท่านสรวิทย์ ศุภปณิตา ท่านที่ ๒ ท่านฉัตร สุภัทรวณิษฐ์ เชิญท่านสรวิทย์ ศุภปณิตา เชิญครับ

นายสรวิทย์ ศุภปณิตา (ปทุมธานี) : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายสรวิทย์ ศุภปณิตา ผู้แทนราษฎรจังหวัดปทุมธานี พรรคก้าวไกล เขต ๑ วันนี้ ขออภิปรายสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประชามติ ทั้ง ๔ ฉบับ โดยเฉพาะฉบับ ของท่านพิเชษฐ์แห่งพรรคก้าวไกลครับ ประชามติต้องทำเพื่อประโยชน์สุขของพี่น้อง ประชาชน และเป็นความหวังของพี่น้องประชาชนโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ได้รับข่าวสาร ที่ตรงไปตรงมาเพื่อพี่น้องประชาชนได้ตัดสินใจลงมติเป็นแบบมีความหวังและมีได้ถูกหลอก ให้ตัดสินใจ ยกตัวอย่าง เมื่อก่อนจะประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ ประชาชนเสียง ส่วนใหญ่แตกออกเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายที่คัดค้านไม่เห็นด้วย แสดงประชามติโดยวิพากษ์วิจารณ์ ไม่ได้ ถูกปิดกั้น แต่ฝ่ายที่สนับสนุนได้อภิปรายส่งเสริมกันอย่างกว้างขวาง อันนี้เป็นสิ่งที่ต้อง ทำให้เป็นกลางและถูกต้องขอบรรทัดตามเจตนารมณ์ของพี่น้องประชาชนเป็นเสียง ส่วนใหญ่ และประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงได้แสดงความคิดเห็นกันในเรื่องรัฐธรรมนูญตั้งแต่ รัฐปราบปรามไม่ให้แสดงความคิดเห็น ส่วนฝ่ายสนับสนุนรัฐก็ปล่อยอย่างที่ว่าไว้หน้าครับ

ร่างแก้ไขฉบับนี้มีกำหนดให้วัน เวลาที่เหมาะสม เช่น มาตรา ๙ ของร่างพระราชบัญญัตินี้ กำหนดให้ระยะเวลาอันสมควรไม่เร็วกว่า ๙๐ วัน และไม่ช้ากว่า ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภาหรือวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ แล้วแต่กรณี และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้แก้ไขไปในทางบัญญัติให้คณะรัฐมนตรีอาจจะกำหนดให้ออกเสียงได้แตกต่างจากกฎเกณฑ์ได้ เช่น ต้องไม่เร็วกว่า ๖๐ วัน และไม่ช้ากว่า ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ร่างพระราชบัญญัติฉบับแก้ไขนี้ได้วางกรอบการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าต่อภาษีของราษฎร คือกำหนดให้ออกเสียงประชามติวันเดียวกับเลือกตั้งใด ๆ ก็ได้ โดยที่ไม่ต้องสิ้นเปลืองงบประมาณซ้ำซ้อน และร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ของพรรคก้าวไกลเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าชื่อกัน ๕๐,๐๐๐ รายชื่อ เพื่อเสนอประชามติทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ด้วยครับ ประเด็นกฎหมายที่เป็นธรรมและประเทศต้องเดินไปข้างหน้าโดยไม่ติดขัด ก็คือแก้กติกาเรื่องเสียงเกินกึ่งหนึ่งถึง ๒ ชั้นครับ Double Majority ไม่เหมาะกับประเทศไทยครับ ควรใช้เป็นเสียงเกินกึ่งหนึ่งชั้นเดียว ประเทศจะได้เจริญไปข้างหน้าและเจริญยั่งยืนมั่นคงไม่ติดขัดครับ เนื่องจากกฎหมายลงประชามติเดิมนั้นให้ออกเสียงต้องลงมติถึง ๒ ชั้น ต้องเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิออกเสียง แล้วยังต้องเกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิ เป็นเสมือนรอนสิทธิของผู้ที่มีสิทธิตามกฎหมายในการออกเสียงนี้เป็นการถ่วงความเจริญของชาติ จึงเห็นควรให้เกินกึ่งหนึ่งของผู้มาใช้สิทธิออกเสียงเพียงชั้นเดียวนั้นชอบแล้ว และต้องให้ประชาชนได้รับข่าวสารเผยแพร่ข้อเท็จจริงที่เป็นกลางในเรื่องที่จะออกเสียงประชามตินั้นตามเจตนารมณ์ของพี่น้องประชาชนครับ ไม่เผยแพร่ข่าวสารไปในลักษณะชี้้นำให้ลงคะแนนไปในทางที่รัฐบาลต้องการเพียงฝ่ายเดียว ดังเช่นที่ยกตัวอย่างในปี ๒๕๖๐ เรื่องรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ที่ให้ประชาชนรับไปก่อน แล้วแก้ไขทีหลัง เห็นไหมครับว่าขณะนี้แก้ไขยากลำบากแค่ไหน เพื่อประโยชน์สุขของพี่น้องประชาชน และประโยชน์อันสูงสุดของการบริหารราชการแผ่นดิน จึงเห็นสมควรให้แก้ไขพระราชบัญญัติลงมตินี้ตามร่างของทั้ง ๔ ฉบับ โดยเฉพาะพรรคก้าวไกล เห็นควรให้สนับสนุนร่างนี้ ขอขอบคุณครับ ท่านประธานครับ

นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) :
ขอขอบคุณครับ ต่อไปท่านฉัตร สุภัทรวณิชย์ เชิญครับ

นายฉัตร สุภัทรวณิชย์ (นครราชสีมา) : เรียนท่านประธานที่เคารพ และเพื่อนสมาชิกทุกท่านครับ กระผม ฉัตร สุภัทรวณิชย์ ผู้แทนราษฎรนครราชสีมา เขต ๑ แม่യാโม พรรคก้าวไกล วันนี้ผมมีความตั้งใจอย่างยิ่งที่จะร่วมอภิปรายสนับสนุนการยื่นร่างพระราชบัญญัติประชามติเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร การยื่นร่างพระราชบัญญัติประชามตินี้ พรรคก้าวไกลได้ยื่นเพื่อเสนอให้มีการปรับปรุงกติกาข้อบังคับการออกเสียงประชามติ ให้มีความเป็นธรรม อำนวยความสะดวกให้ประชาชนได้ใช้สิทธิออกเสียงประชามติได้สะดวก มีประสิทธิภาพและเข้ากับยุคสมัยมากยิ่งขึ้น ทุกท่านทราบไหมว่าการลงประชามติ มีความสำคัญอย่างไร การลงประชามติเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจเกี่ยวกับประเด็นสำคัญ ๆ ของประเทศ โดยในกระบวนการลงประชามติ ควรเป็นไปอย่างโปร่งใส ยุติธรรม และมีการสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลอย่างทั่วถึง เพื่อให้พวกเขาสามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ มีหลายประการ ที่พรรคก้าวไกลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องนี้ ผมขออนุญาตท่านประธานหยิบยก ประเด็นที่น่าสนใจที่เป็นประโยชน์ต่อพี่น้องประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการมีส่วนร่วม ของประชาชนมาสัก ๓ ประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรกเลยแน่นอนเป็นเรื่องของ Double Majority ร่างพระราชบัญญัติ ประชามติของพรรคก้าวไกลฉบับนี้ได้เห็นถึงความสำคัญของการลงคะแนนเสียง โดยได้เสนอ ให้มีการปรับแก้กติกาในเรื่องของการผ่านประชามติ ให้ประชามติถือว่าผ่านต่อเมื่อมีเสียง ของผู้ลงคะแนนเกิน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของผู้มาใช้สิทธิ ชัดเส้นใต้คำว่า ของผู้มาใช้สิทธิ เพื่อเคารพต่อเสียงของผู้มีส่วนร่วมในการลงคะแนนประชามติเป็นสำคัญ เพื่อนสมาชิก หลายคนได้พูดถึงเรื่อง Double Majority Single Majority ผมเองก็มีความเห็นว่าหากเราเอา Double Majority ออกไปนั้น จะยิ่งเป็นการเพิ่มการมีส่วนร่วมของพี่น้องประชาชน ให้คนได้ ออกมาใช้สิทธิ มาแสดงเสียงของเขา ไม่ว่าจะเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย หรือจะงดออกเสียง แต่ต้องมาร่วมกันแสดงประชามติ มาออกเสียงของเขาครับ

ประเด็นที่ ๒ เรื่องการกำหนดเขตออกเสียงประชามติ การลงประชามติ ต้องการให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงมีส่วนร่วมและได้รับความสะดวกทั่วถึงในการลงประชามติมากที่สุด จึงสนับสนุนให้มีการปรับแก้ให้มีการกำหนดเขตออกเสียงประชามติใหม่ จากเดิมที่มีแค่เขตจังหวัดเพียงอย่างเดียว เป็นการกำหนดให้มีเขตออกเสียงในเขตประเทศ เขตจังหวัด เขตอำเภอ เขตตำบล เขตหมู่บ้าน หรือเขตอื่น ๆ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข กกต. กำหนด เพื่อส่งเสริมให้การเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่ ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วม

และประเด็นที่ ๓ การเสนอเข้าชื่อ การเสนอคำถามประชามติช่องทาง Online ท่านอยากให้พี่น้องประชาชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้นไหมครับ ในสังคมปัจจุบันช่องทาง Online เป็นช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างแพร่หลาย ครอบคลุม แล้วก็รวดเร็ว ดังนั้นการเชิญชวนพี่น้องประชาชนร่วมการเข้าชื่อ การเสนอคำถาม การลงประชามติผ่านช่องทาง Online จึงเป็นช่องทางที่สะดวกและรวดเร็วต่อประชาชน พรรคก้าวไกลจึงสนับสนุนให้มีการลงประชามติผ่านช่องทาง Online ได้ และสิ่งสำคัญที่สุดในการลงประชามติ คือการที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พรรคก้าวไกลเห็นความสำคัญของหลักการการมีส่วนร่วมของประชาชน ผมได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะมีประโยชน์และอยากจะนำเสนอต่อสภาแห่งนี้ ในกระบวนการลงประชามตินะครับ เราควรที่จะสนับสนุนให้ -----

ประการแรกเลยครับ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นกลาง ประชาชนควรได้รับข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นกลางจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นจากรัฐบาล ฝ่ายสนับสนุน หรือฝ่ายคัดค้าน การให้ข้อมูลนี้ควรรวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ทั้งในทางบวกและทางลบ เพื่อให้ประชาชนสามารถพิจารณาได้อย่างรอบคอบถี่ถ้วน และครบถ้วนรอบด้าน

ประการที่ ๒ การเข้าถึงข้อมูลอย่างทั่วถึง ในสังคมปัจจุบันการสื่อสารเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและหลากหลาย ดังนั้น การสื่อสารที่ดีควรมีหลากหลายช่องทาง เช่น สื่อ Online วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อให้ข้อมูลเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นในเมืองหรือในชนบท ไม่ว่าจะเป็นที่ไหนหรือเวลาใด ควรมีการเปิดเวทีสาธารณะ เสวนาให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น รับรู้ข้อมูลทั่วถึงมากยิ่งขึ้นครับ

ประการที่ ๓ ความชัดเจนในประเด็นที่ลงประชามติครับ คำถามหรือประเด็นที่ประชาชนต้องลงคะแนนควรมีความชัดเจน เข้าใจง่ายและไม่ซับซ้อน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใจได้โดยง่ายและตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล

ประการที่ ๔ สำคัญมากครับ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม รัฐบาลและองค์กรที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย และทุกชนชั้นมีส่วนร่วมในการลงประชามติอย่างทั่วถึง ทั้งยังอำนวยความสะดวกในการลงคะแนน เช่น การเปิดหน่วยเลือกตั้งในหลาย ๆ ที่ การอนุญาตให้ลงคะแนนผ่านไปรษณีย์ และแน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่องทาง Online

ประการที่ ๕ การรณรงค์และอภิปรายที่เป็นธรรม ทั้งฝ่ายที่สนับสนุน และฝ่ายที่คัดค้านควรมีโอกาสที่เท่าเทียมในการรณรงค์และเสนอความคิดเห็น ควรมีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในการรณรงค์ เพื่อป้องกันการใช้ทรัพยากรอย่างไม่เป็นธรรมและการกระทำที่ไม่โปร่งใส

ประการที่ ๖ การป้องกันการแทรกแซงจากภายนอก นอกจากการรณรงค์แล้ว ควรมีมาตรการในการป้องกันการแทรกแซงจากภายนอกที่อาจมีผลต่อการตัดสินใจของประชาชน เช่น การใช้ข้อมูลบิดเบือน หรือการแทรกแซงผ่านสื่อสังคม Online

ประการที่ ๗ การสนับสนุนทางกฎหมายและการจัดการที่เหมาะสมควรมีกฎหมายและระเบียบ ข้อบังคับที่สนับสนุนการจัดการประชามติอย่างโปร่งใสและยุติธรรม การจัดการประชามติควรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการจัดการ การลงคะแนน การนับคะแนน และการประกาศผล

สุดท้ายแล้ว ประการที่ ๘ การนับคะแนนและประกาศผลอย่างโปร่งใส

ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมการลงประชามติอย่างทั่วถึงยุติธรรมและมีประสิทธิภาพ ทันสมัย กระฉับ ฉับตร สุภัทรวณิษฐ์ ผู้แทนราษฎร นครราชสีมา เขต ๑ หน้าย่าโม พรรคก้าวไกล จึงขอเสนอร่างประชามติฉบับพรรคก้าวไกลนี้ เพื่อประโยชน์ต่อพี่น้องประชาชนได้เข้าถึงการลงประชามติที่เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ ทันสมัย เข้าถึงง่ายเพื่อเสริมสร้างความมั่นใจในกระบวนการประชาธิปไตย และช่วยให้ผลลัพธ์ที่ได้มีความชอบธรรมและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ขอขอบคุณครับ

นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) :
ขอขอบคุณครับ ต่อไปท่านนิคม บุญวิเศษ เชิญครับ

นายนิคม บุญวิเศษ (แบบบัญชีรายชื่อ) : กราบเรียนท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรที่เคารพ กระผม นายนิคม บุญวิเศษ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย กระผมขออภิปรายร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล กับคณะ สส. พรรคเพื่อไทย เป็นผู้เสนอ และเพื่ออนสมาชิกพรรคก้าวไกล และพรรคภูมิใจไทย ทั้ง ๔ ร่าง กระผมขอสนับสนุนครับ กระผมเห็นว่าการออกเสียงประชามติเป็นการคืนอำนาจ อธิปไตยให้กับพี่น้องประชาชน ให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการกำหนดทิศทางประเทศ ในการที่เราจะทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งเราไม่แตะหมวด ๑ หมวด ๒ อันนี้คือชัดเจนท่าน ประธานครับ รัฐธรรมนูญจะต้องเป็นของประชาชน ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจ ประชาชนย่อมเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติว่าเราสมควรจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ -----

การออกเสียงประชามติควรจะทำง่าย ๆ ท่านประธานครับ การใช้อำนาจอธิปไตยควรง่าย ๆ ไม่ควรมีอุปสรรคเรื่องเวลา อุปสรรคเรื่องค่าใช้จ่าย การกำหนดทิศทางการประชามติ ในรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ค่อนข้างจะยุ่งยากซับซ้อน อาจทำให้การประชามติไม่ประสบความสำเร็จ เสียเวลา เปลืองงบประมาณเปล่า ๆ เราจึงเห็นควรว่าจะมีการแก้ไข ในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ เพื่ออะไรครับ เพื่อให้การออกเสียงประชามติผ่านและเราทุกคนจะได้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ซึ่งเป็นฉบับของประชาชน การออกเสียงประชามตินั้นควรกำหนดให้สามารถกำหนดวันออกเสียงประชามติได้ ร่วมกับวันเลือกตั้งท้องถิ่น เลือกตั้งซ่อม หรือเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย ประหยัดเวลา แล้วที่สำคัญการออกเสียงประชามติ ควรออกเสียงได้หลากหลายวิธี ทางไปรษณีย์ ทาง Online ทาง Social หรือทางอื่น ๆ ท่านประธาน เพื่อให้ความสะดวกกับพี่น้องประชาชน เป็นการจูงใจให้ประชาชนที่เขาไม่สามารถมาออกเสียงประชามติ ไม่สามารถเดินมาคูหาได้ เพราะหลายคนเขาอยากจะออกเสียงครับ แต่มีความจำเป็นทางร่างกาย สุขภาพ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ป่วยหนัก หรือคนที่มีฐานะจำเป็นจริง ๆ ไม่สามารถมาได้ แต่ตัวเขาเองก็อาจจะอยากออกเสียงประชามติ เห็นชอบ แต่ถ้าเราบอกว่าคนที่ไม่มาไปพร้อมกับคนที่ไม่เห็นด้วย ผมคิดว่ามันเป็นเป็นเรื่องที่ไม่เป็นธรรม จริง ๆ แล้วผมอยากจะแก้ไขกฎหมายด้วยซ้ำว่าการออกเสียงประชามติ หรือการเลือกตั้งควรมีแค่ ๒ ช่อง ช่องเห็นด้วยกับช่องไม่เห็นด้วย แต่ในเมื่อกฎหมายกำหนดเป็น ๓ ช่อง ท่านประธานครับ ช่องหนึ่งเห็นด้วย อีกช่องหนึ่งไม่เห็นด้วย และมีช่องหนึ่งคือช่องงดออกเสียง เราเอาช่องงดออกเสียงไปรวมกับช่องไม่เห็นด้วย กลายเป็นว่าคนที่งดออกเสียงซึ่งเขาอาจจะมีความเป็นกลางไม่สามารถตัดสินใจทางใดทางหนึ่งได้ กลับกลายเป็นว่าคนเหล่านี้เป็นคนที่ไม่เห็นด้วย ผมคิดว่าลักษณะนี้เป็นการไม่ชอบธรรมกับคนที่เห็นด้วย ฉะนั้นผมคิดว่าเราควรมีวิธีการ โดยผมเห็นชอบที่สุดก็คือร่างของรองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล คือเราเอาคะแนนที่เป็นคะแนนสูงสุดใน ๓ ช่องเป็นหลัก ยกตัวอย่างท่านประธานครับ ถ้ามีคนมาลงคะแนนเสียง ๑๐๐ คน มีคนเห็นด้วย ๔๐ คน คนที่ไม่เห็นด้วย ๒๐ คน และผู้ที่ไม่ออกเสียงอีก ๔๐ คน เห็นไหมครับ ฉะนั้นช่องคนเห็นด้วยมันอาจจะมากกว่า ยกตัวอย่างใหม่ ถ้าคนเห็นด้วย ๔๕ คน คนไม่เห็นด้วย ๒๕ คน

เห็นไหมครับรวมแล้วเป็น ๗๐ คนแล้ว คนงดออกเสียง ๓๐ คน ฉะนั้นคนเห็นด้วยย่อมชนะ แต่ถ้าเราเอา ๒ อันไปรวมกัน คือคนไม่เห็นด้วยกับคนงดออกเสียงก็จะทำให้ประชามติฉบับนี้ มันตกไป และที่สำคัญในมาตรา ๑๓ ผมเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งว่าการออกเสียงประชามติ ถ้าเราใช้วิธีการ Double Majority จะทำให้การออกเสียงประชามติค่อนข้างจะยาก สมมุติว่ามีผู้มีสิทธิออกเสียง ๔๐ ล้านคน แต่มาออกเสียงจริง ๆ ไม่ถึงกึ่งหนึ่งไม่เกิน ๒๐ ล้านคน ก็ทำให้ประชามตินั้นตกไป ทำให้เราเสียเวลา เสียงบประมาณ ยังไม่พอครับ คนที่มาออกเสียงประชามติต้องได้คะแนนเกินกึ่งหนึ่งอีก อันนี้ยิ่งยากไปใหญ่ครับที่ผมอธิบายไปแล้ว เพราะช่องที่ ๑ ก็คือช่องเห็นด้วย แต่ช่องที่ ๒ กับช่องที่ ๓ ไปรวมกัน ตรงนี้ผมไม่เห็นด้วย จึงมีการแก้ไขมาตรา ๑๓ อยากให้พี่น้องประชาชนช่วยกันตื่นตัวครับ เพราะเป็นโอกาสที่เราจะได้มีการช่วยกันทำประชามติเพื่อเห็นชอบให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เพื่อกำหนดทิศทางของประเทศ เราจะได้รัฐธรรมนูญของประชาชนที่แท้จริงเพื่อประเทศ เดินหน้า กฎหมายใดที่ทำให้เป็นกฎหมายที่ยุ่งยาก ซับซ้อน เป็นกฎหมายที่กีดกันการพัฒนา ประเทศ เราก็จะได้มีการทำในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ -----

แล้วก็ขอฝากคณะกรรมการที่จะตั้งขึ้นนี้ช่วยกัน ผมจึงเห็นชอบร่าง พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติทั้ง ๔ ฉบับที่ยื่นเข้ามา โดยฉบับของคณะรัฐมนตรี ฉบับของท่านชูศักดิ์ ศิรินิล แล้วก็เพื่อนสมาชิกทั้ง ๒ พรรค ผมขอสนับสนุน ชอบคุณมากครับ

นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) :
ขอบคุณครับ อีก ๒ ท่าน ท่านแรกท่านสหัสวัต คุ่มคง ท่านที่ ๒ ท่านศศิรินทร์ ธรรมนิฐินันท์
เชิญท่านสหัสวัต คุ่มคง เชิญครับ

นายสหัสวัต คุ่มคง (ชลบุรี) : เรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม สหัสวัต
คุ่มคง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชลบุรี เขต ๗ พรรคก้าวไกล ขอมีส่วนร่วมอภิปราย
ร่างแก้ไข พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ โดยเฉพาะฉบับของพรรคก้าวไกลที่เสนอ
โดยคุณพิเชษฐ์ วัชรสินธุ เพื่อให้เป็นแนวทางในการลงมติของสภาในวันนี้ สำหรับประชามติ
เป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย แล้วแทบจะเรียกได้ว่าเป็นประชาธิปไตย
ทางตรงที่สุดรูปแบบหนึ่งที่เรายังสามารถเห็นได้ในปัจจุบัน ประชามติคืออะไร ตามชื่อเลย
ก็คือมติของประชาชน คือความคิดเห็นของประชาชนต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หัวข้อใดหัวข้อหนึ่ง
คำถามใดคำถามหนึ่งหรือหลายหัวข้อครับ หลายคำถามก็ได้เช่นกัน ประชามติ
ในภาษาอังกฤษเรากันเคยกับคำว่า Referendum คำนี้มีรากศัพท์จากภาษาละตินชื่อว่า
Refare แปลตรง ๆ ว่า นำกลับ โดยปกติคำนี้ก็ใส่บริบทเข้าไป แล้วโดยบริบทแบบนี้แล้ว
ก็คือการนำข้อเสนอกลับไปถามประชาชนครับ ให้ประชาชนเป็นผู้ให้ความเห็นหรือ
เป็นผู้ตัดสินก็ได้ และนี่คือหัวใจของประชามติครับ คือการนำคำถามหรือเรื่องที่ต้องตัดสินใจ
กลับไปถามประชาชน สิ่งที่ผมอยากจะกล่าวในวันนี้คือเรื่องนี้ครับ เรื่องการนำกลับไปถาม
ประชาชนว่า จริง ๆ แล้ว พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๔ หรือ
ฉบับปัจจุบันสามารถนำเรื่องสำคัญ ๆ กลับไปถามประชาชนได้จริงหรือไม่ แล้วเราจะแก้ไข
เรื่องนี้อย่างไร เพื่อไม่ให้เกิดการทำประชามติแต่ละครั้งเกิดความยากลำบาก ลำบากทั้ง
ประชาชน ลำบากทั้งงบประมาณ แล้วถ้าวันนี้เราแก้ไข พ.ร.บ. ประชามติ แล้วประชาชนจะ
ได้อะไรนะครับ

เรื่องแรก การมีประชามติแต่ละครั้งนั้น สิ่งแรกที่ต้องมีคือคำถามประชามติ
แล้วกว่าจะได้มาซึ่งคำถามประชามติแต่ละครั้งนั้นหากมาจากคณะรัฐมนตรีหรือสภาเอง
ก็ไม่ใช่ว่าเรื่องยุ่งยากนักหรอกครับ แต่หากคำถามนี้มาจากประชาชนนั้นก็กลับเป็นเรื่องที่ยาก

แสนยากครับ ยากอย่างไรบ้างครับ คือทุกวันนี้หากภาคประชาชนจะเข้าชื่อเพื่อเสนอคำถาม ประชามตินั้นก็ยังเป็นระบบ Analog หรือใช้กระดาษอยู่ ซึ่งฟังดูแล้วก็อาจจะไม่ได้แปลก พิสดารอะไร ก็ไปรวบรวมรายชื่อและเอกสารต่าง ๆ มาเป็นกระดาษเป็นสำเนา แล้วเวลา ส่งนั้นก็ดันเอาสำเนานั้นมาทำเป็น File ดิจิทัลอีกแล้วจึงนำมาส่งอีกทีครับ ยกตัวอย่าง ง่าย ๆ สมมุติว่าวันนี้ภาคประชาชน องค์กร A ต้องการจะเสนอคำถามประชามติ โดยการเข้าชื่อ องค์กร A ต้องล่ำรายชื่อโดยให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่งเอกสาร เป็นกระดาษมาให้ แล้วหลังจากนั้นองค์กร A ต้องนำเอกสารที่รวบรวมทั้งหมดนี้ไป Scan แล้วจึงนำส่งคณะกรรมการอีกครั้งหนึ่ง ทุกท่านงงไหมครับ ถ้าหากเอากระดาษทั้งหมด ส่งเป็นกระดาษไปทั้งหมดผมก็พอเข้าใจครับ แต่ให้เอากระดาษไป Scan แล้วส่งเป็น File คำถามของผมคือทำไมเราไม่ออกแบบให้เข้าชื่อผ่านระบบคอมพิวเตอร์ที่ตรวจสอบได้แทน ตอนเข้าชื่อเสนอกฎหมายต่าง ๆ เราก็เคยทำมาแล้ว แล้วทำได้ครับ ผมเห็นว่าเรื่องนี้ ต้องเปลี่ยน เปลี่ยนเพื่อจะนำเรื่องสำคัญเหล่านี้กลับไปสู่ประชาชนให้ง่ายขึ้น นี่คือเรื่องสำคัญ เรื่องหนึ่งที่ร่างของพรรคก้าวไกลเราได้นำเสนอเข้าไปครับ

ประเด็นต่อมา เมื่อมีการเสนอชื่อคำถามแล้วก็คือประเด็นของคำถาม ประชามติครับ พ.ร.บ. ปัจจุบันฉบับนี้มีการเขียนไว้อย่างกำกวมในมาตรา ๑๔ ให้ตีความได้ว่า คำถามเปิดอาจเปิดให้มีคำตอบได้แค่เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ซึ่งเป็นปัญหามากในปัจจุบัน ขอสไลด์นะครับ

(เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิด Presentation)

นายสหัสวัต คุ้มคง (ชลบุรี) : ยกตัวอย่างคำถามประชามติที่เรา กำลังจะต้อง ไปลง คำถามนี้ออกมาโดยรัฐบาลถามว่าท่านเห็นชอบหรือไม่ที่จะมีการจัดทำรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่โดยไม่แก้ไขหมวด ๑ บททั่วไป และหมวด ๒ หมวดพระมหากษัตริย์ ลองคิดดูดี ๆ ว่าคำถามนี้มีกี่คำตอบครับ คำตอบแรก ถ้าเราเห็นว่าเขียนว่าเห็นชอบแปลว่าเราเห็นชอบ ให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่โดยไม่แก้ไขหมวด ๑ หมวด ๒ อันนี้ไม่เป็นปัญหาครับ แต่ถ้าตอบ ไม่เห็นชอบละครับ จะแปลว่าอะไรได้บ้างครับ ๑. อาจแปลว่าไม่เห็นชอบกับการแก้ไข รัฐธรรมนูญ ๒. อาจไม่เห็นชอบกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญโดยไม่แก้ไขหมวด ๑ หมวด ๒ หรือ ๓. อาจไม่เห็นชอบกับคำถามครับ พรรคก้าวไกลเราจึงเสนอว่าควรมีทางเลือกมากกว่า แค่ Yes หรือ No เพราะคำตอบอาจมีหลากหลายมากกว่านั้นหรือมีคำตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ

๘๗

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

จงถนอม ๔๒/๓

เช่นในคำถามเดียวกันเราอาจจะมีคำตอบที่ ๓ ว่าเห็นด้วยกับการแก้รัฐธรรมนูญทั้งฉบับ หรือจะแยกเป็น ๒ คำถาม เช่น ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการแก้ไขรัฐธรรมนูญและอีกคำถามหนึ่ง คือท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการแก้ทุกหมวด เว้นหมวด ๑ หมวด ๒ แบบนี้ก็ได้รับ เราต้องนึกถึงความเป็นไปได้ที่มากขึ้น เพราะการตีกรอบให้แคบเกินไปแบบนี้จะเป็นการง่ายที่จะเป็นการจัดคนที่อยากแก้รัฐธรรมนูญทั้งฉบับกับคนที่ไม่อยากแก้รัฐธรรมนูญไปอยู่ในกล่องเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่จริง ๆ แล้วต่างกันคนละขั้วเราจึงจำเป็นต้องมีทางเลือกมากขึ้นเพื่อให้การถามประชาชนในแต่ละครั้งเป็นไปอย่างมีความหมาย -----

- ๔๓/๑

ไม่ใช่แค่บีบให้ประชาชนเป็นตรายางสนองวาระของตัวเอง หรือเมื่อมีคำถามประชามติแล้ว ต่อมาก็คือเรื่องของวันลงประชามติครับ เรื่องของการกำหนดวันลงประชามติเป็นเรื่องใหญ่มาก และเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมากที่จะออกไปลงประชามติ ทูกร่างที่ยื่นเข้ามาให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ โดยให้พยายามจัดวันลงประชามติให้เป็นวันเดียวกับการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ เพราะแม้ว่ารัฐจะประกาศให้วันประชามติเป็นวันหยุดก็ตาม แต่การออกไปประชามติแต่ละครั้งมีต้นทุนครับ การเดินทางกลับต่างจังหวัดแต่ละครั้งวันเดียวไม่พอ ไม่นับว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งอีก ถ้าออกแบบให้เป็นวันเดียวกับการเลือกตั้งได้ก็จะเป็นผลดีกับประชาชน และเป็นการประหยัดงบประมาณแผ่นดินด้วย เป็นการลดต้นทุนในการออกเสียง แบบนี้จึงจะเป็นการนำเรื่องสำคัญกลับไปถามประชาชนได้แบบจริงจังจิงนะครับ

ประเด็นต่อมา เมื่อมีวันลงประชามติแล้ว สิ่งสำคัญต่อมาคือรูปแบบกติกา การแพ้ชนะของประชามติ ปัจจุบันในมาตรา ๑๓ ของ พ.ร.บ. ปัจจุบันนั้นใช้สิ่งที่เรียกว่า Double Majority หรือเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้น แปลเป็นไทยแล้วผมก็ยังคงอยู่ดี แต่ยกตัวอย่างง่าย ๆ อย่างนี้ครับ เสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้น ก็คือถ้ามีการลงประชามติผลประชามติจะผ่านก็ต่อเมื่อ ๑. มีคนมาใช้สิทธิเกินกึ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิ ๒. คือเกินกึ่งหนึ่งของผู้ออกมาใช้สิทธิอีกทอดหนึ่ง สำคัญตรงนี้ครับ ระบบเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้นแบบนี้ทำให้เกิดปัญหา หากกลุ่มที่รู้ว่าตนจะแพ้ประชามติ สิ่งที่เกิดขึ้นคือกลุ่มเหล่านี้ก็ไม่ออกไปโหวต แลภรรณรงค์ให้คนไม่ออกไปลงเสียงประชามติแทน เพื่อเป็นการล้มประชามติ ซึ่งข้อนี้ก็หนักงวลมาก หากมีการออกเสียงประชามติแก้รัฐธรรมนูญในเร็ววันนี้ คนที่ไม่อยากแก้รัฐธรรมนูญวิธีการง่ายที่สุดที่จะชนะก็คือ รณรงค์ให้คนไม่ออกไปลงประชามติ ให้ประชามติล้ม ซึ่งก็ต้องเสียเงินเสียทองทำกันใหม่อีกครั้ง แล้วทำให้ประชาชนต้องออกมาประชามติซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซึ่งทางร่างของพรรคก้าวไกล รวมถึงร่างของพรรคเพื่อไทย และ ครม. และพรรคภูมิใจไทย จึงเสนอให้ใช้เสียงข้างมากธรรมดาออกมาโหวตเท่าไร ใครเสียงมากกว่า คนนั้นก็ชนะ ง่าย ๆ แบบนี้ครับ กลับไปถามประชาชนง่าย ๆ ครับ เป็นสิ่งสำคัญ แล้วทำให้ประชาธิปไตยทางตรงยังมีความสำคัญอยู่ให้พี่น้องประชาชนได้ใช้อำนาจของตน แสดงความเห็น แล้วตัดสินใจชีวิตของเราเอง การลงมติ แก้ไขร่าง พ.ร.บ. ประชามติ

จึงไม่ใช่แค่สำคัญกับพี่น้องประชาชนเท่านั้น แต่สำคัญกับระบอบประชาธิปไตยด้วยนะครับ ผมขอสนับสนุนร่างแก้ไข พ.ร.บ. ประชามติ ในวันนี้ทุกร่างครับ ขอขอบคุณครับ

นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) :
ขอขอบคุณครับ ต่อไปท่านศศินันท์ ธรรมนิฐินันท์ เชิญครับ

นางสาวศศินันท์ ธรรมนิฐินันท์ (กรุงเทพมหานคร) : ท่านประธานคะ ดิฉัน ทนายแจ่ม ศศินันท์ ธรรมนิฐินันท์ ผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร เขต ๑๑ พรรคก้าวไกล เขตสายไหม วันนี้ขอมีส่วนร่วมในการอภิปรายร่าง พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ เพราะว่าเป็นโอกาสสำคัญที่พวกเราในฐานะสมาชิกสภาแห่งนี้จะร่วมกันหาทางออก ที่ถูกต้องและเป็นประชาธิปไตยให้กับประเทศไทยของเรา ท่านประธานคะ การจัดทำร่าง พ.ร.บ. ประชามติฉบับนี้หากต้องการจะใช้เป็นบันไดขั้นแรกในการร่าง หรือแก้ไขรัฐธรรมนูญที่มีผลต่อการกำหนดทิศทางในอนาคตของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นทิศทางใดก็ตาม เพราะว่ารัฐธรรมนูญฉบับหนึ่ง จะประกอบไปด้วยสิทธิต่าง ๆ เสรีภาพของประชาชน ความเป็นอยู่ รวมถึงประชาธิปไตยในประเทศนั้น ๆ ด้วยเหตุนี้เองคะท่านประธาน ดิฉันก็จึงอยากจะทำให้ กติกาของการทำประชามติครั้งนี้สะดวก ง่าย แล้วก็เอื้ออำนวยต่อการเข้าถึงของประชาชน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมให้มากที่สุดคะท่านประธาน หลังจากที่ดิฉันได้อ่านทุกร่างที่ยื่นเสนอ เข้ามาในสภาทั้ง ๔ ฉบับนี้ ถ้าว่ากันให้ชัดเจนเรื่องของกติกากิจการจัดทำประชามติ เพื่อให้มีความยืดหยุ่นกับหลักการประชาธิปไตยที่มีศูนย์กลางคือประชาชน แต่ร่างของท่านพิเชษฐ์ วัชรสินธุ จะมีประเด็นสำคัญอยู่ประมาณ ๒ ประเด็นด้วยกันคะ ท่านประธาน

ประเด็นแรก คือประเด็นเกี่ยวกับเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชน นั่นก็คือการเสนอให้มีการเข้าชื่อเสนอคำถามประชามติ และพรรคก้าวไกลเป็นพรรคเดียว ที่เสนอให้มีการแก้ไขมาตรา ๑๑ ให้สามารถเข้าชื่อผ่านทางช่องทาง Online ได้ เพื่อไม่ให้เกิด ปัญหาซ้ำเดิม โดยการให้องค์กรอิสระมานั่งตีความ มานั่งตีตรารายชื่อที่ประชาชนเข้าชื่อกว่า ๒๐๐,๐๐๐ รายชื่อ แล้วก็เพื่อลดข้อครหาที่กีดกันทางการเมืองที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตก็ได้ กระบวนการย่อมเป็นเรื่องที่ดี ดิฉันเห็นว่ามีคามจำเป็นอย่างยั้งที่จะต้องทำให้เกิดการเข้าถึง กระบวนการได้ง่าย และแสดงความคิดเห็นได้อย่างเท่าเทียม

ประการที่สอง ท่านประธาน เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เพื่อน ๆ สมาชิกหลายคน ได้พูดไปแล้ว ก็คือเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดกติกาที่เปลี่ยนจาก Double Majority มาเป็น Single Majority ซึ่งกำหนดให้ผู้ลงประชามติจะถือว่าผ่านก็ต่อเมื่อมีผู้มาลงคะแนนให้ผ่าน มากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์ของผู้ใช้สิทธิ -----

หากเราใช้เกณฑ์จาก Double Majority เพื่อหาข้อยุติจากการทำประชามติครั้งนี้อาจจะทำให้การทำประชามติตกอยู่ในความเสี่ยงที่จะถูกคว่ำ แล้วก็เป็น การสิ้นเปลืองงบประมาณด้วย ด้วยเหตุนี้เองเราควรจะต้องตัดความเสี่ยงออกไปตั้งแต่ตอนแรกเลย ที่อาจจะเกิดปัญหาขึ้น ในอนาคตด้วยการใช้เป็นระบบแบบ Single Majority

อีกประการหนึ่ง ก็คือว่าผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งในแต่ละครั้ง มักจะสอดคล้องกับ สถานการณ์บ้านเมืองอยู่แล้วอย่างมีนัยสำคัญ การใช้เสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้น หรือว่า Double Majority จะทำให้การทำประชามติไม่ได้สอดคล้องกับจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง และทำให้ การทำประชามติในครั้งนั้นอาจจะเกิดปัญหาในอนาคตขึ้นได้ ท่านประธานคะ ในฐานะของ ฝ่ายนิติบัญญัติและการเมือง การร่างรัฐธรรมนูญ ๑ ฉบับ เป็นภาระหนักอึ้งที่เราจะต้อง พิจารณากันหลาย ๆ ครั้ง และทุกคนในที่นี่ก็คาดหวังร่วมกันว่า การร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จะ ผ่านไปได้ด้วยดีค่ะ แต่รัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเป็นฉบับใหม่ เพราะว่าเราจะร่างขึ้นมาจากมือ ของประชาชนที่ได้อำนาจอมาจากการเลือกตั้ง การร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ย่อมจะแข็งแกร่งกว่า ฉบับที่มาจากการทำรัฐประหารแน่นอน และต้องยึดโยงกับประชาชนเป็นหลักการพื้นฐานที่ สำคัญ กติกาครั้งนี้ต้องไม่ปิดกั้น ไม่ล็อกสเปกแก้ไขได้ และให้ประชาชนสามารถแสดง ความ คิดเห็นได้อย่างเท่าเทียมกันทุกฝ่าย ตั้งแต่ต้นกระบวนการ ตลอดไปจนถึงกระบวนการ มีส่วนร่วมในการตั้งคำถามประชามติ ด้วยเหตุนี้เองท่านประธานดิฉันจึงอยากฝากพวกเรา ทุกคนเอาไว้ในที่นี่ว่าการตั้งกติกาการออกเสียงประชามติ เพื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ครั้งนี้ อยากให้เล็งเห็นหลักการธรรมดา ๆ พื้นฐาน ๓ ข้อด้วยกัน

ข้อ ๑ คือการตั้งกติกาในขั้นแรกต้องไม่เพิ่มความขัดแย้งที่อาจจะ เกิดขึ้นโดยไม่จำเป็น แต่ต้องอยู่ในหลักการพื้นฐานของความเท่าเทียม โดยมีองค์กรรัฐสภา และองค์กรอิสระที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น กกต. เป็นตัวกลางในการสงวนจุดต่างแสวงจุดร่วม ให้ทุกฝ่ายได้แสดงความคิดเห็น โดยไม่มีเครื่องมือทางการเมืองมาเป็นส่วนสำคัญในการ กีดกันฝ่ายตรงข้ามออกไป

ข้อ ๒ คือหลักการในการร่าง พ.ร.บ. ประชามติครั้งนี้ หากจะใช้วิธีการทำ ประชามติต้องทำให้ชัดเจนทั้งกติกา แล้วก็กรอบระยะเวลา การกำหนดวันออกเสียง ประชามติด้วย

ข้อสุดท้าย ข้อ ๓ ฉบับใหม่ฉบับนี้จะเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญของทิศทางการเมืองไทย ซึ่งควรยึดโยงกับประชาชนเป็นหลัก ทั้งในเรื่องของกติกา การลงรายละเอียด การลดอคติทางการเมือง ไม่ใช่ช่องทางนิติบัญญัติในการใส่ความทะเลาะเถียงกันต่าง ๆ ทางการเมืองเข้าไปเพื่อหวังประโยชน์ส่วนตัวอย่างที่เคยมีกันมาก่อนหน้านี้ พ.ร.บ. ฉบับนี้ หากในอนาคตจะนำไปสู่จุดเริ่มต้นของความเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะกลับมามีรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่ของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งคงจะต้องมีเส้นทางที่เราจะต้องเดินทางกันอีกยาวไกลกว่าจะมีรัฐธรรมนูญ ดิฉันและพรรคก้าวไกลก็ยินดีที่จะสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ทั้ง ๔ ร่างนี้ เข้าไปถกกันในชั้นกรรมาธิการ พวกเราในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติยังคงต้องพูดคุยกันด้วยเหตุและผล แล้วก็ร่วมกันออกแบบกระบวนการเพื่อให้ประชาติเป็นคำตอบที่ยืนยันเจตจำนงของประชาชน แล้วก็ยืนยันเรื่องของการแก้ไขรัฐธรรมนูญว่า ควรจะต้องแก้ทุกหมวด ทุกมาตรา ดิฉันจึงขอสนับสนุนร่าง พ.ร.บ. ประชาติทั้ง ๔ ร่างนี้ เพื่อเปรียบเสมือนเป็นการเปิดประตูบานแรก ในการร่วมพูดคุยกันในการหาทางออก การสร้างกติกาที่ดีที่สุด เป็นธรรมกับทุกฝ่ายผ่านรัฐสภา และให้ยึดโยงกับประชาชน เป็นหัวใจหลัก ขอขอบคุณท่านประธานค่ะ

นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) :
ต่อไปท่านชัตติยา สวัสดิผล เชิญครับ

นางสาวชัตติยา สวัสดิผล (แบบบัญชีรายชื่อ) : ท่านประธานที่เคารพคะ ดิฉัน นางสาวชัตติยา สวัสดิผล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย ท่านประธานที่เคารพคะ ในระบอบประชาธิปไตยเสียงประชาชนคือเสียงสวรรค์ เพราะประชาชนคือเจ้าของอำนาจที่แท้จริง เราในฐานะพรรคการเมืองและผู้แทนราษฎร มีหน้าที่แปรเปลี่ยนเสียงเรียกร้องของพี่น้องประชาชนนั้นไปปฏิบัติจริง ผ่านกระบวนการทางการเมืองในระบบ หลายปีที่ผ่านมาข้อเรียกร้องของประชาชนที่ถูกเปล่งออกมาดังที่สุด สะท้อนผ่านผลการเลือกตั้งและช่องทางอื่น ๆ นั่นก็คือความต้องการที่จะมีรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่ รัฐธรรมนูญที่เป็นของประชาชนอย่างแท้จริง -----

เสียงเรียกร้องต้องการดังกล่าวเป็นผลลัพธ์มาจากความเลวร้ายของรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๐ ซึ่งนอกจากจะมีกระบวนการการได้มาที่ไม่ชอบธรรมแล้ว ยังเป็นรัฐธรรมนูญที่ทิ้งมรดกของคณะรัฐประหาร และมีเนื้อหาที่สร้างความไร้เสถียรภาพต่อการเมืองไทยมากที่สุดฉบับหนึ่ง จนถึงปัจจุบัน พวกเราพรรคเพื่อไทยได้ยินเสียงเรียกร้องของประชาชนในเรื่องนี้อย่างชัดเจน มาโดยตลอด นี่จึงเป็นเหตุผลที่พรรคเพื่อไทยถือเอานโยบายการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญของประชาชนนั้นเป็นนโยบายเรื่องธงในการหาเสียงเลือกตั้ง และย้ำเจตนารมณ์ในเรื่องนี้ด้วยการที่ท่านนายกรัฐมนตรีเศรษฐา ทวีสิน ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา ภายหลังจากที่มีการจัดตั้งรัฐบาล ๑๑ เดือนที่ผ่านมาจนถึงวันนี้และวินาทีนี้ รัฐบาลของพรรคเพื่อไทยยังคงมุ่งมั่นที่จะเดินทางไปสู่รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน แต่การเดินทางของพรรคเพื่อไทยเราจะต้องเดินอย่างมียุทธศาสตร์ เดินด้วยความระมัดระวัง และเดินด้วยความรอบคอบ เพื่อไม่ให้ถูกกลไกซ่อนเร้นของคณะรัฐประหารนั้นมาขัดขวางการเดินทางของเราจนสะดุดหยุดล้มและไปไม่ถึงเป้าหมาย นั่นก็คือรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่ท่านประธานที่เคารพคะ ที่ดิฉันพูดถึงกลไกซ่อนเร้นของคณะรัฐประหาร หนึ่งในกลไกซ่อนเร้นอันนี้ที่มีขึ้นเพื่อคุ้มครองรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๐ ไว้ไม่ให้ถูกแก้ไขได้โดยง่าย และเป็นด่านสกัดขัดขวางที่จะนำไปสู่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่รัฐธรรมนูญที่เป็นของประชาชน นั่นก็คือพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นสิ่งที่เรากำลังอภิปรายกันอยู่ในตอนนี้ สมาชิกหลายท่านได้อภิปรายแล้วถึงรายละเอียดในเชิงเนื้อหาสาระของตัวพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในวันนี้ดิฉันจึงอยากจะขออภิปรายในภาพที่กว้างขึ้นด้วยการชี้ให้เห็นประเด็นสำคัญว่า ทำไมการทำประชามตินั้นจึงสำคัญต่อระบอบประชาธิปไตย และทำไมเราถึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติฉบับปัจจุบันที่เราใช้อยู่ ท่านประธานที่เคารพคะ ต่อคำถามแรกว่าการทำประชามตินั้นมีความสำคัญอย่างไรต่อระบอบประชาธิปไตย ในระบอบประชาธิปไตยแบบมีตัวแทนซึ่งใช้กันอยู่ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย แม้เราจะมีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนผู้ซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจ แต่ระบอบการเมืองแบบตัวแทนก็มีข้อจำกัดค่ะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเกิดสถานการณ์ที่เราจะต้องตัดสินใจในเรื่องใหญ่ที่มีความสำคัญมาก ๆ ต่ออนาคตของประเทศ การตัดสินใจของผู้แทนเพียงกลุ่มเล็ก ๆ อาจไม่ได้เป็นการสะท้อน

ความต้องการของพี่น้องประชาชนที่เป็นเจ้าของอำนาจที่แท้จริง ด้วยเหตุนี้ประเทศที่ใช้ระบอบเสรีประชาธิปไตยตามมาตรฐานสากลจึงกำหนดให้มีเครื่องมือในการที่จะรับฟังเสียงประชาชน กำหนดให้มีเครื่องมือในการที่จะให้ประชาชนส่วนใหญ่นั้นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทิศทางของประเทศ ซึ่งเครื่องมือในการฟังเสียงดังกล่าวเราเรียกสิ่งนั้นว่าการทำประชามติค่ะ ในความหมายนี้การทำประชามติจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน เพราะถือเป็นเครื่องมือที่ให้ประชาชนนั้นมีส่วนร่วมโดยตรง ถือเป็นเครื่องมือที่ให้ประชาชนนั้นได้ตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่ออนาคตของบ้านเมือง ดังนั้นประชามติจึงเปรียบเสมือนเข็มทิศของระบอบประชาธิปไตยที่จะช่วยชี้ทางเดินให้กับบ้านเมือง เป็นเข็มทิศที่ช่วยในการตัดสินใจว่าในช่วงเวลาที่สังคมเกิดความสับสนหรือหาทางออกไม่ได้ในเรื่องที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการร่างรัฐธรรมนูญ การร่างกฎหมาย หรือการทำนโยบายในระดับประเทศก็ตาม

ท่านประธานที่เคารพคะ ต่อคำถามที่ ๒ ว่าทำไมสภาผู้แทนราษฎรจึงมีความจำเป็นต้องมาร่วมกันแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติฉบับที่ใช้บังคับกันอยู่ในปัจจุบัน ดิฉันคิดว่าเรื่องนี้มีเหตุผลสำคัญที่เกี่ยวข้อง ๒ ส่วนด้วยกัน

เหตุผลในส่วนแรก ดังที่ดิฉันได้กล่าวไปแล้วว่า พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติฉบับนี้เป็นหนึ่งในอุปสรรคสำคัญที่จะนำไปสู่การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ รัฐธรรมนูญที่เป็นของประชาชนที่คนไทยส่วนใหญ่นั้นต้องการ การแก้ไขเนื้อหาของ พ.ร.บ. ประชามติฉบับนี้จะเป็นการกำจัดอุปสรรคในทางเทคนิคและช่วยเพิ่มโอกาสให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการเปิดให้มีการทำประชามติในวันเดียวกับวันเลือกตั้งอื่น เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการทำประชามติ หรือการเพิ่มช่องทางให้มีการลงคะแนนประชามติผ่านทางไปรษณีย์ ผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์หรือช่องทางอื่น ๆ เพื่อเป็นการลดข้อจำกัดในการเข้าถึงการลงคะแนน หรือการปรับแก้ไขเงื่อนไขการผ่านประชามติ จากเดิมที่เป็นแบบ Double Majority หรือการใช้เสียงเกินกึ่งหนึ่ง ๒ ชั้น ซึ่งเป็นการขัดต่อหลักสากลให้เหลือเพียงการใช้เสียงข้างมากชั้นเดียว

เหตุผลที่ ๒ ที่เป็นเหตุผลสำคัญและมีภาพที่ใหญ่กว่าแค่เพียงการได้มาซึ่งร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ นั่นก็คือเราจำเป็นต้องแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติให้มีความสมเหตุสมผลมากยิ่งขึ้น เพื่อทวงคืนการทำประชามติซึ่งเป็นเครื่องมือในการรับฟังเสียงประชาชนที่ให้ประชาชนนั้นได้มีส่วนร่วมทางตรงในระบอบประชาธิปไตย เราจำเป็นต้องแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ เพื่อให้การทำประชามตินั้นหลุดพ้นจากรอยแปดเปื้อนของคณะรัฐประหารที่ฉวยใช้และลดทอนการทำประชามติให้กลายเป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมของการสืบทอดอำนาจผ่านรัฐธรรมนูญมาอย่างยาวนาน ท่านประธานที่เคารพคะ ๑๐ กว่าปีที่ผ่านมาคณะรัฐประหารปี ๒๕๔๙ และปี ๒๕๕๗ ต่างฉวยใช้การทำประชามติให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมและการฟอกขาวให้กับรัฐธรรมนูญที่ถูกร่างโดยคณะรัฐประหาร หากดูผิวเผินก็อาจจะเข้าใจว่าการทำประชามติของรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ และปี ๒๕๖๐ นั้น ถือเป็นตราประทับรับรองว่า รัฐธรรมนูญทั้ง ๒ ฉบับที่มีที่มาจากคณะรัฐประหารนั้น มีความชอบธรรมและมีความเป็นประชาธิปไตย เพราะได้รับความยินยอมจากประชาชนส่วนใหญ่ผ่านการทำประชามติ แต่หากเราดูในรายละเอียด เราก็จะพบว่าการทำประชามติของรัฐธรรมนูญที่มาจากคณะรัฐประหารทั้ง ๒ ครั้งนั้น ล้วนมีกระบวนการการรับฟังเสียงของประชาชนที่ไม่มีความชอบธรรม และขัดต่อหลักการประชาธิปไตยทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการไล่จับกุมและดำเนินคดีกับผู้ที่แสดงความไม่เห็นด้วยกับเนื้อหา หรือผู้ที่รณรงค์ให้ประชาชนไปโหวตไม่รับร่าง หรือมีการข่มขู่ว่าหากประชาชนส่วนใหญ่โหวตไม่รับร่าง คณะรัฐประหารก็อาจจะไปหยิบฉวยใช้รัฐธรรมนูญฉบับใดก็ได้ไปใช้ตามอำเภอใจ นี่จึงเป็นเหตุผลสำคัญว่าทำไมประชาชนส่วนใหญ่ถึงมีความอึดอัดคับข้องใจกับรัฐธรรมนูญ และไม่ยอมรับความชอบธรรมที่เกิดจากการประทับตราของกระบวนการทำประชามติที่ถูกใช้โดยคณะรัฐประหาร เพราะถือว่าเป็นประชามติที่ไม่มีความเป็นประชาธิปไตย ไม่มีความโปร่งใส ไม่เสรีและไม่เป็นธรรม ในขณะที่ฝ่ายสนับสนุนรัฐธรรมนูญของคณะรัฐประหารก็ใช้เป็นข้ออ้างว่า รัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ผ่านการทำประชามติมาแล้ว จึงมีความเป็นประชาธิปไตย มีที่มาจากประชาชนและไม่ควรแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย สิ่งที่เกิดขึ้นจึงทำให้ประชามติที่ควรจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดอนาคตของประเทศนั้นถูกคุกคามลดน้อยค่า และไม่ถูกยอมรับว่าจะจะเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เราตัดสินใจในเรื่องสำคัญ

ของประเทศได้ในสายตาของประชาชนทั่วไป ซึ่งดิฉันคิดว่าหากเราปล่อยให้เป็นอย่างนี้ ย่อมไม่เป็นผลดีในระยะยาวต่อการตัดสินใจทางการเมืองในเรื่องสำคัญ ๆ ของประเทศ ที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต ดังนั้นการแก้ไขเนื้อหาของพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียง ประชามติในครั้งนี้จึงไม่ได้เป็นไปแค่เพื่อเป้าหมายเฉพาะหน้า คือการให้ได้มาซึ่งรัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่ ฉบับที่เป็นของประชาชน แต่เรายังมีเป้าหมายในระยะยาว นั่นคือการทวงคืน ศักดิ์ศรีและสถานะของการทำประชามติ ให้กลับมาเป็นเครื่องมือของระบอบประชาธิปไตย ให้มีความชอบธรรม และได้รับการยอมรับจากประชาชนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อที่ว่าในอนาคต หากเราเกิดวิกฤติ หรือเหตุการณ์สำคัญที่ต้องอาศัยการตัดสินใจของประชาชนทั้งประเทศ การทำประชามติจะได้ถูกมองเป็นเครื่องมือที่ประชาชนทุกฝ่าย และทุกอุดมการณ์นั้น ล้วนยอมรับในผลการตัดสินใจที่เกิดขึ้นจากเครื่องมือดังกล่าว และเป็นเครื่องมือในการหา ฉันทามติที่ช่วยให้สังคมไทยนั้นสามารถเดินหน้าต่อไปได้

ท่านประธานที่เคารพคะ ความเห็นต่าง และความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดา ของการอยู่ร่วมกันในสังคม วิธีการหรือเครื่องมือที่เราใช้ในการหาทางออกจากความขัดแย้ง ต่างหากคะ ที่เป็นตัวชี้วัดความมีอารยะของสังคมนั้น ๆ การกลับไปถามประชาชน ให้ประชาชนเป็นคนตัดสินใจในเรื่องใหญ่ ๆ ที่ส่งผลต่ออนาคตของประเทศ คือมาตรวัด ความเป็นประชาธิปไตยว่ายังไม่ตายไปจากประเทศนี้ ในเมื่อเสียงของประชาชนคือสิ่งที่ สำคัญที่สุด กระบวนการการรับฟังเสียงของประชาชนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญไม่แพ้กัน ดังนั้นวันนี้ ดิฉันขอให้เพื่อนสมาชิกทุกท่านโปรดร่วมกันสนับสนุนการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วย การออกเสียงประชามติ เพื่อทวงคืนประชามติให้กลับมาเป็นของระบอบประชาธิปไตย และกลายเป็นเครื่องมือที่ประชาชนไว้วางใจอีกครั้งหนึ่ง ขอขอบคุณคะ

นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) :
ขอบคุณครับ ต่อไปอีก ๒ ท่าน ท่านแรกท่านกัณวีร์ สืบแสง ท่านที่ ๒ ท่านกฤติพัช
แสงธนโยธิน เชิญท่านกัณวีร์ สืบแสง ครับ

นายกัณวีร์ สืบแสง (แบบบัญชีรายชื่อ) : เรียนท่านประธานสภาที่เคารพ
ผม นายกัณวีร์ สืบแสง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคเป็นธรรม
ท่านประธานครับวันนี้ไม่ใช่เป็นวันเพียงแค่พวกเราสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสภา
อันทรงเกียรติแห่งนี้ ๕๐๐ คนรอคอย วันนี้เป็นวันที่ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในปีที่ผ่านมา
รอคอยหลังจากผลการเลือกตั้งออกมา วันนี้เป็นวันที่คนกว่า ๗๐ ล้านคนในประเทศไทย
จำเป็นต้องเห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในประเทศไทยผ่านการทำประชามติ ประชามติ
ถ้าพูดตรง ๆ ท่านประธานครับ ตัวประชามติเองมันเป็นแค่เครื่องมือในการสะท้อน
เจตนาารมณ์ของพี่น้องประชาชนผ่านระบอบประชาธิปไตยทางตรง พวกเราเป็นแค่ทางอ้อม
เพราะฉะนั้นเราจะต้องใช้ตัวประชามติตัวเครื่องมือตรงนี้ที่จะสะท้อนการมีส่วนร่วมของ
พี่น้องประชาชนในการนำมาซึ่งกฎหมายสูงสุดของประเทศที่เป็นกฎหมายของประชาชน
เพื่อประชาชน และโดยประชาชน และตัวประชามติตรงนี้ยังเป็นเครื่องมือที่หนุนเสริม
หลักการอำนาจของประชาชนที่แท้จริง ท่านประธานครับผมเสียดายอย่างเดียวครับวันนี้
วันนี้เราเห็นร่างพระราชบัญญัติเข้ามาทั้งหมด ๔ ร่าง จาก ๓ พรรคการเมือง พรรคก้าวไกล
พรรคเพื่อไทย พรรคภูมิใจไทย และของคณะรัฐมนตรี ผมเสียใจและเสียดายเรื่องหนึ่งคือ
วันนี้เราไม่ได้เอาเสียงของพี่น้องประชาชนของภาคประชาชน Con for All เข้ามาพูดคุย
ในที่นี้ด้วย ๒๑๑,๙๐๔ เสียง ที่ลงโหวตกันเข้ามาว่าต้องการนำเสนอข้อเสนอในการจัดทำ
ประชามติที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญนี้ไม่มีการเอาเข้ามาพูดคุยในที่นี้ ผมคือ ๑ ใน ๒๑๑,๙๐๔ คน
ที่ลงนามที่เสนอให้กับคณะรัฐมนตรี พิจารณาในการทำประชามติที่เกี่ยวข้องกับการได้มา
ซึ่งรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งการแก้ไขรัฐธรรมนูญของประเทศไทย
ท่านประธานครับ เราต้องสะท้อนให้กับประชาชนที่ ณ ปัจจุบันนี้ฟังอยู่ทั่วประเทศและ
ทั่วโลกให้ทราบว่า ตัวประชามตินี้ไม่ใช่เพียงแค่การจัดทำเรื่องฉันทามติของพี่น้องประชาชน
โดยส่วนใหญ่เพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญเท่านั้น เราต้องสะท้อนให้พี่น้องประชาชนเห็นถึง
ความสำคัญและความจำเป็นครับว่า สังคมไทยต้องการฉันทามติในหลาย ๆ เรื่อง ในสังคม
การเมืองประเทศไทยเรายังมีปัญหาที่ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง

ทิศทางการพัฒนาเชิงพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการออกแบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ระหว่าง ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคที่มีปัญหาอยู่ ยกตัวอย่างเช่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เราสามารถใช้ตัวเครื่องมือที่แสดงฉันทามติของพี่น้องประชาชนนี้เป็นกลไก ๆ หนึ่งใน การผลักดันให้เกิดฉันทามติ ให้เกิดความเปลี่ยนแปลงให้ประชาชนรู้สึกว่าการอำนาจได้กลับคืนมาสู่ พี่น้องประชาชน คน ๕๐๐ คน ที่อยู่ในสภาอันทรกเกียรติแห่งนี้เป็นแค่ตัวแทน แต่คนเจ้าของ อำนาจที่แท้จริงอยู่ข้างนอกสภาอันทรกเกียรติแห่งนี้ แต่เรื่องกลไกตัวนี้ เครื่องมือตัวนี้ ถึงแม้จะมีข้อดีหลาย ๆ อย่าง แต่เราก็ต้องจำเป็น ต้องพิจารณาว่าในขณะที่เดียวกัน ตัวประชามติหรือที่เรียกว่า Referendum นี้ก็อาจจะ เป็นเครื่องมือที่อันตรายได้ด้วยเช่นกัน เราต้องเห็นครบว่าถ้าเราไม่สามารถออกแบบตัวกลไกตรงนี้ให้ปราศจากเงื่อนไข ให้ปราศจาก กลไกที่เป็นวงจรอุบาทว์ที่มันบิดเบี้ยว ตัวการทำประชามตินี้ เครื่องมือตรงนี้จะไม่สามารถ สะท้อนถึงเจตนารมณ์ที่แท้จริงของพี่น้องประชาชนได้ ฉะนั้นใครก็ตามที่เราเห็นครบในร่างทั้ง ๔ ร่างที่เราเห็นว่า ๓ พรรคการเมืองกับคณะรัฐมนตรีเสนอขึ้นมาเหมือนกันหมด คล้ายคลึง กันหมด ที่เรียกว่าการปลดล็อก ๒ ชั้น เราเห็นครบว่ามันเป็นปัญหา แต่จะทำอย่างไรว่า มันจะต้องไม่สร้างเงื่อนไขตรงนี้ เรายังเห็นว่ามันยังมีเงื่อนไขที่อยู่ในตัวการเสนอ ร่างพระราชบัญญัติตรงนี้ออกมา Double Majority ไม่ใช่ปัญหา จริง ๆ แล้วตัว Double Majority นี้ถ้าประเทศไทย ถ้ากฎหมาย ถ้าสมมุติว่าการเมืองไทยเราตรงไปตรงมา Double Majority จะเป็นส่วนที่ช่วยเหลือให้เกี่ยวกับการนำมาซึ่งฉันทามติของพี่น้องประชาชน อย่างตรงไปตรงมา ไม่มีเงื่อนไข แต่เพราะประเทศไทยเรายังย่ำอยู่กับปัญหาทางด้าน การเมืองที่มีอยู่อย่างยาวนาน ประเทศไทยเราย่ำอยู่กับ การแบ่งฝักแบ่งฝ่าย จึงไม่สามารถที่จะ กลับไปสู่การเก็บล็อก ๒ ชั้นนี้ได้ เราจำเป็นจะต้องมีการล็อกแค่ชั้นเดียว ณ ปัจจุบันนี้ เพื่อที่เราจะแก้ไขเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ยังอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ๒๕๖๐ เราต้องสร้าง เงื่อนไขให้ได้ ตอนนี้จะกลับมาในเรื่องเกี่ยวกับคำถามที่ทาง ครม. ได้เคาะมาเรียบร้อยแล้ว ถ้าจะมีประชามติเกิดขึ้น ถ้าแก้ไขเรียบร้อยแล้วเรื่อง Double Majority แก้ไขเรียบร้อยแล้ว เรื่อง เกี่ยวกับการเข้าไป Online ได้ไหม -----

แก้ไขเปรียบร้อยกับวันที่จะลงประชามติ แก้ไขเปรียบร้อยกับองค์การหน่วยงานองค์กรใด ๆ ที่จะมาทำการอำนวยความสะดวกการประชามติครั้งนี้ มันยังมีปัญหาอยู่ครับท่านประธาน เพราะว่าถ้ามีคำถามที่ถามว่าต้องการจะแก้ไขรัฐธรรมนูญใหม่ที่ไม่แต่ต้อง หมวด ๑ และหมวด ๒ ตรงนี้จะเป็นคำถามซ้อนคำถาม ณ ปัจจุบันนี้ประเทศไทย ประชาชนที่อยู่ข้างนอกจำเป็นจะต้องมีความตรงไปตรงมาจากพวกเราที่ต้องเสนอให้เขาเห็นครับว่ามันจะต้องปลดล็อกตรงนี้อย่างนำคำถามที่เราสามารถกำหนดผลของการทำประชามติเป็นตัวตั้ง ท่านไม่สามารถที่จะกุมอำนาจของประชาชน ท่านไม่สามารถที่จะบอกว่าต่อไปนี้อำนาจอยู่ในมือของท่านผ่านคำถามแค่คำถามเดียว ประชาชนหลาย ๆ คนบอกว่าเขาต้องการคำถามที่ตรงไปตรงมา เขาต้องการคำถามที่บอกว่าจะเอาหรือไม่เอา และคำตอบจะต้องไม่กำกวม คำถามจะต้องไม่ล็อกสเปกและไม่ล็อกผลของการทำประชามติ อันนี้ละครับเป็นสิ่งสำคัญ คำถามที่จะถามมาที่กรม. ได้เสนอเข้ามานั้นท่านจำเป็นต้องรับผิดชอบถ้าสมมุติว่าคำถามนั้นจะเป็นคำถามของประชามติจริง ๆ ท่านอย่ากลัวครับ ท่านอย่ากลัวล่วงหน้า หรือไปปิดกั้นและชี้นำความคิดเห็นของประชาชน คำถามของประชามตินี้ต้องนำมาซึ่งทางออกที่แท้จริงที่เราจะเห็นร่วมกันในการมีฉันทามติของพี่น้องประชาชน ข้อเสนอของพี่น้องประชาชน ๒๑๑,๙๐๔ คนนี้จำเป็นต้องได้รับการพิจารณา หากการทำประชามตินี้สามารถแก้ไขได้ในคณะกรรมการวิสามัญที่จะเกิดขึ้น ณ ปัจจุบันนี้ครับท่านประธาน เรื่องใหญ่ที่สุดที่เกี่ยวกับการทำประชามตินี้ ต้องไม่ใช่เกณฑ์ความง่ายตาย ต้องไม่ใช่เกณฑ์ของความรวดเร็ว การล็อกเป้าและล็อกสเปก คำตอบของประชามติมาเป็นเกณฑ์ลำดับสำคัญแรก ๆ เราต้องยอมรับอย่างกว้างขวางร่วมกันต่างหากที่จะฟื้นความชอบธรรมของอำนาจการปกครองประเทศนี้ขึ้นมาใหม่ให้ได้ บนพื้นฐานของความพยายามแสวงหาฉันทามติของสังคมการเมืองให้มากที่สุด ดังนั้นการแก้ไขเครื่องมืออุปกรณ์ประชามตินี้ต้องเป็นตามข้อเสนอที่ไม่มีเงื่อนไขและต้องเปิดกว้างมากที่สุด ฟื้นความชอบธรรมของอำนาจการปกครองครั้งนี้ ผมจึงเสนออภิปรายที่จะเสนอเข้าไปสนับสนุนร่างทั้ง ๔ ร่าง ซึ่งกำหนดแต่ละร่างที่เปิดกว้างให้มากที่สุด จำเป็นต้องมีการพิจารณาในคณะกรรมการวิสามัญครับ ขอขอบคุณท่านประธานครับ

นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) :
 ขอบคุณครับ ต่อไปท่านกฤดิทัช แสงธนโยธิน เชิญครับ ท่านกฤดิทัชไม่อยู่นะครับ ต่อไป
 ท่านธีรรัชชัย พันธุมาศ เชิญครับ

นายธีรรัชชัย พันธุมาศ (กรุงเทพมหานคร) : ท่านประธานที่เคารพ ผม ธีรรัชชัย
 พันธุมาศ ผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร เขตหนองจอก มีนบุรี ลาดกระบัง พรรคก้าวไกล
 ขออนุญาตอภิปรายในเรื่องพระราชบัญญัติประชามติฉบับแก้ไข ซึ่งมีทั้งร่างรัฐบาล แล้วก็
 ๓ พรรคการเมือง คือพรรคก้าวไกล พรรคเพื่อไทย และพรรคภูมิใจไทย ขอเรียนอย่างนี้
 ท่านประธานครับ สิ่งที่เป็นมูลเหตุจูงใจในการที่จะแก้ครั้งนี้เชื่อว่าทุกท่านมีตรงกันก็คือ
 อยากที่จะให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับรัฐประหาร ปี ๒๕๖๐ เพราะถูกวางกลไกไว้ให้แก้ไข
 ยากเหลือเกิน สิ่งที่มาทับอีกทีหนึ่งเพื่อให้ยากขึ้นอีกครั้งหนึ่งก็คือในส่วนของคำวินิจฉัย
 ของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๔/๒๕๖๔ ที่ระบุไว้ชัดเจนว่า หากรัฐสภาต้องการจัดทำรัฐธรรมนูญ
 ฉบับใหม่ต้องจัดให้ประชาชนผู้ทรงอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญออกเสียงประชามติเสียก่อน
 ว่าสมควรมีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ หรือจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่เสร็จแล้ว และเมื่อจัดทำ
 รัฐธรรมนูญเสร็จแล้วต้องให้ประชาชนมีประชามติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่าง
 รัฐธรรมนูญฉบับใหม่อีกครั้งหนึ่ง นั่นคือศาลรัฐธรรมนูญซึ่งกลไกที่มาจากรัฐบาล คสช.
 ตั้งโดย สว. มากำหนดกฎเกณฑ์นี้ขึ้นมาเหนือจากรัฐธรรมนูญ ทำให้พรรคการเมือง
 อยากที่จะแก้ไขประชามติครั้งนี้เป็นสิ่งสำคัญ -----

แต่หากเราดูรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ เขาบอกว่า รัฐสภา ศาล หรือองค์กรอื่นต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม จะทำนอกเหนือจากรัฐธรรมนูญไม่ได้ในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ต่อมามาตรา ๒๑๐ ของรัฐธรรมนูญเขาบอกว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมาย หรือร่างกฎหมาย

๒. พิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี และองค์กรอิสระ

๓. หน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ไม่มีให้ศาลรัฐธรรมนูญสามารถกำหนดกฎเกณฑ์ใด ๆ ในการกระทำ ประชามติ หรือร่างกฎหมายใดได้ นี่คือข้อสงสัยว่าศาลรัฐธรรมนูญนั้นกระทำเกินอำนาจหน้าที่ เกินอำนาจของตัวเองตามกฎหมายหรือไม่ ในการกำหนดตามคำพิพากษา ที่ ๔/๒๕๖๔ แต่อย่างไรก็ตาม ในเมื่อเราเห็นว่าทุกฝ่ายเห็นพ้องกันว่า การทำรัฐธรรมนูญนั้นจะต้องทำ ประชามติ ทั้งที่รัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ ทำประชามติเพียงแค่ครั้งเดียว แต่การกำหนด กฎเกณฑ์ใหม่มีอย่างน้อย ๒ ครั้ง ๓ ครั้ง บางคนตีความเป็น ๓ ครั้ง ผมดูแล้วมันเกินเลยไปหรือไม่ในส่วนนี้ และมันชอบด้วยกฎหมายจริงหรือไม่ การใช้อำนาจเกินกฎหมายในการ กำหนดตรงนี้มันเกินหรือไม่ นี่เป็นประเด็นหนึ่งที่เป็นการปิดล้อม เพื่อให้แก้ไขรัฐธรรมนูญนี้ ยากถึงยากที่สุด

ถัดมา กระบวนการทำกฎหมายประชามติ เพื่อจะแหวกล้อมตรงนี้ของฝ่าย ที่มาจากประชาชน คือฝ่ายพรรคการเมืองต่าง ๆ นั้น ก็พยายามจะทำ แต่มีข้อโต้แย้ง เพิ่มขึ้นมาอีกอันหนึ่ง ก็คือว่ากฎหมายประชามติที่จะแก้ไขนั้น จะต้องเป็นกฎหมายปฏิรูป ประเทศหรือไม่ นั่นคือต้องผ่านรัฐสภา ไม่ใช่กฎหมายผ่านกรณีปกติเหมือนกับในส่วนของ สภาผู้แทนราษฎร แล้วไปวุฒิสภาหรือไม่ ประเด็นเหล่านี้มีการโต้แย้งกันอยู่มากมาย ซึ่งอาจเป็นบันไดสกอตอีกครั้งหนึ่ง ผมอยากให้ตัวแทนรัฐบาลช่วยตอบประเด็นนี้ด้วยว่า เหตุใดรัฐบาลถึงเสนอร่างนี้มาประกบกับร่างของก้าวไกล เพื่อไทย และเพิ่มร่างของ ทางพรรคภูมิใจไทยด้วย ผมเชื่อว่าท่านพร้อมที่จะตอบในขณะทำงานการทำประชามติ ของรัฐบาล เชื่อว่าตอบตรงนี้ได้

ประเด็นต่อมา ก็คือว่าในเรื่องของการทำประชามติ โดยหลักการทำประชามติแล้ว ก็คือการจำกัดอำนาจของรัฐบาลไม่ให้ใช้อำนาจตามอำเภอใจ และเคารพเสรีภาพของประชาชนในการแสดงเจตจำนงร่วมกัน เพื่อเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ในกระบวนการตัดสินใจ นี่คือหลักประชามติตามหลักเสรีทั่วไป แต่กระบวนการทำประชามติของเรานั้น มันมีข้อขัดข้องและมีบทเรียนจากการทำประชามติในรัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ ในปี ๒๕๕๙ ค่อนข้างมาก และร่างทั้ง ๔ ฉบับที่เกิดขึ้นนั้นเป็นตัวแก้ไขสิ่งเหล่านั้นได้ดี แต่ผมดูแล้วอาจจะไม่ครบถ้วน ผมขอตั้งข้อสังเกตและตั้งประเด็นของการทำประชามติปี ๒๕๕๙ และดูว่าร่างนี้จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมในชั้นกรรมาธิการอย่างไร

ประการที่ ๑ ก็คือ ในการทำประชามติรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๙ ตัวร่างที่ใช้ถามความเห็นมาจาก คสช. ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ไม่ได้มาจากประชาชนเลยนะครับ ซึ่งตรงนี้ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการออกแบบเนื้อหา สิ่งที่เรามาประชามติตั้งแต่ต้น แต่มีเพียงโอกาสที่จะเลือกระหว่างเห็นชอบและไม่เห็นชอบในเนื้อหาที่เสนอมมาแล้วเท่านั้น ซึ่งประชาชนบางคนอาจเห็นชอบ และบางส่วนไม่เห็นชอบ บางส่วนไม่มีทางเลือกที่จะออกเสียงได้ นี่คือนี่ที่กรรมาธิการวิสามัญชุดนี้จะต้องทำ ในการตั้งคำถามจะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมและแก้กฎหมายเพื่อตัดปัญหาเหล่านี้

ประการที่ ๒ คสช. ออก พ.ร.บ. ประชามติ จำกัดความคิดเห็นนะครับ คือมีออกบอกว่าห้ามทำประชามติ เช่น ก้าวร้าว ปลุกระดม ช่มชู้ มีโทษจำคุกสูงสุดถึง ๑๐ ปี อันนี้คือจำกัดให้คนมีความเห็นต่างจากรัฐธรรมนูญ หรือคำถาม หรือร่างต่าง ๆ ขึ้นมา เรื่องนี้ในร่างมี ร่างรัฐบาล ร่างของพรรคก้าวไกลมี แต่อาจจะไม่สมบูรณ์ อยากให้ท่านเขียนให้ละเอียด เพื่อจะไม่ให้ถูกปิดกั้นแบบนี้ครับ

ประการที่ ๓ คสช. ใช้อำนาจควบคุมสื่อห้ามกิจกรรมทางการเมือง นี่ก็จะเป็นระบบในการทำในปี ๒๕๕๙ ใช้อำนาจควบคุมไม่ให้มีการแสดงออกความคิดเห็นโต้แย้งระหว่าง ๒ ฝ่ายที่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย มันทำให้คนจำใจบางคนอยากเลือกตั้ง ก็ต้องไปเลือกก่อน การจะอ้างความชอบธรรมในรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ ที่ทำประชามตินั้น น่าจะขาดความชอบธรรมอย่างยิ่ง เรื่องนี้เราต้องดูนะครับ คำสั่ง คสช. ฉบับที่ ๓/๒๕๕๘ ก็คล้ายกฏอัยการศึก

ในการให้อำนาจทหารจับกุมประชาชนไปคุมขังได้ ๗ วัน เรื่องอย่างนี้ไม่อยากจะให้มี
อยากจะให้เขียนในเชิงส่งเสริมสนับสนุนให้ทำความเห็นและอภิปรายอิสระอย่างกว้างขวาง
มีนะครับในร่างแต่อาจจะไม่รอบคอบเท่าไร

๔. เวทีเสวนาจัดกิจกรรมสาธารณะถูกปิดกั้น นั้นหมายความว่ามันเป็นระบบ
ควบคุมโดย ๑๐๐ เปอร์เซนต์ แต่ร่างใหม่นี้ควรจะเขียนส่งเสริม ตรงนี้ยังไม่มีนะครับ
ให้สื่อมวลชนการจัดเวทีนั้นเกิดอย่างเสรี ไม่ใช่ไปภาครัฐอย่างเดียวนะครับ ในส่วนตรงนี้
บางร่างบอกว่าภาครัฐสามารถสื่อสารได้แต่อยากให้ส่งเสริม ทำอย่างไรให้ร่างกฎหมายนี้
สามารถส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมในการอภิปรายอย่างกว้างขวาง เพื่อให้ประชาชนนั้น
สามารถที่จะเข้าถึงก่อนที่ตัวเองจะลงประชามติ

๕. การไม่แจกร่างรัฐธรรมนูญนะครับ แจกแต่เอกสารชวนเชื่อ สิ่งเหล่านี้
รัฐบาลจะต้องนำไปทำเหมือนกัน ดังนั้นร่างกฎหมายฉบับนี้จะต้องมีให้ถึงในการแจกร่าง
รัฐธรรมนูญให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง จะเป็น File ใน Internet หรือเป็นหนังสือต้องถึง
ไม่ใช่ไปบางส่วนหย่อม ๆ แล้วก็เอกสารชวนเชื่อเข้าไปแล้วให้หนุนในการรับร่างเฉย ๆ
สิ่งเหล่านี้ควรจะแก้ไขในร่างฉบับนี้

๖. กลไกของรัฐให้นำเสนอแต่ข้อดีของร่างรัฐธรรมนูญ ยกตัวอย่างเช่น
ใช้อาสาสมัครรักษาดินแดนเป็นวิทยากรอาสาวิชาเขตชายแดนเผยแพร่ประชาชน
ครู ก ข ค เลยนะครับไปในส่วนนี้ มันไม่ใช่กลไกในการช่วยในการสนับสนุนให้เห็นทุกฝ่าย
ทุกด้าน และรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ นั้นออกมาโดยที่ฟังแต่ฝ่ายเดียว และจำกัดฝ่ายตรงข้าม

๗. ประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง นั่นก็คือการใช้สื่ออะไรไม่ค่อยได้ทั่วถึงเท่าไร
ดังนั้นควรจะเขียนข้อไปว่าจะประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงในการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ
ทาง Internet ทางสื่อมวลชนทุกอย่างในส่วนนี้รัฐบาลจะต้องทำ ต้องเขียนในร่างฉบับนี้นะครับ

๘. คำถามพ่วงเป็นคำถามที่สำคัญ มันไม่ได้ออกแบบโดยประชาชนแล้ว
ยกตัวอย่างเช่น เรื่องสาระของการสนับสนุนให้การเห็นชอบมุ่งให้เห็นครับ เพื่อให้การปฏิรูป
ประเทศเกิดความต่อเนื่อง หลีกเลียงสาระสำคัญที่จะให้อำนาจแก่ สว. โดยใช้คำว่า ที่ประชุม
ร่วมกันของรัฐสภา แต่ไม่ได้ชี้แจงให้ชัดเจนว่า สว. ชุดแรกมาจากการแต่งตั้ง มีสิทธิเลือกตั้ง
นายกรัฐมนตรีได้ นี่คือการหมกเม็ดซึ่งทำขึ้นมา ทำอย่างไรถึงจะเขียนในส่วนของตัวกฎหมาย
ฉบับนี้ ร่างของพรรคก้าวไกลค่อนข้างที่จะเขียนออกมาได้ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ

ให้ชี้แจง ให้ข้อมูลทั้ง ๒ ฝ่าย ร่างของพรรคเพื่อไทย ร่างของรัฐบาลก็เขียนชัดเจน รวมถึงร่างพรรคภูมิใจไทยก็เขียน แต่ผมอยากให้ในชั้นกรรมาธิการนั้นฝากไปแก้ไขปัญหาที่ข้อขัดข้องเหล่านี้ให้ดีขึ้น

ประการต่อมา ในเรื่องของระบบการใช้เสียง ๒ ชั้น ความเห็นข้างมาก ๒ ชั้น ที่เกิดขึ้น ตรงนี้เป็นสิทธิที่ทุกฝ่ายเห็นร่วมกัน ขอขอบคุณพรรคภูมิใจไทย ขออนุญาตเอ่ยนามที่ตัวแทนท่านได้กรุณาบอกว่า ถึงแม้จะมีข้อขัดข้องในกรณีของเสียงข้างมากในชั้นของผู้ใช้สิทธิ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งท่านสามารถที่จะตกลงปรับได้ในส่วนกลางในชั้นกรรมาธิการ ซึ่งเรื่องนี้ทำให้กรณีสำคัญที่สุดที่จะให้ผ่านร่างประชามติแบบนี้มันสามารถที่จะผ่านไปได้

เรื่องต่อมา ก็คงเป็นเรื่องของการใช้กรณีของไม่ใช้รัฐธรรมนูญ การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการมีส่วนร่วม ในการที่เสนอประเด็นต่าง ๆ เข้ามา เรื่องนี้ร่างพรรคก้าวไกล มีนะครับ

ถัดมา ก็คงเป็นเรื่องของการที่จะให้เผยแพร่ในเรื่องต่าง ๆ ได้ และการกำหนดวันที่ให้วันเลือกตั้งเป็นวันเดียวกับการประชามติได้ในส่วนนี้

ทั้งหมดนี้เป็นความร่วมมือร่วมใจกันของตัวพรรคการเมือง ผมอยากให้การร่วมมือร่วมใจของฝ่ายที่มาจากประชาชนนั้น ร่วมใจให้แข็งขันนะครับ ข้อขัดแย้งมีน้อยมากครับ แล้วผมเชื่อว่าครั้งนี้จะเป็นการฝ่าวงล้อมที่ถูกปิดล็อก เราไม่ทราบว่าอะไรมาจะมี การส่งตีความแล้วก็ตีให้ตกไปหรือไม่ อย่างไร แต่ความร่วมมือของฝ่ายที่มาจากประชาชน เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเดินหน้าร่วมกัน และผมเชื่อว่าร่างประชามติฉบับนี้จะออกมาในทิศทางที่ดี และทำให้เรามีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่และสามารถทำประชามติในประเด็นต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น และเคารพเจตจำนงของประชาชนได้มากขึ้นในการตัดสินใจร่วมในทุกระดับไม่ว่าระดับชาติ หรือระดับท้องถิ่นครับ

นายพิเชษฐ ธีรเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) :
ต่อไปท่านสุดท้ายนะครับ ท่านณัฐวุฒิ บัวประทุม เชิญครับ

นายณัฐวุฒิ บัวประทุม (แบบบัญชีรายชื่อ) : ขอขอบคุณท่านประธานครับ ด้วยความคิดถึงครับ ท่านประธานที่เคารพ ผม ณัฐวุฒิ บัวประทุม ผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล คนจังหวัดอ่างทองครับ ผมขออนุญาตท่านประธานและขออนุญาตต่อสภาผู้แทนราษฎรนะครับ เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรท่านสุดท้ายของพรรคก้าวไกลในการอภิปรายความเห็นต่อการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ผมมีเหตุผลอยู่หลายประการด้วยกันครับ แต่เหตุผลประการหนึ่งที่สำคัญที่ผมต้องนำเรียนต่อที่ประชุมแห่งนี้ก็คือว่า ผมเองเป็นหนึ่งในรองประธานคณะกรรมการพิจารณาร่าง พ.ร.บ. การออกเสียงประชามติในสภา ชุดที่ ๒๕ ที่ผ่านมานั่นครับ วันนั้นเราพิจารณากันในรูปแบบของการมองว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายปฏิรูปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เราจำเป็นต้องพิจารณากันในรัฐสภา ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลที่รัฐธรรมนูญวางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตรา ๒๗๐ แต่ท่านประธานเห็นไหมครับว่า วันนั้นกับวันนี้ เมื่อครบกำหนด ๕ ปีของวุฒิสภาชุดเฉพาะกาลที่ผ่านมา เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม วันนี้เงื่อนไขเปลี่ยนแปลงไปแล้ว กฎหมายฉบับนี้อาจจะยังถูกมองว่าเป็นกฎหมายปฏิรูปก็ได้ครับ แต่วันนี้เราได้คืนความชอบธรรมว่าการพิจารณากฎหมาย หากยังใช้ระบบรัฐสภาในการพิจารณาก็ขอให้มาเข้าลำดับ เริ่มจากสภาผู้แทนราษฎร ถ้าผ่านสภาผู้แทนราษฎรก็ค่อยไปวุฒิสภา ซึ่งกำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ผมคิดว่านี่คือความสวยงามของประชาธิปไตย แต่อย่างไรก็ตามความสวยงามของประชาธิปไตยก็ต้องบันทึกกันไว้ก่อนนะครับว่า ต่อไปนี้กฎหมายที่เรียกว่ากฎหมายปฏิรูปที่เคยผ่านสภา ชุดที่ ๒๕ ไปแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ ไม่ว่าจะ เป็นกฎหมายที่เรียกว่าประมวลยาเสพติด ซึ่งเมื่อวานท่านก็ออกประกาศมาว่า ต่อไปนี้ถือไว้แค่ ๑ เม็ดก็ถือว่าเป็นผู้ค้าแล้วต่าง ๆ เป็นต้น หากในอนาคตจะมีการแก้ก็ขอให้แก้กันในระบบนี้ หรือต่อไปนี้หากจะมีกฎหมายใด ๆ อีกข้างหน้าก็แล้วแต่ เช่น ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งยังไม่มี การพิจารณา พิจารณายังไม่แล้วเสร็จ ถ้าผมจำไม่ผิดท่านรองประธานท่านเองก็นั่งเป็นกรรมาธิการพิจารณาต่าง ๆ ด้วย ก็ขอให้ในอนาคตใช้วิธีนี้ในการพิจารณาได้หรือไม่ครับ สภาผู้แทนราษฎรเราในฐานะตัวแทนประชาชนมีศักดิ์มีศรีเพียงพอที่จะพิจารณาแล้วที่ใช้มาตรฐานเดียวกันกับทุกกฎหมายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นั่นเป็นประการที่ ๑ ที่ผมจำเป็นจะต้องนำเรียนต่อที่ประชุมครับ

ประการที่ ๒ ท่านประธานครับ เวลาเราใช้คำพูดในภาษาอังกฤษอาจจะก่อให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน หลายท่านถามว่าวันนี้เราพิจารณากฎหมายที่เรียกว่า ประชาพิจารณ์หรือ Public Hearing ในภาษาอังกฤษใช่หรือไม่ หลายท่านมีความเข้าใจน้อยก็ถามว่า วันนี้เราพูดถึงกฎหมายประชามติหรือ Referendum ใช่หรือไม่ หลายท่านก็ถามมาแล้วว่าแล้วทั้ง ๒ เรื่องนี้มีนัยหรือความเหมือนหรือไม่เหมือนกันอย่างไร ผมอยากจะนำเรียนผ่านท่านประธานไปยังพี่น้องสื่อมวลชน พี่น้องประชาชนทั้งประเทศครับว่า ความเหมือนกันก็คือการรับฟังเสียงเจ้าของอำนาจอธิปไตย เจ้าของประเทศ เจ้าของปัญหาต่าง ๆ ว่าเขานั้นสมควรจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจ ไม่มีทางหอรอกครับที่พี่น้องชาวจังหวัดอ่างทองจะไปตัดสินใจกรณีสารเคมีที่อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ของท่าน สส. ชูติพงศ์ พิภพพิบูลย์ ได้ ไม่มีทางหอรอกครับที่พี่น้องกรุงเทพมหานครจะไปตัดสินใจรถไฟฟ้ายกระดับที่เรียกว่า รถไฟฟ้ารอบเมือง จังหวัดขอนแก่น ของ สส. แบงค์ชัย อิทธิพล เขต ๒ ขอนแก่นได้ ฉะนั้น ทำความเข้าใจแบบนี้จะเป็น Public Hearing ที่เรียกว่าประชาพิจารณ์หรือประชามติ ต่างก็ต้องฟังเสียงจากพี่น้องประชาชน แต่ต่างกันว่าประชามตินั้นผลของประชามติเป็นสิ่งที่มีความยึดโยงสำคัญยิ่งที่ต้องมีหน่วยงานรับหรือนำไปปฏิบัติต่อ นั่นละครับเป็นเหตุผล

ประการที่ ๒ ที่ผมจำเป็นต้องนำเรียนว่า เพราะด้วยความชอบธรรมหรือความสำคัญของผลของประชามตินี้ละ เราถึงต้องมาดูกันว่าอำนาจในการจัดทำ กระบวนการ วิธีการในการทำ พ.ร.บ. ประชามตินั้นควรจะเป็นอย่างไร ท่านประธานจำได้ไหมครับ พวกเราช่วยกันผลักดัน พ.ร.บ. ประชามติด้วยคะแนนเสียงข้างน้อยก่อนหน้านี้ในกรรมาธิการที่กลับมาเป็นเสียงข้างมากในที่ประชุมรัฐสภา ท่านประธานจำได้ไหมครับ ผมเดินไปคุยกับท่านอาจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล ซึ่งวันนั้นท่านนั่งเป็นกรรมาธิการ วันนี้เป็นเพื่อนสมาชิกร่วมสภาเดียวกัน บอกท่านอาจารย์ชูศักดิ์ พรรคก้าวไกลขอถอนข้อสงวนส่วนน้อยของเราสนับสนุนข้อสงวนของท่านอาจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล จนนำมาซึ่งวันนี้การทำประชาพิจารณ์นั้นพี่น้องประชาชนก็เข้าชื่อนำไปสู่การเสนอ ครม. ทำประชาพิจารณ์ได้ รัฐสภาก็สามารถให้ความเห็นที่จะเสนอต่อ ครม. ในการจัดทำประชาพิจารณ์ได้ -----

แต่เสียดายว่า ๑ ครั้งที่สภาผู้แทนราษฎรเคยมีเสียงข้างมาก ขอความเห็นส่งไป สว. ถามกันง่าย ๆ ว่าท่านเห็นด้วยกับญัตติที่จะถามพี่น้องประชาชนขอให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับถามไปพร้อมกับการเลือกตั้งทั่วไปนั้น มันตกในชั้นวุฒิสภา ถึงแม้ในสภาผู้แทนราษฎรจะทำให้เราได้เสียงท่วมท้นกลายเป็นไม่สามารถส่งไปให้ ครม. ทำประชามติได้ ก็ไม่เป็นไรครับ อายุเริ่มมากก็ต้องเล่าเรื่องอดีตกันยาวสักชนิดหนึ่ง แต่มองไปในอนาคต มองไปยังจังหวัดเชียงใหม่ ของ สส. พุริตา ชัยอนันต์ มองไปยังจังหวัดหลาย ๆ แห่งของพี่น้อง สส. พรรคก้าวไกล คนหนุ่มคนสาว เขาบอกว่าความชอบธรรมของการทำประชามติขอแบบนี้ได้ใหม่ว่าหลักการประชาธิปไตยโดยทั่วไป Double single มันต่างกันอย่างไรว่า Double บอกว่า ๒ ชั้น Single บอกว่าชั้นเดียว ถ้าเราไม่ปิดด้วยคำถามเชิงลบที่ชี้เข้าไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ถ้าเราไม่ปิดปากกันด้วยการห้ามรณรงค์ เหมือนท่านสมาชิกหลายท่าน สส. ชลธิชา แจ็งเร็ว จากปทุมธานี สส. รังสิมันต์ โรม สส. พุริตา ชัยอนันต์ เคยเจอในอดีตตอนรณรงค์รับหรือไม่รับ คำถามพ่วงในการแก้ไขในการทำรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ ถ้าเราไม่ปิด บอกให้รณรงค์กันอย่างกว้างขวางทั่วไป คำถามไม่ใช่คำถามปลายปิด ผมอยากจะเรียนท่านนิกร จำนวนด้วยความเคารพครับ เวลานั้นนักจิตวิทยากับนักกฎหมายถาม ไม่เหมือนกันนะครับ ท่านรัฐมนตรีพม. ก็นั่งอยู่ นักจิตวิทยาจะถามกรณีที่เกิดอะไรขึ้นกับเด็กสักคนหนึ่งที่ถูกละเมิด เขาถามว่าหนูเล่าให้ฟังได้ไหมเพราะเหตุใดหรือเกิดอะไรขึ้นกับหนู แต่นักกฎหมายถามว่า ทำไมหนูถึงถูกละเมิด ทำไมหนูถึงพาตัวเองไปถูกละเมิด เห็นไหมว่าคำถามนี้มันชี้หน้าหรือมันสำคัญกับการลงประชามติ การโน้มน้าวให้พี่น้องประชาชนไปลงประชามติแค่ไหน ฉะนั้นในเมื่อเราปลดล็อกเรื่องนั้นไปแล้ว เสียงข้างมากทั่วไปแบบนี้จะเรียกในภาษาอังกฤษว่า Single Majority หรือใด ๆ ก็แล้วแต่ แต่เป็นเสียงข้างมากที่ให้พี่น้องประชาชนไปกัน และช่วยกันลงคะแนนให้มากกว่าเสียงที่ไม่เห็นด้วย แบบนี้ก็ถือเป็นความชอบธรรมของกระบวนการทำประชามติแล้วครับ ซึ่งผมเชื่อมั่นว่าทั้ง ๔ ร่าง ไม่ว่าจะป็นร่าง วันนี้ไม่พูดเลยใครทำก่อนทำหลัง นายกรัฐมนตรีเซ็นหรือไม่เซ็นอะไรต่าง ๆ ไม่พูดเลย เพราะถือว่า ๔ ร่างนี้ศักดิ์สิทธิ์เท่ากัน ก็ตอบสนองต่อโจทย์ที่เรียกว่าเสียงข้างมากชั้นเดียวทั้ง ๔ ร่าง ซึ่งต้องขอขอบคุณและชื่นชม แม้กระทั่งคณะรัฐมนตรีที่พิจารณาจากร่างของพรรคก้าวไกลประกอบในการส่งมาเป็นกฎหมายนั้นเป็นเหตุผลประการที่ ๔

เหตุผลประการที่ ๕ ครบถ้วนประธานครับ วันนี้เราพิจารณา พ.ร.บ. การออกเสียงประชามติ คนก็น้อยนิดหนึ่ง แอร์ก็เย็นหน่อย ก็หวังว่าพุงนี้จะพิจารณาร่างงบประมาณตึก ๆ อย่าแอร์เย็นแบบนี้ครับ พวกผมแอร์เย็นที่ไรก็ต้องลุกนั่งตลอดเวลา ต้องถามที่ประชุมว่าพร้อมหรือไม่พร้อม แต่บอกแบบนี้บอกเงื่อนไขว่ากรณีของคำถาม เอาที่มันง่าย ๆ ประชาชนเข้าใจได้หรือไม่ อิเล็กทรอนิกส์ก็เป็นกระบวนการในอนาคต พรรคก้าวไกลยืนยันเลยว่าเราใช้เครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์เยอะมาก พรรคอื่นอาจจะไม่มีการตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำอำเภอที่เรียกว่า ตทอ. นี่ท่าน สส. ไมค์ ประสิทธิ์ ปัทมผดุงศักดิ์ ปทุมธานี เขาก็ต้องทำกระบวนการที่เรียกว่าการจัดตั้งตัวแทนพรรคการเมืองประจำอำเภอ เราก็ยืมเครื่องลงคะแนนอิเล็กทรอนิกส์ของ กกต. เป็นประจำ เครื่องหนึ่งมี ๔ เครื่องพ่วง ราคา ๒๐๐,๐๐๐ บาท พรรคก้าวไกลมักจะตกใจเวลาได้ยินตรงราคานี้ แต่อย่างอื่นประสิทธิภาพดีหมดเลย อยากจะใช้ เอามาใช้กับการทำประชามติ แต่อย่างที่ผมเรียกว่าคำถามสำคัญ พี่น้องของ สส. แบงค์ชัย อิทธิพล ถามว่าภาษาอีสานบอก ช่อยบ่เข้าใจ บ่แม่นเข้าใจคำถามที่ถามมานี้ จะตอบอย่างไร พี่น้องชาวเหนือของ สส. พุริตา บอกสุมาเต๊อะเจ้า ชำบ่เข้าใจจักเทื่อ ก็ไม่รู้จะเข้าใจมันอย่างไร ฉะนั้นท่านอย่าลืมนะว่ามีพี่น้องประชาชนในประเทศที่อาจจะอ่านออกเขียนไม่ได้ ไม่เข้าใจคำถาม เป็นคำถามเฉพาะถิ่น เฉพาะเรื่องใด ๆ ต่าง ๆ อันนี้การออกแบบก็ต้องทำ ซึ่งทั้งหมดทั้งมวลผมอยากจะใช้เวลาท่านประธาน ความจริงพรรคฝ่ายค้านเราเหลืออีก ๕ นาทีใช้ไหมครบตามกรอบเวลา -----

ผมก็ใช้เอาเต็มที่แล้วกันไม่ได้พูดมาตั้ง ๒ เดือนกว่า ก็ต้องขออนุญาตท่านประธานก่อน
 เดี่ยวท่านประธานจะไม่อนุญาต ท่านพยักหน้า นะครับ ขออีกนิดเดียวครับ อีกนิดเดียวที่จะ
 บอกว่าความแตกต่างของ ๔ ร่างนี้ที่จำเป็นต้องให้ท่านกรรมาธิการรับไปพิจารณาก็คือว่า
 ร่างของพรรคก้าวไกลเป็นร่างเดียวที่เขียนหลักการแบบภาษาคนร่างกฎหมาย ในคู่มือเขียนว่า
 เป็นหลักการแบบกว้างครับ แบบกว้างก็คือว่า แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการออกเสียง
 ประชามติ เพื่อให้เกิดกติกาประชามติเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ในขณะที่อีก ๓ ร่างที่เหลือไม่ว่า
 จะเป็นร่างของท่านอาจารย์ชูศักดิ์นั้นท่านกำหนดไว้ ๖ ประเด็นด้วยกัน ร่างของ ครม.
 มี ๔ ประเด็น ร่างของพรรคภูมิใจไทยมี ๔ ประเด็น ผมก็ต้องนำเรียนความชอบธรรม
 เป็นหลักการ อยากจะได้ยินคำตอบจาก ผู้อาวุโส ท่าน สส. ชูศักดิ์ ท่านนิกร จำนง ท่านอื่น ๆ
 ที่อยากจะสรุปว่าแบบนี้ได้ไหมครับ แบบนี้ก็ถือว่าขอให้รับหลักการทั้ง ๔ ร่าง และหาก
 รับหลักการทั้ง ๔ ร่างไปแล้ว แม้จะเอาร่างใดร่างหนึ่งเป็นร่างหลัก ก็ขอว่าไม่ควรจะไปมี
 คำถามในชั้นกรรมาธิการอีกแล้วครับว่าต้องเดินตามร่างหลักเท่านั้น เพราะเมื่อเรารับ
 หลักการทั้ง ๔ ร่าง หลักการทั้ง ๔ ร่าง ต้องไม่หายไปในชั้นพิจารณาวาระที่ ๒ ทั้งหมดทั้งหมด
 ที่ผมนำเรียนต่อท่านประธานที่ผมพูดต่อเพื่อนสมาชิก ที่ผมพูดต่อพี่น้องประชาชนผู้เป็น
 เจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริงก็เพื่อยืนยันว่า กระบวนการทำประชามติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
 ไม่ว่าจะป็นระดับท้องถิ่น ไม่ว่าจะป็นระดับปัญหาแบบสารเคมีที่บ้านค่าย จังหวัดระยอง
 ที่ สส.ผมต้องวิ่งไปมาตลอดเวลาเกือบทุกคืน ผมก็นั่งดูเขาทำงาน ขอกันได้ไหมครับว่า ถ้าจะ
 ให้กระบวนการแบบนี้ชอบธรรม เป็นธรรม ทุกฝ่ายเคารพกติกาได้อย่างแท้จริงนั้นจะต้อง
 เปิดกว้างทั้งหมด และผมอยากให้รับทั้ง ๔ ร่างไปพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณี
 เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าอาจจะมีบางประเด็นที่ยังไม่มีร่างใดเสนอมาก็อาจจะใช้การประชุม
 ในสภาในวาระที่ ๒ นั้น เป็นการปรับแก้ร่างต่าง ๆ ได้ ผมอยากได้ยินคำนี้จากตัวแทน
 คณะรัฐมนตรี และหากเป็นเช่นนั้นเป็นคำตอบแบบนี้ ทางพรรคก้าวไกลก็อยากจะยืนยันว่า
 เราพร้อมจะรับหลักการทั้ง ๔ ร่าง แล้วเราพร้อมสนับสนุนร่างของคณะรัฐมนตรีเป็นร่างหลัก
 แต่เราขอเพียงหลักประกันว่าการแก้ไขรอบนี้นั้นจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อพี่น้องประชาชน
 และนำไปสู่การแก้ไขหลาย ๆ เรื่อง ไม่ใช่แค่รัฐธรรมนูญนะครับ แต่รัฐธรรมนูญจะเป็นหนึ่ง

เรื่องที่ทำประชามติจะเป็นการไขปัญหาที่ไม่เป็นธรรม ปัญหาทางการเมือง ปัญหาที่อยู่ในประเทศแห่งนี้มาแล้ว ๑๐-๒๐ ปี อยากให้มันจบที่รุ่นเราจริง ๆ ขอขอบคุณท่านประธานครับ

นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) : ขอขอบคุณครับ ก่อนที่เจ้าของญัตติจะสรุป ทางคณะรัฐมนตรีจะตอบ เชิญท่านนิกร จำนง ครับ

นายนิกร จำนง (กรรมการและโฆษกคณะกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางในการทำประชามติเพื่อแก้ไขปัญหาความเห็นที่แตกต่างในเรื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐) : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ ผม นิกร จำนง ในฐานะผู้ชี้แจงร่างพระราชบัญญัติการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ของคณะรัฐมนตรีนะครับ ก็จะขอชี้แจงต่อคำถาม ท่านแรกของท่านธีรวัชชัย พันธุมาศ ที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่อง ทำไมถึงเป็นกฎหมายไม่เป็นปฏิรูป ซึ่งประเด็นนี้ นะครับ ต้องขออนุญาตใช้เวลานิดหน่อยนะครับ เพราะว่าเป็นประเด็นที่มีการพูดถึงกันอยู่เยอะแล้ว ก็มีความซับซ้อน แล้วก็มีความเกี่ยวเนื่องนะครับ ในประเด็นแรกผมจะชี้แจงเป็น ๓ ประเด็น

ประเด็นแรกเกี่ยวกับระยะเวลาในการเสนอร่างพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๗๐ ของคณะรัฐมนตรี

ประเด็นที่ ๒ ก็คือว่าระยะเวลาในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นเพื่อดำเนินการหมวด ๑๖ นะครับ ในการปฏิรูปประเทศ ในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา

ประเด็นที่ ๓ ทำไมคณะรัฐมนตรีถึงไม่ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เป็นกฎหมายปฏิรูปนะครับ

ประเด็นแรกก็อยากจะกราบเรียนต่อสภาแห่งนี้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗๐ เป็นบทเฉพาะกาลนะครับ ที่กำหนดให้ร่างพระราชบัญญัติที่ตราขึ้น เพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศให้เสนอและพิจารณาในการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ซึ่งถือเป็นกระบวนการนิติบัญญัติที่เพิ่มขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่เป็นการกำหนดกลไกหรือมาตรการทางกฎหมายใช้บังคับเป็นการชั่วคราว ชัดเส้นใต้นะครับ -----

ในระยะเริ่มแรกของการใช้บังคับรัฐธรรมนูญตามบทเฉพาะกาลเท่านั้น ที่ให้การพิจารณากฎหมายปฏิรูปประเทศโดยใช้สภาเดียว คือ การประชุมร่วมกันของรัฐสภาซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขระยะเวลาตามอายุของวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล เมื่อพ้นอายุของวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาล การพิจารณากฎหมายต้องกระทำโดย ๒ สภา คือ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามลำดับ ตามที่กำหนดไว้ในบทถาวรของรัฐธรรมนูญ โดยความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๐ คือ ให้วุฒิสภาเป็นกลไกหลักในการกำกับและการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศและการจัดทำการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และให้บรรลุปเป้าหมาย รวมทั้งกำหนดกลไกในการเสนอพิจารณาร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศ โดยมาตรานี้กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยกำหนดให้การเสนอกฎหมายเกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศนี้มีขั้นตอนซึ่งแยกอย่างชัดเจนตามขั้นตอนในการเสนอกฎหมายทั่วไป กล่าวคือการเสนอกฎหมายเกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศให้เสนอพิจารณาโดยการประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยอยู่ภายใต้ระยะเวลาตามมาตรา ๒๖๙ ของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น จึงเห็นว่าคณะรัฐมนตรีสามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติซึ่งจะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศได้ในระยะเวลาตามอายุของวุฒิสภา ๕ ปี นับตั้งแต่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาตามที่กำหนดตามมาตรา ๒๗๐ ประกอบมาตรา ๒๖๙ (๔) ของรัฐธรรมนูญ และปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าวุฒิสภาชุดใหม่จะเข้ารับหน้าที่ตามมาตรา ๒๖๙ (๖) ของรัฐธรรมนูญ คือ เมื่ออายุวุฒิสภาสิ้นสุดลงตาม (๔) ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๐๗ ต่อไป และนำความในมาตรา ๑๐๙ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม คือ เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลงให้สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาชุดใหม่ และตามมาตรา ๑๐๙ วรรคสอง กำหนดให้สมาชิกภาพของวุฒิสภาที่เริ่มตั้งแต่วันคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้ง

ในประเด็นที่ ๒ ระยะเวลาการพิจารณาพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นเพื่อการดำเนินการตามหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศของการประชุมร่วมกันของรัฐสภา เมื่อมาตรา ๒๖๙ (๔) ของรัฐธรรมนูญบัญญัติให้อายุของวุฒิสภาตามมาตรา ๒๖๙ (๔) นี้มีกำหนด ๕ ปีนับตั้งแต่วันที่

๑๑๒

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

กานรัฐพิชชา ๕๔/๒

พระบรมราชโองการแต่งตั้ง และได้มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ อายุวุฒิสภาจึงกำหนด ๕ ปี และสิ้นสุดลงในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ต่อมาได้มีการเสนอพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม กำหนดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา โดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้มีมติเห็นชอบประกาศกำหนดวันเลือกตั้งแล้วหาก คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยแจ้งต่อประธานรัฐสภาว่าเป็นกฎหมายปฏิรูปประเทศ เพื่อให้ใช้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาในช่วงเวลาที่สามารถคาดหมายได้ว่าใกล้จะมีวุฒิสภาชุดใหม่แล้ว อาจทำให้ไม่สามารถพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ทันภายในอายุวุฒิสภาตาม บทเฉพาะกาล อาจมีประเด็นโต้แย้งในเรื่องกระบวนการตราไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะการเสนอการพิจารณากฎหมายการปฏิรูปประเทศไม่อยู่ในเงื่อนไขการปฏิบัติหน้าที่ตาม อายุวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลตามมาตรา ๒๗๐ ประกอบมาตรา ๒๖๙ (๔) และ (๖) และ มาตรา ๑๐๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้หากไม่กำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขไว้ใน บทเฉพาะกาลตามมาตรา ๒๖๙ อาจจะทำให้บทเฉพาะกาลนั้นใช้บังคับไปตลอด ในฐานะ เป็นบทบังคับถาวร ไม่ใช่เป็นบทเฉพาะกาล

ประเด็นสุดท้าย เกี่ยวกับคณะรัฐมนตรีที่ไม่เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ฉบับนี้เป็นกฎหมายปฏิรูปประเทศ ผมขอ กราบเรียนว่าอย่างนี้ครับ โดยที่มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญกำหนดว่า ร่างพระราชบัญญัติใดที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบเห็นว่าเป็นร่างพระราชบัญญัติที่ตราขึ้น เพื่อดำเนินการตามหมวด ๑๖ ของการปฏิรูปประเทศ ให้แจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ พร้อมกับการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น จึงเป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีในการ พิจารณาว่ากฎหมายฉบับใดจะเสนอเป็นกฎหมายปฏิรูปประเทศ เมื่อคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗ -----

เห็นชอบให้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และต่อมาเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๗ ได้มีหนังสือกราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎรว่า คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร เป็นเรื่องด่วน โดยไม่ได้เสนอต่อประธานรัฐสภาและแจ้งว่าเป็นกฎหมายปฏิรูปประเทศ ดังนั้น จึงต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการออกเสียงประชามติในสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาลำดับต่อไป ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีอำนาจในการพิจารณาควรเสนอกฎหมายใด เป็นกฎหมายปฏิรูปประเทศภายใต้ระยะเวลาตามเงื่อนไขในมาตรา ๒๗๐ ประกอบ มาตรา ๒๖๙ ของรัฐธรรมนูญ อนึ่ง การที่คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร เป็นการเสนอตามบทถาวร ขณะนี้เป็นการเสนอตามบทถาวร คือมาตรา ๑๓๓ (๑) ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งทำให้สามารถนำ ร่างที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอต่อสภาตามมาตรา ๑๓๓ (๒) ของรัฐธรรมนูญที่กำหนด ร่างทำนองเดียวกันพิจารณาพร้อมกันได้ หมายถึงร่างที่มีอยู่แล้วในสภานี้ ทั้งนี้ หาก คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไปตามกฎหมายปฏิรูปประเทศ มาตรา ๒๗๐ ประกอบมาตรา ๒๖๙ ของรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นบทเฉพาะกาลอาจเป็นช่วงระยะเวลาที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากอายุของวุฒิสภามีบทบาทในการปฏิรูปประเทศได้สิ้นสุดลงแล้ว โดยเป็นวุฒิสภารักษาการเท่านั้น หากระหว่างพิจารณากฎหมายดังกล่าวไม่แล้วเสร็จภายใน อายุของวุฒิสภา หมายถึงชุดปัจจุบันนี้ อาจมีประเด็นตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ของพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย ก็เป็นการตอบทั้งหมดต่อโครงสร้างของความเป็นมา และระยะเวลา แล้วก็สุดท้ายที่คณะรัฐมนตรีเลือกที่จะไม่เสนอเป็นกฎหมายปฏิรูปประเทศ เพราะเสนอไม่ได้ ก็นำเรียนครับ และขอตอบท่านวุฒิสภาด้วยว่าเกี่ยวกับเรื่องร่างถ้าในกรณีที่ สภาแห่งนี้เห็นว่าร่างของรัฐบาลเป็นร่างหลักมีมติตามนั้น การพิจารณาถ้าเราเข้าไปทุกร่าง ก็จะสามารถจะพิจารณาร่วมกันได้อยู่แล้วในระบบของสภาเรา โดยในชั้นกรรมาธิการก็สามารถ จะดึงมาพิจารณาได้ทุกมาตราที่รับกันไปอยู่แล้ว ขอนำเรียนด้วยความเคารพครับท่านประธาน กราบขอบพระคุณครับ

นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่สอง) :
 ขอขอบคุณครับ ก่อนที่จะลงมตินะครับ ท่านผู้เสนอญัตติมีสิทธิที่จะสรุปตามข้อบังคับ ข้อ ๗๕
 ได้อีก ๑ ครั้ง ก็มีอยู่ ๒ ท่าน ท่านแรกท่านจตุรนต์ ฉายแสง ท่านที่ ๒ ท่านพิเชษฐ์
 วัชรสินธุ เชิญท่านจตุรนต์ ฉายแสง ครับ

นายจตุรนต์ ฉายแสง (แบบบัญชีรายชื่อ) : ท่านประธานที่เคารพ ผม
 จตุรนต์ ฉายแสง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย ผมได้รับ
 มอบหมายให้อภิปรายสรุปญัตติเสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ
 ที่เสนอโดยอาจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล กับคณะ ผมจะใช้เวลาให้สั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
 โดยจะพูดถึงหลักการ เหตุผล และวัตถุประสงค์ที่พรรคเพื่อไทยได้เสนอร่างแก้ไข พ.ร.บ.
 ว่าด้วยการออกเสียงประชามติในครั้งนี้ ในการอภิปรายวันนี้ท่านประธานจะเห็นว่า
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเรียกว่าทั้งหมดก็ได้ ได้เห็นพ้องต้องกันว่าต้องการทำให้
 พ.ร.บ. การออกเสียงประชามติเป็นเครื่องมือในการที่ประชาชนจะเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย
 ทางตรงหรือว่าประชาธิปไตยทางตรง ต้องการพูดถึงเรื่องประสิทธิภาพ ช่องทางความเป็นเสรี
 เหล่านี้คือการต้องการให้ พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติเป็นเครื่องมือที่ให้อำนาจ
 ทางตรงแก่ประชาชน -----

แต่ที่เราคงจะต้องทำความเข้าใจอยู่บ้างเหมือนกันว่า การทำประชามติที่ให้ประชาชนกำหนดอนาคตของประเทศ กำหนดนโยบายสำคัญของประเทศยังไม่เคยมีมาก่อนในประเทศนี้ ที่พูดอย่างนี้บางท่านก็อาจจะสงสัยว่าก็มีการทำประชามติไป ๒ ครั้ง สำหรับรัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ และปี ๒๕๖๐ แต่ว่าจากตรงนั้นละครับ เราจะเห็นว่าการล้มลุกคลุกคลานของประชาธิปไตยมาจากมีการรัฐประหาร คณะรัฐประหารร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมา แล้วก็เพื่อที่จะให้รัฐธรรมนูญที่ร่างขึ้นมานั้นผ่านและเป็นที่ยอมรับก็เลยจัดให้มีการทำประชามติเหมือนที่สากลเขาทำกัน แต่ว่าการทำประชามติ การจัดให้มีการออกเสียงลงประชามติที่ผ่านมา ๒ ครั้งในอดีตนั้น เราก็จะพบว่าได้ถูกบิดเบือนไป จนกระทั่งการทำประชามติหรือการจัดให้มีการออกเสียงลงประชามติเป็นเครื่องมือสำหรับที่จะทำให้รัฐธรรมนูญที่ไม่เป็นประชาธิปไตยผ่านการทำประชามติไปได้ โดยใช้การบิดเบือนในแง่ของการบังคับให้ประชาชนไม่มีทางเลือก การหลอกว่าถ้าหากประชามติไม่ผ่านก็จะไม่มีการเลือกตั้ง ถ้าประชามติผ่านจึงจะมีการเลือกตั้ง การไม่ให้มีการรณรงค์อย่างเสรี การห้ามบิดเบือนซึ่งเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ตีความกฎหมายและข้อเท็จจริง เพื่อเป็นการปิดปากผู้ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่าง อันนี้เกิดขึ้นในการทำประชามติทั้ง ๒ ครั้ง เพราะฉะนั้นการแก้ พ.ร.บ. การออกเสียงลงประชามติในครั้งนี้ครับท่านประธานที่เคารพ จึงเป็นโอกาสที่สภาผู้แทนราษฎรและรัฐสภาจะทำให้ พ.ร.บ. ประชามติ เป็นเครื่องมือที่จะทำให้ประชาชนใช้อำนาจอธิปไตยทางตรงกำหนดนโยบายสำคัญของรัฐบาล และกำหนดอนาคตของประเทศ ก็คือการเห็นชอบกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรก ท่าน สส. ท่านสมาชิกหลายท่านได้อภิปรายว่า การแก้พระราชบัญญัติประชามติในครั้งนี้จะมีประโยชน์ต่อการทำประชามติในเรื่องต่าง ๆ พูดถึงการทำประชามติอย่างกว้างขวางในเรื่องนโยบายสำคัญ พูดถึงเรื่องการลงประชามติโดยอิเล็กทรอนิกส์ให้มีประสิทธิภาพ ให้มีการประหยัด หลายสิ่งหลายอย่างนั้นพรรคเพื่อไทยก็เห็นด้วย และความจริงเรื่องสำคัญ ๆ เราก็เสนออยู่ในร่างของพรรคเพื่อไทย แต่จำเป็นต้องพูดกันตรง ๆ ว่า การเสนอแก้ไข พ.ร.บ. ประชามติในครั้งนี้เราเห็นว่าเป็นความจำเป็นและเกี่ยวข้องโดยตรงกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่กำลังจะมีขึ้นอันนี้ต้องพูดกันตรง ๆ ไม่อ้อมค้อม ว่าต้องการให้แก้ไขประชามติในหลาย ๆ ด้านไปหมดไม่ใช่เฉพาะเรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญ นั่นก็เป็นความจริงบางส่วน แต่เหตุผลตรงไปตรงมาที่สุดก็คือว่าพรรคเพื่อไทยเราพยายามแก้ไขรัฐธรรมนูญเรื่อยมา ร่างของพรรคเพื่อไทย ก็ยังค้างอยู่

๑๑๖

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

ภิญญา ๕๖/๒

และในการพยายามแก้ไขรัฐธรรมนูญที่ทำโดยทั้งพรรคเพื่อไทยและพรรคการเมืองอื่น มาถึงขั้นตอนที่มีข้อสรุปว่าจะต้องมีการทำประชามติ ปัญหาที่เราไปพบก็คือว่า การทำประชามติต้องทำโดยใช้ พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติที่มีอยู่ แต่ พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติที่มีอยู่เป็นปัญหาต่อการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพราะ พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติที่เขียนไว้นี้ ไม่ได้ตั้งใจให้ประชาชนมีอำนาจในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ แล้วก็ไม่ได้ตั้งใจให้เป็นเครื่องมือในการที่ประชาชนจะไปผ่านรัฐธรรมนูญ -----

- ๕๗/๑

แต่เป็นกลไกสำคัญที่มีไว้เพื่อยับยั้งขัดขวางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ทำไมผมจึงพูดอย่างนี้ครับ ท่านประธานที่เคารพ เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าหากรัฐสภาต้องการจัดทำรัฐธรรมนูญใหม่ ต้องจัดให้ประชาชนผู้ทรงอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญออกเสียงประชามติเสียก่อนว่า สมควร มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ และตอนท้ายสรุปว่ารัฐสภามีหน้าที่และอำนาจจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ โดยต้องให้ประชาชนผู้มีอำนาจสถาปนารัฐธรรมนูญได้ลงประชามติเสียก่อนว่า ประชาชนประสงค์จะให้ มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่หรือไม่ เมื่อจัดทำร่างเสร็จแล้ว ต้องให้ประชาชนลงประชามติเห็นชอบ หรือไม่เห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ อีกครั้งหนึ่ง คำถามคือว่า พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติที่เขียนไว้นี้ จะเอื้ออำนวย หรือยับยั้ง ขัดขวางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ท่านสมาชิกหลายท่านเกือบจะทุกพรรคพูดไปในทางเดียวกันว่า เรื่องที่เป็นปัญหาคือเรื่องที่กำหนดให้ใช้เสียงข้างมาก ๒ ชั้น หรือที่ใช้คำว่า Double Majority ดูจะเห็นตรงกันเป็นส่วนใหญ่ ว่าเรื่องนี้เป็นปัญหาและต้องแก้ไข แต่ว่า ในรายละเอียดก็มีการเสนอรายละเอียดที่ต่างกันออกไป เช่น ร่างของ ครม. บอกว่า ต้องลงคะแนนมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของผู้ออกมาใช้สิทธิ ต้องมากกว่าคะแนนผู้ไม่แสดงความคิดเห็น ร่างของพรรคเพื่อไทยบอกว่าต้องมีคะแนนเป็นเสียงข้างมาก และต้องมีคะแนนมากกว่าคะแนนของผู้ไม่แสดงความคิดเห็น ส่วนร่างของพรรคก้าวไกลบอกว่าประชามติ จะผ่านก็ต่อเมื่อต้องมีเสียงมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของผู้มาใช้สิทธิออกเสียง ก็คือมากกว่า ผู้ไม่เห็นด้วยรวมกับผู้งดออกเสียง อันนี้คือความแตกต่างในรายละเอียด คำถามจึงมีต่อไปว่า เมื่อเห็นต่างกันอย่างนี้ แล้วจะใช้หลักการเหตุผลอะไรที่จะไปสู่ข้อสรุปว่าหลักเกณฑ์ ที่กำหนดว่าต้องได้เสียงมากหรือน้อยเท่าไร มันควรจะเป็นอย่างไร ท่านประธานครับก็ต้อง ย้อนไปว่า เวลารัฐธรรมนูญบอกว่าการแก้ไขรัฐธรรมนูญ มาตรฐานนั้นมาตรฐานนี้ต้องไปทำประชามติ ก็ดี หรือการที่ศาลวินิจฉัยว่าถ้าจะร่างกันใหม่ ร่างฉบับใหม่ต้องไปทำประชามติเสียก่อน ทำประชามติด้วยหลักเกณฑ์อะไร ทางรัฐสภาก็จะมีหลักเกณฑ์ลงมติด้วยเสียงข้างมาก แล้วก็มีเงื่อนไขประกอบมาว่าต้องมีเสียง สว. เท่าไร มีเสียงฝ่ายค้านเท่าไร การทำประชามติจะใช้ หลักเกณฑ์อะไร ถ้าหากจะพูดว่าให้ง่าย ให้ยาก อย่างนั้นก็จะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ตามมาว่า ทำไมจะต้องแก้ พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติเพื่อให้ผ่านรัฐธรรมนูญได้โดยง่าย หรือถ้ายากเกินทำไมจึงจะแก้ พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติให้ยากจนแก้รัฐธรรมนูญ

๑๑๘

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

จันทร์เพ็ญ ๕๗/๒

ไม่ได้คำตอบในเรื่องนี้ก็ต้องย้อนไปดูว่าในการทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ก็ดี ปี ๒๕๖๐ ก็ดี โดยเฉพาะการรับรองร่างรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๐ คือฉบับปัจจุบัน ใช้หลักเกณฑ์ในการตัดสินว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบว่าอย่างไร หลักเกณฑ์ในการเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ก็คือร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ จะผ่านความเห็นชอบจากประชาชนทั่วประเทศหรือไม่ มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญประการเดียวคือใช้เสียงข้างมาก เสียงข้างมาก บอกว่าเห็นชอบก็เป็นอันเห็นชอบ เสียงข้างมากบอกว่าไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญนั้นก็ตกไป เมื่อการเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญที่เป็นตัวแม่ คือรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ฉบับปี ๒๕๖๐ ใช้หลักเกณฑ์นี้ -----

- ๕๘/๑

คำถามต่อไปจึงเป็นว่าแล้วถ้าจะไปทำประชามติแก้รัฐธรรมนูญบางมาตรา หรือจะแก้รัฐธรรมนูญเพื่อให้เกิดการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ทั้งฉบับ จะใช้หลักเกณฑ์ที่แตกต่างไปได้หรือไม่ เช่น ถ้าบอกว่าจะแก้ใหม่เป็นว่าต่อไปนี้ใช้หลักเกณฑ์ว่ามีเสียงเห็นชอบรับรองเกิน ๒๕ เปอร์เซ็นต์ก็เป็นอันใช้ได้ หรือบอกว่าต้องเห็นชอบ ๘๐ เปอร์เซ็นต์จึงใช้ได้ อันนี้จะเอาอะไรมาตัดสิน ไม่มีวิธีอะไรที่จะมีหลักเหตุผลในการตัดสินเรื่องนี้ได้ดีกว่า การย้อนไปทำใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการทำประชามติเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ เอง ดังนั้นด้วยเหตุผลอย่างนี้พรรคเพื่อไทยจึงเสนอโดยตรงไปตรงมาว่า เรื่อง Double Majority เรื่องเสียงข้างมาก ๒ ชั้นนั้น พุดง่าย ๆ ก็คือมันเป็นหลักเกณฑ์ กติกาที่ทำให้ผู้ที่ไม่เห็นด้วยไปรวมกับผู้ที่ไม่ออกเสียงลงคะแนนแล้วจะกลายเป็นเสียงข้างมากไปได้ แล้วก็สามารถชนะผู้ที่มาลงคะแนนเห็นชอบ ท่านสมาชิกหลายท่านได้ให้เหตุผล ได้ยกตัวอย่างกรณีในต่างประเทศให้เห็นแล้วว่ากรณีแบบนี้เป็นปัญหา แต่เรากลับมาที่เดิมครับ พรรคเพื่อไทยกลับมาตรงที่ว่าร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ เห็นชอบในการทำประชามติกันมาด้วยหลักเกณฑ์อย่างไรก็ให้ใช้หลักเกณฑ์นั้น จึงได้เสนอเป็นร่างของพรรคเพื่อไทยซึ่งก็สอดคล้องกันกับร่างของรัฐบาล ความจริงก็ไม่ได้แตกต่างกันมากนักกับร่างของพรรคก้าวไกล เพียงแต่ว่าผมต้องการย้ำหลักเหตุผลที่สำคัญ นอกจากนั้นแล้วในร่างของพรรคเพื่อไทยซึ่งความจริงก็ตรงกับพรรคก้าวไกลด้วย ก็คือกำหนดเรื่องการลงประชามติในวันเดียวกันกับการเลือกตั้ง เพื่อให้คนมาลงคะแนนออกเสียงประชามติกันได้มาก ๆ แล้วก็เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายอีกอย่างหนึ่งก็คือการเลือกทางจดหมายหรือทาง Online ซึ่งทั้งพรรคเพื่อไทยและพรรคก้าวไกลก็เสนอตรงกัน มีที่พรรคเพื่อไทยให้ความสำคัญเป็นพิเศษอีกเรื่องหนึ่ง น่าจะมีอยู่ในร่างของพรรคเพื่อไทยเพียงร่างเดียว ก็คือการรณรงค์ให้เป็นไปได้อย่างเสรี และทุกฝ่ายรณรงค์อย่างไม่ถูกจำกัดสิทธิ ซึ่งเรามีประสบการณ์มาจากการทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญทั้ง ๒ ฉบับที่ผ่านมา ที่ไม่เปิดให้การทำประชามติเป็นไปอย่างเสรี ไม่เปิดให้ผู้ที่ไม่เห็นต่างแสดงความคิดเห็นหรือรณรงค์และยังมีกฎหมายว่าด้วยการห้ามบิดเบือน คำว่า บิดเบือน ก็ตีความกว้างไปถึงการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากร่างรัฐธรรมนูญก็ถือเป็นบิดเบือน และใช้อำนาจของคณะรัฐประหารในการจับกุม ในการดำเนินคดีกับผู้ที่ไม่เห็นต่างหรือผู้ที่รณรงค์ จนกระทั่งไม่สามารถรณรงค์ได้ ในร่างฉบับนี้เราจึงต้องการจะย้ำว่าการทำประชามติที่ดีจะต้องเป็นการทำประชามติที่เสรีเป็นธรรม เปิดให้ประชาชนทุกฝ่ายไม่ว่าจะเห็นด้วยกับ

คำถาม หรือไม่เห็นด้วยกับคำถามไม่ว่าจะเห็นด้วยกับการแก้รัฐธรรมนูญทั้งฉบับหรือไม่เห็นด้วยก็สามารถถนงรงค์ได้อย่างเสรี สามารถที่จะแสดงความคิดเห็นได้อย่างกว้างขวาง เพราะฉะนั้นโดยสรุปคร้บท่านประธานที่เคารพ การแก้ พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามตินี้ไม่ใช่เรื่องความพยายามที่จะแก้ปัญหาทางเทคนิคทั้งหลายทั้งปวง แต่เป็นเรื่องที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ ก็คือมีความสำคัญที่จะส่งผลต่อการแก้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖ เพื่อให้มีการร่างรัฐธรรมนูญโดย สสร. เกิดขึ้น และไม่ให้ พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติเป็นอุปสรรคขัดขวางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ด้วยหลักการ หลักเกณฑ์ที่ตรงไปตรงมา คือร่างฉบับแม่ทำประชามติด้วยหลักเกณฑ์อย่างไร การทำประชามติที่จะเกิดขึ้นโดย พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติก็ต้องเป็นไปโดยหลักเกณฑ์เดียวกัน -----

๑๒๑

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

หทัยกาญจน์ ๕๘/๑

นอกจากนั้นจากการที่แก้ไข พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติอย่างนี้จะทำให้การแก้ไขรัฐธรรมนูญไม่ถูกระงับยับยั้ง ไม่ถูกขัดขวาง แต่ถ้าไม่แก้ พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามตินี้เสียให้ถูกต้อง การทำประชามติที่เกิดขึ้นอาจจะนำไปสู่การขัดขวางการแก้ไขรัฐธรรมนูญ และอาจจะมีผลทำให้เราไม่สามารถแก้ไขรัฐธรรมนูญกันไปได้อีกยาวนานมาก เนื่องจากจะมีการสรุปว่าประชาชนทั่วประเทศไม่เห็นด้วยกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ท่านประธานครับ สำหรับรายละเอียดต่าง ๆ ที่เป็นเรื่องสำคัญก็ตาม หรือเป็นเรื่องปลีกย่อยก็ตาม เราเชื่อว่าในขั้นกรรมาธิการ ในขั้นแปรญัตติก็สามารถที่จะมีการหารือกันเพื่อหาข้อสรุปที่ตรงกัน และเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการทำให้ พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติเป็นเครื่องมือสำคัญของประชาชนในการแสดงออกในการใช้อำนาจอธิปไตยทางตรงต่อไป ขอขอบคุณครับ

(การประชุมดำเนินมาถึงตอนนี้ นายปดิพัทธ์ สันติภาดา รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม)

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ขอขอบคุณครับ ผู้เสนอญัตติ ๒ ท่านจะสรุป แล้วก็จะเป็นการลงมติครับ ขอเชิญท่านสมาชิกเตรียมพร้อมสำหรับการลงมติครับ เชิญท่านพริษฐ์ วัชรสินธุ ตามด้วยท่านภราดร ปริศนานันทกุล ครับ

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ (แบบบัญชีรายชื่อ) : เรียนประธานสภาที่เคารพครับ กระผม พริษฐ์ วัชรสินธุ ผู้แทนราษฎรบัญชีรายชื่อ พรรคก้าวไกล ในฐานะผู้เสนอร่างจะขออนุญาตใช้เวลาสั้น ๆ นิดเดียวครับ เพราะว่ารายละเอียดเนื้อหาสาระก็ได้อภิปรายในตอนเปิดแล้ว ต้องการแค่จะตอบหรือว่าชี้แจงใน ๓ ประเด็นที่มีการพูดถึงกันในช่วงของการอภิปรายมาตลอดทั้งวันนะครับ แล้วก็ขออนุญาตมีสไลด์ประกอบด้วยนะครับ

(เจ้าหน้าที่ดำเนินการเปิด Presentation)

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ (แบบบัญชีรายชื่อ) : ผมคิดว่าประเด็นหลักที่เรามีการพูดคุยกันในวันนี้เกี่ยวกับการแก้ไข ก็คือเรื่องการพยายามจะปรับจากกติกาเกณฑ์ ๒ ชั้น มาเป็นเกณฑ์ ๑ ชั้น ซึ่งในบรรดา ๔ ร่าง ที่มีการเสนอสู่สภาในวันนี้ ก็จะเห็นว่า ๓ ใน ๔ ก็คือของพรรคก้าวไกล พรรคเพื่อไทย แล้วก็ของ ครม. ที่จะปรับเหลือ ๑ ชั้น

แม้ว่าเกณฑ์ชั้นล่างอย่างที่ท่านจาตุรนต์ได้ชี้แจงเมื่อสักครู่ก็จะมี การเขียนที่แตกต่าง ในรายละเอียดอยู่บ้าง แต่จะมีแค่ร่างเดียวคือร่างของพรรคภูมิใจไทยนะครับที่ยังคงไว้ว่า จะมีเกณฑ์ ๒ ชั้น แม้จะมีการปรับรายละเอียดบางประการด้วยก็ตาม

ในประเด็นที่ ๑ ก็อยากจะชี้แจงเพื่อให้เพื่อนสมาชิกจากพรรคภูมิใจไทย สบายใจ ว่าหลังจากฟังคำอภิปรายของเพื่อนสมาชิกคุณภราดรแล้วก็เข้าใจถึงเจตนาของทาง พรรคภูมิใจไทยที่ต้องการจะคง ๒ ชั้นไว้ ส่วนหนึ่งก็เป็นเพราะว่าต้องการให้ความสำคัญ กับประเด็นเรื่องของการออกมามีสิทธิ ง่ายขึ้น ๆ คือการคงเกณฑ์ชั้นบนไว้เป็นการ คงไว้ซึ่งเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับขั้นต่ำของจำนวนคนที่ออกมามีสิทธิออกเสียง แต่ในเมื่อ เพื่อนสมาชิกเห็นว่าประชามติมักจะถูกใช้กับประเด็นที่สำคัญก็ควรที่จะมีการกำหนดเกณฑ์ ในลักษณะนี้ ผมขำอีกรอบหนึ่งนะครับว่าในเชิงหลักการผมไม่ติดใจเกี่ยวกับเรื่องกติกา ของการมีเกณฑ์ ๒ ชั้น หรือว่า Double Majority แต่ผมกังวลในเชิงปฏิบัติ นั่นคือว่า ถ้าทุกคนออกมามีสิทธิอย่างตรงไปตรงมา แสดงความเห็นอย่างตรงไปตรงมา การมีเกณฑ์ ๒ ชั้นจะไม่เป็นปัญหาเลย แต่สิ่งที่เรากังวลกันในเชิงปฏิบัติ ก็คือฝ่ายที่อาจจะรู้ตัวว่าอาจจะ แพ้ในการทำประชามติ คือฝ่ายที่อาจจะมีความเห็นไม่เห็นชอบกับประเด็นที่ถูกถาม แล้วรู้ว่ามีจำนวนน้อยกว่าฝ่ายที่เห็นชอบกับประเด็นที่ถูกถามอาจจะเลือกใช้วิธีอย่าง ไม่ตรงไปตรงมา แล้วรณรงค์ให้ทุกคนนั้นอยู่บ้านแล้วก็ไม่ออกมามีสิทธิ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้น ก็จะทำให้ประชามติถูกคว่ำไปโดยไม่ผ่านเกณฑ์ชั้นบน ทั้ง ๆ ที่ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยมีน้อยกว่า ฝ่ายที่เห็นด้วยนะครับ ดังนั้นถ้าจะแก้ปัญหานี้ในเชิงปฏิบัติก็จำเป็นต้องมีการยกเลิกเกณฑ์ ชั้นบนนะครับ เพราะฉะนั้นยืนยันว่าไม่ได้ไม่ให้ความสำคัญกับสัดส่วนคนออกมามีสิทธิ เข้าใจถึงหลักการที่อยู่เบื้องหลังการมีเกณฑ์ ๒ ชั้น แต่ว่ากังวลในเชิงของปัญหาเชิงปฏิบัติ

ประเด็นที่ ๒ ท่านประธานต้องขออนุญาตชี้แจงจริง ๆ อันนี้ขออนุญาตเรียน กับท่านประธานผ่านไปยังเพื่อนสมาชิก ท่านฐากรจากพรรคไทยสร้างไทย แล้วขอไปที่สไลด์ ถัดไป เผอิญว่าท่านฐากรมีการโชว์สไลด์หนึ่งครับ ซึ่งมีการพูดถึงร่างของทั้ง ๔ ฉบับ รวมถึง ร่างฉบับปัจจุบันด้วย และมีความพยายามในการจัด ผมใช้คำพูดของท่านนะครับ ความหนักเบา ของแต่ละร่างเกี่ยวกับเรื่อง Single กับ Double Majority แต่ละคนจะมีความเห็นว่าจะ หนักเท่าไร เบาเท่าไร อันนั้นผมคิดว่าเป็นดุลยพินิจของทุกคน ผมคงไม่เสียเวลาอภิปราย แต่ที่ผมจำเป็นต้องชี้แจงเกี่ยวกับสไลด์นี้ เพราะว่ามันมีข้อเท็จจริงที่มันคลาดเคลื่อนไปบ้าง

๑๒๓

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

หทัยกาญจน์ ๕๙/๓

แล้วอาจจะทำให้ประชาชนที่รับชมอยู่นั้นอาจจะเข้าใจข้อมูลที่คลาดเคลื่อนไป ถ้าเราไปดูการพยายามจัดลำดับความหนักเบาของเพื่อนสมาชิก ท่านฐานาระศรีบ ขออนุญาตที่เอ่ยนามท่านพยายามจะจัดลำดับโดยการ มีคอลัมน์นะศรีบ หรือว่าแถวแนวตั้งอยู่ ๓ แนวตั้งด้วยกัน แนวตั้งที่ ๑ เป็นการพูดถึงสัดส่วนผู้ออกมาใช้สิทธิ ซึ่งอันนี้ท่านก็ได้สรุปไว้อย่างแม่นยำ ก็คือว่ามี ๓ ร้าง ก็คือร่างของพรรคก้าวไกล พรรคเพื่อไทย ครม. ที่ไม่มีการกำหนดเกณฑ์
ชั้นบนตรงนี้ -----

- ๖๐/๑

และมีแค่ ๒ ร่างนะครับ ก็คือร่างปัจจุบันแล้วร่างของพรรคภูมิใจไทยที่กำหนดเกณฑ์ชั้นบน
 ดังนั้นก็ถูกต้องครับว่า ๓ ร่างของพรรคก้าวไกล พรรคเพื่อไทย แล้วก็ ธรรม. นั้นก็จะมี
 ความเบาตามนิยามของท่านมากกว่าร่างของทางพรรคภูมิใจไทย หรือว่ากฎหมาย พ.ร.บ.
 ว่าด้วยการออกเสียงประชามติฉบับปัจจุบัน ดังนั้นไม่ติดใจในการบอกว่า ๓ ร่างบนอยู่ข้างบน
 คือ ๓ ร่างอยู่ข้างบน แล้วก็ ๒ ร่างที่อยู่ข้างล่าง แต่พอมาคอลัมน์ที่ ๒ กับคอลัมน์ที่ ๓
 อันนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องชี้แจง ท่านพยายามจะจัดความหนักเบาโดยการคำนึงถึง
 ๒ ปัจจัย ปัจจัยที่ ๑ ก็คือว่าแต่ละร่างเขียนเกี่ยวกับเกณฑ์ชั้นล่างอย่างไรว่าจะใช้เสียงเกิน
 กึ่งหนึ่งหรือเสียงข้างมาก ส่วนคอลัมน์ที่ ๓ เป็นการพูดถึงเรียกว่าเงื่อนไขเพิ่มเติม แล้วก็มีการ
 พยายามจะชี้ให้เห็นว่า ในเมื่อร่างของพรรคก้าวไกลในเขตข้างบนกับร่างปัจจุบันในเขต
 ข้างล่างไม่มีการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม ดังนั้นหมายความว่าร่าง ๒ ร่างดังกล่าวนี้มีความ
 หนักน้อยกว่า หรือว่ามีความเบามากกว่าร่างอื่น ๆ ในกลุ่มเดียวกัน ก็ต้องชี้แจงแบบนี้ครับ
 ว่าทำไมในส่วนพรรคก้าวไกลเราถึงไม่เขียนกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติม ก็เพราะว่าถ้าเราขยับมา
 คอลัมน์ ๒ พรรคก้าวไกลเขียนชัดครับว่า ในส่วนของเกณฑ์ชั้นล่างประชามติจะผ่านก็ต่อเมื่อ
 ได้เสียงเกินกึ่งหนึ่งของผู้ที่ออกมาใช้สิทธิออกเสียง สมมุติจะครบมีผู้ออกมาใช้สิทธิออกเสียง
 อยู่ ๑๐ คน นั้นหมายความว่าตราบโศกที่มีอย่างน้อย ๖ คน ที่ลงคะแนนเห็นชอบถือว่าผ่าน
 คือต้องเกินกึ่งหนึ่ง ถ้ามีแค่ ๔ คนลงคะแนนเห็นชอบถือว่าไม่ผ่านนะครับ ดังนั้นในเมื่อ
 มันเกินกึ่งหนึ่งมาแล้วอยู่ที่ ๖ คน อีก ๔ คน ที่เหลือเขาจะลงคะแนนไม่เห็นชอบก็คน หรือว่า
 ลงคะแนนงดออกเสียงก็คนมันไม่สำคัญแล้ว เพราะว่าคะแนนเห็นชอบหรือ Yes มันเกิน
 กึ่งหนึ่งไปแล้ว ดังนั้นมันไม่จำเป็นต้องเขียนเงื่อนไข เพราะมันหนัก หรือว่าเงื่อนไขมันหนัก
 กว่าที่ต้องไปกำหนดเพิ่มเติมอยู่แล้ว แต่เหตุผลที่ร่าง เช่นร่างของพรรคเพื่อไทยกับ
 พรรคภูมิใจไทยต้องเขียนเงื่อนไขเพิ่มเติม ก็เพราะว่าเขาไม่ได้เขียนเกณฑ์ชั้นล่างโดยการ
 กำหนดเป็นเสียงเกินกึ่งหนึ่ง แต่เขียนเป็นเสียงข้างมาก นั้นหมายความว่าสมมุติมีผู้ออกมา
 ใช้สิทธิออกเสียงอยู่ ๑๐ คนเหมือนตัวอย่างเดิม และสมมุติมีคนลงคะแนนเห็นชอบ ๔ คน
 ตรงนี้มันสำคัญแล้วครับว่าอีก ๖ คนที่เหลือนี้ลงคะแนนอย่างไร ถ้าเกิดว่าทั้ง ๖ คนลงคะแนน
 ไม่เห็นชอบก็ถือว่าไม่ผ่านเพราะว่าเป็นเสียงข้างมาก แต่ถ้าสมมุติว่าคนลงคะแนนไม่เห็นชอบ
 อยู่ ๓ คน งดออกเสียงอยู่ ๓ คน อันนี้ถือว่าผ่าน ดังนั้นอันนี้เลยเป็นเหตุผลว่าทำไมพอเขียน
 เกณฑ์ชั้นล่างเป็นเสียงข้างมากร่างของพรรคเพื่อไทยกับร่างของพรรคภูมิใจไทยจึงจำเป็นต้อง

มีการกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมเพื่อบอกว่า เสียงที่เห็นชอบจะมากกว่าเสียงที่ไม่เห็นชอบ อย่างเดียวไม่พอ หรือว่าเสียงที่เห็นชอบนั้นจะต้องมากกว่าเสียงที่งดออกเสียงด้วยเช่นกัน ดังนั้นถ้าเอาตามข้อเท็จจริงความเห็นนั้นอีกเรื่องหนึ่ง แต่เอาตามข้อเท็จจริงมันจึงเคยเป็น เหตุผลว่าทำไมร่างของพรรคก้าวไกล แล้วก็ร่างปัจจุบันถึงไม่มีการใส่ข้อกำหนดเพิ่มเติมใน คอลัมน์ที่ ๓ ดังนั้นถ้าจะเรียงตามความหนักเบาต้องเรียงตามตัวเลขที่ปรากฏอยู่ในสไลด์ ด้านซ้าย หรือว่าด้านซ้ายของสไลด์ ก็คือว่าถ้าเอาตามข้อเท็จจริงเลย หนักสุดก็คือร่าง ฉบับปัจจุบัน รองลงมาด้วยร่างพรรคภูมิใจไทย ซึ่งทั้ง ๒ ร่างมีเกณฑ์ ๒ ชั้น พอขยับเข้ามา เกณฑ์ชั้นเดียวหนักที่สุดซึ่งหนักเท่ากันก็จะเป็นร่างของพรรคก้าวไกลกับ ครม. แล้วก็เบาที่สุด จะเป็นร่างของพรรคเพื่อไทย อันนี้ไม่ได้ใส่ความเห็นว่าคุณจะหนักเบาเท่าไร แต่แค่พยายาม จะชี้แจงข้อเท็จจริงให้เห็นว่าทำไมถึงเขียนกฎหมายออกมาเป็นลักษณะนี้

ส่วนประเด็นสุดท้ายครับท่านประธาน อันนี้เอาสไลด์ลงได้ ตลอดการอภิปราย ในวันนี้ผมก็พยายามฟังแล้วก็จดประเด็นที่เพื่อนสมาชิกทุกคนได้อภิปราย ก็ค้นพบครับว่า หลายคนนั้นอภิปรายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวคำถามประชามติ เข้าใจได้เป็นเรื่องที่ หลายคนห่วงใย แล้วก็ พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติผ่านไป ขั้นตอนถัดไปก็ต้องมา ถกกันเรื่องคำถามประชามติ แล้วพอเห็นคำถามที่ ครม. เสนอมาก็เข้าใจได้ว่าหลายคน ก็มีหลากหลายความเห็น บางคนก็ใช้เวทีวันนี้ในการพยายามจะอภิปรายว่าทำไมจะต้องมี คำถามที่กำหนดชัดเจนเลยว่าจะไม่ให้มีการแก้ไขหมวด ๑ หมวด ๒ บางคนก็อภิปรายว่าทำไม คำถามควรจะเปิดกว้าง แต่เรียนด้วยความเคารพครับท่านประธาน ไม่เกี่ยวข้องกับวาระวันนี้ เลยครับ เรื่องของคำถามประชามติจะออกแบบอย่างไรไม่ได้อยู่ในตัวเนื้อหาของสาระของ ร่างแก้ไข พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ดังนั้นสิ่งที่ผมเสนอครับ ในเมื่อเพื่อนสมาชิก หลายคนมีความสนใจมากที่จะคุยกันเรื่องคำถามประชามติ เดี่ยวผมจะรวบรวมเพื่อนสมาชิก จากพรรคก้าวไกลลงญัตติเสนอเรื่องของคำถามประชามติ ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียง ประชามติ มาตรา ๙ (๔) มาคุยกันในสภาแห่งนี้ แล้วก็หวังว่าจะได้รับการสนับสนุนจากเพื่อน สมาชิกจากทุกพรรคการเมืองที่อยากจะมาคุยกันเรื่องคำถามประชามติ เพื่อเราจะได้มีเวลา เต็มที่ในการมาพูดคุยกันว่า ตกลงคำถามที่ทาง ครม. เสนอนั้นเหมาะสมหรือไม่ หรือว่าใคร ในที่แห่งนี้จะใช้กลไก พ.ร.บ. ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ มาตรา ๙ (๔) เพื่อเสนอคำถาม ที่เรามองว่าเหมาะสมกว่าหรือเปล่าสำหรับประชามติครั้งแรกที่จะเกิดขึ้นทันทีที่ พ.ร.บ.

๑๒๖

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

ชลิตา ๖๐/๓

ว่าด้วยการออกเสียงประชามติถูกแก้ไขเสร็จ ก็สรุปทิ้งท้ายครับว่าในส่วนของคำถาม
แม้ว่าทางก้าวไกลกับรัฐบาลจะยังเห็นต่างกัน แต่ในส่วนของการแก้ไข พ.ร.บ. ว่าด้วย
การออกเสียงประชามติเราก็พร้อมจะยินดีสนับสนุนทั้ง ๔ ร่างในวันนี้ แล้วไปคุยต่อเพิ่มเติม
ในรายละเอียดในชั้นกรรมาธิการครับ ขอขอบคุณครับท่านประธาน

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
ขอขอบคุณครับ เชิญท่านภราดรครับ

- ๖๑/๑

นายภราดร ปริศนานันทกุล (อ่างทอง) : ท่านประธานที่เคารพครับ ผม ภราดร ปริศนานันทกุล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอ่างทอง ผมขอใช้เวลาสั้น ๆ นิดเดียวครับเพื่อสรุปญาติ เมื่อสักครู่นี้มีเพื่อนสมาชิกหลายท่านได้อภิปรายในทั้ง ๔ ร่าง ที่เสนอแก้ไขร่างประชามติฯ ซึ่งผมบอกตั้งแต่แรกว่าผมไม่ขัดข้อง และผมเห็นด้วยกับการที่จะต้องมาแก้ไขในเรื่องของกฎหมายประชามติที่เป็น Double Majority อยู่ในขณะนี้ แต่ผมอยากจะเรียนกับท่านประธานนิดเดียวครับว่า มีเพื่อนสมาชิกหลายท่านเมื่อสักครู่นี้ แม้กระทั่งคุณปริษฐ์เองก็ยังเหมือนกับว่าไม่เข้าใจในตัวร่างของผม ยิ่งบอกว่าร่างของ พรรคภูมิใจไทยเป็น Double Majority หรือมีเกณฑ์ ๒ ชั้นอยู่ ซึ่งจริง ๆ แล้ว มันเป็นเกณฑ์ ชั้นเดียว คือเกณฑ์ชั้นบน ส่วนเกณฑ์ชั้นล่างนี้ไม่มีแล้ว ส่วนเกณฑ์ชั้นบนผมก็ได้อธิบายไป ตั้งแต่ตอนแรกว่า เกณฑ์ชั้นบนที่ตั้งเอาไว้เนี่ยเพื่องานที่ต้องการให้เกิดความชอบธรรมในการที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญเพียงเท่านั้น ไม่ได้ตั้งใจที่จะทำให้การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก และเป็นเรื่องที่ยากและเป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ เหมือนอย่างกฎหมายประชามติที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เราเห็นถึงปัญหาเหมือนกันและเราตั้งใจที่จะเดินหน้าแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๐ เราตั้งใจที่จะให้เกิดรัฐธรรมนูญของประชาชนที่มาจากกร่างของ สสร. ซึ่งมาจากประชาชนเหมือนกัน ปลายทางเราเหมือนกัน แต่สิ่งที่เราพยายามที่จะทำคือเอาไว้ชั้นบน เพราะต้องการที่จะเห็นความชอบธรรมในการแก้ไขกฎหมายใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๐ ชอบหรือไม่ชอบแล้วแต่ แต่สิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ คือเขาผ่านการทำประชามติจากประชาชน ๒๗ ล้านคน เห็นด้วย ๑๖.๘ ไม่เห็นด้วย ๑๐.๖ จะเกิดอะไรขึ้นครับหากว่าไม่มีเกณฑ์ชั้นบนเลย หมายความว่าเช่นมีคนมา ทำประชามติในเรื่องของการแก้รัฐธรรมนูญเพียง ๑ ล้านคน เห็นด้วยในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ผมยกให้ทั้งหมดเลย ๑ ล้านคนเห็นด้วยทั้งหมดในการแก้รัฐธรรมนูญ คนที่เขาไม่ยอมให้แก้รัฐธรรมนูญในประเทศนี้มีเยอะแยะมากมายมันจะเกิดคำถามกับคนพวกนี้ทันทีว่า ๑ ล้านคนที่คุณออกมาใช้สิทธินี้ เมื่อเทียบกับคน ๒๗ ล้านคนที่เขาออกมาใช้สิทธิเมื่อปี ๒๕๕๙ กับรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๖๐ มันเทียบกันไม่ได้เนี่ยคือสิ่งที่พวกผมเป็นห่วงเท่านั้นเอง แต่ตัวเลข กิ่งหนึ่งของผู้มีสิทธิไม่เป็นไร ผมเพียงยกเป็นตุ๊กตาขึ้นมาว่ามันควรจะต้องมีเกณฑ์อย่างน้อย ขั้นต่ำ ว่าจะต้องมีเกณฑ์เท่าไรสำหรับผู้ที่จะออกมาใช้สิทธิในเกณฑ์ชั้นบน เพื่อที่จะสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพียงเท่านั้น นี่คือเจตนาเท่านั้น

๑๒๘

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

ศัณรัตน์ ๖๑/๒

เพราะฉะนั้นในชั้นกรรมาธิการพวกผมก็ไม่ตั้งใจเช่นเดียวกัน ถ้าจะใช้ร่างของ ครม. เป็นหลัก ซึ่งจะใช้ร่างของ ครม. เป็นหลัก แล้วกรรมาธิการจะไปปรับแก้กันเป็นไม่มี Double Majority หรือจะเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำจะเป็นเกณฑ์ชั้นล่าง ไม่ตั้งใจครับ เพียงแต่จะตั้งเป็นข้อสังเกตว่า จำนวนของผู้ที่มาใช้สิทธิในการลงประชามติ ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ จำเป็นที่จะต้องมีจำนวนมากพอเพื่อสร้างความชอบธรรมในการที่จะขอฉันทามติเพื่อ เดินหน้าสู่การแก้ไขรัฐธรรมนูญ ปลายทางของเราตรงกัน คือการเดินหน้าแก้ไขรัฐธรรมนูญ ให้เป็นประชาธิปไตยและการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้มาจากพี่น้องประชาชน ปลายทางตรงกัน เพราะฉะนั้นในชั้นกรรมาธิการผมอาจจะไม่ได้เข้าไปเป็นกรรมาธิการ ก็ฝากกรรมาธิการ ด้วยว่า ให้คำนึงถึงเกณฑ์ในการที่จะกำหนดให้คนที่ออกมาใช้สิทธินี้มีจำนวนมากพอสมควร ที่จะสร้างความชอบธรรมให้กับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ขอบพระคุณครับ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
ขอบคุณครับ สภาผู้แทนราษฎรยินดีต้อนรับคณะผู้บริหาร อาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลกครับ ยินดีต้อนรับ

เรียนท่านสมาชิกครับ ตอนนี้ผู้เสนอญัตติทั้ง ๔ ร่าง ก็ได้เสนอและ มีการอภิปราย และได้สรุปเสร็จเรียบร้อยแล้วครับ ต่อไปจะเป็นการลงมติครับ ขอเชิญ สมาชิกเข้าห้องประชุมครับ เนื่องจากเราปิดเทอมกันไปนาน เดียวให้โอกาสแต่ละท่าน ไปปรับบัตรก่อน เราไม่ได้เร่งรีบนะครับ เพื่อที่เราจะได้มีความแน่นอนในเรื่องของการ ลงคะแนนด้วยอิเล็กทรอนิกส์นะครับ เชิญท่านสมาชิกปรับบัตรนะครับ

๑๒๙

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

นำพร ๖๒/๑

นายณัฐวุฒิ บัวประทุม (แบบบัญชีรายชื่อ) : ท่านประธานครับ
ท่านประธานยังไม่ได้กดออกเรียกถูกไหมครับ แค่เชิญสมาชิกก่อนใช่ไหมครับ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
ยังครับ แค่เชิญสมาชิกครับ เวลาพอสมควรแล้วนะครับ ผมขอตรวจสอบองค์ประชุมครับ

(นายปดิพัทธ์ สันติภาดา รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง มีสัญญาณ
ให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนทำการตรวจสอบองค์ประชุม)

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
สมาชิกครับ ขอเชิญท่านสมาชิกใช้สิทธิแสดงตนครับ โปรดเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตนครับ
(สมาชิกทำการเสียบบัตรและกดปุ่มแสดงตน)

นางสาวสุดาวรรณ หวังศุภกิจโกศล (แบบบัญชีรายชื่อ) : ๔๒๘ แสดงตนค่ะ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ๔๒๘ ครับ

นางทิพา ปวีณาเสถียร (ลำปาง) : ขออนุญาตท่านประธาน ๑๕๒ แสดงตนค่ะ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ๑๕๒ ครับ

นางฐิติมา ฉายแสง (ฉะเชิงเทรา) : กราบเรียนท่านประธานคะ ๑๑๘ ฐิติมา
ฉายแสง ค่ะ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ๑๑๘
แสดงตนครับ

นายวรสิทธิ์ กัลป์ตินันท์ (อุบลราชธานี) : ท่านประธานครับ ๓๒๗ วรสิทธิ์
กัลป์ตินันท์ แสดงตนครับ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
๓๒๗ นะครับ

นางสาวสร้อยสนันท์ อรรถนพพร (ขอนแก่น) : ท่านประธานคะ ๔๐๓
สร้อยสนันท์แสดงตนค่ะ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
๔๐๓ ครับ ยังมีเวลานะครับ เชิญไปปรับบัตรได้นะครับ เดี่ยวจะได้ลงมติไม่ผิดพลาดนะครับ
เมื่อสักครู่ท่านสร้อยสนันท์นะครับ ๔๐๓ ครับ

๑๓๐

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

นำพร ๖๒/๒

นายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล (แพร่) : ท่านประธานครับ ๓๒๔ ผม วรวัจน์
ขอแสดงตนครับ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ๓๒๔ ครับ

นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล (แบบบัญชีรายชื่อ) : ท่านประธานครับ วรรณรัตน์

ชาญนุกูล ๓๒๐ แสดงตนครับ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ๓๒๐ ครับ
มีท่านใดยังไม่ได้ใช้สิทธิแสดงตนไหมครับ เดี่ยวรอสักครู่ นะครับ พ.ร.บ. นี้สำคัญนะครับ
อยากให้อยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตาค่ะ

นายนพดล ปัทมะ (แบบบัญชีรายชื่อ) : ท่านประธานครับ นายนพดล ๑๗๗
แสดงตนครับ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ๑๗๗ ครับ

นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ (มหาสารคาม) : ท่านประธานครับ กิตติศักดิ์

คณาสวัสดิ์ หมายเลข ๒๔ แสดงตนครับ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ครับ
๒๔ นะครับ คุณหมอบครับ

นายวิรัช พิมพะนิตย์ (กาฬสินธุ์) : วิรัช พิมพะนิตย์ ๓๔๔ แสดงตนครับ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ๓๔๔
แสดงตนครับ

นางสาววรรณิดา นพสิทธิ์ (ชลบุรี) : ๓๒๒ แสดงตนค่ะ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ๓๒๒ ครับ

นางสาวปิยะนุช ยินดีสุข (นครราชสีมา) : ท่านประธานคะ ๒๒๙ แสดงตนค่ะ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ๒๒๙
น่ะครับ

นายพรเทพ ศิริโรจนกุล (นครราชสีมา) : ท่านประธานครับ ๒๔๐ แสดงตนครับ

๑๓๑

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

พุทธชาติ ๖๓/๑

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ๒๔๐ ครั้ง

นายนรเศรษฐ์ ศิริโรจนกุล (นครราชสีมา) : ท่านประธานครับ ๑๘๐ แสดงตน

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ๑๘๐ ครั้ง

คิดว่าครบถ้วนแล้วนะครับ มีท่านใดยังไม่ได้ใช้สิทธิไหมครับ ผมขอปิดการแสดงตนครับ
เชิญเจ้าหน้าที่แสดงผลครับ เป็น ๔๔๑ ท่าน ที่กดด้วยอิเล็กทรอนิกส์ แล้วก็บวกอีก ๑๔ ท่าน
เป็น ๔๕๕ ท่าน ครบองค์ประชุมครับ

วันที่ 18 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2567 เวลา 14:35

จำนวนผู้แสดงตน 441 - 8 = 449

หน้า 1/ 1.3040

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
1	001	นางสาวกมลนทรธรรณ กิตติสุนทรสกุล	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
2	006	นายกรณพล เทียนสุวรรณ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
3	007	นายกฤษ ศิลปชัย	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
4	009	นางสาวกฤษฏี ชีวะธรรมานนท์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
5	010	นายกฤษฏ์หิรัญ เลิศอุฤทธิ์ภักดี	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
6	012	นายกันตภณ ดวงอัมพร	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
7	014	นายกันตพงษ์ ประยูรศักดิ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
8	015	นางสาวกัลยพัชร รจิตโรจน์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
9	019	นางสาวการณิก จันทตา	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
10	023	นายกิตติภณ ปานพรหมมาศ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
11	031	นายเกียรติคุณ ต้นยาง	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
12	036	นายศรีษฐ์ ปานเนียม	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
13	039	นายคำพอง เทพาคำ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
14	040	นายคุณากร มั่นนทีริย์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
15	042	นายจรรยา จตุรพรประสิทธิ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
16	043	นายจรัส คุ้มไข่น้ำ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
17	054	นายจิรัฐ ทองสุวรรณ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
18	059	นายจุลพงศ์ อยู่เกษ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
19	061	นางจุฬาลักษณ์ ชันสุธรรม	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
20	063	นายเจษฎา ดนตรีเสนาะ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
21	068	นายเฉลิมชัย กุลาเลิศ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
22	069	นายเฉลิมพงศ์ แสงดี	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
23	073	นายชยพล สทอนดี	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
24	075	นายชวิน วงศ์พันธ์เที่ยง	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
25	076	นายชลธานี เชื้อน้อย	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
26	077	นางสาวชลธิชา แจ้งเร็ว	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
27	080	นายชวาล พลเมืองดี	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
28	082	นายชัชวาล อภิรักษ์มั่นคง	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
29	087	นายชัยวัช ตูลาธน	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
30	090	นายชัยวัฒน์ สถาวรวิจิตร	พรรคก้าวไกล	แสดงตน

Ami

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
31	093	นายชิตวัน ชินอนูวัฒน์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
32	094	นายชิษณุพงศ์ ตั้งเมธากุล	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
33	095	นายชุตติพงศ์ พิภพภิญโญ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
34	096	นางสาวชุตติมา คชพันธ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
35	102	นายเชตะวัน เตือประโคน	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
36	113	นายเชี่ย จำปาทอง	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
37	114	นางสาวญาณธิดา บัวเฟื่อน	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
38	116	นายธำกร ยะแสง	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
39	117	นายฐิติกันต์ ฐิติพดภูมิกุล	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
40	119	นายณกร ชารีพันธ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
41	120	นายสุเทพ อู่อัน	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
42	122	นายณรงค์เดช อุฬารกุล	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
43	125	นายณัฐชา บุญไชยอินสวัสดิ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
44	126	นายณัฐพงศ์ เปรมพูลสวัสดิ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
45	127	นายณัฐพงษ์ พิพัฒน์ไชยศิริ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
46	128	นายณัฐพงษ์ เรื่องปัญญาวุฒิ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
47	130	นายณัฐพงษ์ สุมโนธรรม	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
48	131	นายณัฐพล โตวิจักษณ์ชัยกุล	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
49	132	นายณัฐวุฒิ บัวประทุม	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
50	137	นายตรีวรธรณ์ อิ่มใจ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
51	147	นายทวิวงศ์ โตทวิวงศ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
52	152	นางทิพา ปวีณาเสถียร	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
53	153	นางสาวทิสรัตน์ เลาหล	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
54	155	นายเท่าพิภพ ลิ้มจิตรกร	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
55	158	เรืออากาศโทธนเดช เฟ็งสุข	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
56	165	นายธัญธร ธนินวัฒนาธร	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
57	167	นายธัญวัฒน์ กมลวงศ์วัฒน์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
58	170	นางสาวธิษะณา ชูณหะวัณ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
59	173	นายธีร์จชัย พันธุมาศ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
60	174	นายพงศธร ศรีเพชรนรินทร์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
61	175	นายนนท์ ไพศาลลิ้มเจริญกิจ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
62	176	นายณพดล ทิพยชล	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
63	186	นางสาวนิตยา มีศรี	พรรคก้าวไกล	แสดงตน

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
64	187	นายนิติพล ผิวเหมาะ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
65	198	นายบุญเลิศ แสงพันธ์ุ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
66	199	นางสาวเบญจา แสงจันทร์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
67	202	นายปกรณ์วุฒิ อุดมพิพัฒน์สกุล	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
68	215	นายประสิทธิ์ ปัทมผดุงศักดิ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
69	218	นายประเสริฐพงษ์ ทรนุวัตร์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
70	219	นางสาวปรัชญาวรรณ ไชยสีบ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
71	222	นายปรีดี เจริญศิลป์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
72	223	นางสาวปวีตรา จิตตกิจ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
73	224	นางปัญญารัตน์ นันทภูมิตานนท์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
74	225	นายปารมี ไวจงเจริญ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
75	226	นายปารเมศ วิทยารักษ์สรรค์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
76	227	นายปิยชาติ รุจิพรวาทิน	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
77	228	นายปิยรัฐ จงเทพ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
78	237	นางสาวพนิดา มงคลสวัสดิ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
79	242	นายพริษฐ์ วัชรสินธุ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
80	249	นายพิชัย แจ่มจรรยาวงศ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
81	253	นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
82	256	นางสาวพิมพ์กาญจน์ กิริติวิราภรณ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
83	265	นางสาวพธิตา ชัยอนันต์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
84	266	นายพูนศักดิ์ จันทร์จำปี	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
85	268	นางสาวเพชรรัตน์ ใหม่ขมภู	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
86	270	นางสาวภคมน หนูอนันต์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
87	272	นายกันทิล น่วมเจิม	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
88	274	นายภัทรพงษ์ สีสากัณฑ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
89	275	นางสาวภัสสริน รามวงศ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
90	281	นายภูริวรรธก์ ใจสำราญ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
91	286	นายมานพ ศิริภูวดล	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
92	290	นายยอดชาย พึ่งพร	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
93	294	นางสาวรภัษสรณ์ นิยะโมสถ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
94	297	นายรอมฎอน ปันจอร์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
95	298	นางสาวรักชนก ศรีนอก	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
96	301	นายรังสิมันต์ โรม	พรรคก้าวไกล	แสดงตน

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
97	302	นายรัชต์พงศ์ สร้อยสุวรรณ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
98	303	นางสาวรัชชก สุขประเสริฐ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
99	314	นายเลาฟั้ง บัณฑิตเทอดสกุล	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
100	318	นายวรท ศิริรักษ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
101	319	นายวรภพ วิริยะโรจน์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
102	321	นางสาววรรณวิภา ไม่น	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
103	328	นายวรายุทธ ทองสุข	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
104	340	นายวิทวัส ดิษยะวณิชย์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
105	341	นายวิทวัสธีร์ ปันสวนปลุก	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
106	347	นายวิโรจน์ ลักขณาอดิศร	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
107	351	นายวิรัตน์ ฮวดศรี	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
108	352	นายวิรัช คันธะ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
109	353	นายวิรุจ รักเที่ยง	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
110	355	นายวุฒินันท์ บุญชู	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
111	358	นางสาวศนิवार บัวบาน	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
112	361	นางสาวศศินันท์ ธรรมนิฐินันท์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
113	365	นายศักดิ์นัย นุ่มหนู	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
114	370	นายศิริสิทธิ์ สงนุ้ย	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
115	371	นางสาวศิริกัญญา ตันสกุล	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
116	372	นายศิริโรจน์ ธนิกกุล	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
117	375	นายศุภสิทธิ์ พจนรัฐศักดิ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
118	377	นายศุภโชค ไซยสัง	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
119	378	นายศุภณัฐ มินชัยนันท์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
120	379	นายศุภกรณ์ กิตยาธิคุณ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
121	381	นายสกล สุนทรวานิชย์กิจ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
122	387	ว่าที่ร้อยตรีสมชาติ เตชะถาวรเจริญ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
123	388	นายสมดุลย์ อุตเจริญ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
124	398	นายสรพัช ศรีปราชญ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
125	402	นายสรวิทย์ ศุภปณิตา	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
126	406	นางสว่างจิตต์ เลาหะโรจนพันธ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
127	407	นายสหสวัต คุ้มคง	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
128	414	นายสาธิต ทวีผล	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
129	420	นายสิริน สงวนสิน	พรรคก้าวไกล	แสดงตน

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
130	421	นางสาวสิริภัส กองตระการ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
131	436	นายสุภกร ตันติไพบูลย์ธนะ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
132	441	นายสุรเชษฐ์ ประวีณวงศ์วุฒิ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
133	445	นายสุรพันธ์ ไวยากรณ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
134	446	รองศาสตราจารย์สุรวาท ทองบุ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
135	457	นายองค์การ ชัยบุตร	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
136	470	นายอนุสรณ์ แก้ววิเชียร	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
137	475	นายอภิชาติ ศิริสุนทร	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
138	478	ว่าที่ร้อยตรีหญิงอรพรรณ จันทาเรือง	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
139	490	นายอานภาพ ลิขิตอำนวยการ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
140	494	นายอิทธิพล ชลธราศิริ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
141	498	นายเอกราช อุดมอำนวยการ	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
142	499	นางสาวแอนศิริ วลัยกนก	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
143	066	นายฉัตร สุภัทรมนชัย	พรรคก้าวไกล	ไม่แสดงตน
144	233	นายพงศ์พันธ์ ยอดเมืองเจริญ	พรรคก้าวไกล	ไม่แสดงตน
145	322	นางสาววรรณิดา นพสิทธิ์	พรรคก้าวไกล	ไม่แสดงตน
146	336	นายวาโย อัครรุ่งเรือง	พรรคก้าวไกล	ไม่แสดงตน
147	418	นายสิทธิพล วิบูลย์ธนากุล	พรรคก้าวไกล	ไม่แสดงตน
148	476	นายอภิสิทธิ์ ไส้สรุไกล	พรรคก้าวไกล	ไม่แสดงตน
149	004	นายกรวีร์ สาราคำ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
150	021	นายกิตติ สมทรัพย์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
151	022	นางสาวกิตติธัญญา วาจาดี	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
152	027	นายเกรียงไกร กิตติธเนศวร	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
153	029	นายเกรียงศักดิ์ ฝ่ายสีงาม	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
154	030	นายเกษม อุประ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
155	032	นายโกศล ปัทมะ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
156	034	นางสาวชัตติยา สวัสดิผล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
157	037	นายक्रमานิตย์ สังข์พุ่ม	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
158	046	นายจักรวาล ชัยวิรัตน์กุล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
159	048	นายจาตุรนต์ ฉายแสง	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
160	050	นายจิตติพจน์ วิริยะโรจน์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
161	051	นายจิรววัฒน์ ศิริพานิชย์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
162	053	นางสาวจิรัชยา สัพโส	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
163	055	นางสาวจิราพร สินธุ์ไพร	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
164	065	นายฉลาด ขามช่วง	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
165	070	นางสาวชญานภา สินธุ์ไพร	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
166	071	นางสาวชนก จันทาทอง	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
167	078	นายชลน่าน ศรีแก้ว	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
168	084	นางสาวศรีญาติ ปาลีมาพันธ์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
169	098	นายชูชัย มุ่งเจริญพร	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
170	099	นายชูศักดิ์ ศีรีมาศทอง	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
171	100	นายชูศักดิ์ แม้นทิม	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
172	101	รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
173	105	นายเชิงชาย ชาลีรินทร์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
174	108	นายไชยวัฒนา ดิณรัตน์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
175	109	นายไชยา พรหมา	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
176	118	นางฐิติมา ฉายแสง	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
177	121	นายณพล เขยคำแหง	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
178	124	นางสาวณัฐจิรา อัมวิเศษ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
179	129	นายณัฐพงษ์ สุปรียศิลป์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
180	134	นายธนพร ปุณณกันต์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
181	143	นายทรงยศ รามสูต	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
182	146	นายทรงศักดิ์ ส่งเสริมอุดมชัย	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
183	150	นายทศพร เสรีรักษ์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
184	151	นายทินพล ศรีเรศ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
185	154	นายเทอดชาติ ชัยพงษ์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
186	156	นางเทียบจุฑา ขาวขำ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
187	162	นายธนาธร โล่ห์สุนทร	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
188	163	นายธนศ เครือรัตน์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
189	166	นางสาวธัญธารีย์ สันตพันธุ์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
190	171	นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวานิชย์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
191	172	นายธีระชัย แสนแก้ว	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
192	179	นายณพล เหลืองทองนารา	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
193	180	นายนรเศรษฐ์ ศิริโรจนกุล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
194	181	นายนรกร นาเมืองรักษ์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
195	184	นายนิกร โสมกลาง	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
196	185	นายนิคม บุญวิเศษ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
197	189	นายนิพนธ์ คนขยัน	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
198	190	นายนิยม วิวรรณดิษฐกุล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
199	191	นางนุชนาด จารุวงษ์เสถียร	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
200	195	นายบุญแก้ว สมวงศ์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
201	209	นางสาวประภาพร ทองปากน้ำ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
202	211	นายประยุทธ์ ศิริพานิชย์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
203	213	นางสาวประวิณบุษ เลิศจิตติสุทธิ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
204	216	นางสาวละออง ตียะไพรัช	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
205	217	นายประเสริฐ บุญเรือง	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
206	229	นางสาวปิยะนุช ยินดีสุข	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
207	230	นางสาวปิยะรัฐชย์ ตียะไพรัช	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
208	235	นายเพชร จันทรวงทอง	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
209	236	นายพนม โพธิ์แก้ว	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
210	239	นายพรเทพ พูนศรีธนากุล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
211	244	นายพลากร พิมพะนิตย์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
212	245	นายพัฒนา สัพโส	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
213	251	นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
214	259	นางสาวพิมพ์พิชชา ชัยศุกกิจเจริญ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
215	269	นายไพโรจน์ โล่ห์สุนทร	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
216	277	นายภาควัต ศรีสุรพล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
217	278	นายภาณุ พรวัฒนา	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
218	279	นายภูมิินทร์ ลีธีระประเสริฐ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
219	280	นายภูมิพัฒน์ พชรทรัพย์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
220	283	นางมนพร เจริญศรี	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
221	284	นายมนัสนันท์ หลีนวรัตน์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
222	293	นายรชตะ ด้านกุล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
223	296	นายวี เล็กอุทัย	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
224	299	นายรังสรรค์ มณีรัตน์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
225	305	นายรัฐ คลังแสง	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
226	313	นางสาวลลิตธิภรณ์ วริณวัชรโรจน์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
227	315	นายเลิศศักดิ์ พัฒนชัยกุล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
228	323	นายวรวงศ์ วรปัญญา	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
229	332	นายวัชรพล ขาวขำ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
230	333	นายวันนิวัติ สมบูรณ์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
231	337	นายวารุจ ศิริวัฒน์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
232	343	นางสาววิภาณี ภูคำวงศ์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
233	344	นายวิรัช พิมพะนิตย์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
234	346	พลตำรวจโทวิโรจน์ เปาอินทร์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
235	348	นางสาววิลดา อินฉัตร	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
236	349	นางสาววิสาระดี เตชะธีราวัฒน์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
237	350	นายวิสุทธิ์ ไชยณรุณ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
238	354	นายวีระพล จิตสัมฤทธิ์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
239	359	นายศรัณย์ ทิมสุวรรณ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
240	360	นางสาวศรีโสภา โกฏคำลือ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
241	363	นายศักดิ์ชาย ตันเจริญ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
242	364	นายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
243	369	นายศิริสิทธิ์ เลิศด้วยลาม	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
244	374	นายศิวัช พงศ์ธีระดุลย์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
245	382	นางสาวสุกญา สาระนันท์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
246	383	นางสาวเพ็ญชิสา หงษ์อุปถัมภ์ชัย	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
247	385	นายสมเกียรติ ตันดิลกตระกูล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
248	386	นายสมเจตน์ แสงเจริญรัตน์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
249	390	นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
250	393	รองศาสตราจารย์เชิดชัย ตันติศิรินทร์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
251	396	นายสยาม หัตถสงเคราะห์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
252	399	นายสรรพภัญญู ศิริไพล์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
253	416	นายสิงหนม ตีนาง	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
254	417	นายสิทธิชัย หล่อประสงศ์สุข	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
255	427	นางสาวสุดารัตน์ พิทักษ์พรพลภ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
256	432	นายสุธรรม แสงประทุม	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
257	439	นายสุรเกียรติ์ เทียนทอง	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
258	440	นายสุรชาติ ขาญประดิษฐ์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
259	443	นายสุรพงษ์ เตาะเจริญสุข	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
260	444	พลตำรวจตรีสุรพล บุญมา	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
261	449	นายชนินทร์ รุ่งธนเกียรติ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
262	455	นางหทัยรัตน์ เพชรพนมพร	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
263	461	นายอดิศร เพียงเกษ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
264	463	นายอนันต์ ปรีดาสุทธิจิตต์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
265	471	นายอนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
266	472	นายอภิชา เลิศพชรกมล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
267	481	นายอรรถพล วงษ์ประยูร	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
268	486	นายอักรินทร์ กัณณ์กิตตินันท์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
269	489	นายอาทิตย์ หวังศุภกิจโกศล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
270	495	นายเอกธนิช อินทร์รอด	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
271	500	นายโอชิษฐ์ เกียรติกิ่งชูชัย	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
272	011	นางสาวกฤษณา สีหลักษณ์	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
273	024	นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
274	026	นายเกรียง กัลป์ตินันท์	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
275	060	นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
276	067	ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
277	177	นายนพดล ปัทมะ	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
278	240	นายพรเทพ ศิริโรจนกุล	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
279	241	นางพรรณสิริ กุลนาถศิริ	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
280	262	พลเอกพิศาล วัฒนวงษ์คีรี	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
281	324	นายวรวิจน์ เอื้ออภิญญกุล	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
282	327	นายวรสิทธิ์ กัลป์ตินันท์	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
283	401	นายสรวงศ์ เทียนทอง	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
284	403	นางสาวสรสนันท์ อรรถนพพร	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
285	424	นายสุชาติ ตันเจริญ	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
286	428	นางสาวสุดาวรรณ หวังศุภกิจโกศล	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
287	430	นายสุทิน คลังแสง	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
288	474	นายอภิชาติ ตีรสวัสดิ์ชัย	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
289	477	นายอมรเทพ สหหมาย	พรรคเพื่อไทย	ไม่แสดงตน
290	003	นายกรวีร์ ปริศนานันทกุล	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
291	020	นายกิตติ กิตติธรรกุล	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
292	035	นายคงกฤษ ฉัตรมาลีรัตน์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
293	045	นายจักรกฤษณ์ ทองศรี	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
294	097	นายชูกัน กุลวงษา	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
295	103	นายเขวงศักดิ์ เร่งไพบูลย์วงศ์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
296	111	นายชากาเรีย สะอิ	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
297	115	นางญาณีนาถ เข็มนาถ	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
298	123	นายณัฐชนน ศรีก่อเกื้อ	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
299	139	นางสาวดวงทิพย์ จินตะเวช	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
300	140	นายไตรเทพ งามกมล	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
301	142	นายถิระเดช ตั้งมั่นก่อกิจ	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
302	144	นายขลัฐ รัชกิจประการ	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
303	159	นายธนวัฒน์ ศรีชนะ	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
304	160	นายธนยศ ทิมสุวรรณ	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
305	161	นายธนา กิจไพบูลย์ชัย	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
306	182	นายนรินทร์ คลังผา	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
307	192	นางสาวแนน บุญยธิดา สมชัย	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
308	201	นายปกรณ์ มุ่งเจริญพร	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
309	204	นางปัทมา ตันติรัตนานนท์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
310	206	นายประดิษฐ์ สังขาย	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
311	208	นางสาวประภา เองไพบูลย์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
312	231	นางสาวผกามาศ เจริญพันธ์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
313	238	นายพรชัย ศรีสุริยันโยธิน	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
314	243	นายพลพีร์ สุวรรณฉวี	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
315	250	นายพิชัย ชมภูพล	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
316	254	นายพิบูลย์ รัชกิจประการ	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
317	261	นางสาวพิมพ์ฤดา ตันจรรักษ์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
318	263	นายพีระเดช ศิริวันสามนต์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
319	271	นายภราดร ปริศนานันท์กุล	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
320	273	นายภัทรพงศ์ ภัทรประสิทธิ์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
321	282	นายมนต์เกียรติ สงฆ์ประชา	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
322	285	นางสาวมัลลิกา จิระพันธุ์วานิช	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
323	287	นายมานพ ศรีผึ้ง	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
324	288	นางมุกดาวรรณ เลื่องสินิล	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
325	289	นายศิววัฒน์ มาไพศาลสิน	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
326	300	นายรังสิกร ทิมาตฤกะ	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
327	308	นายรุ่งโรจน์ ทองศรี	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
328	309	นายเรืองวิทย์ คุณวัฒนาพงษ์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
329	310	นายฤกษ์ อยู่ดี	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
330	311	นายลัทธชัย โชคชัยวัฒนากร	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
331	312	นายล้ำเลิศ พัวพัฒน์โชติ	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
332	326	นายวรศิษฏ์ เลียงประสิทธิ์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
333	330	นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
334	342	นายวินัย ภัทรประสิทธิ์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
335	362	นายศักดิ์ ชาร์มย์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
336	366	นางนันทนา สงฆ์ประชา	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
337	380	นายชฎา ขาวขำ	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
338	384	นายสนอง เทพอักษรณรงค์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
339	395	นายสยาม เฟื่องทอง	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
340	404	นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
341	405	นายสฤกษ์ บุตรเนียร	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
342	409	นายสังคม แดงโชติ	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
343	413	นายสัมฤทธิ์ แทนทรัพย์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
344	422	นางสุขสมรวย วันทนิยกุล	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
345	429	นายสุทธิชัย จรุงเนตร	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
346	451	นายสุวรรณ กุมภีโร	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
347	454	นายโสภณ ชาร์มย์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
348	458	นายองอาจ ฉัตรชัยพลรัตน์	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
349	460	นายอดิพงษ์ ฐิติพิทยา	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
350	480	นายอรรถพล ไตรศรี	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
351	482	นายอลงกต มณีภาค	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
352	492	นายอาสาพลธ์ สรรณีไตรภพ	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
353	493	นายอำนาจ วิลาวลัย	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
354	497	นายเอกราช ช่างเหลา	พรรคภูมิใจไทย	แสดงตน
355	062	นายเจเศรษฐ์ ไทยเศรษฐ์	พรรคภูมิใจไทย	ไม่แสดงตน
356	091	นายชาดา ไทยเศรษฐ์	พรรคภูมิใจไทย	ไม่แสดงตน
357	107	นายไชยชนก ชิดชอบ	พรรคภูมิใจไทย	ไม่แสดงตน
358	373	นายศิริวัฒน์ ขจรประศาสน์	พรรคภูมิใจไทย	ไม่แสดงตน
359	447	นายสุรศักดิ์ พันธุ์เจริญวรกุล	พรรคภูมิใจไทย	ไม่แสดงตน
360	467	นายอนุทิน ชาญวีรกูล	พรรคภูมิใจไทย	ไม่แสดงตน

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
361	005	นายกระแสร์ ตระกูลพรพงศ์	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
362	017	นางสาวกาญจนา จังหวะ	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
363	033	นางขวัญเรือน เทียนทอง	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
364	038	นายคอชัย มามู	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
365	041	นายจตุพร กมลพันธ์ทิพย์	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
366	049	นายจำลอง ภูวนานทา	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
367	056	นายจีระเดช ศรีวิราช	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
368	064	นายฉกาจ พัฒนกิจวิบูลย์	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
369	086	นายชัยทิพย์ กมลพันธ์ทิพย์	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
370	088	นายชัยมงคล ไชยรบ	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
371	106	นายโชติวุฒิ ธนาคนานุสรณ์	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
372	138	นางสาวตรีสุข เทียนทอง	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
373	149	นายทวี สุระบาล	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
374	183	นายนเรศ อารงค์ทิพย์คุณ	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
375	196	นายบุญชัย กิตติธาราทรัพย์	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
376	197	นางบุญยิ่ง นิติกาญจนา	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
377	200	นายปกรณ์ จีนาคำ	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
378	220	นายปริญญา ฤกษ์หรัาย	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
379	267	นายเพชรภูมิ อภรณ์รัตน์	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
380	276	นายภาคภูมิ บุลย์ประมุข	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
381	304	นางรัชณี พลเชื้อ	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
382	317	นายวรโชติ สุนทรขจร	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
383	345	นายวิริยะ ทองผา	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
384	408	นายสะถิระ เผือกประพันธุ์	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
385	431	นายสุธรรม จริตงาม	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
386	459	นายองอาจ วงษ์ประยูร	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
387	464	นายอนันต์ ผลอำนวย	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
388	479	นายอรธกร ศิริลัทธยากร	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
389	484	นายอักร ทองใจสด	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
390	487	นายอักรแสนศิริ โล่ห์วีระ	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
391	491	นายอามินทร์ มะยูโซ๊ะ	พรรคพลังประชาชนรัฐ	แสดงตน
392	047	นายจักรรัตน์ พัวช่วย	พรรคพลังประชาชนรัฐ	ไม่แสดงตน
393	072	นายชนนพัฒน์ นาคส์	พรรคพลังประชาชนรัฐ	ไม่แสดงตน

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
394	164	นายธรรมนัส พรหมเผ่า	พรรคพลังประชาชน	ไม่แสดงตน
395	212	พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ	พรรคพลังประชาชน	ไม่แสดงตน
396	232	นายไผ่ ลิกค์	พรรคพลังประชาชน	ไม่แสดงตน
397	258	นางสาวพิมพ์พร พรพฤติพันธ์	พรรคพลังประชาชน	ไม่แสดงตน
398	334	นางวันเพ็ญ พร้อมพัฒน์	พรรคพลังประชาชน	ไม่แสดงตน
399	412	นายสัมพันธ์ มะยูโซ๊ะ	พรรคพลังประชาชน	ไม่แสดงตน
400	469	นายอนุรัตน์ ตันบรรจง	พรรคพลังประชาชน	ไม่แสดงตน
401	018	นางสาวกานสินี โอภาสรังสรรค์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
402	025	นางสาวกุลวลี นพอมรบดี	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
403	028	นายเกรียงยศ สุดลาภา	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
404	052	นายจิรวุฒิ สิงห์โตทอง	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
405	057	นายจตุติ ไกรฤกษ์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
406	074	นายเกษรา ศักดิ์สมบูรณ์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
407	083	นายชัชวาลล์ คงอุดม	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
408	089	นายชัยวัฒน์ เป้าเปี่ยมทรัพย์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
409	135	รองศาสตราจารย์พิเศษดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัย รุ่งเรือง	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
410	141	นายถนอมพงศ์ หลีกภัย	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
411	157	นายธนกร วังบุญคงชนะ	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
412	168	นายธานินทร์ นวลวัฒน์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
413	169	นางธิวัลรัตน์ อังกินันท์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
414	188	นายนิติศักดิ์ ธรรมเพชร	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
415	205	นายปรเมษฐ์ จินา	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
416	234	นายพงษ์มนู ทองหนัก	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
417	246	นายพันธ์ศักดิ์ บุญแทน	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
418	248	นางพิชชารัตน์ เลหาพงศ์ชนะ	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
419	255	นายพิพิธ รัตนรักษ์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
420	260	นางสาวพิมพ์ภัทรา วิชัยกุล	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
421	264	นายอนุชา บุรพชัยศรี	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
422	316	นางสาวชัชวราภรณ์ กาญจนะ	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
423	338	นายวิชัย สุดสวาสดี	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
424	339	นายวิทยา แก้วภราดัย	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
425	368	นายศาสตรา ศรีปาน	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
426	410	นายสัญญา นิลสุพรรณ	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
427	411	นายสันต์ แซ่ตั้ง	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
428	419	พันโทสินธพ แก้วพิจิตร	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
429	433	นายสุพล จุลใส	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
430	435	นางศิริวรรณ ปราศจากศัตรู	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
431	473	จำอากาศเอกอภิชาติ แก้วโกศล	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
432	496	นายเอกนัฏ พร้อมพันธุ์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	แสดงตน
433	331	นายวัชรระ ยาวอหะซัน	พรรครวมไทยสร้างชาติ	ไม่แสดงตน
434	423	นายสุชาติ ชมกลิ่น	พรรครวมไทยสร้างชาติ	ไม่แสดงตน
435	465	นายอนุชา นาคาศัย	พรรครวมไทยสร้างชาติ	ไม่แสดงตน
436	485	นายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	ไม่แสดงตน
437	016	นายกาญจน์ ตั้งปอง	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
438	058	นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
439	085	นายชัยชนะ เดชเดโช	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
440	092	นายชาตรี หล้าพรหม	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
441	136	นายเดชอัครินทร์ ขาวทอง	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
442	194	นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
443	210	นายประมวล พงศ์ถาวราเดช	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
444	252	นายพิทักษ์เดช เดชเดโช	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
445	291	ว่าที่ร้อยโทยุทธการ รัตนมาศ	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
446	295	นายร่มธรรม ชำนุรักษ์	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
447	306	นายราเชิด สุดพุ่ม	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
448	357	นายวุฒิพงษ์ นามบุตร	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
449	367	นายศักดิ์สิทธิ์ ขาวทอง	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
450	389	นายสมบัติ ยะสินธุ์	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
451	400	นายสรรเพชญ์ บุญญามณี	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
452	425	นางสาวสุนันฐา โล่สถาพรพิพิธ	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
453	434	นางสุพัชรี ธรรมเพชร	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
454	437	นางสาวสุภาพร กำเนิดผล	พรรคประชาธิปไตย	แสดงตน
455	044	นายจักพันธ์ ปิยพรไพบูลย์	พรรคประชาธิปไตย	ไม่แสดงตน
456	079	นายชวน หลีกภัย	พรรคประชาธิปไตย	ไม่แสดงตน
457	145	นายทรงศักดิ์ มุสิกอง	พรรคประชาธิปไตย	ไม่แสดงตน
458	292	นายบุญยติ วาภา	พรรคประชาธิปไตย	ไม่แสดงตน

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
459	392	นายสมยศ พลายด้วง	พรรคประชาธิปัตย์	ไม่แสดงตน
460	448	พลตำรวจตรีสุรินทร์ ปาลาเร่	พรรคประชาธิปัตย์	ไม่แสดงตน
461	483	นางอวยพรศรี เขาวลิต	พรรคประชาธิปัตย์	ไม่แสดงตน
462	133	นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ	พรรคชาติไทยพัฒนา	แสดงตน
463	178	นายนพดล มาตรศรี	พรรคชาติไทยพัฒนา	แสดงตน
464	329	นายวราวุธ ศิลปอาชา	พรรคชาติไทยพัฒนา	แสดงตน
465	376	นายศุภโชค ศรีสุขจร	พรรคชาติไทยพัฒนา	แสดงตน
466	397	นายสรชัช สุจิตต์	พรรคชาติไทยพัฒนา	แสดงตน
467	452	นายเสมอกัน เทียงธรรม	พรรคชาติไทยพัฒนา	แสดงตน
468	466	นายอนุชา สะสมทรัพย์	พรรคชาติไทยพัฒนา	แสดงตน
469	468	นายอนุรักษ์ จุริมาศ	พรรคชาติไทยพัฒนา	แสดงตน
470	207	นายประภักดิ์ โพธิ์สุน	พรรคชาติไทยพัฒนา	ไม่แสดงตน
471	247	นายพานวัฒน์ สะสมทรัพย์	พรรคชาติไทยพัฒนา	ไม่แสดงตน
472	112	นายชูการ์โน มะทา	พรรคประชาชนชาติ	แสดงตน
473	325	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรัญญา บารู	พรรคประชาชนชาติ	แสดงตน
474	391	นายสมมุติ เบ็ญจลักษณ์	พรรคประชาชนชาติ	แสดงตน
475	415	นายสาเหมาหมามัด อลอิตรุส	พรรคประชาชนชาติ	แสดงตน
476	450	นายสุไลมาน บือแนบีแน	พรรคประชาชนชาติ	แสดงตน
477	002	นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ	พรรคประชาชนชาติ	ไม่แสดงตน
478	148	พันตำรวจเอกทวี สอดส่อง	พรรคประชาชนชาติ	ไม่แสดงตน
479	335	นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา	พรรคประชาชนชาติ	ไม่แสดงตน
480	488	นายอับดุลอายี สาแม็ง	พรรคประชาชนชาติ	ไม่แสดงตน
481	081	นายชัชวาล แพทยาไทย	พรรคไทยสร้างไทย	แสดงตน
482	307	นางรำพูล ดันตวิณิชานนท์	พรรคไทยสร้างไทย	แสดงตน
483	426	นายธรากร ดันตสิทธิ์	พรรคไทยสร้างไทย	แสดงตน
484	438	นางสุภาพร สลับศรี	พรรคไทยสร้างไทย	แสดงตน
485	456	นายหรั่ง ธุระพล	พรรคไทยสร้างไทย	แสดงตน
486	462	นายอดิศักดิ์ แก้วมุงคุณทรัพย์	พรรคไทยสร้างไทย	แสดงตน
487	214	นายประสาท ดันประเสริฐ	พรรคชาติพัฒนาเก่า	แสดงตน
488	320	นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล	พรรคชาติพัฒนาเก่า	แสดงตน
489	356	นายวุฒิพงษ์ ทองเหลา	พรรคชาติพัฒนาเก่า	แสดงตน
490	013	นายกันวีร์ สิบแสง	พรรคเป็นธรรม	แสดงตน
491	203	นายปติพัทธ์ สันติภาดา	พรรคเป็นธรรม	ไม่แสดงตน

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการแสดงตน
492	257	นางพิมพ์กาญจน์ พลสมัคร	พรรคเพื่อไทยรวมพลัง	แสดงตน
493	394	นายสมศักดิ์ บุญประชม	พรรคเพื่อไทยรวมพลัง	แสดงตน
494	221	นายปรีดา บุญเพลิง	พรรคครูไทยเพื่อประชาชน	ไม่แสดงตน
495	193	นายบัญชา เดชเจริญศิริกุล	พรรคท้องถิ่นไทย	ไม่แสดงตน
496	110	นายไชยามพวาน มั่นเพียรจิตต์	พรรคไทยก้าวหน้า	แสดงตน
497	442	นายสุรทิน พิจารณ์	พรรคประชาธิปไตยใหม่	แสดงตน
498	104	นายเชาวฤทธิ์ ขจรพงศ์กักรดี	พรรคพลังสังคมใหม่	แสดงตน
499	453	นายมังกร ยนต์ตระกูล	พรรคเสรีรวมไทย	แสดงตน
500	008	นายกฤดิทัช แสงธนโยธิน	พรรคใหม่	แสดงตน

หมายเหตุ

มีสมาชิกฯ ขอใช้สิทธิแสดงตนเพิ่มเติมด้วยวาจา ดังนี้

428	นางสาวสุดาวรรณ หวังศุภกิจโกศล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
327	นายวรสิทธิ์ กัลปตินันท์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
403	นางสาวสร้อยสนันท์ อรรถนพพร	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
324	นายวรวัจน์ เอื้ออภิญญกุล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
177	นายนพดล ปัทมะ	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
024	นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
322	นางสาววรรณิดา นพสิทธิ์	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
240	นายพรเทพ ศิริโรจนกุล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน

มีสมาชิกฯ ขอใช้สิทธิแสดงตนเพิ่มเติมด้วยวาจา แต่ปรากฏชื่อในใบประมวลผลว่า “แสดงตน” แล้ว ดังนี้

152	นางทิพา ปวีณาเสถียร	พรรคก้าวไกล	แสดงตน
118	นางฐิติมา ฉายแสง	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
320	นายวรรณรัตน์ ชาญนุกูล	พรรคชาติพัฒนาถาวร	แสดงตน
344	นายวิรัช พิมพ์นิมิต	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
229	นางสาวปิยะนุช ยินดีสุข	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน
180	นายนรเศรษฐ์ ศิริโรจนกุล	พรรคเพื่อไทย	แสดงตน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา

รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

๑๓๒

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

พุทธชาติ ๖๓/๒

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ต่อไป
ขอลาญาติจากที่ประชุมว่าจะรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียง
ประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ทั้ง ๔ ฉบับหรือไม่ เป็นการลงมติครั้งเดียวรวมทั้ง ๔ ฉบับครับ
ขอเชิญท่านสมาชิกใช้สิทธิแสดงตนครับ

นายพริษฐ์ วัชรสินธุ (แบบบัญชีรายชื่อ) : ท่านประธานครับ ใช้สิทธิ
แสดงตนหรือใช้สิทธิลงคะแนนครับ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
ขอยกด้วยครับ ขอยกนะครับ ขอลาใหม่ผมสับสนเล็กน้อยนะครับ ไม่ต้องแสดงตนแล้ว
เราแสดงตนอยู่ที่ ๔๕๕ ท่านนะครับ ต่อไปจะเป็นการใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนน ใช้สิทธิ
ออกเสียงลงคะแนน ผู้ใดเห็นควรรับหลักการโปรดกดปุ่ม เห็นด้วย ผู้ใดเห็นไม่ควรรับหลักการ
โปรดกดปุ่ม ไม่เห็นด้วย ผู้ใดเห็นว่าควรงดออกเสียงโปรดกดปุ่ม งดออกเสียง ขอเชิญ
ท่านสมาชิกใช้สิทธิลงคะแนนครับ

(สมาชิกทำการเสียบบัตรแสดงตนและกดปุ่มลงคะแนน)

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
สมาชิกท่านใดยังไม่ได้ใช้สิทธิลงคะแนนไหมครับ

นางสาวสุดาวรรณ หวังศุภกิจโกศล (แบบบัญชีรายชื่อ) : ท่านประธานคะ
๔๒๘ เห็นด้วยค่ะ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ๔๒๘
เห็นด้วยครับ ถ้าไม่มีแล้วผมขอปิดการลงคะแนนครับ จำนวนผู้ลงมติ ๔๕๑ ท่าน
บวก ๑ ท่านนะครับ เห็นด้วย ๔๕๐ ท่าน บวก ๑ ท่านครับ ไม่เห็นด้วย ๐ งดออกเสียง
๑ ท่าน ไม่ลงคะแนนเสียง ๐ ครั้ง เป็นอันว่าที่ประชุมมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ทั้ง ๔ ฉบับครับ

วันที่ 18 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2567 เวลา 14:37

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม 451 + 1 = 452

เห็นด้วย 450 + 1 = 451

ไม่เห็นด้วย 0

งดออกเสียง 1

ไม่ลงคะแนนเสียง 0

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

วาระที่ ๑

หน้า 1/ 1.3041

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
1	001	นางสาวกมลพรรณ กิตติสุนทรสกุล	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
2	006	นายกรณพล เทียนสุวรรณ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
3	007	นายกฤษ ศิลปชัย	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
4	009	นางสาวกฤษฏี ชีวะธรรมานนท์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
5	010	นายกฤษฎ์หิรัญ เลิศอุทธีภักดี	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
6	012	นายกันตภณ ดวงอัมพร	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
7	014	นายกันต์พงษ์ ประยูรศักดิ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
8	015	นางสาวกัลยพัชร รจิตโรจน์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
9	019	นางสาวการณิก จันทดา	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
10	023	นายกิตติภณ ปานพรหมมาศ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
11	031	นายเกียรติคุณ ต้นยาง	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
12	036	นายคริสฐ์ ปานเนียม	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
13	039	นายคำพอง เทพาคำ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
14	040	นายคุณากร มั่นนทีรัย	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
15	042	นายจรรยาธ จตุรพรประสิทธิ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
16	043	นายจรัส คุ้มไข่น้ำ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
17	054	นายจิรัฏฐ์ ทองสุวรรณ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
18	059	นายจุลพงศ์ อยู่เกษ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
19	061	นางจุฬาลักษณ์ ชันสุธรรม	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
20	063	นายเจษฎา ดนตรีเสนาะ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
21	066	นายฉัตร สุภัทรวณิชย์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
22	068	นายเฉลิมชัย กุลาเลิศ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
23	069	นายเฉลิมพงศ์ แสงดี	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
24	073	นายชยพล สหอนดี	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
25	075	นายชริน วงศ์พันธ์เที่ยง	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย

Sign

กลุ่มงานรายงานการประชุม สำนักรายงานการประชุมและตัวเลข

โทร. ๐ ๒๒๔๒ ๕๕๐๐ ต่อ ๖๐๑๑

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
26	076	นายชลธานี เชื้อน้อย	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
27	077	นางสาวชลธิชา แจ้จเร้ว	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
28	080	นายชวาล พลเมืองดี	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
29	082	นายชัชวาล อภิรักษ์มั่นคง	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
30	087	นายชัยธวัช ตูลาธน	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
31	090	นายชัยวัฒน์ สถาวรวิจิตร	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
32	093	นายชิตวัน ชินอนุวัฒน์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
33	094	นายชัชฌพงษ์ ตั้งเมธากุล	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
34	095	นายชุตินพงศ์ พิภพภิญโญ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
35	096	นางสาวชุตินมา คชพันธ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
36	102	นายเชตวัน เตือประโคน	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
37	113	นายเชียว จำปาทอง	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
38	114	นางสาวญาณธิชา บัวเฟื่อน	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
39	116	นายธรรกูร ยะแสง	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
40	117	นายฐิติกันต์ ฐิติพฤตกุล	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
41	119	นายณกร ชารีพันธ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
42	120	นายสุเทพ อู่อัน	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
43	122	นายณรงเดช อุฬารกุล	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
44	125	นายณัฐชา บุญไชยอินสวัสดิ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
45	126	นายณัฐพงศ์ เปรมพูลสวัสดิ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
46	127	นายณัฐพงษ์ พิพัฒน์ไชยศิริ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
47	128	นายณัฐพงษ์ เรืองปัญญาวุฒิ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
48	130	นายณัฐพงษ์ สุมโนธรรม	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
49	131	นายณัฐพล โตวิจักษณ์ชัยกุล	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
50	132	นายณัฐวุฒิ บัวประทุม	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
51	137	นายตรียวรรณ อัมใจ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
52	147	นายทวิวงศ์ โตทวิวงศ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
53	152	นางทิพา ปวีณาเสถียร	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
54	153	นางสาวทิสรัตน์ เลหาพล	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
55	155	นายเท่าพิภพ ลิ้มจิตรกร	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
56	158	เรืออากาศโทธนเดช เพ็งสุข	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
57	165	นายธัญธร ธนินวัฒนาธร	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
58	167	นายธัญวัจน์ กมลวงศ์วัฒน์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
59	170	นางสาวธัชชะณา ชุณหะวัณ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
60	173	นายธีรรัชชัย พันธุมาศ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
61	174	นายพงศธร ศรีเพชรนรินทร์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
62	175	นายนนท์ ไพศาลลัมเจริญกิจ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
63	176	นายนพดล ทิพยชล	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
64	187	นายนิติพล ผิวเหมาะ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
65	198	นายบุญเลิศ แสงพันธ์ุ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
66	199	นางสาวเบญจมา แสงจันทร์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
67	202	นายปกรณ์วุฒิ อุดมพิพัฒน์สกุล	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
68	215	นายประสิทธิ์ ปัทมผดุงศักดิ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
69	218	นายประเสริฐพงษ์ ศรีนุวัตร	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
70	219	นางสาวปรัชญาวรรณ ไชยสีบ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
71	222	นายปรีดี เจริญศิลป์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
72	223	นางสาวปวีตรา จิตตกิจ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
73	224	นางปัญญารัตน์ นันทภูษิตานนท์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
74	225	นายปารมี ไวจงเจริญ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
75	226	นายปารเมศ วิทยาธิราชสรรค์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
76	227	นายปิยชาติ รุจิพรวาทิน	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
77	228	นายปิยรัฐ จงเทพ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
78	237	นางสาวพนิดา มงคลสวัสดิ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
79	242	นายพิรัชฐู วัชรสินธุ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
80	249	นายพิชัย แจ้งจรรยาวงศ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
81	253	นายพิธา ลัมเจริญรัตน์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
82	256	นางสาวพิมพ์กาญจน์ กิริติวิราภรณ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
83	265	นางสาวพริดา ชัยอนันต์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
84	266	นายพูนศักดิ์ จันทร์จำปี	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
85	268	นางสาวเพชรรัตน์ ใหม่ขมภู	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
86	270	นางสาวภคมน หนูอนันต์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
87	272	นายภัณฑิลา น่วมเจิม	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
88	274	นายภัทรพงษ์ สีสากิ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
89	275	นางสาวภัสริน รามวงศ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
90	281	นายภูริวรรธก์ ใจสำราญ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
91	286	นายมานพ ศิริภูวดล	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
92	290	นายยอดชาย พึ่งพร	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
93	294	นางสาวรภัศรณ นียะโมสถ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
94	297	นายรอมฎอน ปันจอร์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
95	298	นางสาวรักชนก ศรีนอก	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
96	301	นายรังสิมันต์ โรม	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
97	302	นายรัชต์พงศ์ สร้อยสุวรรณ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
98	303	นางสาวรัชชก สุขประเสริฐ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
99	314	นายเลาพิง บัณฑิตเทอดสกุล	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
100	318	นายวรท ศิริรักษ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
101	319	นายวรภพ วิริยะโรจน์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
102	321	นางสาววรรณวิภา ไ้มัส	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
103	322	นางสาววรรณิดา นพลสิทธิ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
104	328	นายวรายุทธ ทองสุข	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
105	340	นายวิทวัส ดิชะวานิชย์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
106	341	นายวิทวัสสิทธิ์ ปันสวนปลูก	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
107	347	นายวิโรจน์ ลักษณะอดิสร	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
108	351	นายวีรพันธ์ ฮวดศรี	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
109	352	นายวีรภัทร คันธะ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
110	353	นายวีรวุธ รักเที่ยง	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
111	355	นายวุฒินันท์ บุญชู	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
112	358	นางสาวศนิवार บัวบาน	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
113	361	นางสาวศศินันท์ ธรรมนิฐินันท์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
114	365	นายศักดิ์นัย นุ่มหนู	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
115	370	นายศิริสิทธิ์ สงนุ้ย	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
116	371	นางสาวศิริกัญญา ตันสกุล	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
117	372	นายศิริโรจน์ ธนิกกุล	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
118	375	นายศุภสิทธิ์ พจนันธุ์ศักดิ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
119	377	นายศุภโชติ ไชยสัง	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
120	378	นายศุภณัฐ มินชัยนันท์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
121	379	นายศุภกรณ์ กิตยาธิคุณ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
122	381	นายสกล สุนทรวานิชย์กิจ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
123	387	ว่าที่ร้อยตรีสมชาติ เตชถาวรเจริญ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
124	388	นายสมดุลย์ อุตเจริญ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
125	398	นายสรพัช ศรีปราชญ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
126	402	นายสรวิทย์ ศุภปณิตา	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
127	406	นางสาวจจิตต์ เลาะห์โรจนพันธ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
128	407	นายสหัสวัต คุ่มคง	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
129	414	นายสาธิต ทวีผล	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
130	420	นายสิริน สงวนสิน	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
131	421	นางสาวสิริภัส กองตระการ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
132	436	นายสุภกร ตันติไพบูลย์ธนะ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
133	441	นายสุรเชษฐ์ ประวีณวงศ์วุฒิ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
134	445	นายสุรพันธ์ ไวยากรณ์	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
135	446	รองศาสตราจารย์สุรวาท ทองบุ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
136	457	นายองค์การ ชัยบุตร	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
137	470	นายอนุสรณ์ แก้ววิเชียร	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
138	475	นายอภิชาติ ศิริสุนทร	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
139	478	ว่าที่ร้อยตรีหญิงอรพรรณ จันทาเรือง	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
140	490	นายอานูภาพ ลิขิตอำนวยชัย	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
141	494	นายอิทธิพล ชลธราศิริ	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
142	498	นายเอกราช อุดมอำนวย	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
143	499	นางสาวแอนศิริ วลัยกนก	พรรคก้าวไกล	เห็นด้วย
144	186	นางสาวนิตยา มีศรี	พรรคก้าวไกล	-
145	233	นายพงศ์พันธ์ ยอดเมืองเจริญ	พรรคก้าวไกล	-
146	336	นายวาโย อัครรุ่งเรือง	พรรคก้าวไกล	-
147	418	นายสิทธิพล วิบูลย์นากุล	พรรคก้าวไกล	-
148	476	นายอภิสิทธิ์ ไส้ตรุโกล	พรรคก้าวไกล	-
149	004	นายกรวีร์ สาราคำ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
150	011	นางสาวกฤษณา สีหลักษณ์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
151	021	นายกิตติ สมทรัพย์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
152	022	นางสาวกิตติธัญญา วาจาดี	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
153	024	นายกิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
154	027	นายเกรียงไกร กิตติธเนศวร	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
155	029	นายเกรียงศักดิ์ ฝ้ายสีงาม	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
156	030	นายเกษม อุประ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
157	032	นายโกศล ปัทมะ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
158	034	นางสาวชัตติยา สวัสดิผล	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
159	037	นายक्रमานิตย์ สังข์พุ่ม	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
160	046	นายจักรวาล ชัยวิรัตน์นุกูล	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
161	048	นายจาตุรนต์ ฉายแสง	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
162	050	นายจิตติพงษ์ วิริยะโรจน์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
163	051	นายจิรววัฒน์ ศิริพานิชย์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
164	053	นางสาวจิรัชยา สัพโส	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
165	055	นางสาวจิราพร สินธุไพร	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
166	065	นายฉลาด ขามช่วง	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
167	070	นางสาวชญาภา สินธุไพร	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
168	071	นางสาวชนก จันทาทอง	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
169	078	นายชลน่าน ศรีแก้ว	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
170	084	นางสาวศรีญาดา ปาลีมาพันธ์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
171	098	นายชูชัย มุ่งเจริญพร	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
172	099	นายชูศักดิ์ ศีรีมาศทอง	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
173	100	นายชูศักดิ์ แม้นทิม	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
174	101	รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
175	105	นายเชิงชาย ขาสีรินทร์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
176	108	นายไชยวัฒนา ตินรัตน์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
177	109	นายไชยา พรหมา	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
178	118	นางจิตติมา ฉายแสง	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
179	121	นายณพล เขยคำแหง	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
180	124	นางสาวณัฐจิรา อิมวิเศษ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
181	129	นายณัฐพงษ์ สุปรียศิลป์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
182	134	นายตฤพร ปุณณกันต์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
183	143	นายทรงยศ รามสูต	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
184	146	นายทรงศักดิ์ ส่งเสริมอุดมชัย	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
185	150	นายทศพร เสรีรักษ์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
186	151	นายทินพล ศรีธเรศ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
187	154	นายเทอดชาติ ชัยพงษ์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
188	156	นางเทียบจุกา ขาวข้า	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
189	162	นายธนาธร โล่ห์สุนทร	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
190	163	นายธนศ เครือรัตน์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
191	166	นางสาวธัญธารีย์ สันตพันธุ์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
192	171	นางสาวธีรรัตน์ สำเร็จวานิชย์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
193	172	นายธีระชัย แสนแก้ว	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
194	177	นายนพดล ปัทมะ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
195	179	นายนพพล เหลืองทองนารา	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
196	180	นายนรเสฏฐ์ ศิริโรจนกุล	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
197	181	นายนรากร นาเมืองรักษ์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
198	184	นายนิกร โสมกลาง	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
199	185	นายนิคม บุญวิเศษ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
200	189	นายนิพนธ์ คนขยัน	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
201	190	นายนิยม วีวรรณดิฐกุล	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
202	191	นางนุชนาด จารวงษ์เสถียร	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
203	195	นายบุญแก้ว สมวงศ์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
204	209	นางสาวประภาพร ทองปากน้ำ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
205	211	นายประยุทธ์ ศิริพานิชย์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
206	213	นางสาวประวีณนุช เลิศจิตติสุทธิ์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
207	216	นางสาวละออง ตียะไพรัช	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
208	217	นายประเสริฐ บุญเรือง	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
209	229	นางสาวปิยะนุช ยินดีสุข	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
210	230	นางสาวปิยะรัฐชย์ ตียะไพรัช	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
211	235	นายเพชร จันทรวงทอง	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
212	236	นายพนม โพธิ์แก้ว	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
213	239	นายพรเทพ พูนศรีธนากุล	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
214	240	นายพรเทพ ศิริโรจนกุล	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
215	244	นายพลากร พิมพะนิตย์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
216	245	นายพัฒนา สัพโส	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
217	259	นางสาวพิมพ์พิชชา ชัยศุภกิจเจริญ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
218	269	นายไพโรจน์ โล่ห์สุนทร	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
219	277	นายภาควัต ศรีสุรพล	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
220	278	นายภาณุ พรวัฒนา	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
221	279	นายภูมิินทร์ ลีธีระประเสริฐ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
222	280	นายภูมิพัฒน์ พชรทรัพย์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
223	283	นางมนพร เจริญศรี	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
224	284	นายมนัสนันท์ หลีนวรัตน์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
225	293	นายรชตะ ดำนกุล	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
226	296	นายรวี เล็กอุทัย	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
227	299	นายรังสรรค์ มณีรัตน์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
228	305	นายรัฐ คลังแสง	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
229	313	นางสาวลลิตธิภรณ์ วรินวัชรโรจน์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
230	315	นายเลิศศักดิ์ พัฒนชัยกุล	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
231	323	นายวรงค์ วรปัญญา	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
232	324	นายวรวิจน์ เอื้ออภิญญกุล	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
233	327	นายวรสิทธิ์ กัลป์ตินันท์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
234	332	นายวัชรพล ขาวขำ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
235	333	นายวันนวัติ สมบูรณ์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
236	337	นายวรุจ ศิริวัฒน์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
237	343	นางสาววิภาณี ภูคำวงศ์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
238	344	นายวิรัช พิมพะนิตย์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
239	346	พลตำรวจโทวิโรจน์ เปาอินทร์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
240	348	นางสาววิลดา อินฉัตร	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
241	349	นางสาววิสาระดี เตชะธีราวัฒน์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
242	350	นายวิสุทธิ์ ไชยณรงค์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
243	354	นายวีระพล จิตสัมฤทธิ์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
244	359	นายศรัณย์ ทิมสุวรรณ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
245	360	นางสาวศรีโสภา โกฏคำลือ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
246	363	นายศักดิ์ชาย ต้นเจริญ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
247	364	นายศักดิ์ดา วิเชียรศิลป์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
248	369	นายศิริสิทธิ์ เลิศด้วยลาภ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
249	374	นายศิวะ พงศ์ธีระดุลย์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
250	382	นางสาวสุกญา สาระนันท์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
251	383	นางสาวเพ็ญชิสรา หงษ์อุปถัมภ์ชัย	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
252	385	นายสมเกียรติ ดันติกตรระกุล	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
253	386	นายสมเจตน์ แสงเจริญรัตน์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
254	390	นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
255	393	รองศาสตราจารย์เชิดชัย ตันติศิรินทร์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
256	396	นายสยาม หัตถสงเคราะห์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
257	399	นายสรรพัญญู ศิริไพล์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
258	403	นางสาวสรสนันท์ อรรณนพพร	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
259	416	นายสิงหนภณ ดินาง	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
260	417	นายสิทธิชัย หล่อประสงศ์สุข	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
261	427	นางสาวสุดารัตน์ พิทักษ์พรพัลลภ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
262	432	นายสุธรรม แสงประทุม	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
263	439	นายสุรเกียรติ์ เทียนทอง	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
264	440	นายสุรชาติ ชาญประดิษฐ์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
265	443	นายสุรพงษ์ เตาะเจริญสุข	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
266	444	พลตำรวจตรีสุรพล บุญมา	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
267	449	นายชินนทร์ รุ่งธนเกียรติ	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
268	455	นางหทัยรัตน์ เพชรพนมพร	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
269	463	นายอนันต์ ปริดาสุทธิจิตต์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
270	471	นายอนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
271	472	นายอภิชา เลิศพชรกมล	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
272	474	นายอภิชาติ ตีรสวัสดิ์ชัย	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
273	481	นายอรรถพล วงษ์ประยูร	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
274	486	นายอักรินทร์ กัณณ์กิตตินันท์	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
275	489	นายอาทิตย์ หวังศุภกิจโกศล	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
276	495	นายเอกธัช อินทร์รอด	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
277	500	นายโอชิษฐ์ เกียรติก้องชูชัย	พรรคเพื่อไทย	เห็นด้วย
278	251	นายพิเชษฐ์ เชื้อเมืองพาน	พรรคเพื่อไทย	งดออกเสียง
279	026	นายเกรียง กัลป์ตินันท์	พรรคเพื่อไทย	-
280	060	นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์	พรรคเพื่อไทย	-
281	067	ร้อยตำรวจเอกเฉลิม อยู่บำรุง	พรรคเพื่อไทย	-
282	241	นางพรรณสิริ กุลนาถศิริ	พรรคเพื่อไทย	-
283	262	พลเอกพิศาล วัฒนวงษ์คีรี	พรรคเพื่อไทย	-
284	401	นายสรวงศ์ เทียนทอง	พรรคเพื่อไทย	-
285	424	นายสุชาติ ตันเจริญ	พรรคเพื่อไทย	-
286	428	นางสาวสุดาวรรณ หวังศุภกิจโกศล	พรรคเพื่อไทย	-
287	430	นายสุทิน คลังแสง	พรรคเพื่อไทย	-
288	461	นายอดิสร เพียงเกษ	พรรคเพื่อไทย	-
289	477	นายอมรเทพ สหหมาย	พรรคเพื่อไทย	-

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
290	003	นายกรวีร์ ปริศนานันท์กุล	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
291	020	นายกิตติ กิตติธรรกุล	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
292	035	นายคงกฤษ ฉัตรมาลีรัตน์	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
293	045	นายจักรกฤษณ์ ทองศรี	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
294	097	นายชูกัน กุลวงษา	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
295	103	นายเขวงศักดิ์ เร่งไพบูลย์วงศ์	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
296	111	นายชากาเรีย สะอิ	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
297	115	นางญาณีนาถ เข็มขนาด	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
298	123	นายณัฐชนน ศรีก่อเกื้อ	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
299	139	นางสาวดวงทิพย์ จินตะเวช	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
300	140	นายไตรเทพ งามกมล	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
301	142	นายถิรเดช ตั้งมั่นก่อกิจ	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
302	144	นายชลัฐ รัชกิจประการ	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
303	159	นายธนวัฒน์ ศรีชนะ	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
304	160	นายธนยศ ทิมสุวรรณ	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
305	161	นายธนา กิจไพบูลย์ชัย	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
306	182	นายนรินทร์ คลังผา	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
307	192	นางสาวแนน บุญยธิดา สมชัย	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
308	201	นายปรกรณ์ มุ่งเจริญพร	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
309	204	นางปติดา ตันตริตตานานนท์	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
310	206	นายประดิษฐ์ สังขจาย	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
311	208	นางสาวประภา เองไพบูลย์	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
312	231	นางสาวผกามาศ เจริญพันธ์	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
313	238	นายพรชัย ศรีสุริยันโยธิน	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
314	243	นายพลพีร์ สุวรรณฉวี	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
315	250	นายพิชัย ชมภูพล	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
316	254	นายพิบูลย์ รัชกิจประการ	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
317	261	นางสาวพิมพ์ฤดา ตันจรรักษ์	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
318	263	นายพีระเดช ศิริวันสาธิต	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
319	271	นายภราดร ปริศนานันท์กุล	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
320	273	นายภัทรพงศ์ ภัทรประสิทธิ์	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
321	282	นายมณฑิร สงฆ์ประชา	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
322	285	นางสาวมัลลิกา จิระพันธุ์วาณิช	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
323	287	นายมานพ ศรีผึ้ง	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
324	288	นางมุกดาวรรณ เลื่องสินิล	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
325	289	นายศิววัฒน์ มาไพศาลสิน	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
326	300	นายรังสิกร ทิมตฤกะ	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
327	308	นายรุ่งโรจน์ ทองศรี	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
328	309	นายเรืองวิทย์ คุณวัฒนาพงษ์	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
329	310	นายฤกษ์ อยู่ดี	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
330	311	นายลัทธชัย โชคชัยวัฒนากร	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
331	312	นายล้ำเลิศ พัวพัฒน์โชติ	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
332	326	นายวชิษฐ เฉียงประสิทธิ์	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
333	330	นายวัชรพงศ์ คูวิจิตรสุวรรณ	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
334	342	นายวินัย ภัทรประสิทธิ์	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
335	362	นายศักดิ์ ชารมย์	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
336	366	นางนันทนา สงฆ์ประชา	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
337	380	นายชรูา ขาวขำ	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
338	384	นายสนอง เทพอักษรณรงค์	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
339	395	นายสยาม เพ็งทอง	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
340	404	นายสฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
341	405	นายสฤกษ์ บุตรเนียร	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
342	409	นายสังคม แดงโชติ	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
343	413	นายสัมฤทธิ์ แทนทรัพย์	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
344	422	นางสุขสมรวย วันทนิยกุล	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
345	429	นายสุทธิชัย จรุงเนตร	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
346	451	นายสุวรรณา กุมภีโร	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
347	454	นายโสภณ ชารมย์	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
348	458	นายองอาจ ฉัตรชัยพลรัตน์	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
349	460	นายอดิพงษ์ ฐิติพิทยา	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
350	480	นายอรุณพล ไตรศรี	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
351	482	นายอลงกต มณีภาส	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
352	492	นายอาสพลธ์ สรรณีไตรภพ	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
353	493	นายอำนาจ วิลาวลัย	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
354	497	นายเอกราช ช่างเหลา	พรรคภูมิใจไทย	เห็นด้วย
355	062	นายเจเศรษฐ์ ไทยเศรษฐ์	พรรคภูมิใจไทย	-

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
356	091	นายชาติดา ไทยเศรษฐ์	พรรคภูมิใจไทย	-
357	107	นายไชยชนก ชิดชอบ	พรรคภูมิใจไทย	-
358	373	นายศิริวัฒน์ ขจรประศาสน์	พรรคภูมิใจไทย	-
359	447	นายสุรศักดิ์ พันธุ์เจริญวรกุล	พรรคภูมิใจไทย	-
360	467	นายอนุทิน ชาญวีรกูล	พรรคภูมิใจไทย	-
361	005	นายกระแสร ตระกูลพรพงศ์	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
362	017	นางสาวกาญจนา จังหวะ	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
363	033	นางขวัญเรือน เทียนทอง	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
364	038	นายคอสีย์ มามู	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
365	041	นายจตุพร กมลพันธ์ทิพย์	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
366	047	นายจักร์ตัน พัวช่วย	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
367	049	นายจำลอง ภูวนทนา	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
368	056	นายจิระเดช ศรีวิราช	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
369	064	นายฉกาจ พัฒนกิจวิบูลย์	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
370	086	นายชัยทิพย์ กมลพันธ์ทิพย์	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
371	088	นายชัยมงคล ไชยรบ	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
372	106	นายโชติวุฒิ ธนาคมานุสรณ์	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
373	138	นางสาวตรีษฐ เทียนทอง	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
374	149	นายทวี สุระบาล	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
375	183	นายเนเรศ อารังค์ทิพยคุณ	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
376	196	นายบุญชัย กิตติธราทรทรัพย์	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
377	197	นางบุญยิ่ง นิติกาญจนา	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
378	200	นายปกรณ์ จินาคำ	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
379	220	นายปริญญา ฤกษ์ไรราย	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
380	232	นายไผ่ ลิกค์	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
381	267	นายเพชรภูมิ อารังค์รัตน	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
382	276	นายภาคภูมิ บุญประมุข	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
383	304	นางรัชนี้ พลเชื้อ	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
384	317	นายวรโชติ สุคนธ์ขจร	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
385	334	นางวันเพ็ญ พร้อมพัฒน์	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
386	345	นายวิริยะ ทองผา	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
387	408	นายสะถิระ เผือกประพันธุ์	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย
388	431	นายสุธรรม จริตงาม	พรรคพลังประชารัฐ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
389	459	นายองอาจ วงษ์ประยูร	พรรคพลังประชาชนรัฐ	เห็นด้วย
390	464	นายอนันต์ ผลอำนวย	พรรคพลังประชาชนรัฐ	เห็นด้วย
391	479	นายอรรถกร ศิริลัทธยากร	พรรคพลังประชาชนรัฐ	เห็นด้วย
392	484	นายอักร ทองใจสด	พรรคพลังประชาชนรัฐ	เห็นด้วย
393	487	นายอักรแสนศิริ โล่ห์วีระ	พรรคพลังประชาชนรัฐ	เห็นด้วย
394	491	นายอามินทร์ มะยูโซ๊ะ	พรรคพลังประชาชนรัฐ	เห็นด้วย
395	072	นายชนนพัทธ์ นาคสัว	พรรคพลังประชาชนรัฐ	-
396	164	นายธรรมนัส พรหมเผ่า	พรรคพลังประชาชนรัฐ	-
397	212	พลเอกประวิตร วงษ์สุวรรณ	พรรคพลังประชาชนรัฐ	-
398	258	นางสาวพิมพ์พร พรพฤตพันธ์	พรรคพลังประชาชนรัฐ	-
399	412	นายสัมพันธ์ มะยูโซ๊ะ	พรรคพลังประชาชนรัฐ	-
400	469	นายอนุรัตน์ ตันบรรจง	พรรคพลังประชาชนรัฐ	-
401	018	นางสาวกานลีนี โอภาสรังสรรค์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
402	025	นางสาวกุลวลี นพอมรบดี	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
403	028	นายเกรียงยศ สุดลาภา	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
404	052	นายจิรวุฒิ สิงห์โตทอง	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
405	057	นายจตุติ ไกรฤกษ์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
406	074	นายเกษรา ศักดิ์สมบูรณ์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
407	083	นายชัชวาลล์ คงอุดม	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
408	089	นายชัยวัฒน์ เป้าเปี่ยมทรัพย์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
409	135	รองศาสตราจารย์พิเศษดวงฤทธิ เบ็ญจาธิกุล ชัย รุ่งเรือง	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
410	141	นายถนอมพงศ์ หลีกภัย	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
411	157	นายธนกร วังบุญคงชนะ	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
412	168	นายธานินทร์ นวลวัฒน์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
413	169	นางธิวัลรัตน์ อังกินันทน์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
414	188	นายนิติศักดิ์ ธรรมเพชร	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
415	205	นายปรเมษฐ์ จินา	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
416	234	นายพงษ์มนู ทองหนัก	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
417	246	นายพันธ์ศักดิ์ บุญแทน	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
418	248	นางพิชชารัตน์ เลหาพงศ์ชนะ	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
419	255	นายพิพิธ รัตนรักษ์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
420	260	นางสาวพิมพ์ภัทรา วิชัยกุล	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
421	264	นายอนุชา บุรพชัยศรี	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
422	316	นางสาววชิราภรณ์ กาญจนะ	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
423	338	นายวิชัย สุดสวาสดี้	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
424	339	นายวิทยา แก้วภราดัย	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
425	368	นายศาสตรา ศรีปาน	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
426	410	นายสัญญา นิลสุพรรณ	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
427	411	นายสันต์ แซ่ตั้ง	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
428	419	พันโทสินธพ แก้วพิจิตร	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
429	433	นายสุพล จุลใส	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
430	435	นางศิริวรรณ ปราศจากศัตรู	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
431	473	จำอากาศเอกอภิชาติ แก้วโกศล	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
432	496	นายเอกนัฏ พร้อมพันธุ์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	เห็นด้วย
433	331	นายวัชร ยาวอหะซัน	พรรครวมไทยสร้างชาติ	-
434	423	นายสุชาติ ชมกลิ่น	พรรครวมไทยสร้างชาติ	-
435	465	นายอนุชา นาคาศัย	พรรครวมไทยสร้างชาติ	-
436	485	นายอัครเดช วงษ์พิทักษ์โรจน์	พรรครวมไทยสร้างชาติ	-
437	016	นายกาญจน์ ตั้งปอง	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
438	058	นายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
439	085	นายชัยชนะ เดชเดโช	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
440	092	นายชาติรี หล้าพรหม	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
441	136	นายเดชอิศม์ ขาวทอง	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
442	194	นายบัญญัติ บรรทัดฐาน	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
443	210	นายประมวล พงศ์ถาวราเดช	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
444	252	นายพิทักษ์เดช เดชเดโช	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
445	291	ว่าที่ร้อยโทยุทธการ รัตนมาศ	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
446	295	นายร่มธรรม ขำนุรักษ์	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
447	306	นายราเชิด สุดพุ่ม	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
448	357	นายวุฒิพงษ์ นามบุตร	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
449	367	นายศักดิ์สิทธิ์ ขาวทอง	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
450	389	นายสมบัติ ยะสินธุ์	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
451	400	นายสรรเพชญ์ บุญญามณี	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
452	425	นางสาวสุนัฐษา โล่สถาพรพิพิธ	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
453	434	นางสุพัชรี ธรรมเพชร	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
454	437	นางสาวสุภาพร กำเนิดผล	พรรคประชาธิปัตย์	เห็นด้วย
455	044	นายจักพันธ์ ปิยพรไพบูลย์	พรรคประชาธิปัตย์	-
456	079	นายชวน หลีกภัย	พรรคประชาธิปัตย์	-
457	145	นายทรงศักดิ์ มุสิกอง	พรรคประชาธิปัตย์	-
458	292	นายยุწყยตี วาบา	พรรคประชาธิปัตย์	-
459	392	นายสมยศ พลายด้วง	พรรคประชาธิปัตย์	-
460	448	พลตำรวจตรีสุรินทร์ ปาลาเร่	พรรคประชาธิปัตย์	-
461	483	นางอวยพรศรี เขาวลิต	พรรคประชาธิปัตย์	-
462	133	นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ	พรรคชาติไทยพัฒนา	เห็นด้วย
463	178	นายนพดล มาตรศรี	พรรคชาติไทยพัฒนา	เห็นด้วย
464	329	นายวรารุช ศิลปอาชา	พรรคชาติไทยพัฒนา	เห็นด้วย
465	376	นายศุภโชค ศรีสุขจร	พรรคชาติไทยพัฒนา	เห็นด้วย
466	397	นายสรชิต สุจิตต์	พรรคชาติไทยพัฒนา	เห็นด้วย
467	452	นายเสมอกัน เทียงธรรม	พรรคชาติไทยพัฒนา	เห็นด้วย
468	466	นายอนุชา สะสมทรัพย์	พรรคชาติไทยพัฒนา	เห็นด้วย
469	468	นายอนุรักษ์ จุริมาศ	พรรคชาติไทยพัฒนา	เห็นด้วย
470	207	นายประภัทร โพธสุธน	พรรคชาติไทยพัฒนา	-
471	247	นายพณวัฒน์ สะสมทรัพย์	พรรคชาติไทยพัฒนา	-
472	112	นายชูการ์โน มะทา	พรรคประชาชาติ	เห็นด้วย
473	391	นายสมมติ เบ็ญจลักษณ์	พรรคประชาชาติ	เห็นด้วย
474	415	นายสาเหะมุหามัด อัลอิตรูส	พรรคประชาชาติ	เห็นด้วย
475	450	นายสุไลมาน ปือแนปีแน	พรรคประชาชาติ	เห็นด้วย
476	002	นายกมลศักดิ์ สีวามะ	พรรคประชาชาติ	-
477	148	พันตำรวจเอกทวี สอดส่อง	พรรคประชาชาติ	-
478	325	ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรวิทย์ บารู	พรรคประชาชาติ	-
479	335	นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา	พรรคประชาชาติ	-
480	488	นายอับดุลอาयी สาแม็ง	พรรคประชาชาติ	-
481	081	นายชัชวาล แพทยาไทย	พรรคไทยสร้างไทย	เห็นด้วย
482	307	นางรำพุล ดันตวิณิชานนท์	พรรคไทยสร้างไทย	เห็นด้วย
483	426	นายธรากร ดันตสิทธิ์	พรรคไทยสร้างไทย	เห็นด้วย
484	438	นางสุภาพร สลับศรี	พรรคไทยสร้างไทย	เห็นด้วย
485	456	นายหรั่ง ธุระพล	พรรคไทยสร้างไทย	เห็นด้วย
486	462	นายอดิศักดิ์ แก้วมุงคุณทรัพย์	พรรคไทยสร้างไทย	เห็นด้วย

ลำดับที่	เลขที่บัตร	ชื่อ-สกุล	ชื่อสังกัด	ผลการลงคะแนน
487	214	นายประสาธ ตันประเสริฐ	พรรคชาติพัฒนาเก่า	เห็นด้วย
488	320	นายวรรณรัตน์ ขาญนุกูล	พรรคชาติพัฒนาเก่า	เห็นด้วย
489	356	นายวุฒิพงศ์ ทองเหลา	พรรคชาติพัฒนาเก่า	เห็นด้วย
490	013	นายกันวีร์ สืบแสง	พรรคเป็นธรรม	เห็นด้วย
491	203	นายปดิพัทธ์ สันติภาดา	พรรคเป็นธรรม	-
492	257	นางพิมพ์กาญจน์ พลสมัคร	พรรคเพื่อไทรวมพลัง	เห็นด้วย
493	394	นายสมศักดิ์ บุญประชม	พรรคเพื่อไทรวมพลัง	เห็นด้วย
494	221	นายปรีดา บุญเพลิง	พรรคครูไทยเพื่อประชาชน	-
495	193	นายบัญชา เดชเจริญศิริกุล	พรรคท้องถิ่นไทย	-
496	110	นายไชยามพวาน มั่นเพียรจิตต์	พรรคไทยก้าวหน้า	เห็นด้วย
497	442	นายสุรทิน พิจารณ์	พรรคประชาธิปไตยใหม่	เห็นด้วย
498	104	นายเขาวฤทธิ์ ขจรพงศ์กิริติ	พรรคพลังสังคมใหม่	เห็นด้วย
499	453	นายมังกร ยนต์ตระกูล	พรรคเสรีรวมไทย	เห็นด้วย
500	008	นายกฤดิทัช แสงธนโยธิน	พรรคใหม่	เห็นด้วย

เครื่องหมาย - (ยัติภังค์) หมายถึง ผู้ไม่ลงมติ/ผู้ลาประชุม/ผู้ขาดการประชุม

หมายเหตุ

มีสมาชิกฯ ขอใช้สิทธิออกเสียงลงคะแนนเพิ่มเติมด้วยวาจา คือ

428 นางสาวสุดาวรรณ หวังศุภกิจโกศล พรรคเพื่อไทย เห็นด้วย

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา

รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง

๑๓๓

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

พุทธชาติ ๖๓/๔

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
ในกรณีที่ประชุมมีมติรับหลักการจะขอเชิญเสนอคณะกรรมการครับ

นายศรัณย์ ทิมสุวรรณ (เลขา) : ท่านประธานที่เคารพ ผม ศรัณย์ ทิมสุวรรณ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเลย พรรคเพื่อไทย ขอเสนอจำนวนกรรมการ ๓๑ ท่าน
ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
มีผู้รับรองถูกต้องนะครับ ๓๑ ท่าน เป็นสัดส่วนของรัฐมนตรี จำนวน ๗ ท่าน และเป็นสัดส่วน
กรรมการของแต่ละพรรคการเมือง ๒๔ ท่านครับ ขอเชิญคณะรัฐมนตรีเสนอรายชื่อ
กรรมการครับ

นางมนพร เจริญศรี (รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม) : กราบเรียน
ท่านประธานสภาที่เคารพ ดิฉัน มนพร เจริญศรี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม
ก่อนอื่นดิฉันต้องขอบคุณท่านประธานและท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติที่ได้พิจารณารับหลักการ
ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติในวาระที่ ๑ นี้ นะคะ การแก้ไข
พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ถือเป็นก้าวสำคัญของการพัฒนา
ระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามตินี้เป็นเครื่องมือสำคัญ
ที่จะทำให้ประชาชนแสดงเจตจำนงต่าง ๆ ได้อย่างเสรี ดิฉันเชื่อว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้
นอกจากจะช่วยแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายในการออกเสียงประชามติที่ไม่ประสบความสำเร็จแล้ว
ยังจะช่วยสร้างระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยมีความมั่นคง แล้วก็เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น
ต้องขอบคุณท่านประธานสภา แล้วก็สมาชิกทุกท่าน ดิฉันขอเสนอกรรมการวิสามัญ
ในสัดส่วนของคณะรัฐมนตรี จำนวน ๗ ท่าน ดังนี้ ๑. นายนิกร จำนง ๒. ศาสตราจารย์วุฒิสาร
ตันไชย ๓. ศาสตราจารย์พิเศษชัยเกษม นิติสิริ ๔. นายสมชัย เลิศประสิทธิพันธ์
๕. ว่าที่ร้อยตรี ภาสกร สิริภคยาพร ๖. นางสาวอุดมลักษณ์ บุญสว่าง ๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์
พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย ขอขอบคุณค่ะ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
ขอบคุณครับ ต่อไปเป็นพรรคก้าวไกล จำนวน ๗ ท่านครับ

๑๓๔

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

หน้าชญา ๖๔/๑

นายณัฐพงษ์ สุมโนธรรม (สมุทรสาคร) : เรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม นายณัฐพงษ์ สุมโนธรรม สส. แบบแบ่งเขตจังหวัดสมุทรสาคร พรรคก้าวไกล ขออนุญาต เสนอกรรมาธิการวิสามัญในสัดส่วนของพรรคก้าวไกล จำนวน ๗ ท่าน ๑. นายพริษฐ์ วัชรสินธุ ๒. นายณัฐวุฒิ บัวประทุม ๓. นายฉัตร สุภัทรวณิช ๔. นายถวิล ไพรสณฑ์ ๕. นายกฤต แสงสุรินทร์ ๖. นายปกป้อง จันวิทย์ และ ๗. นายปิยะบุตร แสงกนกกุล ขอขอบคุณครับ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ผู้รับรองถูกต้องครับ ขอเชิญพรรคเพื่อไทยครับ

นายวรวงศ์ วรปัญญา (ลพบุรี) : เรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายวรวงศ์ วรปัญญา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี เขต ๕ ขอเสนอรายชื่อ คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ๑. รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล ๒. นายจาตุรนต์ ฉายแสง ๓. นายนิคม บุญวิเศษ ๔. นายยุทธพร อิศรชัย ๕. นายชนินทร์ รุ่งธนเกียรติ ๖. นายกฤษ เอื้อวงศ์ และ ๗. นายเอกชัย ไชยนุวัตติ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ผู้รับรองถูกต้อง เชิญพรรคภูมิใจไทยครับ

นายประดิษฐ์ สัจจาย (พระนครศรีอยุธยา) : เรียนท่านประธานสภา ที่เคารพ กระผม ประดิษฐ์ สัจจาย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พรรคภูมิใจไทย ขออนุญาตเสนอรายชื่อกรรมาธิการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติออกเสียง ประชามติ สัดส่วนพรรคภูมิใจไทย ๓ ท่าน ๑. นายศุภชัย ใจสมุทร ๒. นายกรวีร์ ปริศนานันทกุล ๓. นางสาวมัลลิกา จิระพันธุ์วาณิช ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ผู้รับรองถูกต้องครับ เชิญพรรคพลังประชารัฐครับ

๑๓๕

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

วันชญา ๖๔/๒

นายอัครแสนศิริ โล่ห์วีระ (ชัยภูมิ) : เรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม นายอัครแสนศิริ โล่ห์วีระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิ เขต ๗ พรรคพลังประชารัฐ ท่านประธานครับ กระผมขอเสนอกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ในสัดส่วนของพรรคพลังประชารัฐ ๒ ท่าน ดังนี้ครับ ๑. คุณศรีธญา สุวรรณพรหม ๒. คุณอาดิลัน อาลีอิสเฮาะ ขอบพระคุณครับ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : รับรองถูกต้องครับ เชิญพรรครวมไทยสร้างชาติครับ

นายปรเมษฐ์ จินา (สุราษฎร์ธานี) : เรียนท่านประธานสภาที่เคารพ ผม ปรเมษฐ์ จินา พรรครวมไทยสร้างชาติจังหวัดสุราษฎร์ธานี ขอเสนอคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติของพรรค จำนวน ๒ ท่าน ท่านแรกท่านวิทยา แก้วภราดัย ท่านที่ ๒ ท่านเจือ ราชสีห์ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ผู้รับรองถูกต้องครับ ขอเชิญพรรคประชาธิปัตย์ครับ

นายร่มธรรม ขำนุรักษ์ (พัทลุง) : ท่านประธานสภาที่เคารพ กระผม ร่มธรรม ขำนุรักษ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพัทลุง พรรคประชาธิปัตย์ กระผมขออนุญาตเสนอรายชื่อกรรมาธิการศึกษาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติในสัดส่วนของพรรคประชาธิปัตย์ ๑ ท่าน คือท่านยุทธการ รัตนมาศ ครับ ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ผู้รับรองถูกต้องนะครับ ขอเชิญพรรคชาติไทยพัฒนาครับ

นายเสมอกัน เทียงธรรม (สุพรรณบุรี) : ท่านประธานที่เคารพ เสมอกัน เทียงธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุพรรณบุรี จากพรรคชาติไทยพัฒนา ในสัดส่วนของพรรคชาติไทยพัฒนาขอเสนอนางปิยะนาถ รอดม้วย ขอผู้รับรองด้วยครับ

๑๓๖

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

ชั้นสัญญา ๖๔/๓

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
ผู้รับรองถูกต้องนะครับ ต่อไปพรรคสุดท้ายเชิญพรรคประชาชนชาติครับ

นายสาเหมุหามัด อัลอิตรุส (ปัตตานี) : เรียนท่านประธานสภาที่เคารพ
ผม นายสาเหมุหามัด อัลอิตรุส สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปัตตานี เขต ๕ ขอเสนอ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรวิทย์ บารู เป็นกรรมาธิการวิสามัญในส่วนของพรรคประชาชนชาติ
ขอผู้รับรองด้วยครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
ผู้รับรองถูกต้องครับ ตอนนี้ทุกพรรคเสนอชื่อเรียบร้อยแล้วนะครับ ขอเชิญเลขาธิการ
อ่านรายชื่อกรรมาธิการครับ

นายณัฐกฤตย์ วงศ์เจริญ (รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่
แทนเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร) : รายชื่อคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่าง
พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จำนวน ๓๑ ท่าน
๑. นายนิกร จำนง ๒. ศาสตราจารย์วุฒิสาร ตันไชย ๓. ศาสตราจารย์พิเศษชัยเกษม นิตสิริ
๔. นายสมชัย เลิศประสิทธิพันธ์ -----

๑๓๗

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

ลลิตา ๖๕/๑

๕. ว่าที่ร้อยตรี ภาสกร สิริภคยาพร ๖. นางสาวอุดมลักษณ์ บุญสว่าง ๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์
พรสันต์ เลียงบุญเลิศชัย ๘. นายพริษฐ์ วัชรสินธุ ๙. นายณัฐวุฒิ บัวประทุม ๑๐. นายฉัตร
สุภัทรวณิช ๑๑. นายถวิล ไพรสณฑ์ ๑๒. นายกฤต แสงสุรินทร์ ๑๓. นายปกป้อง
จันทวิทย์ ๑๔. นายปิยะบุตร แสงกนกกุล ๑๕. รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล ๑๖. นายจาตุรนต์
ฉายแสง ๑๗. นายนิคม บุญวิเศษ ๑๘. นายยุทธพร อิศรชัย ๑๙. นายชนินทร์ รุ่งธนเกียรติ
๒๐. นายกฤษ เอื้อวงศ์ ๒๑. นายเอกชัย ไชยนุวัติ ๒๒. นายศุภชัย ใจสมุทร ๒๓. นายกรวีร์
ปรีศนันท์ทุกุล ๒๔. นางสาวมัลลิกา จิระพันธ์วณิช ๒๕. นางศรัณยา สุวรรณพรหม
๒๖. นายอาดิลัน อาลีอิสเฮาะ ๒๗. นายวิทยา แก้วภราดัย ๒๘. นายเจือ ราชสีห์ ๒๙. ว่าที่ร้อยโท
ยุทธการ รัตนมาศ ๓๐. นางปิยะนาถ รอดมัย และ ๓๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรวิทย์ บารู

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : รายชื่อ
กรรมการธิการถูกต้องนะครับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรวิทย์ บารู (ปัตตานี) : ท่านประธานที่เคารพ เมื่อสักครู่นี้
ผมไม่ทันที่จะกด อีกเสียงหนึ่งขอหารือท่านประธาน บันทึกผมเห็นด้วย ลงมติเมื่อสักครู่นี้
ไม่ทันที่จะลงครับ ๓๒๕ ครับ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
อาจารย์ขานชื่อเลยครับ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรวิทย์ บารู (ปัตตานี) : ๓๒๕ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรวิทย์
บารู เห็นด้วยครับ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
ฝ่ายเลขานุการบันทึกนะครับ ต่อไปจะเป็นการกำหนดระยะเวลาการแปรญัตติ ขอเชิญครับ

นายอนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด (แบบบัญชีรายชื่อ) : ท่านประธานที่เคารพครับ
กระผม อนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย
ขอเสนอระยะเวลาในการแปรญัตติ ๑๕ วัน ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

๑๓๘

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

ลลิตา ๖๕/๒

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
ระยะเวลาแปรญัตติ ๑๕ วัน เนื่องจากมีการรับร่างพระราชบัญญัติมากกว่า ๑ ฉบับ ขอเชิญ
ท่านสมาชิกเสนอว่าจะใช้ร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาวาระที่ ๒ ครับ

นายอนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด (แบบบัญชีรายชื่อ) : ท่านประธานที่เคารพครับ
กระผม อนุสรณ์ เอี่ยมสะอาด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ พรรคเพื่อไทย
ขอเสนอให้ใช้ร่างของ ครม. เป็นร่างหลักในการพิจารณาครับ ขอผู้รับรองครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) : ไม่มีฝ่ายใด
เสนอร่างอื่นนะครับ เป็นอันว่าที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ใช้ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดย
คณะรัฐมนตรีเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่ ๒ เป็นอันสิ้นสุดระเบียบวาระที่ ๔

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่ค้างพิจารณา ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องที่เสนอใหม่ ได้พิจารณารวมกับวาระเรื่องด่วนแล้ว
ท่านสมาชิกครับ วันนี้กับพรุ่งนี้จะมีโต๊ะข้างหน้าที่ฝ่ายเลขาธิการของรัฐบาลจะขอความเห็น
พี่น้องสมาชิกในการปรับปรุงโครงสร้างข้าราชการรัฐบาลว่าท่านอยากเห็นหน่วยไหนมีการ
พัฒนาไปในส่วนไหนอย่างไรบ้างนะครับ

นายอดิศร เพียงเกษ (แบบบัญชีรายชื่อ) : ท่านประธานครับ ผม อดิศร
เพียงเกษ ขอปรึกษาเรื่องสำคัญ ระบบเสียงข้างหลังฟังไม่ได้ยินเลยครับท่านประธาน เกรงจะมี
ผลกระทบต่อการประชุมงบประมาณ ๓ วันติดต่อไป ฟังไม่ได้ยินเลย แอร์ก็ร้อน อยากรู้
ก็ขอกราบเรียนท่านประธานหน่อยนะครับ

นายปดิพัทธ์ สันติภาดา (รองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่หนึ่ง) :
ห้องประชุมนี้ถ้าทุกคนพูดพร้อมกันเสียงจะเป็นแบบนี้เลย แล้วก็เครื่องเสียงเราก็มี
ความจำกัด อยากรู้เต็ยรบกวนสมาชิกจำกัดการใช้เสียงในห้องประชุมด้วย ผมแจ้งต่อก็คือ
ที่หน้าห้องประชุมจะมีการรับฟังความเห็นพี่น้องสมาชิกในการพัฒนาระบบข้าราชการรัฐสภา
ก็เชิญแสดงความคิดเห็นได้เลย ถ้ามีประสบการณ์กับฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกฎหมาย
ฝ่ายกรรมการ ท่านอยากเห็นการปรับปรุงให้เปลี่ยนแปลง ให้ทันสมัย หรือตรงกับ

๑๓๙

สพ ๑/๒๕๖๗ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

จินตนา ๖๖/๑

ความต้องการของท่านมากที่สุดอย่างไรเชิญให้ความเห็นได้ที่โต๊ะข้างหน้าห้องประชุม และส่วนความเห็นของท่านอดีตร ขอเชิญเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหลังการประชุมวันนี้ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้มีความพร้อมในการประชุมงบประมาณในวันพรุ่งนี้ครับ

ระเบียบวาระที่ ๗ เรื่องอื่น ๆ ไม่มี

ท่านสมาชิกครับ วันนี้หมดระเบียบวาระการประชุมแล้วครับ ผมขอปิด การประชุมครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๔.๕๐ นาฬิกา

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑
ครั้งที่ ๑

(สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ

วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร

๑) นายประเสริฐ บุญเรือง	ประธานคณะกรรมการ
๒) นายภาณุ พรวัฒนา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓) นายศุภกรณ์ กิตยาธิคุณ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔) นายศิริวัฒน์ ขจรประศาสน์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕) นายนิติพล ผิวเหมาะ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖) นายชูการ์โน มะทา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗) นายอดิสร เพียงเกษ	กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘) นางวันเพ็ญ พร้อมพัฒน์	กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙) นายไชยวัฒนา ตินรัตน์	กรรมการและที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐) นางนันทนา สงฆ์ประชา	กรรมการ
๑๑) นางสาวภคมน หนูอนันต์	โฆษกคณะกรรมการ
๑๒) นางสาวทิสรัตน์ เลหาพล	โฆษกคณะกรรมการ
๑๓) นางสาวกุลวลี นพอมรบดี	โฆษกคณะกรรมการ
๑๔) นายสมมุติ เบ็ญจลักษณ์	เลขานุการคณะกรรมการ

คณะกรรมการตรวจแล้ว เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๗

(นายประเสริฐ บุญเรือง)

ประธานคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก
รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑
ครั้งที่ ๑
(สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗
โดยคณะอนุกรรมการตรวจรายงานการประชุมและติดตามผลการปฏิบัติตามมติของสภาผู้แทนราษฎร
ในคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร

อักษรย่อ/คำย่อ	ความหมาย	แหล่งที่มา/อ้างอิง
กกด.	คณะกรรมการการเลือกตั้ง	https://www.ect.go.th
กรม.	คณะรัฐมนตรี	
คสช.	คณะรักษาความสงบแห่งชาติ	
พ.ร.บ.	พระราชบัญญัติ	
พม.	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	https://www.m-society.go.th
สสร.	สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ	https://www.constitutionalcourt.or.th

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ด้วยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพฤหัสบดีที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๗ ได้รับรองรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ดังนี้

ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) จำนวน ๒ ครั้ง

ครั้งที่ ๓๑ วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๗

ครั้งที่ ๓๒ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๓ ถึงวันศุกร์ที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๗

ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) จำนวน ๓ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ครั้งที่ ๒ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๗

ครั้งที่ ๓ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ ถึงวันศุกร์ที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๗

ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๒ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) จำนวน ๓ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ วันพุธที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗

ครั้งที่ ๒ วันพฤหัสบดีที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

ครั้งที่ ๓ วันพุธที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗

จึงขอลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒
ข้อ ๓๕ วรรคหนึ่ง

(นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา)
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ด่วนที่สุด

ที่ สผ ๐๐๑๔/ผ ๔๑

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๗

เรื่อง การประชุมสภาผู้แทนราษฎร

เรียน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ด้วยได้มีพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมสมัยวิสามัญแห่งรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๗ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ ประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงได้มีคำสั่งให้นัดประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ ในวันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ เวลา ๐๙.๐๐ นาฬิกา เป็นต้นไป เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... จำนวน ๔ ฉบับ ณ ห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และขอเชิญท่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปประชุมตามกำหนดวันและเวลาดังกล่าวข้างต้น โดยมีระเบียบวาระการประชุมตามที่แนบมาพร้อมนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยตำรวจตรี

(อาพิทธ์ สุขะนันท์)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนักงานประชุม

กลุ่มงานระเบียบวาระ

โทร. ๐ ๒๒๔๒ ๕๙๐๐ ต่อ ๗๕๕๑

www.parliament.go.th

ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

- (๑) กระทำถาม (ไม่มี)
- (๒) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
- รับทราบพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ประกาศพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุม
สมัยวิสามัญแห่งรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๖๗
- (๓) รับรองรายงานการประชุม (ไม่มี)
- (๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว (ไม่มี)
- เรื่องด่วน
- ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- (๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา
- ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ศิรินิล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
(ค้างมาจากการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๓๐
(สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๗)
- (๖) เรื่องที่เสนอใหม่
- ๖.๑ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(นายพริษฐ์ วัชรสินธุ กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
- ๖.๒ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(นายอนุทิน ชาญวีรกูล กับคณะ เป็นผู้เสนอ)
- (๗) เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)

(โปรดพลิก)

- หมายเหตุ - การแจ้งนัดประชุมและการเผยแพร่เอกสารการประชุมได้ดำเนินการทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามข้อบังคับฯ ข้อ ๒๑
- การนัดประชุมได้แจ้งให้สมาชิกทราบทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เรียบร้อยแล้ว และท่านสมาชิกสามารถอ่านเอกสารประกอบการประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ โดยการสแกน QR Code หรือทาง www.parliament.go.th

หนังสือนัดประชุม
และระเบียบวาระการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา	นางสาวกัลยรัตน์ ชาวสำอางค์	รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
	นางสาวสิริธร ลิ้มพยอม	ผู้อำนวยการสำนักgrayงาน
		การประชุมและชวเลข

ผู้ตรวจทานรายงานการประชุม

นางณิชานันท์ ดิยามา	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานชวเลข ๑
นางสาวหทัยกาญจน์ คงแก้ว	เจ้าพนักงานชวเลขอาวุโส
นางจงถนอม ศรีธนูมาศ	เจ้าพนักงานชวเลขอาวุโส

ผู้จัดและจัดทำรายงานการประชุม

นางจินตนา เจริญสุข	นางสาวกานฐ์พิชชา ตะสิงห์
นางจงถนอม ศรีธนูมาศ	นางสาวภริญา สุประดิษฐ์
นางสาวจันทร์เพ็ญ นุชวงศ์	นางสาวศิริพร ดีภาพ
นางสาวหทัยกาญจน์ คงแก้ว	นางสาวชลิตา วิเศษทรัพย์
นางสาวศรัณรัตน์ เรืองจันทร์	นางนำพร ชมพู่ทอง
นางพุทธชาติ บุญเจริญฤทธิ์	นางสาวธนัชญา สายบุตร
นางสาวลลิตา บุคดีคำ	

ผู้ควบคุมระบบถอดความเสียงด้วยเทคโนโลยีการรู้จำเสียงพูด

นางสาวพลอยนิชา วัชรเวท

กลุ่มงานชวเลข ๑

สำนักgrayงานการประชุมและชวเลข

บันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๖ ปีที่ ๑
ครั้งที่ ๑ (สมัยวิสามัญ) เป็นพิเศษ
วันอังคารที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

- การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

วาระที่ ๑

การตรวจสอบองค์ประชุม (โดยวิธีใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนน)

ผลการนับองค์ประชุม มีสมาชิกอยู่ในที่ประชุม จำนวน ๔๔๙ คน

หมายเหตุ ปัจจุบันมีสมาชิกฯ ทั้งหมด จำนวน ๕๐๐ คน กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกฯ
ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ = ๒๕๐ คน

ผลการลงมติ ที่ประชุมลงมติ

รับหลักการด้วยคะแนนเสียง	๔๕๑	เสียง
ไม่รับหลักการ	ไม่มี	
งดออกเสียง	๑	เสียง

ว่าที่ร้อยตำรวจตรี

(อาพิท ฐุขะนันท์)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สำนัก rayงานการประชุมและชวเลข

กลุ่มงาน rayงานการประชุม

โทร. ๐ ๒๒๔๒ ๕๙๐๐ ต่อ ๖๐๑๑

www.parliament.go.th

